

ข้อมูลพื้นฐาน
ด้านการเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดหนองคาย
ปี ๒๕๖๔

ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๔

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่าง ๆ ทางทิศตะวันตก จังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาด พื้นที่

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตก จังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ตารางที่ ๑ ขนาดพื้นที่อำเภอ

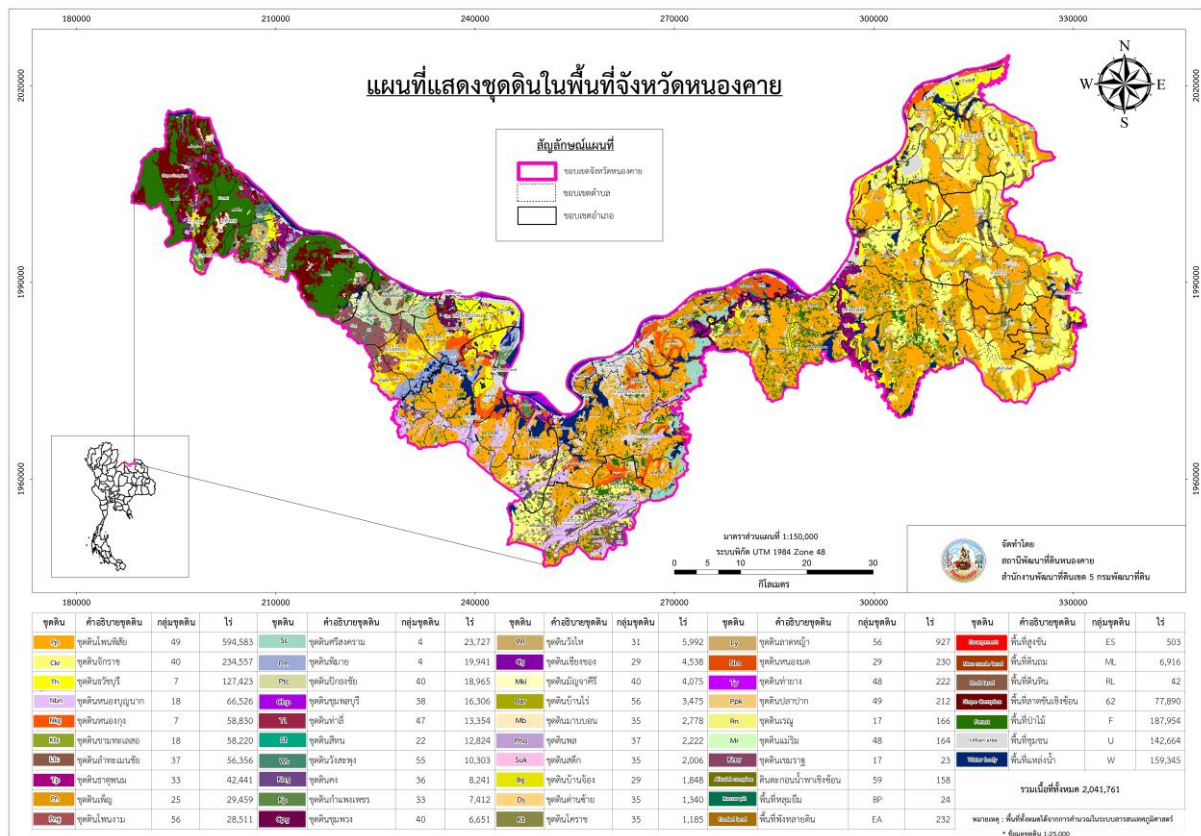
อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	๐
ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑
โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕
ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗
สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕
สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗
เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๕	๗๑
รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑
โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๘๐
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูลณวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔) ลักษณะดิน

จังหวัดหนองคายมีเนื้อที่ประมาณ ๔,๕๘๒,๖๗๕ ไร่ พบดินทั้งหมด ๒๘ กลุ่มชุดดิน ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวมีเนื้อที่ประมาณ ๓๑๑,๐๐๑ ไร่หรือร้อยละ ๖.๗๘ ของเนื้อที่ทั้งหมด และที่มีข้อจำกัดคือดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและขาดแคลนน้ำได้ง่าย มีเนื้อที่ประมาณ ๗๙๒,๑๘๕ ไร่หรือร้อยละ ๑๗.๒๘ ของเนื้อที่ทั้งหมด ส่วนดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๓,๗๘๕ ไร่หรือร้อยละ ๒.๔๘ ของเนื้อที่ทั้งหมด และที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีเนื้อที่ประมาณ ๘๓๙,๕๐๔ ไร่หรือร้อยละ ๑๘.๓๒ ของเนื้อที่ทั้งหมด

ภาพที่ ๒ แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว ๘๗๕,๘๓๗ ไร่ (๔๒.๙๓%๖) รองลงมาคือปลูกไม้ยืนต้น ๕๒๖,๓๕๗ ไร่ (๒๕.๘๐%) เช่นยางพารา, สัก, ยูคาลิปตัส นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชไร่ ๖๖,๒๙๙ ไร่ (๓.๒๕%) เช่น ข้าวโพด, มันสำปะหลัง, อ้อย และมีการปลูกไม้ผล ๔๐,๕๘๖ ไร่ (๑.๙๘%) เช่น ลำไย, มะม่วง, เงาะ, พุทรา ส่วนสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีจำนวน ๒๑,๘๐๖ ไร่ (๑.๐๖%) และทุ่งหญ้าโรงเรียนเลี้ยงสัตว์จำนวน ๗๗๔ ไร่ (๐.๐๓%) และพื้นที่การใช้ประโยชน์สำหรับใช้ทำพืชสวนอีก จำนวน๗๑๔ ไร่ (๐.๐๓%)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ด้านทรัพยากรดิน จำแนกได้ดังนี้

- ดินที่ลุ่ม ๙๕๙,๒๘๕ ไร่ (๔๗%๖) จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๔,๕,๖,๗,๑๗,๑๘,๒๐,๒๑,๒๔,๒๕,๕๙
- ดินที่ดอน ๘๐๖,๕๒๖ ไร่ (๓๙.๕๒%๐) จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินที่

๒๙,๓๓,๓๕,๓๘,๔๐,๔๑,๔๔,๔๖,๔๘,๔๙,๕๖

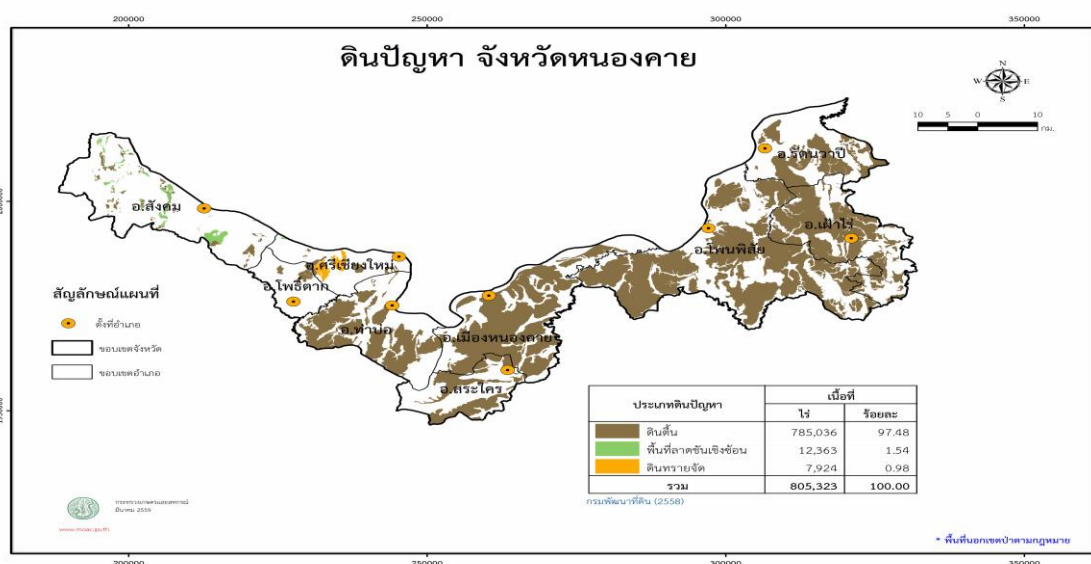
- ดินในพื้นที่ลาดชัน ๑๓๔,๗๒๔ ไร่ (๖.๖๐%) จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๖๒
- พื้นที่เบ็ดเตล็ด ๗๔,๘๑๔ ไร่ (๓.๖๖%๖)
- กลุ่มชุดดินผสม ๖๕,๓๒๑ ไร่ (๓.๒๐%) กลุ่มชุดดิน ๖๑

สภาพปัญหาของดิน

- ดินตื้น จำนวน ๗๘๕,๐๓๖ ไร่ (๙๗.๔๘%) จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๒๕,๔๖,๔๘,๔๙ ลักษณะ มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหินปะปน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขนไของรากพืชและการไถพรวนและการเกษตรกรรมอื่นๆ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความสามารถในการดูดซับน้ำและธาตุอาหารต่ำ เนื้อดินเหนียวมีน้อยทำให้การเกาะยึดตัวของเม็ดดินไม่ดีเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

- ดินในพื้นที่ลาดชัน จำนวน ๑๒,๓๖๓ ไร่ (๑.๕๔%) กลุ่มชุดดิน ๖๒ พื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

- ดินทราย จำนวน ๗,๙๒๔ ไร่ (๐.๙๘%) กลุ่มชุดดิน ๒๔,๔๑,๔๔ มีเนื้อดินเป็นดินทราย หรือดินทรายนดินร่วน เนื้อดินเหนียวน้อย เป็นดินที่ไม่มีโครงสร้างมีลักษณะเป็นเม็ดเดี่ยวๆ การเกาะตัวหรือยึดตัวของเม็ดดินต่ำทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย บางพื้นที่ดินแน่นทึบเนื่องจากเนื้อดินเป็นทรายละเอียดทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของพืช มีการระบายน้ำดีเกินไปทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ ความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การใช้ประโยชน์เพื่อการปลูกพืชจำเป็นต้องมีการจัดการเป็นพิเศษกว่าดินทั่วไป

ภาพที่ ๓ แผนที่ดินปัญหาจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล ฤดูกาลของจังหวัดหนองคาย จัดอยู่ในจำพวกฝนแถบร้อนและแห้งแล้ง แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มต้นกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม
- ฤดูร้อน เริ่มต้นกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี
- ฤดูฝน เริ่มต้นกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศเริ่ม ชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี

๒) ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๒ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๖๓

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๔	๒,๙๖๕.๐๐
๒๕๕๕	๑,๕๒๒.๒๐
๒๕๕๖	๑,๕๒๖.๘๐
๒๕๕๗	๑,๕๘๔.๓๐
๒๕๕๘	๑,๖๙๗.๑๐
๒๕๕๙	๒,๐๓๑.๔๐
๒๕๖๐	๒,๐๘๙.๑๐
๒๕๖๑	๑,๗๘๗.๒๐
๒๕๖๒	๑,๖๐๗.๙๐
๒๕๖๓	๑,๙๕๔.๖๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด หนองคาย ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๖๓

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๔	๔๐.๑๐	๑๑.๑๐	๒๖.๗๙	๑๐๐.๐๐	๒๒.๐๐	๖๕.๐๔
๒๕๕๕	๓๙.๗๐	๑๓.๗๐	๒๘.๐๑	๑๐๐.๐๐	๓๐.๐๐	๗๔.๒๓
๒๕๕๖	๔๒.๓๐	๑๐.๙๐	๒๗.๔๐	๙๘.๐๐	๒๖.๐๐	๗๒.๑๕
๒๕๕๗	๔๐.๔๐	๙.๖๐	๒๗.๗๔	๙๙.๐๐	๒๔.๐๐	๗๒.๕๗
๒๕๕๘	๓๓.๐๖	๒๓.๐๖	๒๘.๐๖	๙๙.๐๐	๒๕.๐๐	๘๗.๔๖
๒๕๕๙	๓๙.๔๑	๑๖.๗๙	๒๗.๕๔	๙๕.๖๕	๓๕.๖๘	๗๒.๐๗
๒๕๖๐	๓๔.๘๐	๑๘.๐๘	๒๗.๑๐	๙๖.๕๒	๓๖.๖๔	๗๕.๕๔
๒๕๖๑	๓๔.๘๔	๑๘.๖๐	๒๗.๑๙	๙๕.๑๐	๔๐.๑๐	๗๒.๕๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๒	๓๘.๔๐	๑๗.๐๒	๒๘.๓๐	๙๕.๔๕	๓๙.๗๔	๗๐.๕๘
๒๕๖๓	๓๔.๗๗	๑๘.๖๑	๒๘.๐๒	๙๓.๖๕	๓๖.๙๐	๗๑.๐๙

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดหนองคายมีลุ่มน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ในการอุปโภค/บริโภคและทำการเกษตร ด้านการเกษตร การประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน ๑ ลุ่มน้ำหลัก ๗ ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

- ๑) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงสายที่ ๕ (๐๒๑๖) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๗๖๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร
- ๒) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม (๐๒๑๗) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๑๑๘.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๓) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโมง (๐๒๑๘) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๖๔๕.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๔) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ (๐๒๑๙) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๕๕๓.๕ ตารางกิโลเมตร
- ๕) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำสวย (๐๒๒๐) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๓๖.๙๖ ตารางกิโลเมตร
- ๖) ลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง (๐๒๒๑) เป็นลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๔๑๗.๖๐ ตารางกิโลเมตร
- ๗) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ (๐๒๒๓) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๓๕๖.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๘) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน (๐๒๒๔) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๒๗๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรดินและที่ดิน

พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคาย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชัน ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทราย ตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดีและการไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน มีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำ ที่ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติจำนวน หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่าหมู่บ้าน ที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ ๔๗๐ หมู่บ้าน รองลงมาคือปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน ๒๔๔ หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน ๗ หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่ง แอวบริเวณอำเภอสังคม เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และสระใคร

๒) ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกบึงกาฬ มีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬ มีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคายแล้วสัดส่วนของป่าไม้มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงเนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๑-๒๕๖๓ (หน่วย : ตร.กม.)

จังหวัด	เนื้อที่จังหวัด	รายละเอียด	๒๕๕๑	๒๕๕๖	๒๕๖๓
หนองคาย	๓,๒๗๔.๘๕ ตร.กม. (๒,๐๔๖,๗๘๒.๕๓ ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	๕๕๗.๔๑ (๓๔๘,๓๗๙.๐๒)	๒๓๐.๕๐ (๑๔๔,๐๖๓.๔๐)	๒๓๔.๔๔ (๑๔๕,๔๑๘.๙๒)
			๑๘.๔๒%	๗.๖๒%	๗.๑๐%

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม ๓ ป่า (หน่วย : ไร่)

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	เหลือพื้นที่ป่า สงวนแห่งชาติ
๑. ป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่	อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.โพธิ์ตาก	๓๔๒,๕๐๐.๐๐	๑๕๐,๖๙๖.๔๔	๑๙๑,๘๐๓.๕๖
๒. ป่าทุ่งหลวง	อ.โพนพิสัย	๓๙,๓๗๕.๐๐	๒๑,๙๒๑.๐๐	๑๗,๔๕๔.๐๐
๓. ป่าดงสีชมพูและป่าโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย อ.เผ่าไร่ อ.รัตนวาปี	๗๓๕,๖๒๕.๐๐	๗๒๔,๔๒๘.๔๗	๑๑,๑๙๖.๕๓
รวม		๑,๑๑๗,๕๐๐.๐๐	๘๙๖,๐๔๕.๙๑	๒๒๑,๔๕๔.๐๙

ที่มา : แผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๓

เขตป่าไม้ถาวรของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

(๑) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านหม้อ ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๕๓-๒-๒๕ ไร่

(๒) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านยอยไฮ ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒๔-๑-๕๐ ไร่

(๓) ป่าสักวัดช้างเผือก ตั้งอยู่บ้านศรีเชียงใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๓๔-๑-๒๕ ไร่

(๔) ป่าสักบ้านศรีเชียงใหม่ หรือป่าสักวัดสะพานทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒-๒-๖๖ ไร่

เขตป่าไม้ถาวรของชาติทั้ง ๔ แห่ง มีพื้นที่ป่าคงเหลือในความดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้จำนวน ๑๔๔-๓-๖๖ ไร่ และอยู่ในระหว่างการขอกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าชุมชน มีป่าชุมชนจำนวน ๑๘๘ แห่งในทุกอำเภอ มีจำนวนพื้นที่รวมกัน ๑๙,๔๗๐-๐-๖๒ ไร่ โดยทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒,๘๖๗-๓-๖๗ ไร่ และอยู่นอกป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๔๔๒ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยมีหนังสือสำคัญที่หลวง ๑๖๗ ไร่ (ข้อมูล ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒. ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่าง จากศาลา ากลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล นคร/ เมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑.เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	-	๑๖	๑๔๗	๙	๗	-
๒.ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑	๑๐	๙๐	๔	๘	-
๓.โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕	๑๑	๑๕๙	๒	๑๐	-
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗	๔	๔๓	๒	๓	-
๕.สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕	๕	๓๖	๑	๕	-
๖.สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗	๓	๔๑	๐	๓	-
๗.เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๖	๗๑	๕	๗๓	๑	๔	-
๘.รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑	๕	๖๒	-	๕	-
๙.โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๔๘	๓	๒๗	-	๓	-
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐		๖๒	๖๗๘	๑๙	๔๘	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓

๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑.เมืองหนองคาย	๗๔,๐๙๐	๗๖,๓๔๘	๑๕๐,๔๓๘	๕๘,๙๙๔
๒.ท่าบ่อ	๔๐,๔๗๙	๔๑,๘๘๙	๘๒,๓๖๘	๒๖,๗๖๙
๓.โพนพิสัย	๔๘,๙๖๖	๔๙,๓๑๖	๙๘,๒๘๒	๓๒,๖๐๕
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๔,๘๕๔	๑๕,๒๑๘	๓๐,๐๗๒	๑๐,๑๓๙
๕.สังคม	๑๒,๙๑๐	๑๒,๖๓๘	๒๕,๕๔๘	๘,๕๖๐
๖.สระใคร	๑๓,๓๗๔	๑๓,๑๖๗	๒๖,๕๔๑	๘,๒๐๐
๗.เฝ้าไร่	๒๕,๔๒๗	๒๕,๔๘๕	๕๐,๙๑๒	๑๕,๔๑๓
๘.รัตนวาปี	๑๙,๐๖๔	๑๘,๙๒๖	๓๗,๙๙๐	๑๒,๙๓๒
๙.โพธิ์ตาก	๗,๖๕๙	๗,๖๒๕	๑๕,๒๘๔	๕,๑๓๖
รวม	๒๕๖,๘๒๓	๒๖๐,๖๑๒	๕๑๗,๔๓๕	๑๗๘,๗๔๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๓.๑ การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ เริ่มต้นจากเขตอำเภอสระใคร (ติดต่อเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี) สิ้นสุด ณ บริเวณแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และจากแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๓ ถึงตัวเมืองหนองคาย (สี่แยกพญานาค) ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร จากสี่แยกพญานาคอำเภอเมืองหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคาย ฝั่งทิศด้านตะวันออก ณ อำเภอรัตนวาปี (ติดต่อเขตอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ) ระยะทางประมาณ ๖๗ กิโลเมตร อีกเส้นทางเริ่มต้นจากเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งด้าน ทิศตะวันตก ณ อำเภอสังคม (ติดต่อเขตอำเภอปากชมจังหวัดเลย) ระยะทางประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคายใช้ ๓ เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ ๑ โดยทางเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที ต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคายระยะทาง ๕๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

เส้นทางที่ ๒ โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดหนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๘-๙ ชั่วโมง

เส้นทางที่ ๓ โดยทางรถไฟเริ่มจากสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพมหานครถึงสถานีรถไฟหนองคาย ระยะทาง ๖๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง

๓.๒ ข้อมูลด้านกักกันของจังหวัดหนองคาย

ด่าน ☒ ศุลกากร ที่ตั้ง ๒๒๔ หมู่ ๒ ถนนเฉลิมพระเกียรติ. ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ ประเภท ด่านชายแดน ๑ ด่าน คือด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ ด่านท่าเรือ ๓ ด่าน คือ ท่าเรือวัดหายโศก อำเภอเมือง ท่าเรือจุดผ่อนปรนเปงจาน อ.รัตนวาปี และท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่

ด่าน ☒ ตรวจพืช ที่ตั้ง สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☒ มี

☒ ตรวจประมง ที่ตั้ง ๘๕ หมู่ ๒ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☒ มี

☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ๖๑ หมู่ ๘ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

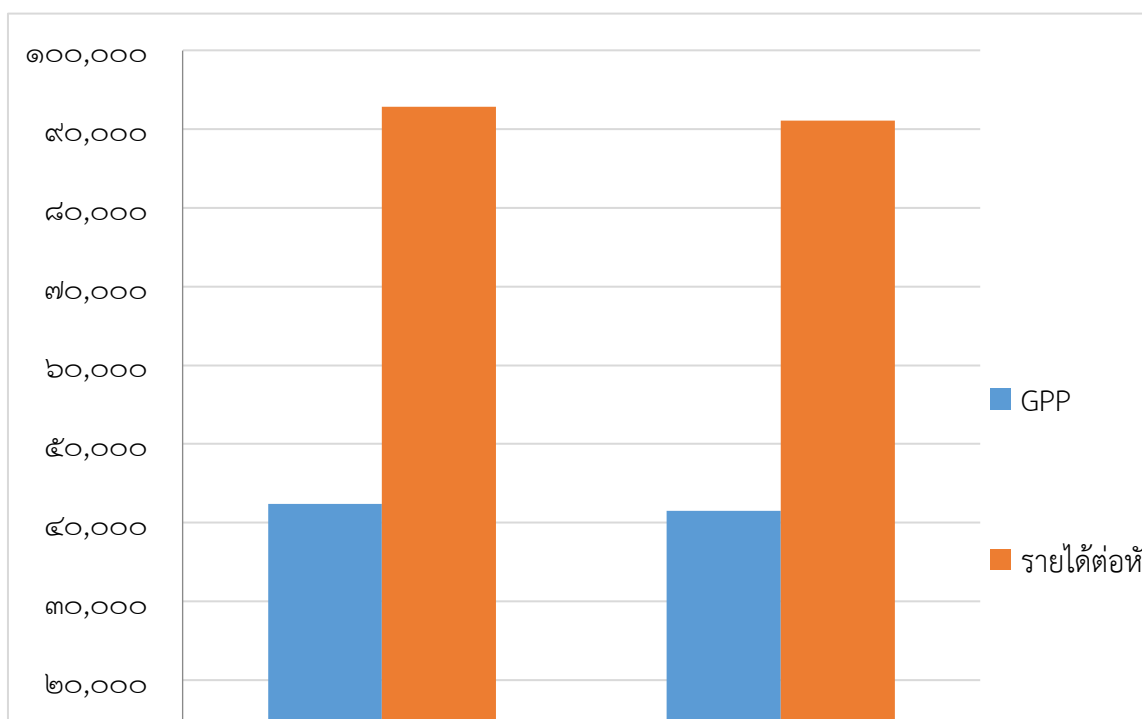
๔. ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๑,๕๑๕ ล้านบาท ภาคเกษตร ๘,๘๙๗ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๒,๖๑๘ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่า มีสูงถึง ๑,๑๒๕,๗๖๘.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๕ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๕๗,๓๐๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๔ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืช ที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

๔.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ แบบ Top Down (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

- ๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีมูลค่า ๔๑,๕๑๕ ล้านบาท (ราคาประจำปี)
- ๒) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๙๑,๐๖๘ บาท/คน/ปี
 - เป็นลำดับที่ ๕๓ ของประเทศ
 - เป็นลำดับที่ ๔ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองจากจังหวัด ขอนแก่น นครราชสีมา และเลย ตามลำดับ
 - เป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รองจากจังหวัดเลย

แผนภูมิที่ ๑ เปรียบเทียบ GPP และรายได้ต่อหัว (ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒)

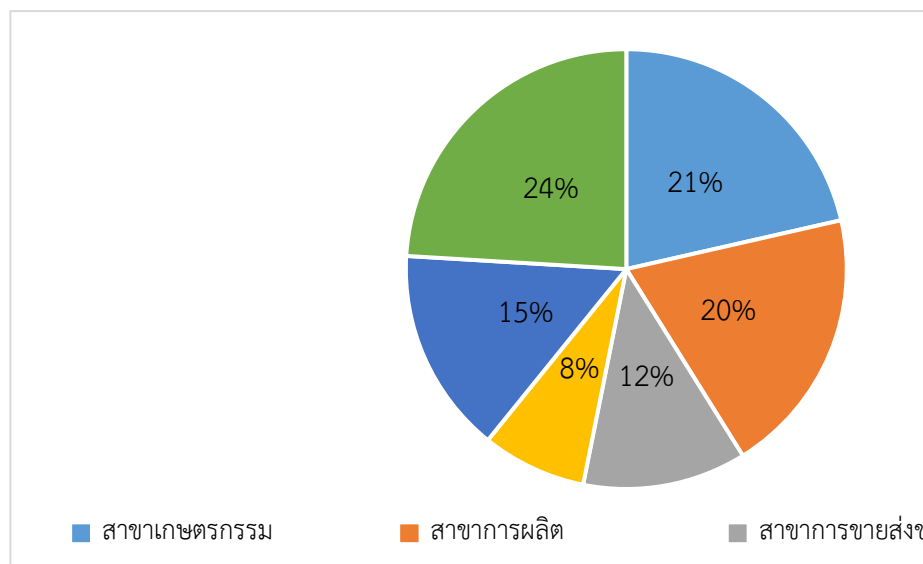

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๒ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

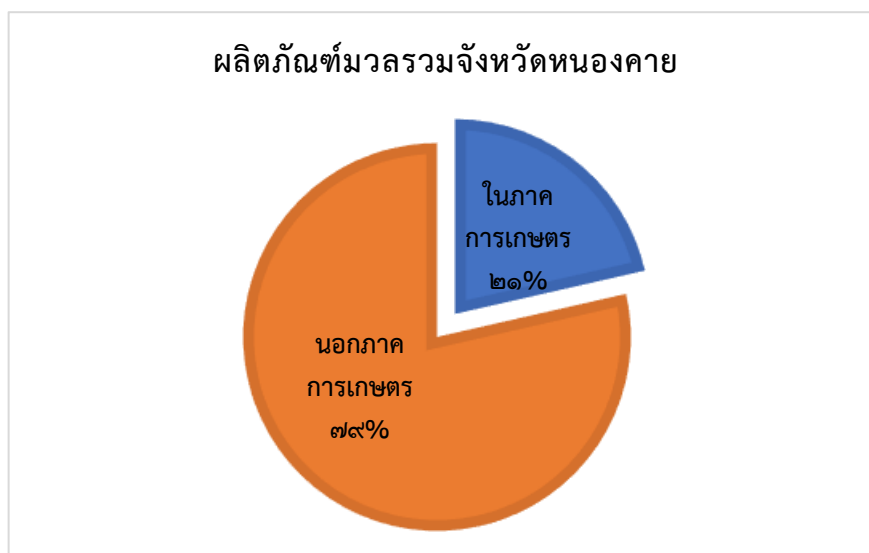
๔.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒)

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๒ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

แผนภูมิที่ ๓ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี) ๒๕๖๒ เปรียบเทียบระหว่างภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๒ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

๑. ครั้วเรือนเกษตรกรและพื้นที่การเกษตร

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๑,๕๑๕ ล้านบาท ภาคเกษตร ๘,๘๙๗ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๒,๖๑๘ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่ามีสูงถึง ๑,๑๒๕,๗๖๘.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๕ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๕๗,๓๐๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๘ ของครั้วเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืช ที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

๑.๑ ครั้วเรือนเกษตรกร

ตารางที่ ๘ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	จำนวน ครั้วเรือนทั้งหมด	จำนวนครั้วเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๓	ร้อยละจำนวน ครั้วเรือนเกษตร/ ครั้วเรือนทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๕๗,๘๙๗	๑๑,๗๔๔	๖.๖๙
ท่าบ่อ	๒๖,๓๑๙	๙,๘๒๑	๕.๕๙
โพนพิสัย	๓๒,๐๐๑	๑๕,๐๕๘	๘.๕๗
ศรีเชียงใหม่	๙,๙๙๑	๓,๒๐๖	๑.๘๒
สังคม	๘,๓๙๔	๔,๕๑๙	๒.๕๗
สระใคร	๘,๐๓๕	๔,๐๖๓	๒.๓๑
เฝ้าไร่	๑๕,๒๒๗	๖,๘๙๕	๓.๙๓
รัตนวาปี	๑๒,๗๑๐	๖,๒๕๑	๓.๕๖
โพธิ์ตาก	๕,๐๖๕	๑,๙๙๔	๑.๑๔
รวม	๑๗๕,๖๓๙	๖๓,๕๕๑	๓๖.๑๘

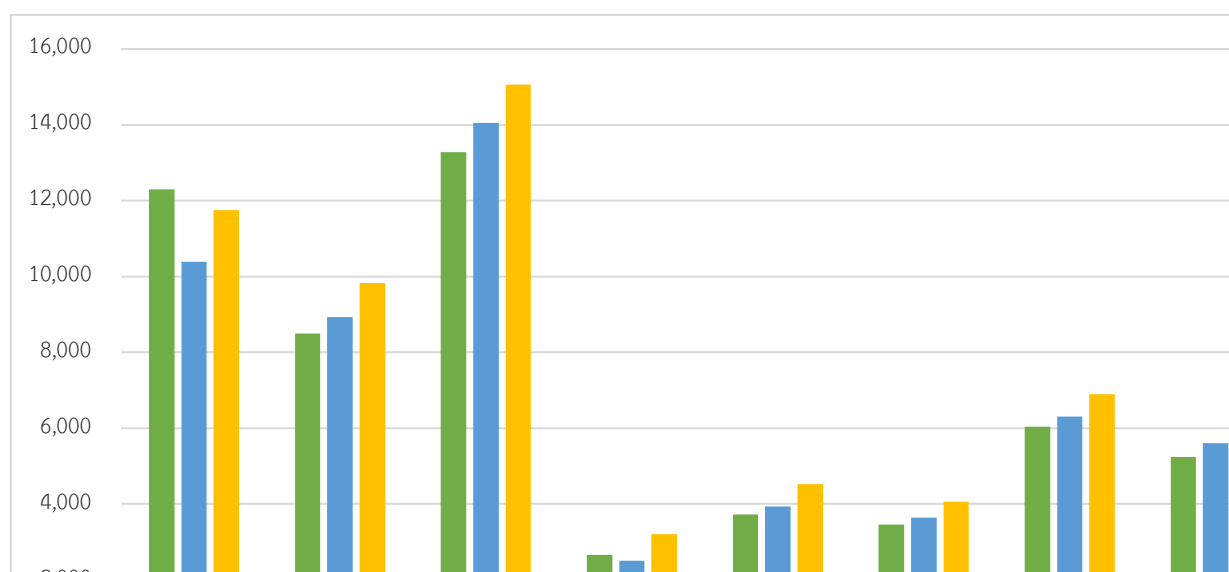
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ (จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร)
 ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ (จำนวนครั้วเรือนทั้งหมด)

ตารางที่ ๙ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๑	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๒	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๓
เมือง	๑๒,๓๐๐	๑๐,๓๘๙	๑๑,๗๔๔
ท่าบ่อ	๘,๔๙๒	๘,๙๒๖	๙,๘๒๑
โพนพิสัย	๑๓,๒๗๒	๑๔,๐๔๘	๑๕,๐๕๘
สังคม	๒,๖๖๓	๒,๕๐๖	๓,๒๐๖
ศรีเชียงใหม่	๓,๗๒๘	๓,๙๓๘	๔,๕๑๙
สระใคร	๓,๔๖๐	๓,๖๓๙	๔,๐๖๓
เฝ้าไร่	๖,๐๓๗	๖,๓๐๗	๖,๘๙๕
รัตนวาปี	๕,๒๓๔	๕,๕๙๗	๖,๒๕๑
โพธิ์ตาก	๑,๗๘๐	๑,๙๕๕	๑,๙๙๔
รวม	๕๖,๙๖๖	๕๗,๓๐๕	๖๓,๕๕๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๔ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

จะเห็นว่าจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในปี ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๐.๕๖ ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และในปี ๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๒ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๐ ซึ่งการเพิ่มจำนวนครัวเรือนของเกษตรกรจำนวนมาก เนื่องจากในปี ๒๕๖๓ สภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำการเกษตร เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพียงพอในการทำเกษตรกรรม อีกทั้งภาครัฐมีโครงการช่วยเหลือเกษตรกรหลายโครงการ เช่น โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔ โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวนายาว ปี ๒๕๖๓ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม ปี ๒๕๖๓ เป็นต้น และ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒/๖๓

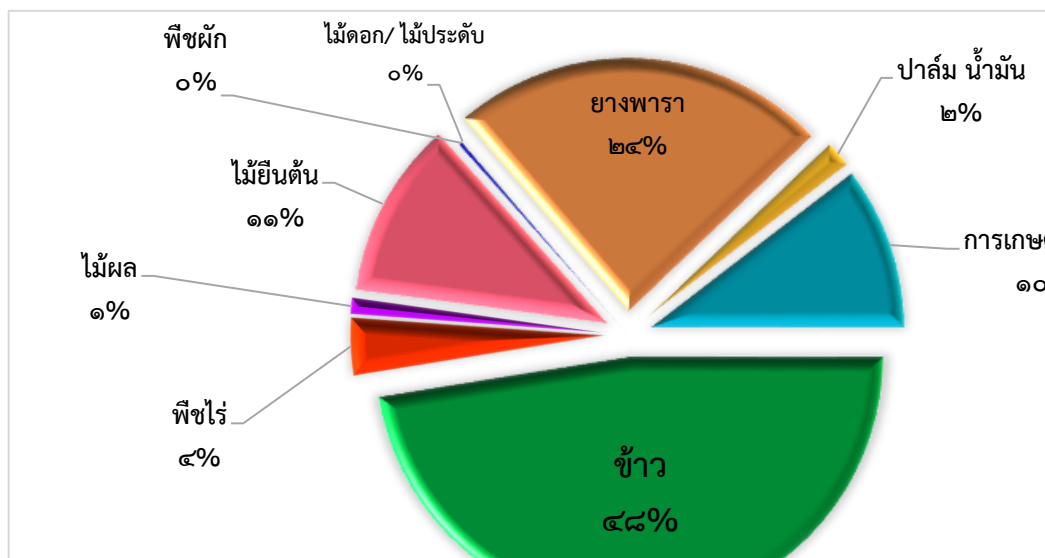
ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										พื้นที่อื่นๆ
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	การเกษตร อื่นๆ	รวม	
๑	เมือง	๕๗,๘๙๗	๑๑,๗๔๔	๓๘๑,๘๙๒.๐๐	๙๐,๖๗๒	๑,๓๓๙.๐๒	๔๐๙.๕	๕,๑๙๓	๓๔๒.๖๕	๗๗.๑๕	๒,๓๓๗	๑,๑๓๙	๓๗,๕๘๑	๑๓๙,๐๙๐.๓๒	๒๔๒,๘๐๑.๖๘
๒	ท่าบ่อ	๒๖,๓๑๙	๙,๘๒๑	๒๒๒,๐๗๐.๖๓	๘๖,๕๑๗	๑๐,๓๗๔.๓๗	๑๑๗	๑๓,๙๗๔.๗๒	๒๑๘.๖๔	๒๒.๕	๕,๑๙๕	๒,๓๘๑	๒๖,๘๙๗.๖๓	๑๔๕,๖๙๗.๘๖	๗๖,๓๗๒.๗๗
๓	โพนพิสัย	๓๒,๐๐๑	๑๕,๐๕๘	๔๐๑,๖๒๑.๘๘	๑๖๒,๐๒๐	๖,๙๐๘.๕๒	๙๘	๖๘,๑๐๘.๑๗	๑,๓๖๔.๒๕	๐	๔๘,๘๙๘	๕,๑๒๑	๓๙,๒๘๗.๘๘	๓๓๑,๘๐๕.๘๒	๖๙,๘๑๖.๐๖
๔	ศรีเชียงใหม่	๙,๙๙๑	๓,๒๐๖	๑๒๓,๗๒๕.๖๓	๒๑,๔๕๑	๔,๖๕๖.๖๖	๑๐๑	๙,๘๓๕.๘๒	๒๒๙.๖๖	๔.๘๙	๑๐,๐๙๒	๒,๐๓๗	๑,๕๓๔.๖๓	๔๙,๙๔๒.๖๖	๗๓,๗๘๒.๙๗
๕	สังคม	๘,๓๙๔	๔,๕๑๙	๒๘๑,๐๗๗.๕๐	๑๔,๐๕๓	๕,๒๖๖.๔๘	๙๙๔๘.๗๕	๓๖๕	๓๓๔.๖๓	๑.๕	๖๔,๙๗๖	๒,๓๐๙	๑๘๕๐	๙๙,๑๐๔.๓๖	๑๘๑,๙๗๓.๑๔
๖	สระใคร	๘,๐๓๕	๔,๐๖๓	๑๓๑,๘๑๓.๗๕	๔๓,๔๖๙	๓,๖๑๒.๙๗	๒๖	๖,๘๐๙.๒๐	๘๗.๒๕	๐	๓,๙๘๔	๓๓๕	๙,๘๕๗.๗๕	๖๘,๑๘๑.๑๗	๖๓,๖๓๒.๕๘
๗	เฝ้าไร่	๑๕,๒๒๗	๖,๘๙๕	๑๕๙,๙๓๗.๕๐	๕๙,๑๕๑	๔,๐๒๔.๗๓	๑๙๐	๓,๖๐๕	๑๐	๐	๖๑,๕๒๗	๑,๗๘๔	๑๐๓.๕	๑๓๐,๓๙๕.๒๓	๒๙,๕๔๒.๒๗
๘	รัตนวาปี	๑๒,๗๑๐	๖,๒๕๑	๑๒๗,๕๐๔.๓๘	๔๕,๑๔๓	๑,๑๓๕.๙๐	๒๐๐	๔,๘๔๘	๗๕๓.๓๑	๒	๕๔,๐๗๓	๒,๘๑๘	๑๙๖.๓๘	๑๐๙,๑๖๙.๕๙	๑๘,๓๓๔.๗๙
๙	โพธิ์ตาก	๕,๐๖๕	๑,๙๙๔	๖๔,๐๘๒.๕๐	๑๒,๑๓๑	๓,๔๙๒.๖๑	๓๑๔	๑๔,๖๒๔	๑๙	๖	๒๐,๒๔๔	๑,๕๐๖	๔๔.๕	๕๒,๓๘๑.๑๑	๑๑,๗๐๑.๓๙
	รวม	๑๗๕,๖๓๙	๖๓,๕๕๑	๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗	๕๓๔,๖๐๗	๔๐,๘๑๑.๒๖	๑๑,๔๐๔.๒๕	๑๒๗,๓๖๒.๙๑	๓,๓๕๙.๓๙	๑๑๔.๐๔	๒๗๑,๓๒๖	๑๙,๔๓๐	๑๑๗,๓๕๓.๒๗	๑,๑๒๕,๗๖๘.๑๒	๗๖๗,๙๕๗.๖๕
ร้อยละ (ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)					๔๗.๔๙	๓.๖๓	๑.๐๑	๑๑.๓๑	๐.๓๐	๐.๐๑	๒๔.๑๐	๑.๗๓	๑๐.๔๒	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๕ ประเภทพื้นที่ถือครองทำการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๑.๓ ลักษณะดิน

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่พบในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๒๕ และกลุ่มชุดดินที่ ๔๙ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๘๑๐,๐๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๖ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย และกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๑๑๑,๒๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙ ของเนื้อที่จังหวัดหนองคาย ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ปรีดดินร่วนปนเหนียว ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีหรือสีลาแลงอ่อนในชั้นดินล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ส่วนใหญ่มีความลาดชัน ๒ – ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้นถึงดินลึก มีการระบายน้ำดี ดินมีความสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดถึงกรดจัด

ประเภทของดินที่มีปัญหาที่พบในจังหวัดหนองคาย

ดินที่พบโดยทั่วไปภายในจังหวัดหนองคายที่ใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร โดยปกติจะไม่สามารถกำหนดลักษณะของดินที่เป็นปัญหาได้แน่ชัด เนื่องจากปัญหาแต่ละชนิดของดินจะขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ปลูกป่า ทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เป็นต้น การพิจารณาว่าดินบริเวณดังกล่าวมีปัญหาต่อการเกษตรหรือไม่นั้น สามารถดูได้จากลักษณะและคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ถ้าดินมีลักษณะและคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชที่ปลูก ทั้งคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีก็จัดเป็นดินปัญหาทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้อาจมีความรุนแรงของปัญหามากหรือน้อยแตกต่างกัน ทรัพยากรดินที่มีปัญหาต่อการเกษตรในจังหวัดหนองคายที่พบส่วนใหญ่มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ดินตื้นหรือดินลูกรัง

มีเนื้อที่ ๙๐๖,๗๖๙.๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบกระจายตัวในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัด ได้แก่ อำเภอโพนพิสัยอำเภอเมือง อำเภอรัตนวาปี อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอสังคม อำเภอสระใคร อำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอโพธิ์ตาก

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินตื้นหรือดินลูกรัง

- ๑) เลือกชนิดพืชที่มีระบบรากสั้น เช่น ข้าว พืชไร่ ผัก
- ๒) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๓) ไถกลบตอซังพืช และพืชปุ๋ยสด
- ๔) ขุดหลุมปลูกให้กว้างกว่าดินธรรมดา
- ๕) ปลูกพืชและคลุมดินด้วย ฟางข้าว ใบหญ้า เพื่อรักษาความชื้นในดิน

๒) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑๔๒,๕๖๔.๕๘ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๗.๕๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบในพื้นที่ อำเภอสังคม อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอศรีเชียงใหม่

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

- ๑) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้มาตรฐานทางการพืชและวิธีการเช่นทำแนวคันดินเป็นขั้นบันได ทำการไถพรวนปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกหญ้าแฝกขวางแนวตามขั้นบันไดดินหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่ทำลายไม้พื้นล่าง
- ๒) ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

๓) ดินเค็ม

มีเนื้อที่ ๙๙๕.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย พบในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอสระใคร

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินเค็ม

- ๑) ใช้น้ำล้างเกลือหรือความเค็มออกจากดิน
- ๒) เลือกชนิดพืชทนเค็มที่เหมาะสม
- ๓) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๔) ปลูกพืชและคลุมดินด้วยพลาสติก ฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน
- ๕) ไถกลบตอซังพืช และพืชปุ๋ยสด

๔) ดินทราย

มีเนื้อที่ ๖,๗๑๑.๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี อำเภอสังคม

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินทราย

- ๑) ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินแล้วไถกลบ
- ๒) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๓) ปลูกพืชแล้วคลุมดินด้วยพลาสติกฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน
- ๔) ให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นให้น้ำแบบหยด ใช้ขวดพลาสติกเจาะรูฝังไว้ในดินใกล้ต้นพืชที่ปลูก หรือเกลลอนใส่น้ำแล้วเจาะรูให้น้ำซึมผ่านตลอดเวลา

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สรุปโดยภาพรวมแล้ว ดินที่มีอุปสรรคต่อการปลูกพืชในจังหวัดหนองคาย ที่พบมากที่สุดคือปัญหา ดินลูกรัง หรือดินตื้น ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยพบกระจายตัวอยู่ทุกอำเภอ ดินลูกรัง มีความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำแต่ปัญหาที่พบมากในการปลูกพืชคือ การขาดน้ำในฤดูแล้งเพราะดินลูกรังจะสูญเสียน้ำในดินได้ง่าย ดังนั้นแนวทางแก้ไขเกษตรกรที่ปลูกพืชในที่ดินลูกรัง ควรมีแหล่งน้ำไว้ในแปลงด้วยเพื่อใช้ในฤดูแล้งและควรมีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการไถกลบตอซัง การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินช่วยในการดูดซับน้ำและเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน ในกรณีที่เกษตรกรปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นควรขุดหลุมให้กว้างเมื่อปลูกเสร็จ จะต้องคลุมโคนต้นด้วยฟางข้าวหรือเศษหญ้าแห้งเพื่อลดการสูญเสียน้ำของดิน

๒. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ปัญหาการไม่มีที่ดินทำกิน” หรือ “ปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน” เป็นปัญหาสำคัญในการทำการเกษตรของหลายๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทย การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ที่ดินซึ่งเป็นทรัพยากรการผลิตที่สำคัญของภาคเกษตรกลายเป็นสินทรัพย์ที่ภาคการผลิตอื่นๆ ต้องการมากขึ้น รวมทั้งมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกษตรกรจำนวนมากสูญเสียที่ดินทำกิน บางส่วนกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน ขณะที่บางส่วนอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อหางานทำ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐได้กำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร และหนึ่งในนั้นคือนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และจัดตั้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อรับผิดชอบนโยบายนี้โดยเฉพาะ

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดตั้งจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ เรียกโดยย่อว่า ส.ป.ก. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับปรับปรุง สิทธิการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การกระจายสิทธิในที่ดิน โดยรัฐนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเองหรือมิที่ดินเกินสิทธิ ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การทำกิน และสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงทรัพยากร ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นต่าง ๆ และการจำหน่ายผลิตให้เกิดผลดียิ่งขึ้นและให้มีการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การปฏิรูปที่ดิน

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรผู้เช่าที่ดิน ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และผู้ประสงค์จะเป็นเกษตรกร ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับทำการเกษตรเป็นของตนเองอย่างถาวรต่อไป

๒) เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร และใช้ทรัพยากรที่ดินให้มีประสิทธิภาพด้วยการปรับปรุงปัจจัยการผลิตให้บริการด้านสินเชื่อและการตลาดเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๓) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมพัฒนาอาชีพนอกการเกษตรให้การศึกษาบริการสาธารณสุขเพื่อเพิ่มสวัสดิการและเสริมสร้างความเจริญในท้องถิ่นทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประโยชน์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำหรับประโยชน์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่

๑) รักษาที่ดินเพื่อการเกษตรให้เป็นของเกษตรกรโดยแท้จริง ได้รับการคุ้มครองสิทธิ และควบคุมไม่ให้มีการเปลี่ยนสิทธิการถือครองแก่ผู้อื่น ยกเว้นตกทอดทางมรดกแก่ทายาทที่เป็นเกษตรกร หรือ โอนให้แก่ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกร

๒) เกษตรกรที่ถือครองทำกินอยู่เดิมในที่ของรัฐจะได้รับการจัดให้ทำกินในขนาดที่เหมาะสมและได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูป ซึ่งสามารถค้าประกันเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ได้

๓) ที่ดินได้รับการพัฒนา มีถนนหนทางแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔) กระจายระบบผูกขาดที่ดินจากผู้มีที่ดินมากเกินไปกฎหมายกำหนดและไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตรด้วยตนเองมาจัดให้เกษตรกรได้มีที่ดินทำกิน โดยรัฐจะโอนกรรมสิทธิ์ให้เมื่อเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกได้ชำระ ค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว เพื่อเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมายและได้ใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรต่อไป

๒.๑ ที่ดินที่นำมาปฏิรูปที่ดิน

ที่ดินที่นำมาปฏิรูปที่ดินแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ที่ของรัฐและที่ดินของเอกชน

๑) ที่ของรัฐ ที่ของรัฐที่นำมาปฏิรูปที่ดิน มี ๔ ประเภทได้แก่

(๑) ที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ร่วมกันหรือได้เปลี่ยนสภาพไป เช่น ท่งหล้าเลี้ยงสัตว์ ซึ่งส.ป.ก. จะเข้าดำเนินการในที่ดินดังกล่าวเมื่อสภาตำบลยื่นยันสภาพข้อเท็จจริงในการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนและมีความเห็นสมควรให้นำมาปฏิรูปที่ดินโดยผ่านความเห็นชอบจากอำเภอและจังหวัดแล้ว

(๒) ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่สงวนหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ เช่น ที่หวงห้ามทหาร ที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวงการคลังดูแล เมื่อได้รับความยินยอมจากทางราชการว่าไม่จำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นแล้ว ส.ป.ก.จะนำมาปฏิรูปที่ดิน

(๓) ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินที่ถูกทอดทิ้งกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน และที่ดินจำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่เป็นที่ดินแปลงค่อนข้างใหญ่ มีความเหมาะสมต่อการเกษตร และยังไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติจะพิจารณาขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

(๔) ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรมซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

๒) ที่ดินของเอกชน ที่นำมาปฏิรูปที่ดิน

ได้แก่ ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิตามกฎหมายที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน และหนังสือรับรองการประโยชน์ เช่น น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ก และ ส.ป.ก. ได้ที่ดินนั้นมาโดยการซื้อหรือเวนคืนจากเอกชน หรือเอกชนบริจาคที่ดินนั้นให้ ส.ป.ก. เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป นอกจากนี้ที่ของเอกชนยังรวมถึงที่ดินพระราชทาน (ที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) อีกด้วย

๒.๒ เขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันได้ประกาศเขตการปฏิรูปที่ดิน ทั้ง ๙ อำเภอ ๔๖ ตำบล มีพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น จำนวน ๖๐๘,๐๖๙ ไร่ โดยจำแนกพื้นที่ดินตามประเภทของที่ดินที่นำมาเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ ๒ ประเภท คือ

๑) ที่ดินของรัฐ (ทั้งสิ้น ๘ อำเภอ ๓๓ ตำบล) เนื้อที่ประกาศเขต ๖๐๔,๓๔๐ ไร่ ดังนี้

(๑) ที่ดินเกษตรกรรม

ตารางที่ ๑๒ ที่ดินเกษตรกรรม

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๑,๖๐๙	๑,๘๖๔	๒๑,๒๒๖
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๑,๘๖๓	๑๓,๕๐๘	๑๘๗,๑๑๓
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๒,๕๙๔	๒,๙๙๖	๔๖,๗๘๕
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๘,๘๘๔	๑๐,๒๒๐	๑๘๖,๓๕๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๓,๕๘๓	๔,๑๔๘	๕๔,๖๐๐
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๑,๖๙๑	๒,๐๒๕	๓๓,๐๓๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๑๗	๑๙	๑๘๗
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๒,๓๘๔	๓,๐๐๔	๓๘,๔๓๙
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๓๒,๕๔๕	๓๗,๖๙๙	๕๒๖,๒๗๑

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หมายเหตุ : ส.ป.ก.หนองคาย คงเหลือพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น เนื้อที่ประมาณ ๕๓๙,๔๐๖ ไร่

- พื้นที่ไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๖๔,๙๓๔ ไร่
- (กันคั่นกรมป่าไม้) เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑๐,๐๓๙ ไร่
- ที่ดินหนังสือสำคัญตามกฎหมายที่ดิน เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๓๐,๕๐๙ ไร่
- ที่สาธารณะประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๔,๐๑๐ ไร่
- ถนนสาธารณะ, ลำน้ำ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑๘,๘๕๕ ไร่
- ที่ป่าไม้, ที่ภูเขา เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑,๕๑๗ ไร่

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย)

ตารางที่ ๑๓ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย		๑,๖๕๖	๑,๙๔๖	๒,๐๕๗
๒	เฝ้าไร่		๗,๑๕๒	๗,๗๔๓	๓,๙๙๕
๓	โพธิ์ตาก		๑,๒๒๐	๑,๓๐๗	๙๙๑
๔	โพนพิสัย		๓,๔๐๗	๓,๗๕๒	๒,๑๒๔
๕	รัตนวาปี		๑,๗๗๗	๑,๙๐๕	๘๐๗
๖	ศรีเชียงใหม่		๘๗๔	๙๕๙	๖๙๓
๗	ท่าบ่อ		๙๘๗	๑,๑๔๗	๙๙๒
๘	สระใคร		-	-	-
๙	สังคม		๒,๓๔๙	๒,๕๖๑	๑,๔๗๕
รวม			๑๙,๔๒๒	๒๑,๓๒๐	๑๓,๑๓๔

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(๓) รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย)

ตารางที่ ๑๔ รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศ เขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๓,๒๖๕	๓,๘๑๐	๒๓,๒๘๓
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๙,๐๑๕	๒๑,๒๕๑	๑๙๑,๑๐๘
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๓,๘๑๔	๔,๓๐๓	๔๗,๗๒๖
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๑๒,๒๙๑	๑๓,๙๗๒	๑๙๘,๔๗๕
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๕,๓๖๐	๖,๐๕๓	๕๕,๔๓๗
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๒,๕๖๕	๒,๙๘๔	๓๓,๗๒๗
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๑,๐๐๔	๑,๑๖๖	๑,๑๗๙
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๔,๕๕๘	๕,๓๕๑	๓๙,๖๔๕
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๕๑,๙๖๗	๕๙,๐๑๙	๕๓๙,๔๐๕

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

(๔) ที่ดินเกษตรกรรม ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๕ ที่ดินเกษตรกรรม ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน (ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๑,๕๐๓	๑,๗๒๘	๑๘,๘๗๓
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๑,๗๐๕	๑๓,๓๑๒	๑๘๔,๒๗๖
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๒,๕๑๒	๒,๘๕๔	๔๔,๑๙๐
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๘,๖๖๘	๙,๙๐๕	๑๓๙,๑๕๐
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๓,๕๕๑	๔,๑๐๓	๕๔,๐๘๒
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๑,๖๑๒	๑,๙๘๘	๓๑,๐๖๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	-	-	-
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๒,๒๔๗	๒,๘๓๐	๓๕,๙๗๐
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๓๑,๗๑๘	๓๖,๕๔๑	๕๐๖,๑๔๑

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(๕) ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๖ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน(ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย		๑,๓๘๘	๑,๖๓๘	๙๒๓
๒	เฝ้าไร่		๖,๕๗๓	๗,๐๔๙	๓,๐๐๙
๓	โพธิ์ตาก		๑,๑๐๕	๑,๑๗๖	๗๙๒
๔	โพนพิสัย		๓,๑๘๙	๓,๕๐๗	๑,๗๖๕
๕	รัตนวาปี		๑,๗๒๘	๑,๘๕๒	๗๐๖
๖	ศรีเชียงใหม่		๘๓๓	๙๑๕	๖๕๐
๗	ท่าบ่อ		๘๒๖	๙๖๑	๗๑๘
๘	สระใคร		-	-	-
๙	สังคม		๒,๑๕๓	๒,๓๓๙	๑,๑๔๒
รวม			๑๗,๗๙๕	๑๙,๔๓๗	๙,๗๐๕

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

(๖) รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๗ รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน (ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๒,๘๙๑	๓,๓๖๖	๑๙,๗๙๖
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๘,๒๗๘	๒๐,๓๖๑	๑๘๗,๒๘๕
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๓,๖๑๗	๔,๐๓๐	๔๔,๙๘๒
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๑๑,๘๕๗	๑๓,๔๑๒	๑๔๐,๙๑๕
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๕,๒๗๙	๕,๙๕๕	๕๔,๗๘๘
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๒,๔๔๕	๒,๘๐๙	๓๑,๗๑๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๘๒๖	๙๖๑	๗๑๘
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๔,๔๐๐	๕,๑๖๙	๓๗,๑๑๒
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๔๗,๗๖๐	๕๓,๖๓๙	๕๑๔,๗๐๔

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒) ที่ดินเอกชน (ทั้งสิ้น ๗ อำเภอ ๑๔ ตำบล) เนื้อที่ ๓,๗๒๙-๑-๘๙ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๘ ที่ดินเอกชน (ทั้งสิ้น ๗ อำเภอ ๑๔ ตำบล) เนื้อที่ ๓,๗๒๙-๑-๘๙ ไร่

ลำดับ	ประเภทที่ดิน	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	งาน	วา
๑	ที่บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลฯ	๑	๑๕	๑๕	๑๕๒	๑	๘๙
๒	ที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ		๒๖๓	๒๘๘	๓,๕๗๗		
รวม			๒๗๘	๓๑๓	๓,๗๒๙	๑	๘๙

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๒.๓. สถานการณ์ด้านการจัดที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินหนองคาย มีดังนี้

ปัจจุบันความต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีเพิ่มขึ้น จากปัญหาสิ่งแวดล้อมความแออัดของเมือง และภาครัฐให้การสนับสนุนเงินชดเชย หรือเงินสนับสนุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปลูกยางพารา หรือการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ทำให้บุตร หลาน ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายมีความต้องการที่มีสิทธิในที่ดินเป็นของตนเองมากขึ้น ซึ่ง ส.ป.ก.ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดที่ดินเพื่อให้เกษตรกรได้รับสิทธิในที่ดินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความกินดีอยู่ดี ความมั่นคงให้กับตนเอง และเพื่อคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และยังพบว่ามีประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินให้ความสนใจในการขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิและขอที่ดินทำกินมีจำนวนมาก

๒.๓.๑ ประเภทที่ดินของรัฐ

ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายนั้น ที่ดินของรัฐไม่มีเพียงพอที่จะนำมาจัดที่ดินให้กับเกษตรกร ผู้ที่ขึ้นทะเบียนผู้ไร้ที่ทำกิน เพราะที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก.หนองคาย รับมอบมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้นเป็นพื้นที่ที่มีเกษตรกรทำกินอยู่ก่อนแล้วไม่ใช่ที่ดินแปลงเปล่า สำหรับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่จังหวัดหนองคาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย) ได้เข้าดำเนินการรังวัดที่ดิน เพื่อก่อหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก. ๔-๐๑) จำนวน ๕๑,๙๖๗ ราย ๕๙,๐๑๙ แปลง ๕๓๙,๔๐๕ ไร่ แบ่งเป็นที่ดินเกษตรกรรม จำนวน ๓๒,๕๔๕ ราย ๓๗,๖๙๙ แปลง ๕๒๖,๒๗๑ ไร่ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) จำนวน ๑๙,๔๒๒ ราย ๒๑,๓๒๐ แปลง ๑๓,๑๓๔ ไร่ และได้มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) จำนวนทั้งสิ้น ๔๗,๓๖๐ ราย ๕๓,๖๓๙ แปลง ๕๑๔,๗๐๔ ไร่ ที่ดินเกษตรกรรม จำนวน ๓๑,๗๑๘ ราย ๓๖,๕๔๑ แปลง ๕๐๖,๑๔๑ ไร่ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) จำนวน ๑๖,๖๐๒ ราย ๑๗,๗๘๘ แปลง ๑๗,๐๙๓ ไร่ โดย อนาคต ส.ป.ก.ต้องทำหน้าที่คุ้มครองที่ดินเหล่านี้อย่างเข้มแข็ง เพื่อไม่ให้มีการเปลี่ยนมือการถือครองไม่ให้ที่ดินถูกบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์

๒.๓.๒ ประเภทที่ดินเอกชน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางการจัดซื้อที่ดินเอกชนที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์แล้ว โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินและจัดให้กับเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๗๒ ง วันที่ ๓๑ มีนาคม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒๕๕๘ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งในการจัดซื้อที่ดิน เอกชนมาเพื่อการปฏิรูปที่ดิน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. สภาพของที่ดิน

- ๑) สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมแก่การเกษตร หรือมีแนวโน้มที่จะพัฒนาได้
- ๒) ราคาที่ดินมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และที่ตั้งที่ดิน
- ๓) มีเส้นทางคมนาคมเข้าออกแปลงที่ดินได้สะดวก

๒. หลักฐานประกอบคำเสนอขาย

- ๑) สำเนาหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
- ๒) สำเนาบัตรประชาชน/ทะเบียนบ้านของเจ้าของที่ดิน
- ๓) ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ (จากสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสาขา)
- ๔) แผนที่แสดงที่ตั้งที่ดินโดยสังเขป จำนวน ๑ ชุด
- ๕) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)
- ๖) กรณีผู้เสนอขายที่ดินเป็นนิติบุคคล ต้องยื่นหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลด้วย

๓. อำนาจการพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดิน ส.ป.ก.กำหนดซึ่งอิงราคาประเมินของ กรมธนารักษ์ ดังนี้

๑) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) มีอำนาจการพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติ ราคาที่ดินต่อไร่ไม่เกินราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในกรณีที่ต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาเกินกว่าราคา ประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ให้ คปจ. พิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดินตามความจำเป็น แต่ราคาที่จะต้องไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์

๒) กรณีที่ดินที่เสนอขาย มีราคาที่ดินต่อไร่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของ กรมธนารักษ์ ให้ คปจ. ให้ความเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินพร้อมแสดงเหตุผล และนำเสนอคณะอนุกรรมการ โครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คจ.) เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการ จัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน

๔. การชำระราคาที่ดิน

- ๑) ไม่เกิน ๘ ล้านบาท จ่ายเป็นเงินสด
- ๒) เกิน ๘ ล้านบาท
 - ๘ ล้านบาทแรก จ่ายตามข้อ ๑
 - ส่วนที่เกิน ๘ ล้านบาท จ่ายเป็นเงินสดร้อยละ ๒๕ และจ่ายเป็นพันธบัตร ร้อยละ ๗๕

๕. สถานที่ติดต่อเสนอขาย ยื่นความประสงค์ได้ที่ กลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ข้อเท็จจริง

ที่ดินเอกชนในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่นอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งต้องมีการประกาศให้เป็นเขต ปฏิรูปที่ดินเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อที่ดินได้ ในการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินนั้น ต้องตรา เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑-๒ ปี อีกทั้งสภาพที่ดินที่มา เสนอขายให้ ส.ป.ก.จังหวัดหนองคายนั้น มีสภาพไม่เหมาะสม หรือมีความเหมาะสมปานกลางถึงน้อย ไม่มีแหล่ง น้ำในการทำการเกษตร หรือมีแต่ไม่เพียงพอ อีกทั้งด้านราคาที่ดินที่มาเสนอขายมีราคาอยู่ที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ ราคาประเมินจากกรมธนารักษ์ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๓๕,๐๐๐ บาทต่อไร่ แต่มติในการ ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

มอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ในการอนุมัติให้จัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินนั้น ให้ซื้อได้ในราคาไม่เกิน ๑.๕ เท่าของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ กรณีราคาที่ดินที่มีการเสนอขายเกินกว่า ๑.๕ เท่าของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อวก.คจ.) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ส่งผลให้การจัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินนั้น ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะผู้เสนอขายที่ดิน ต้องการได้เงินทันที อีกทั้งผู้เสนอขายที่ดินต้องยื่นขอสอบแนวเขตในแปลงที่ดินที่นำมาเสนอขายต่อสำนักงานที่ดินที่ที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ ทำให้ผู้เสนอขายที่ดินมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นแต่ทางส.ป.ก.หนองคายก็ได้ดำเนินการเพื่อให้การจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ปิดป้ายประชาสัมพันธ์ที่หน้าว่าการอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย และที่หน้าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการปิดประกาศการจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในสถานที่ต่างๆ ที่ทำการอำเภอทุกแห่ง สำนักงานเทศบาลทุกแห่ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง และที่ทำการกำนันทุกตำบลในจังหวัดหนองคาย เพื่อให้สามารถจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินและจัดให้กับเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำสัญญาเช่าซื้อกับ ส.ป.ก. มีกำหนดระยะเวลาเช่าซื้อตั้งแต่ ๕ ปี สูงสุดไม่เกิน ๑๕ ปี ดอกเบี้ยร้อยละ ๑ บาท ต่อปี ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒.๔. อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.)

เมื่อ ส.ป.ก.หนองคาย ได้มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) ให้กับเกษตรกรแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแลที่ดินและเกษตรกรผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ตามเงื่อนไขของกฎหมายของการปฏิรูปที่ดิน ได้แก่ การพัฒนาอาชีพทั้งนอกการเกษตร และในภาคการเกษตร การคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการประสานงานการพัฒนา กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภารกิจดังกล่าวเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.หนองคาย ฝ่ายเดียวคงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง และในปัจจุบัน ส.ป.ก.หนองคาย ได้รับมอบนโยบายให้ดำเนินงานต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส.ป.ก. และจังหวัดหนองคาย อย่างเร่งด่วน ประกอบกับนโยบายรัฐบาลในการปรับลดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ลง พร้อมกับแนวทางในการพัฒนาซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นเห็นสมควรให้มีการคัดเลือกผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.) ทำหน้าที่ช่วยเหลือประสานงานด้านต่างๆ เช่น ภาควิชาตรวจสอบการถือครองที่ดิน งานพัฒนาอาชีพเกษตรกร และงานปฏิรูปที่ดินอื่นๆ ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารระหว่าง ส.ป.ก.หนองคาย ไปสู่ชุมชน เกษตรกร หรือจากชุมชน เกษตรกรมายัง ส.ป.ก.หนองคาย ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกร ประชาชน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในงานปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งขยายผลการพัฒนาไปยังเกษตรกรอื่นๆ โดยการเชื่อมโยงเครือข่าย ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินบรรลุเจตนารมณ์ และเกิดประโยชน์กับเกษตรกร ชุมชน และภาคราชการอย่างแท้จริง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๑๙ ด้านอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จำนวน (ราย)			รวม
			ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	
๑	รัตนวาปี	พระบาทนาสิงห์		๔		๔
๒		นาทับไฮ			๒	๒
๓	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๓		๓	๖
๔		วังหลวง	๓	๔	๒	๙
๕		อุดมพร	๓	๓	๒	๘
๖		หนองหลวง	๓	๔		๗
๗		นาดี	๓		๒	๕
๘	โพนพิสัย	บ้านโพธิ์		๔		๔
๙		สร้างนางขาว		๒		๒
๑๐		เขม			๓	๓
๑๑		ทุ่งหลวง			๒	๒
๑๒		นาหนัง			๒	๒
๑๓	โพธิ์ตาก	ด่านศรีสุข		๔		๔
๑๔	ศรีเชียงใหม่	พระพุทธรบาท		๔		๔
๑๕	สังคม	นาจั่ว		๓		๓
๑๖		สังคม			๒	๒
๑๗		ผาตั้ง			๒	๒
๑๘	เมือง	หาดคำ			๒	๒
๑๙	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ			๒	๒
รวม	๖	๑๑	๑๕	๓๒	๒๖	๗๓

๒.๕. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑) สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ ๒๐ งานขุดสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑	หาดคำ	เมือง	๔	๔,๘๐๐	๘	๒๕๓๔	๑,๒๐๐ ลบ.ม.
๒	วัดธาตุ	เมือง	๕	๖,๐๐๐	๑๐		
๓	หินโงม	เมือง	๕	๖,๐๐๐	๑๐		
๔	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๒๘	๔๒,๓๗๔	๗๐		
๕	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๒๐	๒๘,๕๗๐	๔๘		
๖	โพนทอง	โพธิ์ตาก	๘	๙,๖๐๐	๑๖		

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๗	นาหนัง	โพนพิสัย	๘	๙,๖๐๐	๑๖	๒๕๓๖	
๘	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๓๓	๓๙,๖๐๐	๖๖	๒๕๓๗	
๙	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔๓	๕๑,๖๐๐	๘๖		
๑๐	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๒	๑๔,๔๐๐	๒๔	๒๕๓๘	
๑๑	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๙	๒๖,๐๔๘	๔๒		
๑๒	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔๗	๕๙,๒๒๐	๙๔		๑,๒๖๐ ลิบ.ม.
๑๓	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๑๔	พระพุทธรบาท	ศรีเชียงใหม่	๑๑	๑๓,๘๖๐	๒๒		
๑๕	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๘๓	๒๑๙,๖๐๐	๓๖๖	๒๕๓๙	
๑๖	หินโงม	เมือง	๔	๕,๐๔๐	๘		
๑๗	หาดคำ	เมือง	๙	๑๑,๓๔๐	๑๘		
๑๘	นาดี	เฝ้าไร่	๑๙	๒๓,๙๔๐	๓๘		
๑๙	วังหลวง	เฝ้าไร่	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๒๐	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๙	๑๑,๓๔๐	๑๘		
๒๑	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๒๒	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๕๐	๑๘๐,๐๐๐	๓๐๐	๒๕๔๐	
๒๓	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๒๐	๑๕๑,๒๐๐	๒๔๐	๒๕๔๑	
๒๔	วังหลวง	เฝ้าไร่	๗๐	๘๘,๒๐๐	๑๔๐		
๒๕	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๒๖	พระบาทนาสิงห์	รัตนวาปี	๑๒๘	๑๖๑,๒๘๐	๑๕๖		
๒๗	กุดบง	โพนพิสัย	๕๑	๖๔,๒๖๐	๑๐๒	๒๕๔๒	
๒๘	บ้านผือ	โพนพิสัย	๓๗	๔๖,๖๒๐	๗๔		
๒๙	เซิม	โพนพิสัย	๒๕๔	๓๒๐,๐๔๐	๕๐๘		
๓๐	บ้านโพธิ์	โพนพิสัย	๑๑๒	๑๔๑,๑๒๐	๒๒๔		
๓๑	จุมพล	โพนพิสัย	๕๐	๖๓,๐๐๐	๑๐๐		
๓๒	วังหลวง	เฝ้าไร่	๘๕	๑๐๗,๑๐๐	๑๕๐		
๓๓	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑	๑,๒๖๐	๒		
๓๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๓๒	๑๖๖,๓๒๐	๒๖๔		
๓๕	พระบาทนาสิงห์	รัตนวาปี	๔	๕,๐๔๐	๘		
๓๖	จุมพล	โพนพิสัย	๑๒๐	๑๕๑,๒๐๐	๒๔๐	๒๕๔๓	
๓๗	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๒๐	๒๕,๒๐๐	๔๐		
๓๘	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๗	๒๑,๔๒๐	๓๔		
๓๙	สร้างนางขาว	โพนพิสัย	๑๒๓	๑๕๔,๙๘๐	๒๔๖		
๔๐	วังหลวง	เฝ้าไร่	๒๔๕	๓๐๘,๗๐๐	๔๙๐		

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๔๑	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๔๒	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๔๕	๑๘๒,๗๐๐	๒๙๐		
๔๓	นาทับไฮ	รัตนวาปี	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๔๔	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	๕๐	๖๓,๐๐๐	๑๐๐		
๔๕	โพนทอง	โพธิ์ตาก	๔๑	๕๑,๖๖๐	๘๒		
๔๖	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๔๗	บ้านโพธิ์	โพนพิสัย	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐	๒๕๔๔	
๔๘	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๔๙	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๕๐	วังหลวง	เฝ้าไร่	๑๓	๓๓,๖๖๕	๕๒	๒๕๖๐	๒,๕๐๐ ลบ.ม.
๕๑	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔	๑๐,๒๕๖	๑๖		
๕๒	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๑	๒๘,๑๗๘	๔๔		
๕๓	นาดี	เฝ้าไร่	๙	๒๓,๒๘๔	๓๖		
๕๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๕	๑๒,๙๐๔	๒๐		
	รวม		๓,๑๓๑	๓,๙๘๕,๙๓๙	๖,๒๕๒		

ตารางที่ ๒๑ งานขุดลอกแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑	หาดคำ	เมือง	๓๐	๗๗,๕๓๐	๑๒๔	๒๕๓๔	
๒	วัดธาตุ	เมือง	๑๗	๑๙,๐๒๔	๓๐		
๓	หินโงม	เมือง	๑๑	๓๒,๙๑๘	๕๒		
๔	โพนทอง	โพธิ์ตาก	๒๐	๔,๔๕๐	๘		
๕	นาหนัง	โพนพิสัย	๙๒	๕๙,๒๕๐	๙๔	๒๕๓๖	
๖	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๒	๓,๐๐๐	๖	๒๕๓๗	
๗	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๙	๗,๙๐๗	๑๒		
๘	เซิม	โพนพิสัย	๑	๑๕๐,๐๐๐	๒๓๘	๒๕๔๔	ม.๕
๙	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑	๕๐,๐๐๐	๘๐		ม.๑๑
๑๐	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๓	๒๖,๘๐๐	๔๒	๒๕๕๐	ม.๔
๑๑	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๑๐,๐๐๐	๑๖	๒๕๕๕	ม.๓
๑๒	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๔๐,๐๐๐	๖๔		ม.๒
๑๓	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๑๐,๐๐๐	๑๖		ม.๓
๑๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑	๘๔,๐๐๐	๑๓๔	๒๕๕๖	ม.๑๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑๕	อุดมพร	เผ่าไร่	๑	๒๔,๕๐๐	๔๐	๒๕๕๘	ม.๑๑
๑๖	อุดมพร	เผ่าไร่	๑	๑๗,๖๐๐	๒๘		ม.๑๒
๑๗	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๒๗,๗๑๐	๑๖๐	๒๕๕๙	ม.๑
๑๘	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๕,๔๐๐	๒๕		ม.๒
๑๙	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๓๓,๐๐๐	๗๕		ม.๓
๒๐	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๙,๘๑๐	๑๙๐		ม.๑๑
๒๑	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๑,๕๐๐	๑๕๐		ม.๑๑
๒๒	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๐,๖๐๐	๘๐		ม.๑๓
	รวม		๑๙๘	๗๓๔,๙๙๙	๑,๓๖๖		

หมายเหตุ : ใช้อัตราคิดพื้นที่การใช้ประโยชน์ตามกรมพัฒนาที่ดิน ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ต่อ เนื้อที่ ๒ ไร่

๒.๖. วิเคราะห์สภาพปัญหาจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ด้านพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.หนองคาย ได้ดำเนินการงานพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดินในจังหวัดหนองคาย ในด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๔ - ปัจจุบัน พบว่า ส.ป.ก.หนองคาย สามารถดำเนินการได้น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย เนื่องจากติดปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร และด้านข้อกฎหมายต่างๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.หนองคาย ต้องร่วมบูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แขวงทางหลวงชนบทหนองคาย รวมทั้ง อำเภอ และจังหวัด ในการพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เช่น ถนนเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำในการเกษตร เป็นต้น

๒. ด้านพัฒนาอาชีพเกษตรกร ส.ป.ก.หนองคาย ได้ดำเนินการงานด้านการพัฒนาเกษตรกรผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer), โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่, โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่, โครงการศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ศวก.), และโครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งการสนับสนุนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย เป็นต้น

การได้ดำเนินการงานพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พบปัญหาดังนี้

๑) เกษตรกรบางรายยังไม่ได้ต้องการความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมบางรายต้องการเพียงปัจจัยการผลิตในการสนับสนุนจากการฝึกอบรมดังกล่าว

๒) เกษตรกรสูงวัย ขาดแคลนแรงงาน และขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และเข้าไม่ถึงเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งมีราคาสูง

๓) โครงการต่างๆ ไม่ได้ริเริ่มจากเกษตรกร เกษตรกรจึงไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

๔) ที่ดินมีความเหมาะสมในการทำเกษตรน้อย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕) ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานานและต่อเนื่อง ขาดการปรับปรุง บำรุงดินให้มีความเหมาะสมในการทำการเกษตร

๖) ขาดแหล่งน้ำในการทำการเกษตร

๗) ถนนเพื่อการเกษตรมีแต่ยังไม่เพียงพอ และชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ

๘) ขาดเงินทุนทุนในการประกอบอาชีพ

๙) เกษตรกรทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้ไม่มีรายได้เสริม

แนวทางการแก้ไขปัญหา หน่วยงานภาครัฐ ควรให้เกษตรกร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ถนนลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ตั้งแต่กระบวนการออกแบบแนวทางการดำเนิน วิธีการดำเนินงาน เงินงบประมาณ เพราะจะทำให้เกษตรกร ชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ เพราะบังเกิดความเป็นเจ้าของ และต้องมีการบูรณาการการทำงานในทุก ระดับ โดยรัฐสนับสนุนข้อมูล Big Data เพิ่มช่องทางการตลาดด้วยระบบ IT และสนับสนุนให้เกษตรกร สถาบัน เกษตรกรให้มีบทบาททั้งการผลิตและตลาด มีกระบวนการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานกิจกรรม โครงการ ต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อทบทวน หรือหาทางแก้ไขปัญหาลุ่รุดในการดำเนินงานของกิจกรรม โครงการ ต่างๆ ว่ามีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน เกษตรกร หรือไม่ จะดำเนินงานกิจกรรม โครงการ ต่อไป หรือยุติ

๒.๗. สรุปทิศทางการขับเคลื่อนงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก.หนองคาย ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔ มีดังนี้

๑. การดำเนินงานด้านจัดที่ดิน ก็ยังคงดำเนินต่อไปตามแผนงานปกติ

๒. งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเพื่อการเกษตร และด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ส.ป.ก.หนองคาย ก็ยังคงดำเนินต่อไปพร้อมกับการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น โครงการชลประทานหนองคาย แขวงทางหลวงชนบทหนองคาย เป็นต้น

๓. งานส่งเสริมพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย นั้น ส.ป.ก.หนองคาย มีทิศทางในการขับเคลื่อนงานฯ ดังนี้

๑) พื้นที่ที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ เช่น วัด ป่าชุมชน หรือพื้นที่ยังมีสภาพป่า ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการส่งเสริมโดยใช้ระบบวนเกษตร และการปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้คนกับป่า อยู่ร่วมกันได้ รวมทั้งเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับจังหวัดหนองคายอีกทางหนึ่ง

๒) สำหรับพื้นที่ปกติ ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของ เกษตรกร เช่น เกษตรอินทรีย์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. ด้านระบบชลประทาน

๓.๑ พื้นที่ชลประทานจังหวัดหนองคาย

๑. พื้นที่ชลประทาน มีร้อยละ ๒๕.๗๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แบ่งเป็น โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๕๒,๕๙๒ ไร่ ได้แก่
 - ปตร.ห้วยหลวง บ.ดอนคง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง บ.น้ำโมง ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๒. โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๘ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓๒,๘๑๗ ไร่ ได้แก่
 - อ่างฯห้วยบังพวน บ.ดงนาคำ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯหนองสองห้อง บ.หนองสองห้อง ต.ค่ายบกหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยเปลงเงือก บ.อ่างเก็บน้ำ ต.จุมพล อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยทอน(ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยหินแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ดอนขุ่น ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - ฝายฯห้วยทอน(ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.สาวแล ต.โพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยลาน บ.ท่าเจริญ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยไฮ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ห้วยหินขาว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
๓. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทอ่างเก็บน้ำ) จำนวน ๔๖ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓,๕๐๐ ไร่
๔. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทฝายทดน้ำ) จำนวน ๕๕ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่
๕. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ) จำนวน ๑๐๔ สถานี พื้นที่ชลประทาน ๒๓๑,๖๔๐ ไร่

๓.๒ สภาพปัญหาด้านการชลประทาน

๑. ลำห้วยส่วนมากของจังหวัดหนองคาย ไหลลงแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีปริมาณน้ำมากอยู่แล้ว โดยปกติในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ระดับน้ำในแม่น้ำโขงจะขึ้นสูงมากจนล้นตลิ่ง และมีระดับน้ำสูงกว่าลำน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคายที่ไหลลงแม่น้ำโขงทั้งหมด จึงเป็นสาเหตุทำให้ปริมาณน้ำในลำห้วยสาขาไม่สามารถไหลออกไปได้ จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่บริเวณสองฝั่งลำห้วยเข้าท่วมพื้นที่การเกษตรของราษฎร และเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง มวลน้ำจะไหลออกจากลำห้วย

๒. ในลำห้วยสายหลักๆ มีการก่อสร้างฝายกั้นน้ำไว้หลายแห่ง ทั้งที่เป็นของหน่วยงานราชการและที่ราษฎรสร้างขึ้นเอง ฝายเหล่านี้จะปิดกั้นการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำออกจากลำห้วยเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนที่ไหลเข้ามาในลำน้ำได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓. ลำห้วยส่วนมากมีความลาดเอียงสูง การไหลของน้ำค่อนข้างเร็ว แต่ขนาดลำห้วยเล็ก ดินหินและมีพืชขึ้นปกคลุมลำห้วยหนาแน่นเป็นสิ่งที่ขัดขวางการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำได้ทันในช่วงฤดูน้ำหลาก

๔. การพัฒนาชุมชนเมืองและการขยายตัวของชุมชน ทั้งที่เป็นสิ่งก่อสร้างของภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสิ่งก่อสร้างของราษฎรเอง ได้กีดขวางทางไหลของน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ทำให้ระบายน้ำผ่านได้ช้า จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนไปจากเดิมจึงเกิดการท่วมพื้นที่แห่งใหม่ซึ่งเดิมไม่เคยมีน้ำท่วมมาก่อน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๓ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทานระบบท่อส่งน้ำใต้ดิน

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดที่ตั้งโครงการสถานีสูบน้ำฯ ต้องอยู่ใกล้กับแหล่งเก็บกักน้ำที่มีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอ ในการสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าใช้งบประมาณในการดำเนินการสูงเนื่องจากต้องมีการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงไฟฟ้าไปยังแพ่งที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนทำให้งบประมาณดำเนินการขยายเขตฯ สูง ประกอบกับการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงต้องมีการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกทำให้ใช้ระยะเวลาในการประเมิน และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงในการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูงวัสดุ อุปกรณ์ บางรายการ เช่น เครื่องสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการก่อสร้างไม่มีจำหน่ายท้องถิ่น ทำให้ต้นทุนในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ และค่าขนส่งมายังจุดดำเนินการ มีราคาสูง และล่าช้าเนื่องจาก การสั่งซื้อท่อตลอดจนถึงขั้นตอนการผลิตและขนย้ายมายังพื้นที่ดำเนินการใช้เวลา ไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน

๓.๔ ปัญหาการใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

เนื่องจากเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก จึงไม่มีค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใดๆ ทั้งสิ้น ประกอบกับเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จต้องถ่ายโอนภารกิจการดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการต่อไป ปัญหาที่ดินบริเวณพื้นที่ก่อสร้างฯ ปรากฏว่าราษฎรมีกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยชอบธรรมตามกฎหมาย การขอใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างก่อนดำเนินการ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ที่ดินต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการก่อสร้างโดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทน หรือค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใดๆ ทั้งสิ้นทุกราย หากปรากฏว่าราษฎรบางรายไม่ยินยอมจะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งโดยส่วนมากจะมีปัญหา เช่น ราษฎรบริเวณแนวเสาไฟฟ้าแรงสูง จุดติดตั้งเครื่องสูบน้ำ แนวท่อส่งน้ำ หรือบ่อพักน้ำ ซึ่งใช้พื้นที่ดำเนินการมาก ประกอบกับราษฎรบริเวณที่ใกล้แหล่งเก็บกักน้ำ ส่วนมากจะไม่ยินยอมให้ใช้พื้นที่เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งน้ำได้ใช้ประโยชน์อยู่แล้ว จึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ขั้นตอนก่อนดำเนินการก่อสร้างราษฎรต้องรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรต้องจ่ายสมทบค่ากระแสไฟฟ้าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนร่วมกันบริหารจัดการน้ำภายหลังที่กรมชลประทานได้ส่งมอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมให้ดำเนินการเนื่องจากต้องรับมอบภารกิจ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ ไปบริหารจัดการประกอบกับต้องเรียกเก็บเงินสมทบค่ากระแสไฟฟ้าจากกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และจัดทำค่าของบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมาจ่ายค่าสมทบค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อสมทบนำส่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมกับผู้นำชุมชนในการประสานขอใช้ที่ดินจากราษฎรซึ่งคาดว่าจะได้รับผลกระทบ กรณีจะมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ่อพักน้ำและแนวท่อส่งน้ำ ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ซึ่งต้องใช้ผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านตามหลักวิศวกรรมโดยจัดทำรายงานการศึกษาโครงการเบื้องต้น

๓.๕ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการก่อสร้าง

การสำรวจสภาพภูมิประเทศ โดยใช้กล้องระดับ และกล้องวัดมุม ในการสำรวจภาคพื้นดิน ในการเก็บค่าระดับสูงต่ำของพื้นที่ และนำมา Plot ลงในกระดาษ เป็นเส้นชั้นความสูงต้องใช้ระยะเวลามาก เนื่องจากต้องใช้ขอบเขตของพื้นที่ดำเนินการสำรวจมากเป็นจำนวนพันไร่ จึงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาก แต่ไม่มีงบประมาณการเตรียมความพร้อมในส่วนนี้ โดยในส่วนของโครงการขุดลอกหนองน้ำเดิมที่ตั้งเป็น หรือโครงการแก้มลิง นั้น สภาพพื้นที่มีวัชพืชขึ้นปกคลุมมาก และมีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำเดิมอยู่ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาใน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การดำเนินงานมาก ประกอบกับต้องตรวจสอบโดยมีการชี้แนวเขต พื้นที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกับผู้นำชุมชน โดยส่วนมากหนังสือสำคัญที่กลางไม่มีแนวกั้นหลักเขตที่ชัดเจนเนื่องจากหลักเขตสูญหาย ภายหลังที่ได้ดำเนินการร่างแบบแล้ว ต้องไปตรวจสอบกับสภาพภูมิประเทศจริงอีก ครั้งหนึ่ง เพื่อปรับแบบให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศจริง แต่จะมีปัญหาตามมาคือ ราษฎรขอเปลี่ยนแนวท่อน้ำใหม่ เนื่องจากปัญหาที่ดินราษฎรบางรายกลับใจไม่ยินยอมจึงต้องเริ่มดำเนินการสำรวจ และออกแบบใหม่ทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม และงบประมาณไม่มีในส่วนนี้

การขยายเขตไฟฟ้าแรงสูง ต้องให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยดำเนินการภายหลังที่แบบรูปรายการแล้วเสร็จ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน ประกอบการประเมิน มีกรอบระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการประเมิน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอ ประกอบกับงบประมาณล่าช้า จะมีผลเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและการสำคัญ พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่การเกษตร ราษฎรเพาะปลูกข้าวนาปี และนาปรัง หากงบประมาณล่าช้า จะไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากราษฎรได้เพาะปลูกข้าวนาปี หรือนาปรังในพื้นที่ก่อสร้างซึ่งหากดำเนินการ พืชผลทางการเกษตร จะได้รับความเสียหาย และถูกราษฎรฟ้องร้องได้ กรณีแบบท่อน้ำตัดผ่านทางหลวง ทางหลวงชนบทต้องทำเรื่องขออนุญาตก่อนดำเนินงาน ทำให้งานล่าช้ากว่าแผน

ก่อนดำเนินการต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าระหว่าง องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และกรมชลประทาน เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้วนั้น

กรณี ฝ่ายน้ำล้นขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทท่อน้ำในลำน้ำธรรมชาตินั้น สามารถเก็บกักน้ำตามลำน้ำได้ไม่มากนัก ประกอบกับไม่สามารถก่อสร้างระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้ เนื่องจากข้อจำกัดจาก สภาพภูมิประเทศลำน้ำของจังหวัดหนองคายที่มีระดับตลิ่งอยู่สูงกว่าระดับท้องลำน้ำ

กรณี อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทเก็บกักน้ำ ซึ่งมีขนาดความจุที่ระดับเก็บกักไม่มากนักนั้น การก่อสร้างเดิมได้ก่อสร้างระบบส่งน้ำไว้บ้างแล้ว ซึ่งการดำเนินการขยายพื้นที่ลำนํานั้นต้องคำนึงถึง ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมส่งเสริมและพัฒนาพลังงาน สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งถ่ายโอนภารกิจให้กรมชลประทานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรมชลประทานได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้นเป็นระบบส่งน้ำแบบเปิด คือ เป็นคลองส่งน้ำตาดคอนกรีตพร้อมก่อสร้างถนนตามแนวคันคลองส่งน้ำทำให้การขยายพื้นที่ส่งน้ำจะมีปัญหาที่ดิน กล่าวคือ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจะไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างเนื่องจากราษฎรบริเวณช่วงปลายคลองเดิมได้ใช้ประโยชน์จากการใช้น้ำอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องสูญเสียที่ดินเพิ่ม ประกอบกับแนวคลองส่งน้ำใหม่ ต้องใช้พื้นที่ในการก่อสร้างมากเนื่องจากระบบคลองเปิดต้องใช้พื้นที่ก่อสร้างมากเนื่องจากต้องมีคันคลองฝั่งซ้ายและฝั่งขวาซึ่งเป็นถนนหรือทางลำเลียงที่ขนย้ายพืชผลทางการเกษตร ต้องใช้ทั้งความกว้างและความยาวของคันดินถมบดอัดแน่นมากจึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมชลประทานดำเนินการ เป็นระบบท่อน้ำ (ฝังใต้ ผิวดิน) เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ราษฎร องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมใช้ที่ดินก่อนให้เข้าดำเนินการเช่นเดียวกันสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำประเภทที่ ๑ และ ที่ ๒ นั้น นอกจากราษฎร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ทุกรายต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าดำเนินการแล้ว ราษฎรต้องยินยอมจ่ายค่าสมทบค่ากระแสไฟฟ้า และที่สำคัญการขยายพื้นที่ส่งน้ำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยินยอมให้เข้าดำเนินการด้วย เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับมอบภารกิจและต้องตั้งงบประมาณสมทบค่ากระแสไฟฟ้านำส่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคด้วย ทั้งนี้การขยายพื้นที่ส่งน้ำต้องประเมินปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เป็นประการสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคาย กรมชลประทานมีแผนงาน/โครงการ ที่จะดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งขึ้นกับงบประมาณ ความเหมาะสมและการเตรียมความพร้อม (การเคลียร์ปัญหาที่ดิน การศึกษาเบื้องต้นสำรวจออกแบบ) ในแต่ละพื้นที่

๑. โครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ซึ่งประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ โครงการชลประทานขนาดกลาง และโครงการชลประทานขนาดเล็ก สรุปได้ดังนี้

๑.๑ โครงการชลประทานขนาดใหญ่และโครงการชลประทานขนาดกลาง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ต้องดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมทำนบดินหัวงานและอาคารประกอบ พร้อมระบบส่งน้ำให้มีความมั่นคงแข็งแรง ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในแต่ละพื้นที่

๑.๒ โครงการชลประทานขนาดเล็กที่ได้ถ่ายโอนภารกิจ การส่งมอบ การดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในแต่ละพื้นที่ ได้ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่และกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ในด้านการให้คำปรึกษา เทคนิค วิธีการ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน

๓.๖ แผนการก่อสร้างโครงการที่จะพัฒนาลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๒๒ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดใหญ่ของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับที่	โครงการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมาณ (ล้านบาท)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่บรรเทาอุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง บ.แดนเมือง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย	๒๙,๘๓๕	๒๔๕.๘๗๐	๒๑,๐๐๐	๓๑๕,๑๙๕	๕๔,๓๙๐	๒๕๖๒-๒๕๗๐ (งานต่อเนื่อง ๙ ปี)

รายละเอียดประกอบแผนงานงบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๒ งบประมาณ ๖๗๒,๖๙๒,๙๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๓ งบประมาณ ๒,๒๕๓,๙๐๔,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๔ งบประมาณ ๓,๖๗๙,๓๓๙,๔๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๕ งบประมาณ ๒,๓๑๒,๖๙๗,๒๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๖ งบประมาณ ๒,๔๘๖,๒๗๙,๕๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๗ งบประมาณ ๓,๒๗๙,๙๑๖,๙๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๘ งบประมาณ ๒,๗๑๕,๙๗๒,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๙ งบประมาณ ๒,๑๐๕,๐๖๗,๗๐๐ บาท

ปี ๒๕๗๐ งบประมาณ ๑,๔๙๔,๑๓๐,๔๐๐ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๒๓ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง	ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕	๑๑	พนัก้าน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒	พนัก้าน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖	๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๖	ปตร.หนองสัปะแรด	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๘	ปตร.กุดขวยล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่ายชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖
๑๐	ปตร.หนองบึงแย้	๒๕๖๔			

ตารางที่ ๒๔ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดกลางของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๔)

ลำดับ ที่	โครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมาณ (ล้านบาท)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ บรรเทา อุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	ก่อสร้างระบบส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบโครงการอ่างฯห้วยหินแก้ว (อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๔.๑๐	๒๒๑	๑,๑๐๐	-	-	๒๕๖๐-๒๕๖๒ (๓ ปี) (รอส่งมอบ)
๒	ประตุน้ำบายน้ำห้วยน้ำสวย บ.เดื่อ ต.บ้านเดื่อ อ.เมือง จ.หนองคาย	-	๓๗๐	-	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๒๕๖๑-๒๕๖๓ (๓ ปี)
๓	ระบบส่งน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยไฮ บ.ห้วยหินแก้ว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๑๓.๕๘	๒๔๐	๕,๕๐๐	-	-	๒๕๖๓-๒๕๖๔ (๒ ปี)
รวม		๑๓.๕๘	๘๓๑	๕,๕๐๐	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กของกรมชลประทาน

โครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่นั้น กรมชลประทานไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ตารางที่ ๒๕ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กผลผลิตที่ ๒ จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการ ดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านดงบัง	๓๐,๑๗๔,๙๒๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๑๙๒	๒๕๖๒
๒	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านภู	๒๙,๕๘๖,๙๕๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๒๔๕	๒๕๖๒
รวม		๕๙,๗๖๒,๘๗๔	-	-	๒,๐๐๐	๔๓๗	-

ตารางที่ ๒๖ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก ผลผลิตที่ ๔ การป้องกันภัยและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการ ดำเนินงาน (%)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	แก้มลิงหนองแหวนพร้อมอาคารประกอบ	๑๔,๒๔๒,๕๒๐	๖๐	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	๒๕๖๒
รวม		๑๔,๒๔๒,๕๒๐	-	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	-

ตารางที่ ๒๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก งบพัฒนาจังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๒)

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำบ้านโพนตาล	๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐	๔.๕	๒๐๐	๒๕๖๒
รวม		๗,๕๐๐,๐๐๐	-	๔.๕	๒๐๐	-

ตารางที่ ๒๘ รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ (งบ พรบ.)

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปี งบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านวังยางเหนือ	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	รอจัดสรร งบประมาณ	-	๘๐๐	๒๕๐	๒๕๖๓
๓	แก้มลิงหนองห้วยโง้งพร้อมอาคารประกอบ	๑๓,๐๐๐,๐๐๐	รอจัดสรร งบประมาณ	๑๕๐	-	๗๕	๒๕๖๓
รวม		๔๓,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๕๐	๘๐๐	๓๒๕	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมชลประทาน ได้ว่าจ้างสถาบันแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำของกลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่างอย่างเต็มศักยภาพโดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการศึกษาทุกขั้นตอน แล้วเสร็จเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เห็นชอบดำเนินโครงการ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติดำเนินโครงการพัฒนากลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย

ที่ตั้ง : ห่วงงานโครงการพัฒนากลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง ตั้งอยู่ที่บ้านแดนเมือง ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย หรือที่พิกัด Latitude ๑๗°-๕๙'-๐๕" เหนือ Longitude ๑๐๓°-๐๓'-๒๓" ตะวันออก หรือที่พิกัด ๔๘QTE ๙๑๖-๙๐๔ จากแผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร แผนที่ระวาง ๕๖๔๔-IV ลำดับชุด L๗๐๑๘ (WGS ๘๔)

สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข :

ห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่กลุ่มน้ำแห่งอีสานตอนบน ครอบคลุมพื้นที่ ๑.๓๕ ล้านไร่ ๖ อำเภอ ของจังหวัดอุดรธานี และ ๑ อำเภอของจังหวัดหนองคาย ความยาวลำน้ำ ๑๕๕ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำ เป็นแอ่งกระทะอยู่ใกล้แม่น้ำโขง ไม่เหมาะที่จะสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่เก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ทั้งที่ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีไม่ได้น้อยไปกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาเป็นประจำทุกปี

สภาพปัญหา : ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย ๑,๒๕๘ ล้านลบ.ม./ปี เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ประกอบกับช่วงฤดูฝน น้ำในแม่น้ำโขงจะสูงกว่าระดับน้ำในลำน้ำห้วยหลวง ทำให้มวลน้ำในลำน้ำห้วยหลวงไม่สามารถไหลลงสู่แม่น้ำโขงได้ สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่เฉลี่ย ๙๐,๐๐๐ ไร่/ปี มูลค่าความเสียหาย ๒๕๐ ล้านบาท/ปี ส่วนฤดูแล้งน้ำในลำน้ำห้วยหลวงมีระดับค่อนข้างต่ำ ไม่มีอาคารบังคับน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

แนวทางการแก้ไข : ฤดูฝนเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง โดยก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑๐ เครื่อง ระบายน้ำรวมสูงสุด ๑๕๐ ลบ.ม./วินาที ประตุระบายน้ำตามลำน้ำสาขาและลำห้วยหลวง และก่อสร้างพนังกั้นน้ำ เพื่อควบคุมน้ำ ฤดูแล้งสามารถสูบน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำตามลำห้วยหลวงและลำน้ำสาขา กระจายน้ำให้กับพื้นที่เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ลักษณะโครงการ :

เป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำตามลำน้ำหลักและลำน้ำสาขา และก่อสร้างระบบกระจายน้ำสู่พื้นที่เพาะปลูก ประกอบด้วย ๕ งาน คือ

๑. งานสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง เพื่อสูบน้ำจากลำห้วยหลวงเพื่อการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงช่วงฤดูน้ำหลาก สามารถลดพื้นที่และระยะเวลาของการท่วมขัง โดยการติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Mixed Flow Pump ขนาด ๑๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง รวมอัตราสูบน้ำสูงสุด ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๒. งานพนังกั้นน้ำช่วงที่ตลิ่งต่ำตามแนวลำห้วยหลวง ความยาวรวม ๔๗.๐๒ กิโลเมตร

- พนังกั้นน้ำเดิม ยาว ๑๘.๖๐ กิโลเมตร

- พนังกั้นน้ำใหม่ ยาว ๒๘.๔๒ กิโลเมตร

เพื่อช่วยป้องกันผลกระทบจากระดับน้ำที่สูงขึ้นในพื้นที่ลุ่มต่ำหน้าตามแนวเขตนํ้าท่วม และช่วยควบคุมปริมาณน้ำและรับน้ำในช่วงน้ำหลากเพื่อเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวกลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๔ รูปแบบงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๕ รูปแบบงานก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ และพังกันน้ำ

ภาพที่ ๖ รูปแบบระบบส่งน้ำชลประทาน

งบประมาณ : กรอบวงเงินทั้งโครงการ ๒๑,๐๐๐ ล้านบาท

ตารางที่ ๒๙ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕
๒	พังกันน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพ	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๖	ปตร.หนองสัปะแรด	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๘	ปตร.กุดขยาล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๐	ปตร.หนองบุงแย้	๒๕๖๔

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑๑	พังกันน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่าย ชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ผลประโยชน์ :

๑. บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตจังหวัดหนองคายและอุดรธานี ได้ ๕๔,๓๙๐ ไร่
๒. เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ๒๔๕.๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตร
๓. ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๓๑๕,๑๙๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓๗ ตำบล ๗ อำเภอ ๒ จังหวัดของหนองคายและอุดรธานี จำนวน ๒๙,๘๓๕ ครัวเรือน หรือประมาณ ๑๒๔,๖๑๘ คน ในพื้นที่ ๒๘๔ หมู่บ้าน ส่วนในฤดูแล้งสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๒๕๐,๐๐๐ ไร่
๔. ส่งน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์
๕. เป็นแหล่งประมงสำหรับเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดให้ราษฎรได้บริโภคและเป็นรายได้เสริม
๖. เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมการท่องเที่ยว

โครงการประตุนระบายน้ำห้วยน้ำสวย ตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

๑.ความเป็นมา

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เดินทางมาตรวจราชการและประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ณ จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ ๖-๗ กันยายน ๒๕๔๗ นั้นฯ พณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัดหนองคาย ประชุมร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะติดตาม และ นายประสิทธิ์ จันทาทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคายเขต ๒ พรรคไทยรักไทย ได้ขอให้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างถาวรบริเวณลุ่มน้ำสวย ซึ่งโครงการชลประทานหนองคาย ได้เรียนชี้แจงเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยพื้นที่กลุ่มน้ำสวยต่อ ฯพณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในที่ประชุมแล้ว โครงการดังกล่าวผู้ร้องได้เคยร้องขอต่อ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งกรมชลประทานได้ตอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว แต่เนื่องจากการที่จะดำเนินโครงการฯ จะต้องดำเนินการเป็นโครงการขนาดกลาง ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงเห็นสมควรพิจารณาให้ส่วนโครงการสำนักบริหารโครงการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

กลุ่มงานวางโครงการ ๒ ส่วนวางโครงการ สำนักบริหารโครงการ ได้ตรวจสอบรายละเอียดเบื้องต้นพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำสวย คือ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงในฤดูฝนมีระดับสูงและผลักดันน้ำกลับเข้ามาในลำน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณตอนล่างของกลุ่มน้ำ กอปรกับมีการสะสมน้ำในพื้นที่ทำให้เกิดน้ำท่วมตลอดทั้งลำน้ำ อนึ่งในลำน้ำสวยมีฝายอยู่ ๘ แห่ง (กรมชลประทาน ๗ แห่ง และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เดิม ๑ แห่ง) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการระบายน้ำในเวลาที่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลงจากสาเหตุดังกล่าวกลุ่มงานวางโครงการ ๒ จึงเสนอให้ดำเนินการโครงการ ปตร.ห้วยน้ำสวย ตลอดจนปรับปรุงฝายต่างๆ ในลำดับต่อไป

๒. วัตถุประสงค์โครงการ

๒.๑ เพื่อช่วยในการพร่องระบายน้ำในช่วงต้นฤดูฝนและเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรการประมง การอุปโภคบริโภค และอื่นๆ ในช่วงฤดูแล้ง

๒.๒ เพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำห้วยน้ำสวย จำนวน ๑๓ ตำบล ในพื้นที่ ๓ อำเภอของจังหวัดหนองคาย พื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสระใคร

- อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลหาดคำ ตำบลบ้านเตือ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุ ตำบลคำบกหวาน และตำบลโพธิ์ชัย

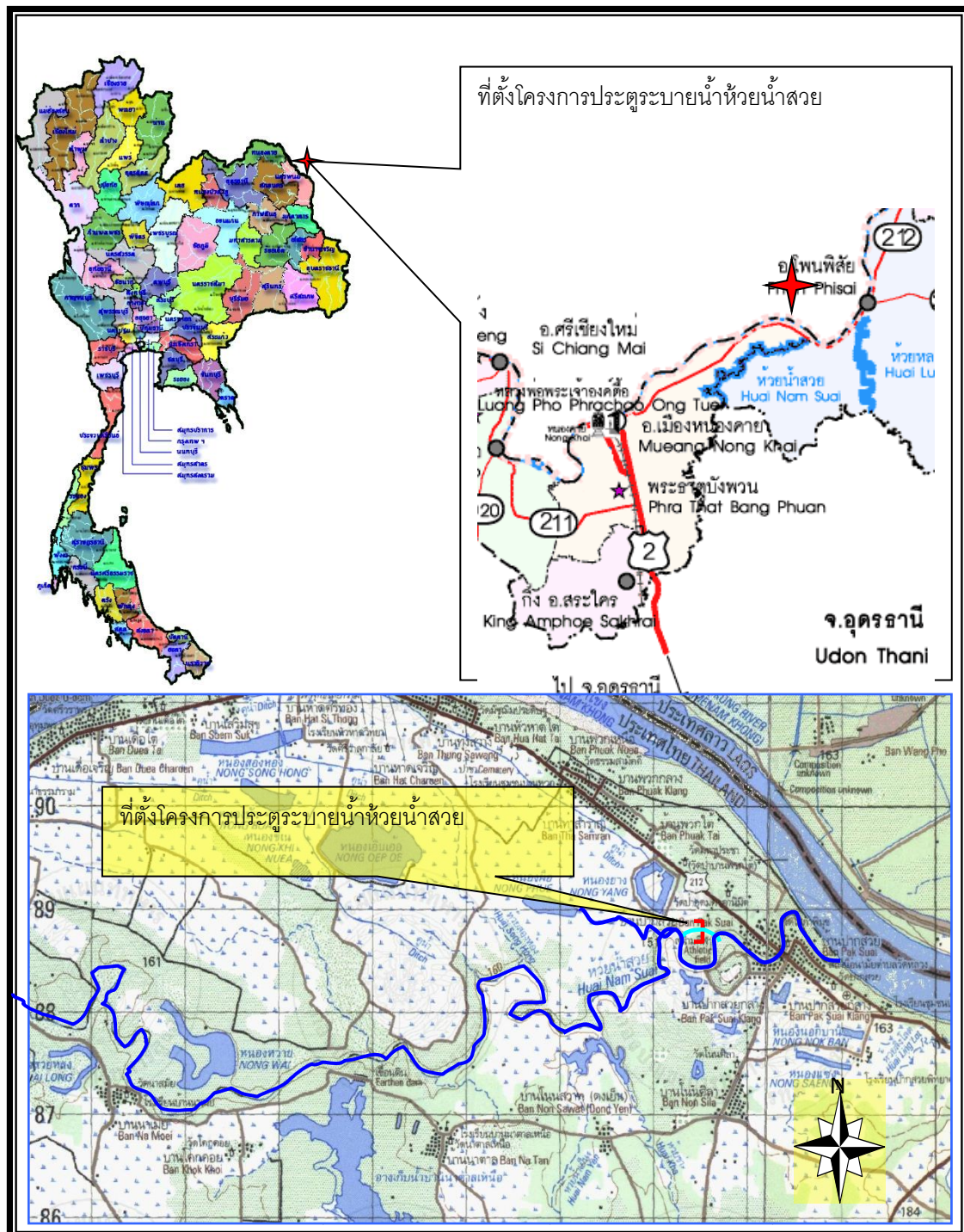
หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- อำเภอโพธิ์ชัย ได้แก่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลวัดหลวง
- อำเภอสระใคร ได้แก่ ตำบลสองห้อง ตำบลคอกช้าง และตำบลสระใคร

๒.๓ เพื่อป้องกันน้ำจากแม่น้ำโขงหนุนและไหลย้อนกลับเข้ามาพื้นที่เกษตรกรรมและบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมห้วยน้ำสวย

๓. ที่ตั้งโครงการ

โครงการประตุนระบายน้ำห้วยน้ำสวย ตามแผนที่ ๑:๕๐,๐๐๐ ตั้งอยู่ที่พิกัด ๔๘ QTE ๘๗๔ - ๘๘๘ ระวัง ๕๕๔๔ I ลำดับชุด L ๗๐๑๘ อยู่ในเขตบ้านคือ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สามารถเดินทางโดยรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ โดยทางเข้าโครงการฯ อยู่ก่อนหลัก กม.๓๒ ประมาณ ๑๐๐ เมตร

๔. สภาพทั่วไปและสภาพการเกิดน้ำท่วม

๔.๑ สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับลูกเนินทางทิศใต้และเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตก พื้นที่ลาดเทจากทางทิศใต้และทิศตะวันตกไปทางทิศเหนือและทิศตะวันออก มีพื้นที่ราบลุ่มและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังทุกปีในฤดูฝนเมื่อในลำน้ำสาขาไม่สามารถระบายน้ำลงแม่น้ำโขงได้

๔.๒ สภาพภูมิอากาศ

ข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๐๙ - ๒๕๓๘) พอสรุปค่าเฉลี่ยรายปีของตัวแปรภูมิอากาศที่สำคัญได้ดังนี้

อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี	๒๖.๓ องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี	๗๔.๔ เปอร์เซ็นต์
เมฆปกคลุมเฉลี่ยรายปี	๕.๗ หน่วย (๐-๐)
ความเร็วลมเฉลี่ยรายปี	๑.๙ น็อต
ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำเฉลี่ยรายปี	๑,๕๐๗.๗ มิลลิเมตร

๔.๓ สภาพฝนและสภาพน้ำท่า

ข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่นำมาคำนวณหาปริมาณน้ำไหลผ่านห้วยงาน ปตร.ห้วยน้ำสวย ได้จากสถานีวัดน้ำฝนที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการ สถานี ๓๐๑๓๐ ท่อระบายน้ำห้วยหมากก่อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีสถิติฝนตกเฉลี่ยทั้งปี ๑,๕๖๐.๐๒ มิลลิเมตร และจำนวนวันที่ฝนตกโดยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๘๘.๕๐ วัน ปริมาณน้ำท่าห้วยน้ำสวยไหลลงสู่แม่น้ำโขงเฉลี่ยประมาณ ๔๘๕.๗๙ ล้าน ลบ.ม./ปี มีอัตราการไหลสูงสุดรอบ ๒๕ ปี ๕๓๓ ลบ.ม./วินาที

๔.๔ สภาพลำน้ำห้วยน้ำสวย

ห้วยน้ำสวย มีพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๒๖๖ ตร.กม. ๗๙๑,๒๕๐ ไร่ (อยู่ในเขตจังหวัดอุดรธานี ๗๔๖ ตร.กม. และ จังหวัดหนองคาย ๕๒๐ ตร.กม.) โดยมีต้นน้ำเริ่มจากตำบลเขื่อน้ำ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ปลายน้ำไหลลงแม่น้ำโขง ที่บ้านปากสวย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความยาวลำน้ำประมาณ ๑๔๕ กม. โดยมีความยาวจากต้นน้ำถึงที่ตั้งห้วยงานประมาณ ๑๔๐ กม.

๔.๕ สภาพการเกิดน้ำท่วม

เนื่องจากสภาพพื้นที่สองฝั่งของลำห้วยน้ำสวยตอนล่างก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขง เป็นที่ราบลุ่มและมีลักษณะดินเหนียว กว้างแคบสลับกันไป และได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำโขงหนุนสูงและไหลย้อนกลับมาท่วมพื้นที่การเกษตร ในขณะเดียวกันกับมีฝนตกมากในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำทำให้ช่วงในฤดูฝน ประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง ตุลาคม จะเกิดน้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี ไม่สามารถระบายน้ำออกได้ โดยมีพื้นที่ได้รับผลกระทบเกิดปัญหาน้ำท่วม จำนวน ๑๓ ตำบลใน ๓ อำเภอ ได้แก่ พื้นที่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุและตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง ตำบลคอกช้าง ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร รวมพื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ (ข้อมูลน้ำท่วมปี เฉลี่ย ๒๕๔๔-๒๕๔๕) โดยเฉลี่ยความลึกน้ำท่วมขังประมาณ ๑-๒ เมตร พื้นที่บางส่วนราษฎรไม่สามารถทำนาปีได้

๕. สรุปรายละเอียดโครงการ

๕.๑ ลักษณะโครงการ

โครงการประตูระบายน้ำห้วยน้ำสวย มีลักษณะโครงการ เป็นประตูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมติดตั้งอาคารโรงสูบน้ำ ประตูระบายน้ำรับน้ำสองทางจำนวน ๖ ช่อง ขนาดช่องกว้าง ๖.๐๐ x ๙.๕๐ เมตร บานระบายน้ำเป็นบานตรงแบบ Vertical Lift Gate ชนิด Fixed – wheel Type สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ ประมาณ ๑,๐๐๐ ลบ.ม./วินาที อาคารประตูระบายน้ำมีสะพานรถยนต์แบบ Prestressed Concrete Box Girder ตลอด ๖ ช่อง อาคารโรงสูบน้ำติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Pump ขนาดอัตราสูบ ๓.๐๐ ลบ.ม./วินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง สรุปรายละเอียดโครงการได้ดังนี้

ที่ตั้งห้วยงาน บ้านเดื่อ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พิกัดตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ ๔๘ QTE ๘๗๔ - ๘๘๘ ระหว่าง ๕๕๔๔ I ลำดับชุด L ๗๐๑๘

ประเภทโครงการ

ประตูระบายน้ำ

พื้นที่รับน้ำ

๑,๓๐๐ ตร.กม.

ความยาวลำน้ำจากต้นน้ำถึงจุดที่ตั้งห้วยงาน

๑๔๐ กม.

ส่วนลาดเทของลำน้ำบริเวณที่ตั้งห้วยงาน

๑ : ๒,๕๐๐

ฝนเฉลี่ยทั้งปี

๑,๕๖๐.๐๒ มิลลิเมตร

จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยทั้งปี

๘๘.๕๐ วัน

อัตราการระเหยเฉลี่ยทั้งปี

๑,๖๒๓.๗๓ มม.

ปริมาณน้ำไหลผ่านห้วยงานเฉลี่ย

๔๘๕.๗๙๐ ล้านลบ.ม./ปี

ปริมาณน้ำนองสูงสุด ก. รอบปีปกติ

๓๗๕.๘๐ ลบ.ม./วินาที

ข. รอบ ๑๐๐ ปี

๗๕๕.๐๔ ลบ.ม./วินาที

อาคารห้วยงาน

ประตูระบายน้ำขนาดช่องระบายน้ำกว้าง ๖.๐๐ x ๙.๕๐ ม. จำนวน ๖ ช่อง

บานระบายน้ำเป็นบานตรงแบบ Vertical Lift Gate ชนิด Fixed – wheel Type

สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ลบ.ม./วินาที

สะพานรถยนต์ข้ามแบบ Prestressed Concrete Box Girder กว้าง ๔๕.๐๐ เมตร

ระดับสันตอม่อ

+ ๑๖๕.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับสันบาน

+ ๑๖๓.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับน้ำสูงสุด

+ ๑๖๓.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับเก็บกัก

+ ๑๖๒.๐๐๐ ม.รทก.

ระดับธรณีประตู

+ ๑๕๔.๐๐๐ ม.รทก.

พื้นที่การเกษตรรับประโยชน์

๑๕,๐๐๐ ไร่

บรรเทาอุทกภัยพื้นที่การเกษตรและเขตชุมชนเมือง

๘๕,๐๐๐ ไร่

อาคารโรงสูบน้ำ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก

เครื่องสูบน้ำ ชนิด Vertical Pump ขนาดอัตราสูบ ๓.๐๐ ลบ.ม./วินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง

๖. ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้าง

๓ ปี แผนงานเริ่มก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๗. งบประมาณค่าก่อสร้าง

งบประมาณค่าก่อสร้างทั้งโครงการ	ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐	จำนวน ๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	จำนวน ๑๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๖๓	จำนวน ๑๖๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานด้านการศึกษารวบรวม

๘.๑ การศึกษาโครงการเบื้องต้น

- เริ่มศึกษาเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้วเสร็จเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๘.๒ ไม่ต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้ง IEE และ EIA

๘.๓ การสำรวจภูมิประเทศเพื่อการออกแบบ

- แล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๘.๔ การออกแบบถนนทางเข้าโครงการและผังบริเวณโครงการ

- แล้วเสร็จเมื่อ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

๘.๕ การออกแบบอาคารประตูละบายน้ำ และโรงสูบน้ำ

- อยู่ระหว่างการออกแบบ ผลงานการออกแบบ ๑๐๐ %

๙. ความก้าวหน้าด้านการขออนุญาตใช้พื้นที่

- พื้นที่โครงการอยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้ และไม่อยู่ในเขตพื้นที่ ส.ป.ก.

๑๐. ความก้าวหน้าด้านการจัดหาที่ดิน

ที่ดินที่ถูกเขตชลประทาน จำนวนทั้งสิ้น ๕๓ ไร่ ๒ งาน ๓๗.๕๐ ตารางวา มีเอกสารสิทธิ ๒๕ แปลง ไม่มีเอกสารสิทธิ ๔ แปลง ราษฎรถูกเขตชลประทานทั้งหมด ๒๒ ราย สรุปความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอนดังนี้

๑๐.๑ ปักหลักเขต	แล้วเสร็จ
๑๐.๒ รังวัดที่ดิน	แล้วเสร็จ
๑๐.๓ การตรวจสอบทรัพย์สิน	แล้วเสร็จ
๑๐.๔ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินและค่ารื้อย้ายทรัพย์สิน “ยังไม่ได้จ่ายค่าทดแทนฯ”	

๑๑. การติดต่อกับโครงการ

๑๑.๑ งานภาคสนาม

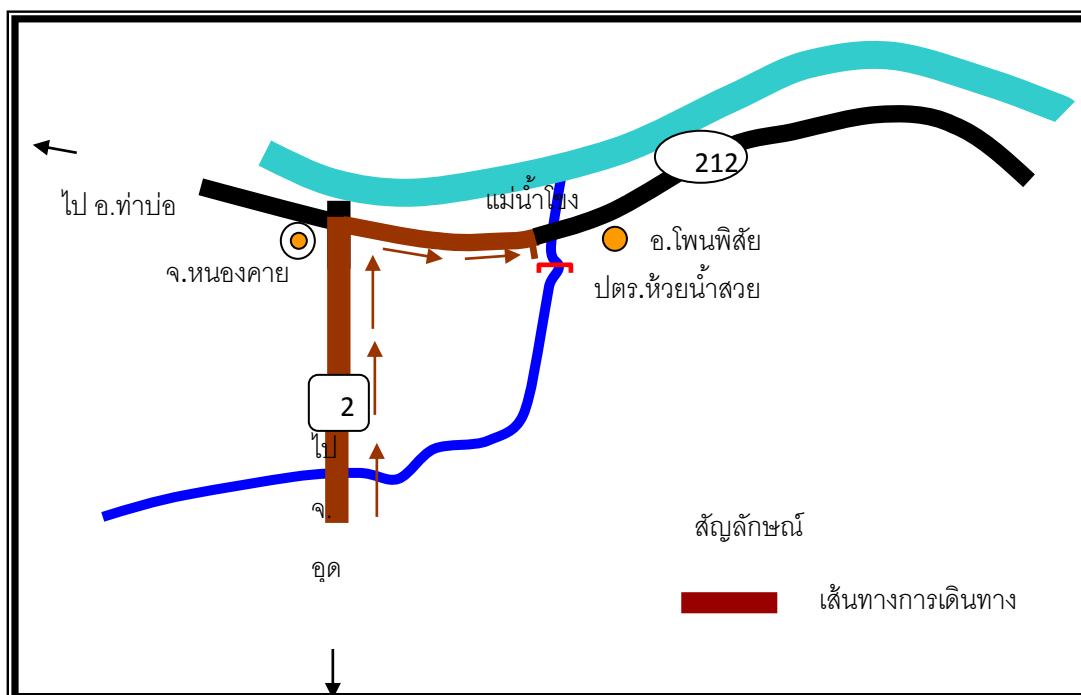
ผู้ประสงค์เข้าเยี่ยมชมโครงการ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานติดต่อ หัวหน้าผู้ควบคุมงาน นาย พิชิต สิงห์วัช นายช่างชลประทานอาวุโส โทร ๐๘๑-๓๘๐-๙๔๐๐

๑๑.๒ สำนักงานผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานก่อสร้าง ๕ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กรมชลประทาน จังหวัดหนองบัวลำภู ตู้ ป.ณ. ๓ ปทจ.หนองบัวลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู ๓๙๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๔๒-๓๑๔-๐๕๐ โทรสาร ๐๔๒-๓๑๔-๐๕๐ ผู้รับผิดชอบโครงการ นายภคินทร์ ฐปไธสง ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง ๕ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กรมชลประทาน มือถือ ๐๘๔-๘๗๔ - ๖๒๔๔

๑๑.๓ เว็บไซต์ <http://www.const&midscale.com/>

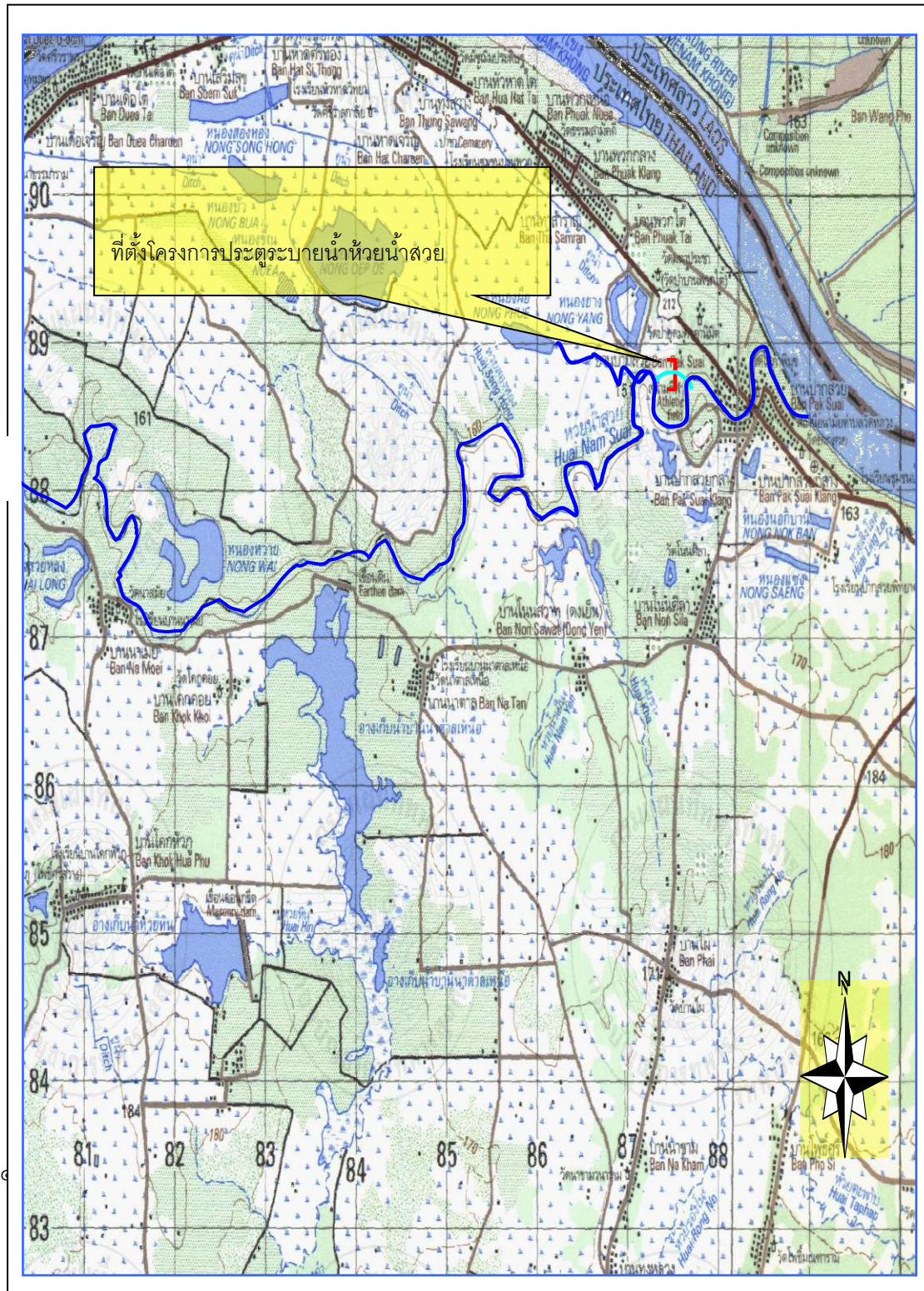
๑๒. แผนที่การเดินทางไปยังโครงการ

การเดินทางไปยังห้วงงานโครงการประตูละบายน้ำห้วยน้ำสวยใช้เส้นทางถนนมิตรภาพ ทางหลวงหมายเลข ๒ ไปยังจังหวัดหนองคาย จากจังหวัดหนองคายเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ หนองคาย-บึงกาฬ ก่อนถึงหลัก กม. ที่ ๓๒ ประมาณ ๑๐๐ เมตร แยกขวามือเป็นถนนลูกรังอีกประมาณ ๑ กม. ถึงบริเวณห้วงงานโครงการ

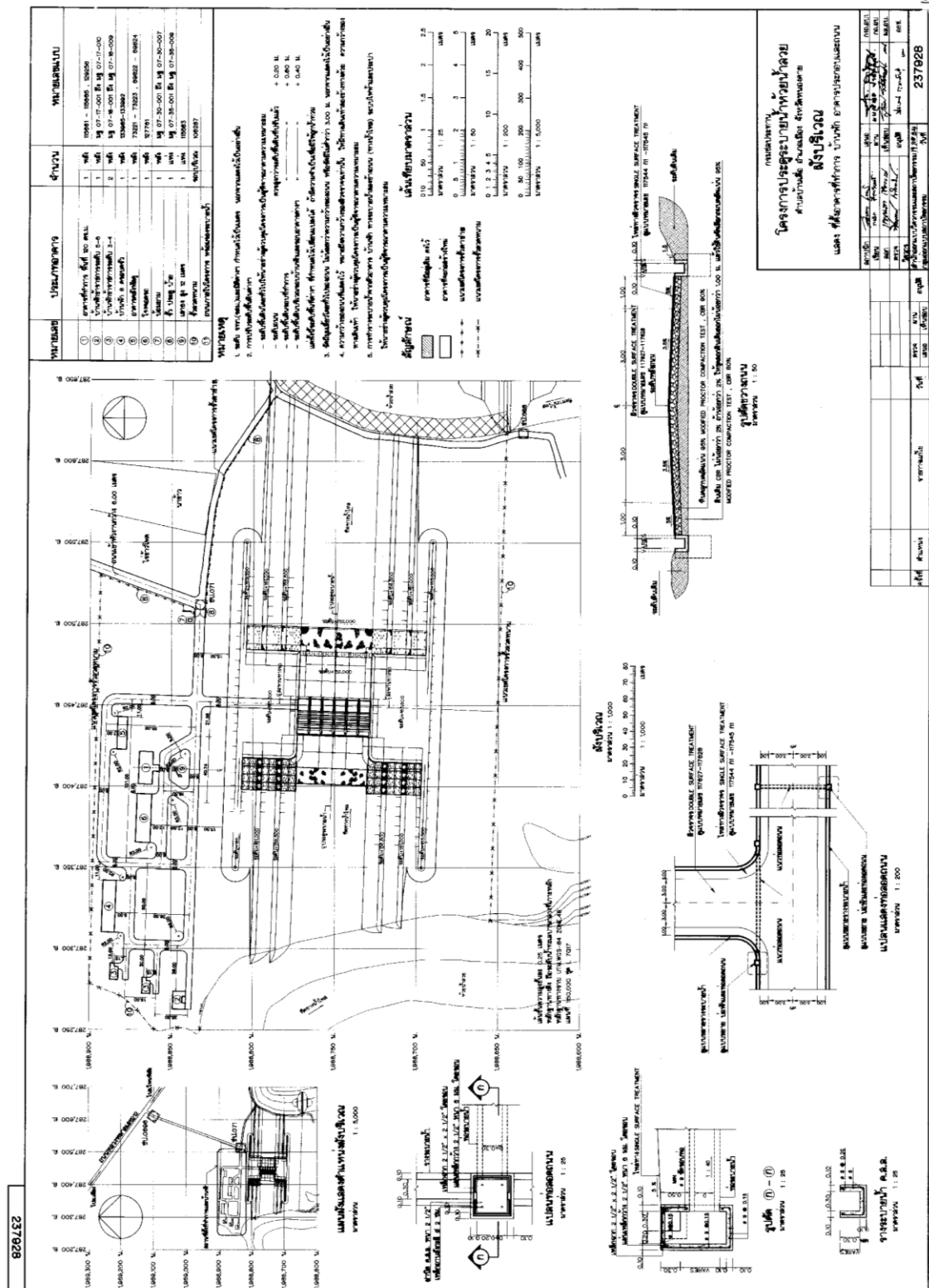
๑๓. แผนที่โครงการ

พิกัด ๔๘ QTE ๘๗๔-๘๘๘ ระวาง ๕๕๔๔ - I ลำดับชุด L ๗๐๑๘

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๔. แบบผังบริเวณโครงการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตโครงการจัดรูปที่ดินตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ ใช้บังคับในจังหวัดหนองคายปัจจุบันมีอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำโสม และ ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย

๒. แหล่งน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านดงนาคำ ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำโสม ความจุอ่างเก็บน้ำ ๘.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานที่รับประโยชน์ ๙,๘๖๐ ไร่ ระบบคลองส่งน้ำฝั่งขวาและฝั่งซ้าย ยาวฝั่งละ ๑๐ กิโลเมตร คลองแยกซอย ๓ สาย

๓. การกระจายน้ำให้พื้นที่การเกษตรที่ดำเนินการจัดรูปที่ดินแล้ว ประมาณ ๗,๗๒๔ ไร่

๔. การดำเนินการจัดรูปที่ดิน

ตารางที่ ๓๐ ผลการดำเนินงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย/จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

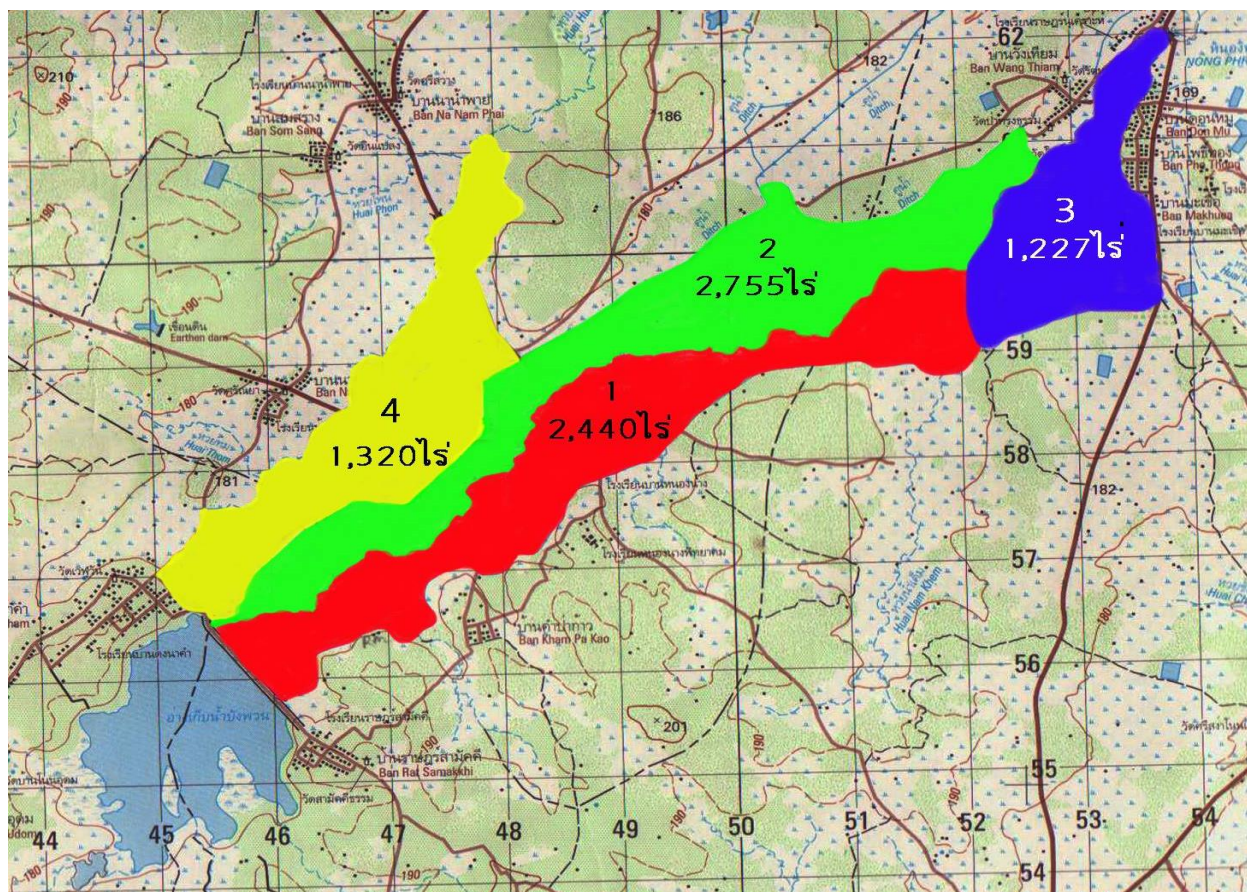
ส่วนที่	โครงการ	เนื้อที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน แปลง	ค่าก่อสร้างทั้งโครงการ (บาท)	ค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินไร่ละ (บาท)	เกษตรกรสมทบค่าใช้จ่าย ๒๐% ต่อไร่ อัตราไร่ละ (บาท)	หมายเหตุ
จัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย								
๑	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๔๘ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำโสม และตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๒,๔๔๐	๑๖๒	๒๑๘	๘,๐๓๕,๐๓๗	๓,๒๙๒	๖๕๘	
๒	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๑ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำโสม และตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๒,๗๕๕	๒๓๑	๓๒๕	๑๘,๔๖๒,๘๗๙	๖,๖๓๙	๑,๓๒๘	
๓	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๔ พื้นที่ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๑,๒๒๗	๙๗	๑๓๓	๖,๘๙๐,๐๐๐	๕,๖๐๖	๑,๑๒๑	
๔	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๕ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำโสม จังหวัดหนองคาย	๑,๓๒๐	๒๐๕	๒๗๖	๑๔,๗๑๗,๔๓๖	๘,๒๘๗	๑,๖๕๗	
๕	โครงการจัดรูปที่ดินสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยมุมพุก	๑,๗๕๐	๑๗๕	๒๙๑	๑๐,๐๔๐,๐๐๐	-	-	กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ
๖	โครงการจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง พื้นที่ตำบลพานพร้าว และตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย	๒,๐๐๐	๘๘	๑๑๒	๑๓,๗๑๑,๐๙๘.๕๔	-	-	กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ
รวมก่อสร้างจัดรูปที่ดิน		๑๑,๔๙๒	๙๕๘	๑,๓๔๔				

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๓๐ ผลการดำเนินงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย/จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

ส่วนที่	โครงการ	เนื้อที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน แปลง	ค่าก่อสร้างทั้งโครงการ (บาท)	ค่าใช้จ่าย ในการจัดรูป ที่ดินไร่ละ (บาท)	เกษตรกร สมทบ ค่าใช้จ่าย ๒๐% ต่อไร่ อัตราไร่ละ (บาท)	หมายเหตุ
จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม								
๑	โครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหินโงม	๑,๗๕๐	๘๐	๑๐๔	๕,๙๓๙,๘๕๖			กำหนดอัตรา ค่าใช้จ่าย ในการจัดระบบ น้ำ ยังไม่แล้วเสร็จ
รวมก่อสร้างจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม		๑,๗๕๐	๘๐	๑๐๔				
รวมจัดรูปและจัดระบบน้ำ		๑๓,๒๔๒	๑,๐๓๘	๑,๔๔๘				

ภาพที่ ๓ แสดงเขตโครงการจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดมีภารกิจในการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะขยายเขตจัดรูปที่ดิน เขตจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและแผนปรับปรุงจัดรูปที่ดิน ดังนี้

๑) แผนงานจัดรูปที่ดิน ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) รวมพื้นที่ประมาณ ๒๕,๙๖๐ ไร่

(๑) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโงม ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และตำบลโปนทอง อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๑๒,๐๐๐ ไร่

(๒) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนทัน อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๓,๑๐๐ ไร่

(๓) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโนนหนามแท่ง อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๒,๗๐๐ ไร่

(๔) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านชุมช้าง อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๓,๙๖๐ ไร่

(๕) โครงการฝายห้วยทอน (ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอโพธิ์ตากพื้นที่ ๔,๔๕๐ ไร่

๒) แผนงานจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ รวมพื้นที่ประมาณ ๘,๓๕๐ ไร่

(๑) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย พื้นที่ ๑,๗๕๐ ไร่

(๒) อ่างเก็บน้ำห้วยหินแก้ว ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๑,๑๐๐ ไร่

(๓) อ่างเก็บน้ำห้วยไฮ ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๕,๕๐๐ ไร่

(๔) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านเตือ ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๓,๘๐๐ ไร่

(๕) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโงม P๗ ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และตำบลโปนทอง อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่

ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินเดิม โครงการก่อสร้าง ปี ๒๕๔๘ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ ประมาณ ๔๖๐ ไร่ และโครงการก่อสร้าง ปี ๒๕๖๐ ตำบลชุมช้าง อำเภอโพนพิสัย ประมาณ ๙๐๐ ไร่

๓) แผนงานระยะยาว ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๑ มีแผนขยายเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ประมาณ ๗๒,๕๖๐ ไร่ ดังนี้

(๑) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำตามข้อ ๕.๑ พื้นที่รวม ๓๔,๓๑๐ ไร่

(๒) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๑๓ สถานี พื้นที่ประมาณ ๓๘,๒๕๐ ไร่

- ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย ๘,๓๐๐ ไร่

- ตำบลกุดบง อำเภอโพนพิสัย ๗,๐๐๐ ไร่

- ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย ๑๐,๖๐๐ ไร่

- ตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง ๑,๒๐๐ ไร่

- ตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๖๕๐ ไร่

- ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๕๐๐ ไร่

๖. การออกโฉนดที่ดิน ภายหลังจากการดำเนินการก่อสร้างจัดรูปที่ดินแล้ว สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคายได้เรียกเก็บเอกสารสิทธิ์ที่ดินเดิมจากเจ้าของที่ดินและดำเนินการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินใหม่ ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการถึงปัจจุบัน คือ ออกโฉนดที่ดินเสร็จ ๘๔๕ แปลง และอยู่ในระหว่างดำเนินการ ๔๔ แปลง

๗. การพัฒนาการเกษตร มีการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรและเตรียมการจัดรูปที่ดิน ดังนี้

๑) ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ได้รับยุทธศาสตร์จังหวัดบูรณาการการพัฒนาการเกษตร จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินปี ๒๕๔๘

๒) ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำ แบบบูรณาการจาก จังหวัดพัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๗๙๙ ไร่ งบประมาณทั้งสิ้น ๙๑๘,๖๒๐ บาท โครงการจัดรูปที่ดินปี ๒๕๕๑

๓) ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการจาก จังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนาง พัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๕๙๕ ไร่ เป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินปี ๒๕๕๕ รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๑,๘๗๑,๖๑๕ บาท

๔) ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้รับอนุมัติงบประมาณจากจังหวัดแบบบูรณาการโครงการ ผักอบรมเกษตรกร หลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มในพื้นที่โครงการ สถานีสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าบ้านคุยลุมพุก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมจัดรูปที่ดินพื้นที่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยลุมพุก จำนวนเงิน ๑๑๔,๐๐๐ บาท

๕) ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณโครงการ ผักอบรมเกษตรกร หลักสูตร การสร้างองค์ความรู้การผลิตข้าวคุณภาพดี จำนวน ๑ รุ่น ๓๐ คน งบประมาณ ๓๘,๐๐๐ บาท

๘. สภาพปัญหาและความจำเป็นต้องดำเนินการจัดรูปที่ดิน

๑) พื้นที่รับน้ำจากระบบคลองชลประทานในจังหวัดหนองคายยังมีระบบกระจายน้ำ ในระดับแปลงเพาะปลูกไม่ถึงทั่วถึง มีการใช้น้ำทำการเกษตรแบบปล่อยให้ไหลไปตามความลาดของพื้นที่(Gravity) ทำให้เกิดการสูญเสียปริมาณน้ำมาก ใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ (ประสิทธิภาพชลประทานประมาณ ๔๐-๕๐%) ในพื้นที่รับน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เกษตรกรต้องแบกรับค่ากระแสไฟฟ้า ในการสูบน้ำ การเกษตรประมาณ ๘๐-๑๕๐ บาท/ชั่วโมง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนในการทำเกษตรสูง

๒) พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งรับน้ำจากระบบชลประทานควรบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมีความเหมาะสมที่รัฐจะเข้าไปส่งเสริมหรือพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงคือค่าใช้จ่ายในการขนส่งปัจจัยการผลิตและผลผลิต เนื่องจากไม่มีทางลำเลียงการเกษตร การขนส่งต้องใช้เวลานาน และมีความลำบากในการเข้าออกแปลงเพาะปลูก เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถไถนา รถดำนา รถเก็บเกี่ยว ไม่สามารถเข้าแปลงเพาะปลูกได้ หรือเข้าออกลำบาก หากมีทางลำเลียงการเกษตรจะช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตได้ส่วนหนึ่ง ลดความเสียหายจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตล่าช้าและผลผลิตเสียหายจากการขนส่ง

๓) ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่รับน้ำชลประทาน ยังผลิตไม่เต็มศักยภาพ เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ ใช้น้ำแบบไหลบ่า รายที่อยู่ไกลจากคลองชลประทาน อาจรับน้ำไม่ทั่วถึง ระบบงานจัดรูปที่ดินทำให้พื้นที่รับน้ำทั่วถึงมีประสิทธิภาพสูงพร้อมกับการก่อสร้างทางลำเลียงในไร่นา ทำให้เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตโดยเฉลี่ยเขตจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้าวเจ้าประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ข้าวเหนียวประมาณ ๕๖๐ กิโลกรัม/ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๙. การเปรียบเทียบพื้นที่รับน้ำชลประทานที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดินกับพื้นที่จัดรูปที่ดิน

๑) ด้านการใช้น้ำ

(๑) พื้นที่รับน้ำชลประทานแบบไม่มีระบบจัดรูปที่ดิน ประสิทธิภาพการชลประทาน ๔๐-๕๐% นั่นคือมีการสูญเสียน้ำ โดยซึมลงสู่พื้นดินประมาณ ๕๐-๖๐% เหลือใช้เพียง ๔๐-๕๐% เนื่องจากเป็นการปล่อยน้ำไหลไปตามระดับชั้นความสูงของพื้นที่

สำหรับระบบจัดรูปที่ดิน เป็นการกระจายน้ำด้วยระบบคูส่งน้ำคอนกรีตพร้อมกับการก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตร ประสิทธิภาพชลประทานประมาณ ๗๐% สำหรับการจัดรูปที่ดินแบบกึ่งสมบูรณ์แบบและประมาณ ๗๕% สำหรับการจัดรูปที่ดินแบบสมบูรณ์แบบ

(๒) การกระจายน้ำชลประทาน พื้นที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดิน แปลงเพาะปลูกที่อยู่ติดคลองชลประทานจะได้รับประโยชน์จากการส่งน้ำมากที่สุด แปลงที่ไม่อยู่ติดคลองชลประทานต้องใช้น้ำแบบปล่อยไหลทดน้ำเข้าแปลงต่อๆ กันไป เนื้อที่ที่รับน้ำได้ประมาณ ๔๐-๘๐% บางพื้นที่เกิดปัญหาไม่ยอมให้ใช้น้ำเนื่องจากหว่านปุ๋ยแล้ว หากปล่อยน้ำจะทำให้ต้องหว่านปุ๋ยเพิ่มเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น เกษตรกรบางรายทะเลาะกันไม่ปล่อยน้ำให้กัน

พื้นที่จัดรูปที่ดินจะกระจายน้ำทั่วถึงทุกแปลงลดปัญหาการสูญเสียน้ำ การจัดรูปที่ดินประเภทกึ่งสมบูรณ์แบบ เนื้อที่ที่รับน้ำได้ประมาณ ๙๐-๙๕% และการจัดรูปที่ดินประเภทสมบูรณ์แบบ เนื้อที่ที่รับน้ำได้ ประมาณ ๑๐๐%

(๓) การควบคุมการส่งน้ำ พื้นที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดินเป็นการส่งน้ำระบบใหญ่ทั้งระบบ การส่งน้ำอาจเกิดปัญหาไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด พื้นที่จัดรูปที่ดินจะมีระบบส่งน้ำย่อยเป็นรายสายคูส่งน้ำ ทำให้การบริหารการใช้น้ำสะดวกมากขึ้นและประหยัด การส่งน้ำทั่วถึงตามเวลาที่กำหนด

๒) ด้านการคมนาคม พื้นที่รับน้ำชลประทานโดยทั่วไปจะไม่มีการก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตร การขนส่งปัจจัยการผลิตไม่สะดวกล่าช้า เครื่องจักรกลการเกษตรอาจเข้าพื้นที่ไม่ได้ พื้นที่จัดรูปที่ดินจะก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตรทั่วถึงในพื้นที่เพาะปลูก ทำให้เกษตรกรได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขนส่งผลผลิตและปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตรเข้าพื้นที่ได้ทุกแปลงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงเนื่องจากใช้เวลาในการเตรียมแปลง ตำนาน เกี่ยวข้าวน้อยลง

๑๐. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

๑) พื้นที่จัดรูปที่ดินสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้ต้องมีน้ำต้นทุนเพียงพอ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ทั้งปีไม่จำเป็นต้องไปทำงานที่อื่น ลดปัญหาครอบครัวแตกแยกและภัยสังคม

๒) มูลค่าที่ดินสูงขึ้นจากการก่อสร้างคูส่งน้ำและทางลำเลียงการเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรจะได้รับโฉนดที่ดินใหม่สามารถนำไปกู้ยืมจัดหาทุนในมูลค่าที่สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดรูปที่ดิน เนื่องจากราคาประเมินที่ดินสูงขึ้น

๓) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถพัฒนาการเกษตรในพื้นที่จัดรูปที่ดินตามนโยบายส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตรนำไปสู่ Thailand ๔.๐ ตลอดจนเป็นพื้นที่รองรับนโยบายการตลาดนำการผลิตและการเกษตรอุตสาหกรรม

ภาพที่ ๔ รูปแบบระบบชลประทานในไร่นา

ที่มา : ส่วนวิศวกรรม สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน

ภาพที่ ๕ ตัวอย่างรูปแบบของระบบชลประทานในไร่นา

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่มา : ส่วนวิศวกรรม สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน

ตารางที่ ๓๑ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์โครงการจัดรูปที่ดินบ้านคุยลุ่มพุก ตำบลชุมช้าง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณที่ก่อสร้าง ๒๕๖๑

รายการ	ก่อนจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๙/๖๐	หลังจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒	ผลต่าง เพิ่ม/ลด	ร้อยละ	หมายเหตุ
๑.พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดู แล้ง	๗๙๘ ไร่	๘๓๗ ไร่	๓๙ ไร่	๔.๘๙	
๒.สมทบค่ากระแสไฟฟ้า	๘๒,๐๔๑.๖๕ บาท	๗๗,๒๗๗ บาท	(๔,๗๖๔.๖๕ บาท)		
๓.ค่าเฉลี่ยการใช้ไฟฟ้า/ไร่	๑๐๒.๘๑ บาท	๙๒.๓๓ บาท	(๑๐.๔๘ บาท)	(๑๐.๑๙)	

แหล่งที่มาของข้อมูล : ผู้ใหญ่บ้านคุยลุ่มพุก

วิเคราะห์โดย : สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๓๒ การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของโครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๕
พื้นที่ ๑,๓๒๐ ไร่ พื้นที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจต่อผลลัพธ์โครงการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
๑. การรับน้ำจากคูส่งน้ำ				√	
๒. การระบายน้ำจากคูส่งน้ำ				√	
๓. ความสะดวกในการเข้าออกแปลง					√
๔. ผลผลิตทางการเกษตร				√	
๕. ต้นทุนการผลิตลดลง				√	
๖. การแย่งน้ำลดลง				√	
๗. การจัดรูปที่ดินช่วยรักษาพื้นที่ทางการเกษตรไว้ให้ลูกหลาน ในอนาคต					√
๘. การจัดรูปที่ดินช่วยลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว				√	
๙. การจัดรูปที่ดินช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น					√
๑๐. การจัดรูปที่ดินช่วยให้มีการพัฒนาการเกษตร					√
๑๑. ต้องการให้ขยายงานจัดรูปที่ดินในพื้นที่อื่น ๆ					√

ที่มา : ฝ่ายกองทุนจัดรูปที่ดิน สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

ตารางที่ ๓๓ การสำรวจความต้องการของเกษตรกรหลังได้รับการจัดรูปที่ดิน

ประเด็นความต้องการ	ต้องการ (ร้อยละ)	ไม่ต้องการ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
๑. การฝึกอบรมการพัฒนาการเกษตร	๘๗.๓๒	๑๒.๖๘	กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรกรในเขตโครงการจัดรูปที่ดินจำนวน ๗๑ ราย จากจำนวนเกษตรกร ๙๑ ราย
๒. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ	๘๓.๑๐	๑๖.๙๐	
๓. แหล่งเงินทุนในการเพาะปลูก	๖๗.๖๑	๓๒.๓๙	
๔. การรวมกลุ่มด้านผลผลิต	๘๑.๖๙	๑๘.๓๑	
๕. การรวมกลุ่มอาชีพเสริมต่าง ๆ	๘๑.๖๙	๑๘.๓๑	

ที่มา : ฝ่ายกองทุนจัดรูปที่ดิน สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

๖. สิ้นค้าเกษตรรายสินค้าที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่การเกษตรรวม ๑,๑๒๕,๗๖๘.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๕ ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถทำการเกษตรได้หลากหลายชนิดทั้งนาข้าว พืชไร่ ไม้ผล พืชผัก ประมง และปศุสัตว์ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าว ๖๕๘,๖๔๘ ไร่ มูลค่า ๒,๘๓๙.๕๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๕๘.๕๑ ของพื้นที่การเกษตร รองลงมาคือพื้นที่ปลูกยางพารา ๓๒๔,๔๗๒ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๒๘.๘๒ ของพื้นที่การเกษตร มูลค่า ๒,๒๓๓.๘๕ ล้านบาท ปลูกปาล์มน้ำมัน มูลค่า ๙๖๒.๓๒ ล้านบาท ปลูกพืชไร่ ไร่ ๓,๒๐๓ ไร่ พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กะหล่ำปลี สะระแหน่ โหระพา มะเขือเปราะ กะเพรา มูลค่ารวม ๕๓๒.๘๐ ล้านบาท เป็นต้น

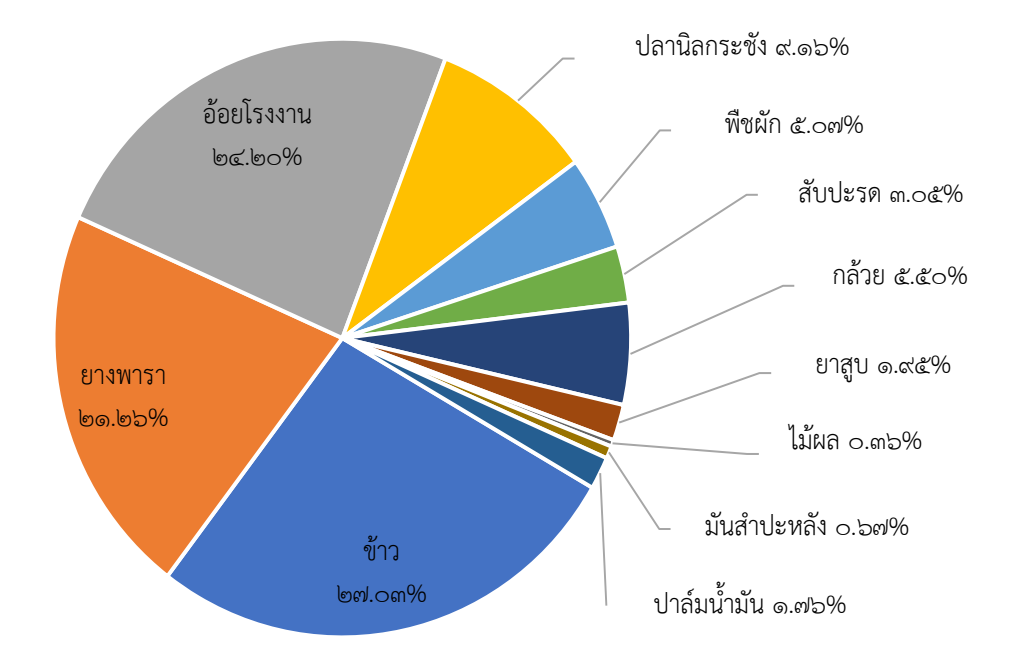
ตารางที่ ๓๕ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก/เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	ข้าว	๖๕๘,๖๔๘	๓๗๖	๒๔๗,๖๕๒	๒,๘๓๙.๕๕
๒	ยางพารา	๓๐๗,๕๒๓	๒๒๗	๖๙,๘๐๗.๗๒	๒,๒๓๓.๘๕
๓	ปาล์มน้ำมัน	๓๖.๐๔ ไร่ ๓,๒๐๓ ไร่	-	๑๒,๐๒๙	๙๖๒.๓๒
๔	พืชไร่	๔,๘๑๒	-	๗,๕๓๖	๕๓๒.๘๐
๖	สับปะรด	๔,๔๘๐	๕,๑๘๕	๒๓,๒๒๙	๓๒๐.๗๙
๗	กล้วย	๙,๕๓๐	๒,๕๓๓	๒๔,๑๓๙	๕๗๗.๔๒
๘	ยาสูบ	๖,๐๙๔	๓๓๖	๒,๐๖๔	๒๐๔.๖๐
๙	อ้อยโรงงาน	๓๑,๐๕๐	๘,๘๐๕	๒๗๓,๓๙๕	๒,๕๕๒.๕๘
๑๐	ไม้ผล	๓,๑๑๓	-	๒,๖๖๘.๗๔	๓๗.๘๔
๑๑	มันสำปะหลัง	๑๐,๕๕๔	๒,๙๙๕	๓๑,๖๐๙	๗๐.๘๐
๑๒	ปาล์มน้ำมัน	๑๙,๖๒๑	๑,๕๕๒	๓๐,๔๕๒	๑๘๔.๕๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย สำนักงานการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ: พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กะหล่ำปลี สะระแหน่ โหระพา กะเพรา ไม้ผล ได้แก่ ลำไย เงาะ มะม่วง พุทรา

แผนภูมิที่ ๖ สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของ จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

๖.๑ ข้าว

ข้าวนับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาค การเกษตรของจังหวัดมาอย่างยาวนาน สภาพการทำนาของจังหวัดหนองคาย มีทั้งอาศัยน้ำฝนและการใช้น้ำ จากชลประทานรวมถึงคลองส่งน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ซึ่งในพื้นที่ชลประทานเข้าถึงสามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง คือ นาปีและนาปรัง ซึ่งในปี ๒๕๖๓ จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ปลูกข้าว ทั้งสิ้น ๖๕๘,๖๔๘ ไร่ พันธุ์ข้าวที่ ปลูกฤดูทำนาปี ข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๖ ข้าวแม่จัน ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ กข.๑๕ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ไรซ์เบอร์รี่ ฤดูทำนาปรังข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข. ๑๐ กข.๑๒ ข้าวเจ้าใช้ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ ปทุมธานี ๘๐

ตารางที่ ๓๖ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓

ข้าวนาปี	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๔๔,๑๕๙	๔๓๖,๑๙๙	๓๖๙,๗๖๑	๑๓๐,๑๔๕	๓๕๒	๑๒.๒๗	๑,๕๙๖.๘๘
ข้าวเจ้า	๑๗,๐๕๕	๑๒๙,๓๓๖	๑๕๘,๕๙๗	๕๕,๐๘๖	๓๔๙	๑๑.๒๕	๖๑๙.๗๒
รวม	๖๑,๒๑๔	๕๖๕,๕๓๕	๕๒๘,๓๕๘	๑๘๕,๒๓๑	๓๕๑	๑๑.๙๗	๒,๒๑๖.๖๐

ตารางที่ ๓๗ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓

ข้าวนาปรัง	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๘,๖๖๒	๙๒,๐๑๙	๙๐,๔๕๘	๔๗,๕๕๖	๕๒๕	๑๓.๐๑	๖๑๘.๗๐
ข้าวเจ้า	๖๑	๑,๐๙๔	๘๓๕	๓๔๕	๔๑๓	๑๒.๓๓	๔.๒๕
รวม	๘,๗๒๓	๙๓,๑๑๓	๙๑,๒๙๓	๔๗,๙๐๑	๕๒๕	๑๓.๐๑	๖๒๒.๙๖

ตารางที่ ๓๘ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓

ข้าวรวม (นาปีและนาปรัง)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๕๒,๘๒๑	๕๒๘,๒๑๘	๔๖๐,๒๑๙	๑๗๗,๗๐๑	๓๘๖	๑๒.๔๗	๒,๒๑๕.๕๘
ข้าวเจ้า	๑๗,๑๑๖	๑๓๐,๔๓๐	๑๕๙,๔๓๒	๕๕,๔๓๑	๓๔๘	๑๑.๒๖	๖๒๓.๙๗
รวม	๖๙,๙๓๗	๖๕๘,๖๔๘	๖๑๙,๖๕๑	๒๓๓,๑๓๒	๓๗๖	๑๒.๑๘	๒,๘๓๙.๕๕

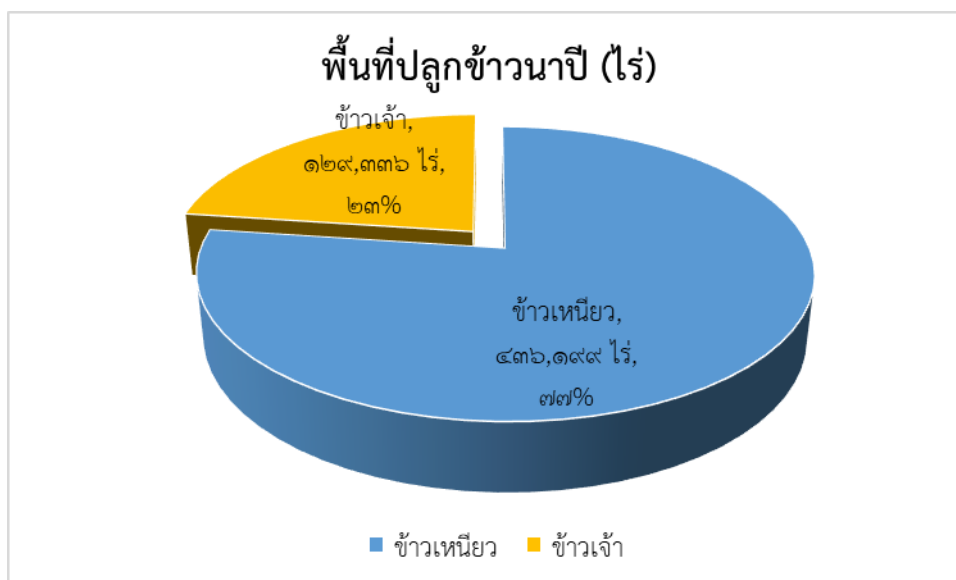
หมายเหตุ : ข้าวนาปี ตั้งแต่ พฤษภาคม - ธันวาคม ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๒/๖๓ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ข้าวนาปรัง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เมษายน ของปีถัดไป ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๒/๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

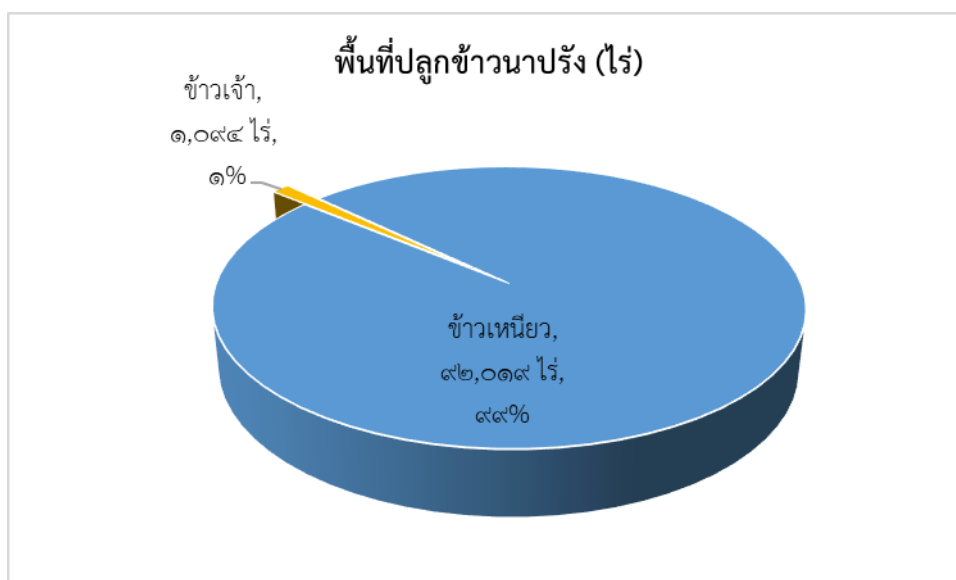
วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๗ พื้นที่ปลูกข้าวนาปีรวม ปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓ (รวมข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปี)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๘ พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังรวม ปี ๒๕๖๓ (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปรัง)

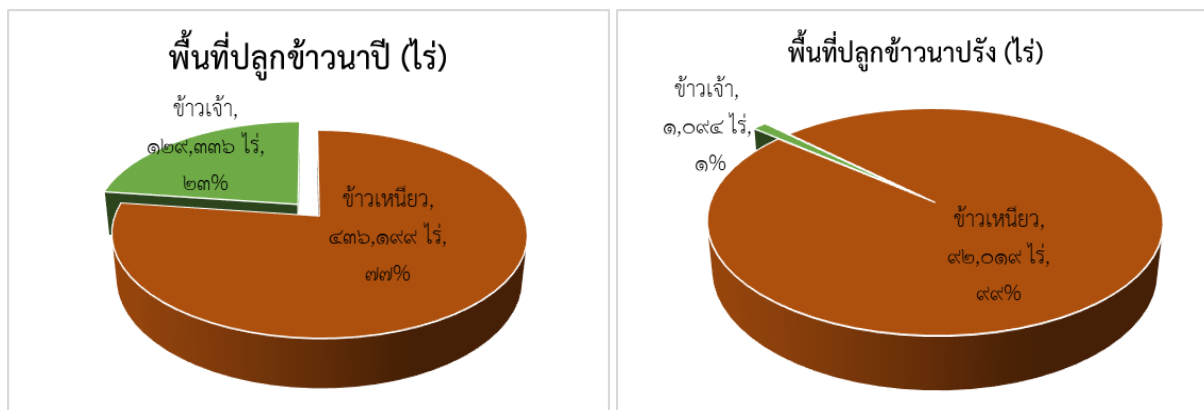
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๙-๑๐ ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๒/๖๓ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๓

ข้าวนาปี

ข้าวนาปรัง

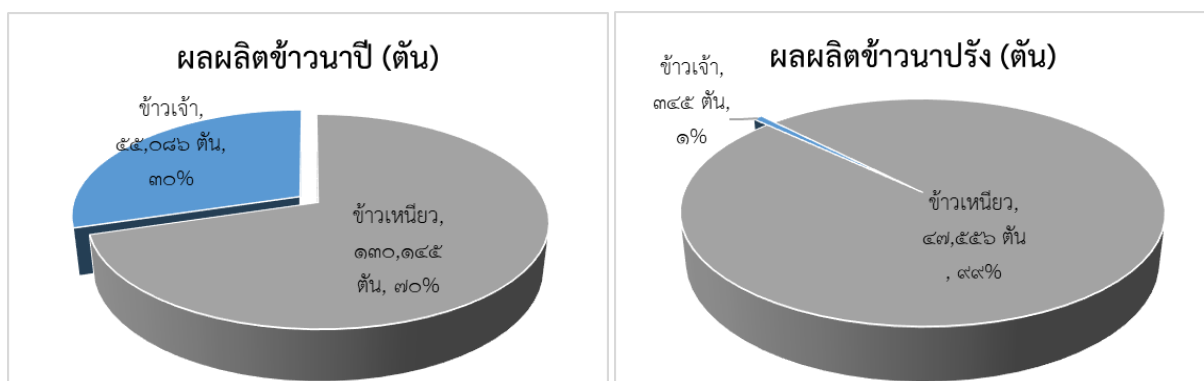

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๑-๑๒ ข้อมูลผลผลิตข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๒/๖๓ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๓

ข้าวนาปี

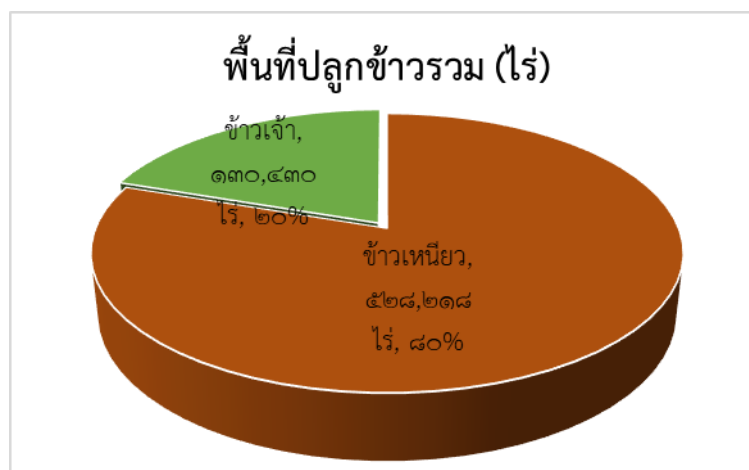
ข้าวนาปรัง

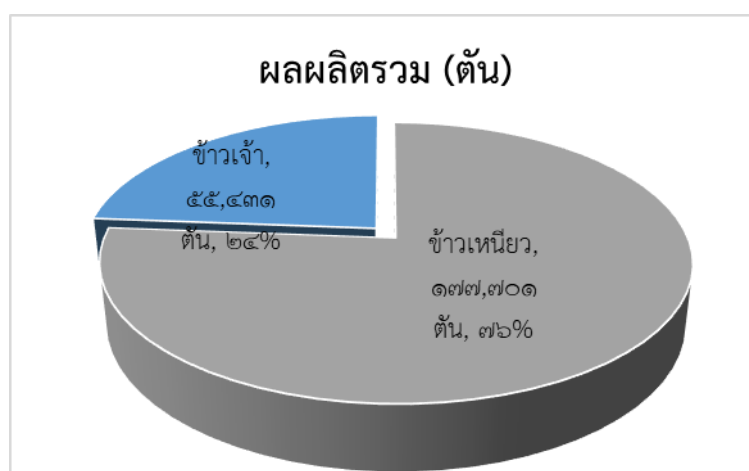
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๓ พื้นที่ปลูกข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓
แผนภูมิที่ ๑๔ ผลผลิตข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

สัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสองชนิด

- ข้าวเหนียว ๕๒๘,๒๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐
- ข้าวเจ้า ๑๓๐,๔๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐

สัดส่วนผลผลิต ข้าวเหนียวคิดเป็นร้อยละ ๗๖ ข้าวเจ้า ร้อยละ ๒๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

จากข้อมูลพบว่า จังหวัดหนองคายมีการปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า คิดเป็นร้อยละ ๘๐ และร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ โดยมีปริมาณผลผลิตรวมกันทั้งสิ้น ๒๓๓,๑๓๒ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒,๘๓๙.๕๕ ล้านบาท ผลผลิตข้าวนาปี เฉลี่ย ๓๕๑ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรัง เฉลี่ย ๕๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตข้าวรวมทั้งนาปีและนาปรัง เฉลี่ย ๓๗๖ กิโลกรัมต่อไร่ โดยข้าวเหนียว เฉลี่ย ๓๘๖ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้า ๓๔๘ กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ ๓๙ ข้อมูลข้าวนาปีจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๒/๖๓ แยกรายอำเภอ

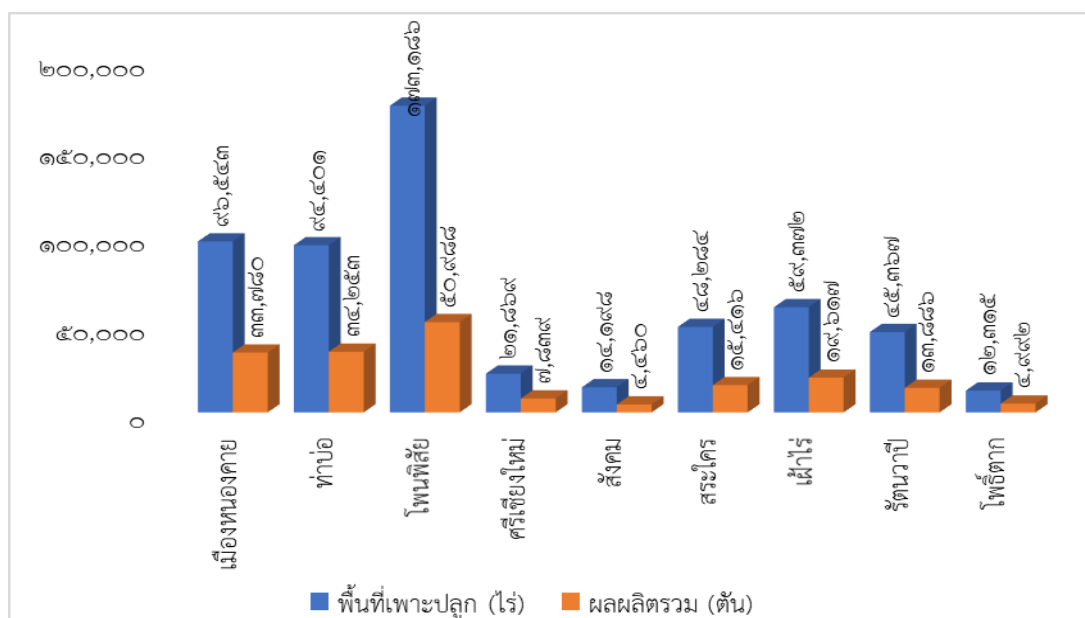
ที่	อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/พท.ปลูก	ผลผลิตเฉลี่ย/พท.เก็บเกี่ยว
-----	-------	-----------------------	-------------------------	-----------------	----------------------	----------------------------

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

					(กก./ไร่)	(กก./ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๙๖,๕๔๓	๘๗,๙๗๐	๓๓,๗๘๐	๓๕๐	๓๘๔
๒	ท่าบ่อ	๙๔,๔๐๑	๙๓,๘๔๔	๓๔,๒๕๓	๓๖๓	๓๖๕
๓	โพนพิสัย	๑๗๓,๑๘๖	๑๕๓,๕๗๙	๕๐,๙๘๘	๒๙๔	๓๓๒
๔	ศรีเชียงใหม่	๒๑,๘๖๙	๒๐,๖๒๘	๗,๘๓๙	๓๕๘	๓๘๐
๕	สังคม	๑๔,๑๘๘	๑๒,๒๕๔	๔,๔๖๐	๓๑๔	๓๖๔
๖	สระใคร	๔๘,๒๘๔	๔๗,๘๗๕	๑๕,๔๑๖	๓๑๙	๓๒๒
๗	เฝ้าไร่	๕๙,๓๗๒	๕๗,๖๙๘	๑๙,๖๑๗	๓๓๐	๓๔๐
๘	รัตนวาปี	๔๕,๓๖๗	๔๒,๓๓๔	๑๓,๘๘๖	๓๐๖	๓๒๘
๙	โพธิ์ตาก	๑๒,๓๑๕	๑๒,๑๗๖	๔,๙๙๒	๔๐๕	๔๑๐
รวมทั้งสิ้น		๕๖๕,๕๓๕	๕๒๘,๓๕๘	๑๘๕,๒๓๑	๓๒๘	๓๕๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๕ เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าวรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔๐ ต้นทุนการผลิตข้าว

ต้นทุนการผลิต(ข้าวนาปี)	นอกเขตชลประทาน	ในเขตชลประทาน
๑. ค่าพันธุ์	๔๗๐ บาท/ไร่	
๒. ค่าไถ	๖๐๐ บาท/ไร่	
๓. ค่าปักดำ/ปลูก	๖๕๐ บาท/ไร่	
๔. ค่าเก็บเกี่ยว	๗๐๐ บาท/ไร่	
๕. ค่าปุ๋ย	๗๐๐ บาท/ไร่	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

รวมต้นทุนการผลิต/ไร่	๓,๑๒๐ บาท/ไร่	๕,๓๑๕ บาท/ไร่
ต้นทุนต่อกิโลกรัม คำนวณผลผลิต นอกเขต ชป.๓๖๔ กก. / ไร่ และในเขต ชป. ๔๕๒ กก. /ไร่	๘.๕๑ บาท/กก. ๘,๕๑๐ บาท/ตัน	๑๑.๗๕ บาท/กก. ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐

ต้นทุนการทำนาของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย คำนวณจากการทำนาในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ ๓,๑๒๐ บาท เทียบกับผลผลิต ๓๖๔ กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็น ๘.๕๑ บาท/กิโลกรัม หรือ ๘,๕๑๐ บาท/ตัน เมื่อเทียบกับราคาที่ขายข้าวได้ตันละ ๙,๓๐๐-๑๑,๓๐๐ บาท จะมีกำไรเท่ากับ ๗๙๐ - ๒,๗๙๐ บาทต่อตันข้าวเปลือก ส่วนในพื้นที่ชลประทาน ซึ่งมีผลผลิต ๔๕๒ กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิต ๕,๓๑๕ บาท/ไร่ หรือเท่ากับ ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างในขั้นตอนการผลิต และค่าเมล็ดพันธุ์ กรณีตกกล้า/ปักดำใช้ ๑๕ กก. กรณีหว่านใช้ ๒๖ กก. เครื่องหยอดใช้ ๑๐ กก. ราคาเมล็ดพันธุ์ ๒๓ บ./กก.

ตารางที่ ๔๑ การจัดการผลผลิตข้าวนาปี

ข้าวนาปี และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปี (ไร่)	๔๓๖,๑๙๙	๑๒๙,๓๓๖	๕๖๕,๕๓๕ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๑๓๐,๑๔๕	๕๕,๐๘๖	๑๘๕,๒๓๑ ไร่
เก็บไว้บริโภค ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือก/ครัวเรือน/ปี*	๓๕,๑๖๓	๑๐,๕๐๓	๔๕,๖๖๖ ตัน
เก็บไว้ทำพันธุ์ (๑๐ กก./ไร่)	๑๓,๐๑๕	๕,๕๐๙	๑๘,๕๒๓ ตัน
สำรองฉุกเฉิน (๕ % ของผลผลิตทั้งหมด)	๖,๕๐๗	๒,๗๕๔	๙,๒๖๒ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย (ตัน)	๗๕,๔๖๐	๓๖,๓๒๐	๑๑๑,๗๘๐ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (ข้าวเหนียว ๑๒,๒๗๒ บาท/ตัน ข้าวเจ้า ๑๑,๒๔๖ บาท/ตัน)	๑,๕๙๖.๘๘	๖๑๙.๗๒	๒,๒๑๖.๖๐ ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

ปริมาณการบริโภคใน ๑ ปี คิดจากจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ๖๓,๕๕๑ ครัวเรือน ๑ ครัวเรือน มีสมาชิกเฉลี่ย ๓.๕ คน บริโภคข้าว ๗๔๖ กก.(ข้าวเปลือก) เป็นข้าวเหนียวร้อยละ ๗๗ ข้าวเจ้าร้อยละ ๒๓ ดังนั้นเท่ากับ ข้าวเหนียว ๕๗๔ กก. ข้าวเจ้า ๑๗๒ กก.

ตารางที่ ๔๒ การจัดการผลผลิตข้าวนาปรัง

ข้าวนาปรัง และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง (ไร่)	๙๒,๐๑๙	๑,๐๙๔	๙๓,๑๑๓ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๔๗,๕๕๖	๓๔๕	๔๗,๙๐๑ ตัน
เก็บไว้บริโภค ๒๐ % ของผลผลิตนอกนั้นจำหน่าย	๙,๕๑๑	๖๙	๙,๕๘๐ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย	๓๘,๐๔๕	๒๗๖	๓๘,๓๒๑ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (น.๑๒,๔๗๐ บ. /จ. ๑๑,๒๖๐ บ./ตัน)	๖๑๘.๗๐	๔.๒๕	๖๒๒.๙๖ ล้านบาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

รวมข้าวนาปีและนาปรัง	๑๗๗,๗๐๑	๕๕,๔๓๑	๒๓๓,๑๓๒ ตัน
รวมปริมาณข้าวที่จำหน่าย	๑๑๓,๕๐๕	๓๖,๕๐๕	๑๕๐,๑๐๑ ตัน
รวมมูลค่า	๒,๒๑๖	๖๒๓.๙๗	๒,๘๓๙.๕๕ ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

จากข้อมูลการจัดการผลผลิตข้าว จังหวัดหนองคายสามารถผลิตข้าวเพียงพอต่อความต้องการภายในจังหวัดเอง ซึ่งจังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น ๒๑๙,๒๒๗ ตัน เกษตรกรในจังหวัดหนองคาย ร้อยละ ๙๐ นิยมบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก ผลผลิตข้าวเมื่อหักส่วนที่บริโภคภายในครัวเรือน การเก็บไว้ทำพันธุ์และการสำรองไว้ในยามฉุกเฉินก็จะเป็นส่วนที่นำออกมาจำหน่าย ในกรณีของข้าวนาปรังที่ผลิตได้ เกษตรกรใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเพียงร้อยละ ๒๐ ซึ่งจะนิยมเก็บเฉพาะข้าวเหนียว ส่วนข้าวเจ้าจะนำออกจำหน่าย โดยรวมจะเหลือเป็นปริมาณข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาดเพื่อจำหน่าย ๑๕๐,๑๐๑ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒,๘๓๙.๕๕ ล้านบาท จึงเป็นข้อบ่งชี้ว่า สินค้าข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดหนองคาย

เส้นทางผลผลิตข้าวของจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลจากการลงสำรวจพื้นที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้ประกอบการ/ผู้ค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกข้าวของหนองคายมีจำนวน ๕ ราย จำนวน ๑ ราย นั้น ส่งข้าวออกไป สปป.ลาว คือข้าวหัก ที่เป็นข้าวขาว ไม่ใช่ข้าวหอม เพื่อส่งให้กับโรงงานผลิตเบียร์ ส่วนโรงสีที่รับซื้อข้าวจากเกษตรกรและแปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุงมีเครื่องหมายการค้าของตนเอง คือ โรงสีบุญสนอง อำเภอนาทม ข้าวตราพานาค โรงสีศรีรุ่งเรืองอำเภอนาทม ข้าวตราพระอาทิตย์ ส่วนโรงสีชัยนาสินเจริญ อำเภอมือสอง เป็นข้าวสารส่งไปยังกรุงเทพฯ ในอนาคตมีแผนที่จะแยกเครื่องสีเพื่อทำข้าวอินทรีย์ขาย โดยมีพื้นที่อำเภอสระใครเป็นแหล่งผลิตข้าวส่งให้

ข้าวนาปรังของจังหวัดหนองคาย เป็นที่นิยมของพ่อค้าภาคกลาง เพราะเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง ไม่ใช่ข้าวแห้ง เมื่อนำไปรวมกันแล้วเข้าสู่กระบวนการอบความชื้น จะได้ข้าวสม่ำเสมอ เมื่อสีเป็นข้าวสารเมล็ดสวยเกือบเท่าข้าวนาปี

ผลผลิตข้าวเจ้านาปี หนองคาย ปลุกข้าวหอมมะลิ และ กข. ๑๕ ข้าวที่ใช้สำหรับทำเส้นก๋วยเตี๋ยว หนองคาย คือข้าวขาว ที่นำเข้าจากภาคอื่น เนื่องจากหนองคายไม่ปลูก

ข้าวเจ้า โรงสีบุญสนองรับซื้อได้ ประมาณ ๒ พันตัน โรงสีไทนงวนเฮง อำเภอนาทม รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน สกต.หนองคาย รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน ผลผลิตข้าวที่เหลือ จะเป็นการรับซื้อของฉางข้าวดวงเจริญ ของอำเภอมือสอง และผู้รับซื้อที่ สกต. ติดต่อมารับซื้อส่งออกนอกจังหวัดไปยังโรงสีดวงใจ จังหวัดอุดรธานี เพื่อทำเป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย ทั้งในประเทศ และส่งออก สปป.ลาว อีกทางหนึ่งส่งไปยังตลาดภาคกลาง

ข้าวเหนียว ส่วนใหญ่เกือบทั้งสิ้น ชาวนาเก็บไว้เพื่อบริโภคเอง โดยเก็บไว้ในเล้าส่วนตัว จะมีการนำออกมาจำหน่ายในกรณีดังนี้ คือ ช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตใหม่ จำหน่ายเพื่อนำเงินไปใช้ค่าทุนการผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าไถ จากนั้นเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร และช่วงก่อนสงกรานต์ เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัวในเทศกาล

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หมายเหตุ : การคิดอัตราการบริโภคข้าวในครัวเรือน เท่ากับ ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือกต่อครัวเรือน มาจากรศ.สมพร อิศวิลานนท์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี ๒๕๔๙ ระบุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริโภคข้าวข้าวสารคนละ ๑๔๒ กก./ปี

ข้อมูลการสำมะโนการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติปี ๒๕๖๓ จ.หนองคาย มีครัวเรือนเกษตร ๖๓,๕๕๑ ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๒๒๒,๔๒๘ คน เฉลี่ย ๓.๕ คน/ครัวเรือน

๑ คน บริโภค ๑๔๒ กก. ข้าวสาร

๑ กก.ข้าวสาร มาจาก ข้าวเปลือก ๑.๕ กก.

ปริมาณการบริโภคข้าวเปลือก ๑ คน เท่ากับ ๑๔๒ กก x ๑.๕ กก. = ๒๑๓ กก.

๓.๕ คน หรือ ๑ ครัวเรือน เท่ากับ ๓.๕ x ๒๑๓ = ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือก

จำนวนประชากรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๕๒๒,๓๑๑ คน

ปริมาณข้าวเปลือกที่ต้องการภายในจังหวัด เท่ากับ ๑๑๑,๒๕๒,๒๔๓ กก. (๑๑๑,๒๕๒ ตัน)

ตารางที่ ๔๓ รายชื่อผู้ประกอบการโรงสี/ทำข้าวและฉางข้าวที่รับซื้อข้าวเปลือก และรวบรวมเป็นสถิติ

แหล่งรับซื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย	แหล่งรับซื้อนอกพื้นที่จังหวัดหนองคาย
บริษัทโรงสีไฟชัยนาสินเจริญ อำเภอมือเมืองหนองคาย	หจก.โรงสีอรุณพัฒนา จ.เพชรบูรณ์
บริษัทโรงสีไทยวันเฮง อำเภอนันทบุรี	บริษัทมิตรนาชัยไรซ์ จำกัด จ.สุพรรณบุรี
ฉางข้างดวงเจริญ อำเภอมือเมืองหนองคาย	โรงสีพานิชเจริญธัญญา จ.สุพรรณบุรี
ฉางข้าวเทียนชัย อำเภอนันทบุรี	โรงสีแสงทองไรซ์กรุ๊ป จ.อุดรธานี
ทำข้าวโชคเจริญทรัพย์ อำเภอนันทบุรี	โรงสีอุดรเพิ่มสิน จ.อุดรธานี
ทำข้าวดวงเจริญพืชผล อำเภอมือเมืองหนองคาย	บริษัทโรงสีฟาร์มสันต์พานิช จ.ฉะเชิงเทรา
ทำข้าวสุขชัยพืชผล อำเภอนครราชสีมา	บริษัทเกรียงชัยโกลเด้นไรซ์ จ.ฉะเชิงเทรา
บริษัทโรงสีข้าวบุญสนองอำเภอนันทบุรี	บริษัทพิจิตรโรตารีรวมเจริญ ๒ ไรซ์ จ.พิจิตร
	บริษัทโรงสีไทยวัฒนาไรซ์มิลล์ จำกัด จ.ปทุมธานี
	บริษัทโรงสีข้าวเจริญผล จำกัด จ.นครราชสีมา
	บริษัทโรงสี ป.ณัฐพล จำกัด จ.ขอนแก่น

ข้อมูลเปรียบเทียบ

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์การผลิตข้าวของจังหวัดหนองคายกับแหล่งปลูกข้าวที่อื่น จากข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวเป็นรายภาค และจังหวัดในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ จะเห็นได้ว่าจังหวัดหนองคายมีศักยภาพในด้านการผลิตข้าวในเกณฑ์ที่สู้กับจังหวัดอื่นได้ในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งในด้านพื้นที่ปลูก ผลผลิตต่อไร่ โดยปริมาณการผลิตมากเป็นอันดับ ๓ ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รองจากจังหวัดอุดรธานี และหนองบัวลำภู ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่า ค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวต่อไร่จังหวัดหนองคาย สูงกว่าจังหวัดอื่นในกลุ่มจังหวัดเดียวกันยกเว้นจังหวัดเลย และมีค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของภาคอีสาน แต่ทั้งนี้ยังต่ำ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖.๒ ยางพารา

ยางพารานับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ ๒ รองจากข้าวนาปี

พันธุ์ยางที่ปลูก คือ RRIM ๖๐๐ และ RRIT ๒๕๑ เนื่องจากให้ปริมาณน้ำยางมากดูแลง่ายและทนแล้ง โดยใช้ระยะปลูก ๓×๗ เมตร มีจำนวนต้นยางประมาณ ๗๖ ต้นต่อไร่และใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการปลูกยางพาราครั้งแรก ๑๕.๒๕ ไร่ต่อครัวเรือนใช้ระบบการกรีดยางแบบกรีดยาง ๒ วัน เว้น ๑ วัน โดยร้อยละ ๓๘.๘๐ ต้นยางจะเป็นโรคเปลือกแตกและโรคหน้ำยางแห้งเฉลี่ยประมาณ ๑๐ ต้นต่อไร่ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตลดลง

ตารางที่ ๔๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีด (ไร่)	ผลผลิตยางแห้ง (ตัน/ปี)	ผลผลิต ยางก้อนถ้วย (ตัน/ปี)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	เมืองหนองคาย	๓๓๙	๓,๓๙๕	๓,๑๒๒	๕๓๗,๖๐๘.๔๐	๒๐,๔๒๙,๑๑๙	๒๐,๔๒๙,๑๑๙
๒	ท่าบ่อ	๖๘๐	๗,๓๔๓	๗,๐๒๗	๑,๓๑๕,๔๕๔.๔๐	๔๙,๙๘๗,๒๖๗	๔๙,๙๘๗,๒๖๗
๓	โพนพิสัย	๖,๐๔๘	๖๙,๗๓๗	๖๕,๕๐๔	๑๕,๐๑๓,๕๑๖.๘๐	๕๗๐,๕๑๓,๖๓๘	๕๗๐,๕๑๓,๖๓๘
๔	ศรีเชียงใหม่	๘๓๗	๑๓,๒๓๘	๑๒,๕๔๕	๒,๘๖๗,๗๘๗.๐๐	๑๐๘,๙๗๕,๙๐๖	๑๐๘,๙๗๕,๙๐๖
๕	สังคม	๔,๙๔๗	๖๙,๒๑๕	๖๕,๘๕๒	๑๕,๔๘๘,๓๙๐.๔๐	๕๘๘,๕๕๘,๘๓๕	๕๘๘,๕๕๘,๘๓๕
๖	สระใคร	๒๗๔	๔,๑๓๔	๓,๘๘๒	๘๐๑,๒๔๔.๘๐	๓๐,๔๔๗,๓๐๒	๓๐,๔๔๗,๓๐๒
๗	เฝ้าไร่	๕,๖๙๑	๗๓,๙๓๓	๖๙,๗๘๖	๑๖,๐๗๘,๖๙๔.๔๐	๖๑๐,๙๙๐,๓๘๗	๖๑๐,๙๙๐,๓๘๗
๘	รัตนวาปี	๕,๓๕๔	๖๓,๙๖๘	๖๑,๒๔๓	๑๔,๔๐๔,๓๕๓.๖๐	๕๔๗,๓๖๕,๔๓๗	๕๔๗,๓๖๕,๔๓๗
๙	โพธิ์ตาก	๑,๓๖๒	๑๙,๕๐๙	๑๘,๕๖๒	๔,๐๕๓,๙๔๐.๘๐	๑๕๔,๐๔๙,๗๕๐	๑๕๔,๐๔๙,๗๕๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

รวม	๒๕,๕๓๒	๓๑๐,๑๗๖	๓๒๔,๔๗๒	๓๐๗,๕๒๓	๗๐,๕๖๐,๙๙๐.๖๐	๒,๖๘๑,๓๑๗,๖๔๓
-----	--------	---------	---------	---------	---------------	---------------

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๔๕ ต้นทุนการผลิตยางพารา

รายละเอียดต้นทุน	ต้นทุนยางก้อนถ้วย (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนยางแผ่นดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนน้ำยางสด (บาท/กิโลกรัม)
๑. ต้นทุนช่วงยางยังไม่ได้ให้ผลผลิต	๑๒.๒	๑๒.๒	๑๒.๒
๑.๑ ค่าพันธุ์ยาง	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖
๑.๒ ค่าปุ๋ยบำรุง	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖
๑.๓ ค่าแรงงาน	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑
๑.๔ อื่นๆ (ค่าวัสดุและสารเคมี)	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘
๒. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงยางให้ผลผลิต	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒
๒.๒ ค่าแรงงาน	๕.๐๑	๕.๐๑	๕.๐๑
๒.๓ ค่าสารเคมี	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑
๓. ต้นทุนการกรีต เก็บน้ำยาง และทำแผ่น	๑๖.๘๘	๒๑.๘๓	๒๐.๒๔
๓.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือเก็บน้ำยาง	๐.๔๒๕	๐.๔๐๓	๐.๕๓๕
๓.๒ ค่าแรงงานกรีต เก็บน้ำยางและทำแผ่น	๑๖.๔๖	๒๑.๔๒๖	๑๙.๗
๔. ค่าอุปกรณ์ทำยางแผ่น	๐.๒๕๗	๒.๐๗	๐
๔.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือทำยางแผ่น	๐	๑.๗๐๕	๐
๔.๒ ค่าน้ำกรด	๐.๒๕๗	๐.๓๖	๐
๕. ค่าที่ดิน	๓.๙๘	๓.๙๘	๓.๙๘
๕.๑ ค่าใช้ที่ดิน	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖
๕.๒ ค่าภาษีที่ดิน	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕
รวมต้นทุนการผลิตยางก้อนถ้วยที่สวน	๔๓.๓๔	๕๐.๐๙	๔๖.๓๔

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔

๖.๓ ปลานิลกระชัง

ปลาน้ำจืดเป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘ ลุ่มน้ำ จึงมีสภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการประมง ในอดีตประชาชนพึ่งอาหารประเภทปลาน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดหนองคาย ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรที่สนใจการเลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ ต้องอาศัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงและอนุบาลสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชัง เป็นต้น

การเลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขงของจังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดแรก que พัฒนาระบบการเลี้ยงปลานิลในกระชังเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบพัฒนา (intensive) โดยการเลี้ยงปลาแบบหนาแน่น และให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำ เกษตรกรนิยมเลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชัง เพราะเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็วและตลาดต้องการ เนื่องจากลูกปลานิลเพศผู้ไม่ขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ แต่ถ้าเป็นปลานิลเพศเมียช่วงออกไข่จะอมไข่ปลาไว้ในปาก ทำให้ไม่กินอาหาร จึงทำให้ปลานิลเพศเมียโตช้า เกษตรกรที่ต้องการให้ปลานิลโตเร็วจึงนิยมเลี้ยงปลานิลเพศผู้ ซึ่งลูกพันธุ์ปลาสามารถผลิตได้ตลอดปี มีจำหน่ายที่ฟาร์มอนุบาลทั่วไป ถ้าลูกพันธุ์ปลาที่มาจากฟาร์มที่มีคุณภาพ มีใบรับรอง จะเจริญเติบโตเร็ว และมีอัตราการแลกเนื้อดี

ปัจจุบันการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีการพัฒนาการเป็นระบบเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อย่างเต็มรูปแบบ ประกอบด้วยธุรกิจย่อย ๔ ประเภท ได้แก่

ธุรกิจการผลิตลูกปลาจิ๋วหรือปลาฟลาย (Fly) ไปจนถึงปลาขนาดโม่มะขาม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ธุรกิจอนุบาลลูกปลานี้ว (Fingerling)

ธุรกิจปลาเนื้อ (Grow out)

ธุรกิจขายปลาเนื้อ

เกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ผู้เลี้ยงต้องได้รับอนุญาตใช้พื้นที่แหล่งน้ำจากหน่วยราชการ ที่รับผิดชอบ ได้รับความเห็นชอบจากชุมชนและขออนุญาตเลี้ยงปลาในกระชังจากกรมประมง รวมถึงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดหนองคายด้วย

การเลี้ยงปลานิลในกระชังมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นรุ่น เป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไม่มีกลิ่น ไขมันน้อย รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าที่อื่น เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ทำให้ปลาที่เลี้ยงในกระชังต้องเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำอยู่ตลอดเวลา

การเลี้ยงปลานิลในกระชัง แยกเป็น ๒ ระบบย่อย คือ

การเลี้ยงแบบพันธสัญญา โดยเกษตรกรมีพันธสัญญากับผู้ขายอาหารปลา เพราะบริษัทจะเป็นผู้จัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกร และช่วยประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ให้คำแนะนำในการเลี้ยง รวมถึงการควบคุมคุณภาพ ทั้งนี้ ผู้เลี้ยงปลาในระบบนี้จะต้องวางเงินค้ำประกันแก่ตัวแทนผู้ขายอาหารปลาในจังหวัดแตกต่างกันไปตามพื้นที่ เช่น วางมัดจำลูกปลา ๑๐-๑๕ บาท/ตัว/รุ่น หรือ ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท/กระชัง เกษตรกรจะได้รับลูกปลานิลขนาด ๓๐ กรัม เป็นขนาดที่พอเหมาะแก่การปล่อยลงกระชัง เลี้ยง ๔-๕ เดือน จะได้ปลานิลขนาด ๐.๗-๑.๒ กิโลกรัม/ตัว มีต้นทุนค่าอาหารปลาร้อยละ ๘๐-๙๐ ของต้นทุนทั้งหมด ขนาดกระชังที่นิยมใช้หลายขนาดตามสภาพน้ำ ถ้าน้ำไหลแรง ความกว้างของกระชังจะลดลง ได้แก่ ๓x๓ เมตร ๓x๖ เมตร และ ๔x๖ เมตร ลึก ๑-๑.๕ เมตร สำหรับขนาด ๓x๓ เมตร ควรได้ผลผลิตประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัม/กระชัง และใช้อาหารปลานิลทั้งหมดเพื่อป้องกันความเสี่ยง โดยเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เล็กใช้แล้วไว้ต้นน้ำ เพราะหากมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้ย้ายปลาในกระชังอื่นๆ ได้ทันเวลา อัตราการปล่อยลูกปลา ๘๐-๑๐๐ ตัว/ตารางเมตร โดยทั่วไปเกษตรกร ๑ คน จะดูแล ๑๐-๑๒ กระชัง ระยะเวลาการเลี้ยงขึ้นกับขนาดลูกปลา หากเกษตรกรเลี้ยงลูกปลาขนาด ๓๐ กรัม/ตัวขึ้นไป อาจเลี้ยงได้ปีละ ๒-๓ รุ่น เมื่อถึงช่วงเวลาจับปลาขาย ผู้เลี้ยงปลาจะประสานกับตัวแทนขายอาหารปลาในพื้นที่เพื่อติดต่อพ่อค้าให้จับปลาขายหมดทั้งรุ่น ทั้งนี้ ผู้ค้าปลาจะประสานงานกับผู้ขายอาหารปลาเพื่อวางแผนการจับปลาให้สอดคล้องกับความต้องการปลาในตลาด เมื่อได้แหล่งจำหน่ายจะประสานกับเกษตรกรให้จัดหาอาหารปลาก่อนจับ ๒-๓ วัน เมื่อผู้ซื้อจับปลาเสร็จจะชำระเงินค่าปลาซึ่งหักต้นทุน ค่าลูกปลา ค่าอาหารให้แก่ตัวแทนจำหน่ายอาหารปลา ส่วนที่เหลือจ่ายให้เกษตรกร ดังนั้น ผู้เลี้ยงปลาในกระชังมักจะต้องเชื่อมโยงกับธุรกิจขายอาหารปลา ด้วยเหตุผลทั้งในเรื่องต้องการความรู้ เงินทุน และต้องการลดความเสี่ยงในเรื่องการตลาด เพราะผู้ขายอาหารปลามีความเชื่อมโยงกับตลาดปลาเนื้อที่กว้างขวางกว่าตลาดท้องถิ่น เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังต้องการขายปลาให้หมดทั้งรุ่น เพื่อเตรียมกระชังเลี้ยงปลารุ่นต่อไป หากจัดการดีสามารถเลี้ยงได้ ๓ รุ่นต่อปี

การเลี้ยงแบบอิสระ การเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพที่ดี เพราะเกษตรกรไม่ต้องการเวลามาก สำหรับประชาชนที่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงกับแม่น้ำโขงสามารถรวมตัวกันเลี้ยงปลานิลในกระชังแบบอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมีช่องทางตลาดท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้เลี้ยงปลาในระบบพันธสัญญาที่เลี้ยงจนมีความชำนาญแล้ว เกษตรกรจะหันมาเลี้ยงแบบอิสระด้วยการซื้อลูกปลา อาหารปลาด้วยตนเอง หรืออาจเชื่อมโยงบางส่วนกับผู้ขายอาหารปลา เช่น ซื้อลูกปลาด้วยเงินสดจากผู้ขายอาหารปลาทั่วไป และซื้ออาหารปลาแบบใช้สินเชื่อกับผู้ค้าอาหารปลาในช่วงท้ายของการเลี้ยง เช่น ถ้าต้องการใช้อาหารปลา ๑๐ ถัง เกษตรกรจะซื้ออาหารปลา

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ด้วยเงินสด ๘ ถุง และซื้ออาหารปลาแบบสิ้นเชื้อ ๒ ถุง ในช่วงสุดท้าย เพื่อให้ผู้ค้าอาหารปลามาช่วยจับปลาไปจำหน่ายหรือบอกแหล่งจำหน่ายให้ รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการซื้อลูกปลามาเลี้ยงในรุ่นต่อไป การเลี้ยงปลาแบบนี้เกษตรกรสามารถจับปลาขึ้นมาจำหน่ายได้อย่างอิสระ

ผู้เลี้ยงปลานิลกระชังแบบอิสระ นิยมซื้อลูกปลานิลเพศผู้ขนาดใบมะขาม แล้วนำมาอนุบาลในบ่อดินต่อให้ได้ปลาขนาด ๓๐ กรัม ซึ่งจะมีอัตราการรอดร้อยละ ๖๐ ของลูกปลาที่เลี้ยงทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงอย่างน้อยประมาณ ๑๐ กระชังต่อครัวเรือน บางครัวเรือนที่มีแรงงานและพื้นที่มาก อาจมีถึง ๑๐๐-๒๐๐ กระชัง ซึ่งเกษตรกรรายใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอบ้านดุง ทั้งนี้ เกษตรกรที่เลี้ยงแบบอิสระมักจะมีบ่อดินไว้อนุบาลลูกปลาเพื่อลดต้นทุน และเกษตรกรต้องมีเงินลงทุนค่ากระชังขนาด ๓x๖x๒ เมตร รวมค่าอุปกรณ์ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท/กระชัง อายุการใช้งานประมาณ ๑๐ ปี

การปล่อยปลาในกระชังขนาด ๔x๖ เมตร ขนาด ๓๐ กรัม ปล่อย ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ ตัว/กระชัง โดยหนึ่งปีเลี้ยงปลานิลได้ ๒ รุ่น จึงต้องใช้ลูกปลานิล ๑๐.๗๙-๑๔.๓๙ ล้านตัว ซึ่งการเพาะและอนุบาลลูกปลานิลในจังหวัดฯ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง ให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป เลี้ยง ๔-๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๗๐๐-๑,๐๐๐ กรัม หนึ่งปีเลี้ยงได้ประมาณ ๒ รุ่น หรือ ๒ ปี เลี้ยงได้ ๕ รุ่น ได้ผลผลิตประมาณ ๒ ตัน/รุ่น ขึ้นอยู่กับขนาดของลูกปลาที่นำมาเลี้ยง จำหน่ายในราคา ๖๐-๖๕ บาท/กิโลกรัม

โดยทั่วไปขนาดลูกปลานิลที่นิยมปล่อยมากที่สุด คือ ปลานิลรุ่น ขนาด ๓๐-๕๐ กรัม หรือ ๒๐-๓๐ ตัว/กิโลกรัม ราคาตัวละ ๓-๕ บาท อัตราการปล่อยเลี้ยงคือ ๖๐-๑๐๐ ตัว/ลูกบาศก์เมตร อัตราการปล่อยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดกระชัง ฤดูกาล สภาพการไหลของกระแสน้ำ ปริมาณและคุณภาพน้ำ ระยะเวลาที่ต้องการผลผลิต ขนาดปลาที่จับ ความชำนาญของเกษตรกรและที่สำคัญ คือ ทุน

การเลี้ยงปลานิลกระชังแบบพันธสัญญาและแบบอิสระมีต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกันมาก แบบอิสระมีต้นทุนสูงกว่าแบบพันธสัญญาเล็กน้อย ส่วนใหญ่ค่าอาหารปลาจะมีต้นทุนที่สูงที่สุด ร้อยละ ๗๕-๘๐ เกษตรกรร้อยละ ๗๐ ซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรง และซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในท้องถิ่น เกษตรกรร้อยละ ๑๕ ซื้ออาหารปลาจากพ่อค้าในตลาด และร้อยละ ๑๐ ซื้ออาหารจากเพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ ร้อยละ ๕๔ ของเกษตรกรได้รับสินเชื่อค่าอาหารปลา โดยได้สินเชื่อจนถึง ๕ เดือน

เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมพันธสัญญากับบริษัทขนาดใหญ่ ร้อยละ ๘๐-๘๕ เช่น บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด(มหาชน) จำนวน ๑๒๐ ราย มานิตย์ฟาร์ม จำนวน ๓๘ ราย บริษัท สตาร์ฟิช จำกัด จำนวน ๓๐ ราย บริษัทอื่นๆ อีก ๑๒ ราย และเลี้ยงแบบอิสระคือ ลงทุนเอง เลี้ยงเอง ร้อยละ ๑๕ - ๒๐

การจับปลาขึ้นมาจำหน่าย เกษตรกรต้องงดให้อาหารปลา ๒-๓ วัน ก่อนจับปลา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐ จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ ๑๖ ขายปลาที่หน้าฟาร์ม และร้อยละ ๘ นำผลผลิตส่งลูกค้าหรือขายในตลาดเอง ทั้งนี้ ผู้ค้าคนกลางมักจะเป็นเครือข่ายของผู้ขายอาหารสำเร็จรูปซึ่งจะช่วยเกษตรกรขายผลผลิตและแนะนำแหล่งที่ขาย

โดยทั่วไปเกษตรกรต้องคัดขนาดปลาก่อนขาย จะได้ผลผลิตปลาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งจะขายพร้อมกันเป็นรุ่น แต่มักจะมีปลาขนาดตัวเล็กร่วมด้วยประมาณร้อยละ ๒ ของปริมาณผลผลิต ทั้งนี้ ผู้ซื้อปลาเป็นผู้ออกค่าขนส่งและเกษตรกรจะแถมปลาขนาดเล็กให้กับผู้ซื้อแทนการลดราคา และราคาปลาเนื้อหน้าฟาร์มจะต่ำกว่าราคาในตลาด ๕-๑๐ บาท/กิโลกรัม

ก่อนการตกลงราคา ผู้ค้าปลาปากกระชังจะลองจับปลาและประเมินปริมาณปลา กำหนดปริมาณปลาในกระชังที่มีขนาดต่างๆ ตามความต้องการของตลาด ตัวอย่างขนาดปลาในวงการค้า ได้แก่ ปลานิล

- ปลานิลขนาดโตตัวละ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป เรียกว่า ปลาโบ๊

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- ปลานิลขนาด ๒ ตัว/กิโลกรัม เรียกว่า ปลากลาง
- ปลานิลขนาด ๓ - ๔ ตัว/กิโลกรัม เรียกว่า ปลานอน
- ปลานิลขนาด ๕ - ๖ ตัว/กิโลกรัม เรียกว่า ปลาแพ่

ตารางที่ ๔๗ แสดงครัวเรือนผู้เลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

ที่	อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน กระชัง	เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)	จำนวนต่อปี (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	เฉลี่ย/วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
๑	เมือง	๑๘๘	๒,๓๓๘	๒๖.๓๐	๘,๒๕๖.๐๐	๕๕๓.๑๕	๒๒.๕๖	๓๐๘.๖๙	๒๔๔.๔๖
๒	ท่าบ่อ	๑๒	๖๑๕	๖.๙๒	๒,๔๖๓.๗๕	๑๖๕.๐๗	๖.๗๓	๙๒.๑๒	๗๒.๙๕
๓	ศรีเชียงใหม่	๖	๒๕๐	๒.๘๒	๑,๓๐๙.๒๕	๘๗.๗๒	๓.๕๘	๔๘.๙๕	๓๘.๗๗
	รวม	๒๐๖	๓,๒๐๓	๓๖.๐๔	๑๒,๐๒๙.๐๐	๘๐๕.๙๔	๓๒.๘๗	๔๕๙.๗๖	๓๕๖.๑๘

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

จากตารางข้างต้น จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังแม่น้ำโขง ในพื้นที่ ๓ อำเภอ จำนวน ๒๐๖ ครัวเรือน ๓,๒๐๓ กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด ๓๖.๐๔ ไร่ ชนิดปลาที่เลี้ยง คือ ปลานิล จำนวน ๑๒,๐๒๙ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๘๐๕.๙๔ ล้านบาท ผลิตได้เฉลี่ย ๓๒.๘๗ ตันต่อวัน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ ๔๕๙.๗๖ ล้านบาท และมีกำไรทั้งสิ้น ๓๕๖.๑๘ ล้านบาทต่อปี โดยอำเภอเมืองหนองคายมีผู้เพาะเลี้ยงและผลผลิตมากที่สุด

ตารางที่ ๔๘ ข้อมูลการเลี้ยงปลานิลกระชังย้อนหลัง ๓ ปี ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	จำนวนราย			จำนวนกระชัง			เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)		
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	เมือง	๒๕๕	๑๗๖	๑๘๘	๒,๘๔๕	๒,๒๓๔	๒,๓๓๘	๓๓.๑๗	๒๕.๑๓	๒๖.๓๐
๒	ท่าบ่อ	๑๘	๑๒	๑๒	๗๘๕	๕๖๑	๖๑๕	๘.๖๔	๖.๓๑	๖.๙๒
๓	ศรีเชียงใหม่	๙	๖	๖	๕๓๐	๒๗๙	๒๕๐	๕.๓๑	๓.๑๔	๒.๘๒
	รวม	๒๘๒	๑๙๔	๒๐๖	๔,๑๖๐	๓,๐๗๔	๓,๒๐๓	๔๗.๑๒	๓๔.๕๘	๓๖.๐๔

ที่	อำเภอ	จำนวนต่อปี (ตัน)			มูลค่า (ล้านบาท)		
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	เมือง	๘,๙๐๘.๒๐	๗,๗๘๖.๐๐	๘,๒๕๖.๐๐	๗๗๐.๙๘	๕๐๖.๐๙	๕๕๓.๑๕
๒	ท่าบ่อ	๑,๒๗๒.๖๐	๒,๐๑๙.๐๐	๒,๔๖๓.๗๕	๑๑๐.๑๔	๑๓๑.๒๔	๑๖๕.๐๗
๓	ศรีเชียงใหม่	๒,๕๔๕.๒๐	๑,๑๑๖.๐๐	๑,๓๐๙.๗๕	๒๒๐.๒๘	๗๒.๕๔	๘๗.๗๒
	รวม	๑๒,๗๒๖.๐๐	๑๐,๙๒๑.๐๐	๑๒,๐๒๙.๐๐	๑,๑๐๑.๔๐	๗๐๙.๘๗	๘๐๕.๙๔

ที่	อำเภอ	เฉลี่ย/วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
-----	-------	------------------	------------------	----------------

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	เมือง	๒๔.๘๐	๒๑.๓๓	๒๒.๕๖	๕๓๙.๖๙	๓๐๐.๗๐	๓๐๘.๖๙	๒๓๑.๒๙	๒๐๕.๓๙	๒๒๔.๕๖
๒	ท่าบ่อ	๓.๕๕	๕.๕๓	๖.๗๓	๗๗.๑๐	๗๕.๕๑	๙๒.๑๒	๓๓.๐๔	๕๕.๗๓	๗๒.๙๕
๓	ศรีเชียงใหม่	๗.๑๐	๓.๐๖	๓.๕๘	๑๕๔.๒๐	๓๗.๕๕	๔๘.๙๕	๖๖.๐๘	๓๔.๙๙	๓๘.๗๗
รวม		๓๕.๔๕	๒๙.๙๒	๓๒.๘๗	๗๗๐.๙๙	๔๑๓.๗๖	๔๕๙.๗๖	๓๓๐.๔๑	๒๙๖.๑๑	๓๕๖.๑๘

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

ตลาดปลาเนื้อที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย บึงกาฬและจังหวัดหนองบัวลำภู บางครั้ง
ที่ปลาล้นตลาดอาจส่งไปขายถึงจังหวัดในอีสานตอนใต้ เช่น จังหวัดสุรินทร์ และอุบลราชธานี เป็นต้น

ตารางที่ ๔๙ สภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
ลูกพันธุ์ปลานิลที่ผลิตในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ต้องนำเข้าจากจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดในภาคกลาง ปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านตัว)	ส่วนใหญ่เกษตรกรที่เลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นแบบพันธสัญญา ซึ่งบริษัทจัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกรในเครือข่าย อย่างไรก็ตามเกษตรกรมักประสบปัญหาเกี่ยวกับลูกปลาคือไม่มีโอกาสเลือกแหล่งผลิตลูกปลา ทำให้ได้ลูกปลาไม่ได้มาตรฐาน ลูกปลาไม่ได้คุณภาพ ลูกปลามักจะติดเชื้อช่วงอายุ ๒๐ - ๓๐ วัน ทำให้อัตราการรอดต่ำ และมีราคาสูง จากการที่เกษตรกรผู้ซื้อลูกปลาจากพ่อค้าไม่สามารถระบุว่าเป็นปลานิลแปลงเพศหรือไม่ ทำให้ไม่มีความมั่นใจในคุณภาพ หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรภายในจังหวัดหนองคายให้สามารถเพาะพันธุ์ปลานิลสายพันธุ์ดี เลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรค เจริญเติบโตเร็ว เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง หรือสนับสนุนงบประมาณในการอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถอนุบาลลูกปลาก่อนปล่อยเลี้ยงในกระชังเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังรายอื่นๆ ซึ่งปลานิลที่ผลิตหรืออนุบาลได้ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จะสามารถปรับตัวกับสภาพน้ำในพื้นที่ได้กว่าลูกปลาที่นำเข้ามาจากจังหวัดอื่นๆ ทำให้มีอัตราการรอดตายสูง และฟาร์มแต่ละฟาร์มควรระบุแหล่งที่มา เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลอย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยให้ GPP ภาคเกษตรของจังหวัดหนองคายให้อัตราการขยายตัวสูงขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
ต้นทุนค่าอาหารปลาสูง (โดยต้นทุนค่าอาหารปลามีอัตราสูงถึงร้อยละ ๘๐ – ๘๕ ของต้นทุนทั้งหมด)	อาหารปลาที่เกษตรกรได้รับ ส่วนใหญ่มีราคาสูง แต่ไม่ได้คุณภาพ ละลายน้ำง่าย จมน้ำเร็ว หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ และสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหารปลาสำเร็จรูป/การทำอาหารปลาพื้นบ้าน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และลดต้นทุนในการผลิต หรือสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสั่งซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรงคราวละมากๆ เพื่อจะได้มีส่วนลด
การกำหนดราคารับซื้อปลานิลในกระชังขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางหรือบริษัทที่มีพันธะสัญญา	เกษตรกรมีต้นทุนการเลี้ยงไม่สมดุลกับราคาที่บริษัทรับซื้อประกันราคา ซึ่งราคาประกันเป็นราคาที่เกษตรกรขาดทุน เกษตรกรเห็นว่าบริษัทหลักการการแข่งขันด้านราคามาให้เกษตรกร และเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาอิสระต่างก็แย่งตลาดกันเองทำให้ราคาปลายิ่งตกต่ำ ในกรณีที่เกษตรกรมีอำนาจต่อรองทำให้พ่อค้าคนกลางได้ส่วนต่างราคาน้อยจนไม่สามารถเข้ามาช่วยรับซื้อได้ ยิ่งทำให้ปลาตกค้างมีจำนวนมาก ราคาจะยิ่งตกต่ำอีก แต่เมื่อปลามีราคาแพงก็อาจขายปลาไม่ได้ เนื่องจากผู้ซื้อจะมีกะระบปัญหาปลาไม่ได้ขนาดตามที่ต้องการ เกษตรกรจะต้องรอคิวในการขายปลา บางครั้งผู้ซื้อมาจับปลาไม่ตรงตามนัด ทำให้ต้องมีต้นทุนค่าอาหารเพิ่มอีก และมีการตัดน้ำหนักทิ้งร้อยละ ๒ ของน้ำหนักปลาทั้งหมดเมื่อขาย สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายและรวมกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระ จัดตั้งสหกรณ์ ในนาม “สหกรณ์ผู้เลี้ยงปลานิลหนองคาย” เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง โดยจะต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มกัน การส่งเสริมการขาย การตลาด การแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรได้มีต้นทุนหรือเงินทุนหมุนเวียนในเลี้ยงปลาในแต่ละรอบการผลิต จะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาบริษัทที่ต้องมีพันธะสัญญาต่อกัน
ภัยพิบัติต่างๆ - ภัยธรรมชาติ สภาพอากาศปิด - ปลาทยอยตายต่อเนื่อง มากบ้างน้อยบ้าง - สารเคมีจากการทำการเกษตรไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผลกระทบต่อผู้	เกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มยังไม่ได้มาตรฐาน ประกอบกับมีสารเคมีจากการทำการเกษตรไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ทำให้ปลาป่วยหรือโตช้ากว่ากำหนด ปลาเป็นโรคติดเชื้อแบคทีเรีย สเตรปโตคอคคัส โรคเห็บระฆัง โรคพยาธิปลิงใส โรคปลาตัวเปื่อย โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อนและช่วงต้นฤดูฝน ปลา มักจะตาย เป็นต้น

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
เลี้ยงปลาในกระชัง	หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณ ในการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ในการป้องกันและการใช้ยารักษาโรคสัตว์น้ำที่ถูกต้อง การบริหารจัดการฟาร์ม การตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

เนื่องจากการเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง มักมีความเสี่ยงต่อสภาพน้ำ หากอุณหภูมิเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือปัญหาน้ำเสียปลา มักจะเกิดอาการขาดออกซิเจนและตายได้ เกษตรกรที่มีช่องทางตลาดจึงนิยมเลี้ยงแบบอิสระเพราะจะสามารถจับขายได้ทันทีเมื่อมีปัญหา แต่หากเลี้ยงแบบพันธสัญญาจะต้องรอให้บริษัทมาจับขาย หากเกิดความล่าช้า ความเสียหายอาจมีมากกว่าการเลี้ยงแบบอิสระได้

การเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคาย มีระยะเวลาการจับจำหน่ายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับขนาดของปลา และความต้องการของตลาดที่ต้องการปลาที่สด สะอาด สีของลำตัวไม่ดำ ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงประมาณ ๔-๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๘๐๐-๑,๒๐๐ กรัม ปริมาณอาหารจำนวน ๕๐-๖๐ ถัง ต่อจำนวนปลาที่เลี้ยง ๑,๐๐๐ ตัว สามารถจับขึ้นมาจำหน่ายได้และที่สำคัญความต้องการของตลาดในเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ ตลาดในตัวจังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีความต้องการปลามากในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันออกพรรษา เป็นต้น

จากการที่จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่ได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง คือ ตั้งอยู่ต้นน้ำของแม่น้ำโขงที่ไหลมาจาก สปป.ลาว ทำให้น้ำมีความเหมาะสมในการเลี้ยงปลานิลกระชัง เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ส่งผลให้ปลานิลกระชังของจังหวัดหนองคายเป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไขมันน้อย ไม่มีกลิ่นโคลน รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด แต่มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าแหล่งอื่นๆ เนื่องจากปลานิลที่เลี้ยงในกระชังมีการเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำตลอดเวลา ทำให้ปลานิลต้องการอาหารมากกว่าปกติ

การเลี้ยงปลาในกระชัง ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงในแม่น้ำโขงหรือแม่น้ำสาขาอื่นๆ ของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอีสานตอนบน ๑ จังหวัดหนองคายมีผู้เลี้ยงปลาในกระชังมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเลย ซึ่งเลี้ยงในจังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ มีผู้เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ประมาณ ๑๐ ราย

ตารางที่ ๕๐ การเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยของปลานิล

จังหวัด	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อ ๑,๐๐๐ ตัว)	ค่าพิสัย
ชัยภูมิ	๙๗๑.๒๑	๑๒๓๕.๐๔
อุดรธานี	๘๐๒.๓๕	๑๐๕๙.๖๑
อุบลราชธานี	๘๐๑.๑๕	๕๗๕.๗๕
บุรีรัมย์	๗๗๒.๑๗	๑๒๐๖.๖๖
หนองคาย	๗๓๒.๕๔	๙๘๐.๐๐
กาฬสินธุ์	๕๘๖.๘๑	๕๑๓.๓๓
อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม	๖๐๒.๘๐	๘๙๑.๕๒
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	๔๔๕.๓๓	๖๗๓.๓๓

ที่มา : กรมประมง (๒๕๕๘) ห่วงโซ่อุปทานปลาน้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๕๕๘

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๑ ข้อมูลการเปรียบเทียบการเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ประจำปี ๒๕๖๓

ข้อมูลที่เปรียบเทียบ	จังหวัดหนองคาย	จังหวัดนครพนม
จำนวนราย	๒๐๖	๒๙๘
จำนวนกระชัง	๓,๒๐๓	๕,๐๒๖
เนื้อที่การเลี้ยง (ไร่)	๓๖.๐๔	๓๗.๖๙
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	๑๒,๐๒๙.๐๐	๘,๔๒๘.๘
มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)	๘๐๕.๙๔	๕๔๗.๘๗

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

จากตาราง จังหวัดนครพนม มีจำนวนผู้เลี้ยงปลา จำนวนกระชัง และเนื้อที่เลี้ยงมากกว่าจังหวัดหนองคาย แต่เนื่องจากจังหวัดนครพนมใช้กระชังขนาด ๓x๔ เมตร ส่วนจังหวัดหนองคายนิยมใช้กระชังขนาด ๓x๖ เมตร จึงทำให้จังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตและมูลค่าการผลิตมากกว่า

ในช่วงปลายปี ๒๕๕๘ ถึงกลางปี ๒๕๕๙ จังหวัดในเขตลุ่มน้ำภาคกลางและภาคอื่นๆ ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ต้องลดการเลี้ยงปลาในกระชัง จึงทำให้ผลผลิตปลานิลไม่เพียงพอ จึงเป็นโอกาสที่ดีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ถ้ามีการลดต้นทุนลง และมีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากในช่วงนี้ น้ำในแม่น้ำโขงมีปริมาณที่เพียงพอต่อการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

การเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง มีแนวโน้มที่ดีมากในอนาคต เนื่องจากตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาพักอาศัย ทำงาน ผ่านเข้าออกเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๕ แสนคน/ปี จำเป็นต้องมีการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้เพียงพอต่อการบริโภควันละประมาณ ๔๐-๕๐ ตัน เพราะคน ๕๐๐,๐๐๐ คน ถ้าบริโภคปลา ปีละประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๕,๐๐๐ ตัน/ปี และรวมกับคนในจังหวัดหนองคายอีก ๕๐๐,๐๐๐ คน ที่บริโภคปลาปีละ ๓๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๑๕,๐๐๐ ตัน/ปี รวม ๒๐,๐๐๐ ตัน/ปี แต่มีศักยภาพการผลิตได้ปีละประมาณ ๑๘,๒๕๐ ตัน/ปี

การสร้างเขื่อนของประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลกระทบต่อการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยปี ๒๕๖๒ เกิดปัญหาน้ำในแม่น้ำโขงลดระดับ ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผู้เลี้ยงหลายรายขาดทุน และเลิกเลี้ยงหลายราย ทำให้ข้อมูลการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ปี ๒๕๖๒-๖๓ ลดลง แต่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงได้เพิ่มระดับเป็นปกติ ทำให้สามารถเลี้ยงได้ตลอดทั้งปี และมีผู้เลี้ยงรายใหม่เกิดขึ้น จึงน่าจะทำให้ปริมาณผลผลิตและมูลค่าจากการเลี้ยงปลานิลในกระชังเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป

แนวทางในการลดต้นทุน เกษตรกรจะต้องหมั่นทำความสะอาด เพื่อให้น้ำไหลถ่ายเทผ่านกระชังได้ดี หรือซ่อมแซมกระชังในกรณีที่กระชังขาดหรือรั่ว สามารถซ่อมแซมด้วยตนเอง เช่น การเย็บกระชัง เป็นต้น การเพิ่มความถี่ในการให้อาหารปลา โดยให้ ๒-๓ มื้อ/วัน โดยให้อาหารปลานิลโปรตีน ๓๐-๓๒ % สลับมื้อกับการให้โปรตีน ๒๕-๒๘ % ในช่วง ๓ เดือนสุดท้ายของการเลี้ยง ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการให้อาหารโปรตีน ๓๐-๓๒ % ลงประมาณ ๕๐ % ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง

ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคายต่อรุ่น	
รายการ	เงินสด (บาท)

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.ต้นทุนผันแปร	๖๔,๘๐๐
- ค่าพันธุ์ปลา ๒,๐๐๐ ตัวๆละ ๓ บาท	๖,๐๐๐
- ค่าอาหารปลา ๘๐ ถุงๆละ ๖๐๐ บาท	๔๘,๐๐๐
- ค่าแรงงาน	๖,๐๐๐
- ค่ายาปฏิชีวนะและสารเคมี	๕๐๐
- ค่าไฟฟ้า	๒๐๐
- ค่าซื้ออุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑,๐๐๐
- ค่าดอกเบี้ยและค่าเสียโอกาสเงินทุน	๒,๕๐๐
๒. ต้นทุนคงที่	๒,๕๐๐
- ค่าภาษี ค่าเช่า	๕๐๐
- ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	๒,๐๐๐
๓. ต้นทุนทั้งหมด	๖๗,๓๐๐
๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อกระชัง (กิโลกรัม)	๑,๘๐๐
๕. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	๖๗
๖. รายได้ทั้งหมดต่อกระชัง (บาท)	๑๒๐,๖๐๐
๗. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๑๑๘,๑๐๐
๘. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๕๓,๓๐๐
๙. ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๓๗.๓๙
๑๐. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๒๙.๖๑
๑๑. ผลตอบแทนของการลงทุน (ร้อยละ)	๗๙.๒๐
๑๒. ระยะเวลาเลี้ยง (เดือน)	๖

ที่มา : เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

๖.๔ กล้วย

ตารางที่ ๕๑ ข้อมูลการผลิตกล้วยจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	กล้วยน้ำว้า	๗๔๕	๔,๗๑๖	๓,๓๕๕	๑,๙๙๕	๖,๖๙๓
๒	กล้วยหอมทอง	๕๘	๒๒๐	๑๗๖	๒,๕๐๙	๔๔๒
๓	กล้วยหอมแป้น	๔๓๕	๔,๕๙๔	๓,๘๓๑	๓,๐๐๐	๑๑,๔๙๓
	รวม	๑,๒๓๘	๙,๕๓๐	๗,๓๖๒	-	๑๘,๖๒๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กล้วยหอมทอง เป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่ง โดยในปี ๒๕๕๙ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จจังหวัดหนองคาย ได้เลือกกล้วยหอมทองเป็นสินค้าเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น พัฒนาระบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาระบบการตลาดให้มีความยั่งยืน โดยเน้นตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น และผลิตเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยผลตอบแทนสูง แต่ทั้งนี้กระบวนการผลิตใช้ความละเอียดสูง มีข้อจำกัดบางประการ เช่นการปลูกต้องไม่ซ้ำที่เดิม

การลงทุนและผลตอบแทนในส่วนของการลงทุนการผลิตประเมินไว้ที่ ๒๒,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาท ต่อไร่ โดย ๑ ไร่ ปลูกกล้วยได้ ๓๕๐-๔๐๐ ต้น เท่ากับว่า ๑ ไร่ จะได้กล้วย ๓๕๐-๔๐๐ เครือ น้ำหนักกล้วยต่อเครือ ๑๐-๑๕ กิโลกรัม ราคาซื้อขาย ๑๕ บาท/กิโลกรัม หรือถ้าคิดเป็นเครือ ก็ประมาณเครือละ ๑๘๐-๒๐๐ บาท รายได้ต่อไร่ก็จะอยู่ที่ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ บาท นับเป็นรายได้ที่น่าพอใจอย่างมาก จึงไม่น่าแปลกใจที่เกษตรกรให้ความสนใจในการขยายพื้นที่ปลูกกันมาก แต่ข้อจำกัดของพื้นที่ก็คือเรื่องของแหล่งน้ำจึงทำให้การขยายพื้นที่ยังมีข้อจำกัดอยู่

ช่องทางการจำหน่าย

เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตสดในพื้นที่มีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน หรือที่ทำการกลุ่มการแปรรูปมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยโดยทำเครื่องสำอาง ที่ใช้กล้วยหอมทองเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสบู่สมุนไพร ที่ตั้ง เลขที่ ๒๖๙ หมู่ ๑๒ ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ มีสมาชิก จำนวน ๑๕ คน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สบู่จากกล้วยหอมทอง จำหน่ายเดือนละ ๒๐๐ ก้อนต่อเดือน ราคาจำหน่าย ก้อนละ ๕๐ บาท ยอดจำหน่ายในรอบปี ๑๒๐,๐๐๐ บาท จำหน่ายที่ตลาดในชุมชน ตลาดในอำเภอและจังหวัดตามคำสั่งซื้อ

ปัญหาและอุปสรรค

ขาดแคลนแหล่งน้ำในการปลูกกล้วยหอมทองในฤดูแล้ง ไม่สามารถปลูกซ้ำในพื้นที่เดิม เนื่องจากจะทำให้ผลผลิตต่ำ และปัญหาด้านโรคแมลงศัตรูพืช

กล้วยน้ำว้า

การปลูกกล้วยน้ำว้าในจังหวัดหนองคาย มีการปลูกในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่ปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน พืชแซมไม่มากนัก มีจำนวนน้อยที่ปลูกเป็นแปลงในทางเศรษฐกิจ การปลูกก็ปลูกแบบธรรมชาติไม่ค่อยได้ดูแลมากนัก ไม่มีการจัดการระบบน้ำ ไม่มีการใส่ปุ๋ย หรือมีจำนวนน้อยที่มีการปลูกในเชิงการค้าอย่างจริงจัง ผลผลิตที่ได้จึงไม่ได้คุณภาพได้จำนวนลูกต่อหัวน้อย ทำให้กล้วยไม่สมบูรณ์ แหล่งปลูกที่มากที่สุดที่อำเภอสังคม เพราะเป็นพื้นที่ดอน ลาดชันกล้วยจึงเป็นพืชทางเลือกของเกษตรกร แต่พื้นที่ปลูกลดลงเพราะเกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นที่ได้ราคาดีกว่า เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน อีกทั้งกล้วยประสบปัญหาเป็นโรคตายพราย ซึ่งเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อราอยู่ในดิน กล้วยจะแสดงอาการเหี่ยวเฉา ต้นเน่าตาย ไม่มียารักษาเพราะเชื้ออยู่ในดิน จึงทำให้เกษตรกรไปปลูกพืชชนิดอื่น อำเภอสังคมจะมีพื้นที่ปลูกกล้วยมากที่สุด และมีกลุ่มแปรรูปกล้วยหลายกลุ่ม และมีเกษตรกรบางรายทำเป็นธุรกิจส่วนตัวลงทุนผลิตสินค้ามีตราสินค้าเป็นของตนเอง ซึ่งก็เคยเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสังคม

แนวโน้มในอนาคต คาดว่าพื้นที่ปลูกกล้วยจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคารายางพาราตกต่ำ และกล้วยมีราคาต่อหัวที่เพิ่มขึ้น ราคาจำหน่ายที่สวน ๘ - ๑๐ บาท บางช่วงราคาหวีละ ๑๑ บาท เป็นกล้วยคละที่ไม่ได้คัด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ขนาด แต่ราคาขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคาย หวีขนาดใหญ่ ราคา ๒๕ – ๓๐ บาท หวีขนาดเล็ก ราคา ๑๕ – ๒๐ บาท เมื่อพื้นที่ปลูกกล้วยมีน้อย ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้นกล้วยจึงมีราคาที่สูงขึ้นเกษตรกรจึงให้ความสนใจที่จะปลูกกล้วยเพิ่มมากขึ้น ในปี ๒๕๕๙ อีกทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกล้วยน้ำว้าเพิ่มมากขึ้น มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีระบบน้ำ ซึ่งอำเภอสังคมมีแปลงสาธิตการปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วย ที่สามารถไปศึกษาดูงานได้ ที่ตั้งอยู่หน้าสำนักงานเกษตรอำเภอสังคม

แหล่งผลิต พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอสังคม และมีกลุ่มแปรรูปกล้วยที่มีการทำเป็นอาชีพหลักอยู่ที่อำเภอสังคม และทำเป็นอาชีพเสริมว่างจากการทำนามีการรวมกลุ่มกิจกรรม รองลงมาจะปลูกที่อำเภอเมืองหนองคายซึ่งอยู่ในตัวจังหวัดแต่ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน ปลูกเพื่อบริโภคเล็กน้อยในบ้าน และอำเภอเมืองหนองคายก็มีกลุ่มแปรรูปกล้วยจำนวน ๑ กลุ่ม แปรรูปขายในชุมชนของตนเองและตำบลใกล้เคียง ส่วนอำเภอต่างๆมีการปลูกกล้วยเป็นพืชสวนหลังบ้านมีการซื้อขายเล็กน้อย

ช่องทางการจำหน่าย

๑) ผลผลิตสด ส่งขายให้พ่อค้าท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านไปจำหน่ายที่ตลาดในอำเภอใกล้เคียง จังหวัดหนองคายและจังหวัดอุดรธานี

๒) เกษตรกรจำหน่ายที่สวน มีพ่อค้ามารับซื้อ

๓) สินค้าแปรรูป ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะมีลูกค้าประจำของแต่ละกลุ่ม จะขายทั้งส่งและปลีกบางกลุ่มขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่นกลุ่มของ “แม่อาร์ักษ์” ซึ่งรุ่นลูกจะเป็นคนมาจัดการด้านการตลาด

ปัญหาและอุปสรรค

การปลูกกล้วยของเกษตรกรจะไม่นิยมปลูกแบบแปลงใหญ่ จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้านซึ่งทำให้การจัดเก็บข้อมูลค่อนข้างยาก ปลูกในสภาพสวนมากที่อำเภอสังคมบางตำบลพื้นที่ปลูกกล้วยน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ซึ่งมีความต้องการสูง เกษตรกรหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทนกล้วยที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มีข้อจำกัดในพื้นที่ปลูกเพราะเป็นพื้นที่ลาดชัน เช่นที่อำเภอสังคม กล้วยเป็นโรคตายพราย ซึ่งการ ป้องกันกำจัดค่อนข้างยาก เกษตรกรจึงไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนกลุ่มแปรรูปขาดแคลนวัตถุดิบ คือ ผลผลิตกล้วยไม่เพียงพอตามคำสั่งซื้อ ซึ่งมีความต้องการในปริมาณที่มาก กล้วยมีราคาสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปัจจุบันมีแต่ผู้สูงอายุ ไม่มีคนรุ่นใหม่มาร่วมทำกิจกรรม

กล้วยหอมเปรี้ยว

เป็นกล้วยที่เกษตรกรนำมาปลูกเพื่อนำผลผลิตไปทำเป็นกล้วย แปรรูปทดแทนกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในอำเภอสังคมที่มีพื้นที่ลดลงจากสาเหตุที่กล้วยน้ำว้า ไม่ทนต่อโรคตายพราย ประกอบกับกล้วยหอมเปรี้ยวมีคุณสมบัติต้านทานโรคตายพรายได้ดีกว่า และผลผลิตใช้แทนกันได้แม้ว่ารสชาติไม่สู้กล้วยน้ำว้า แต่การที่กล้วยหอมเปรี้ยวปลูกง่าย ทนต่อโรค และแตกกอได้เร็ว จึงได้รับความนิยมจากเกษตรกร

กล้วยหอมเปรี้ยว มีการปลูกมากที่อำเภอสังคม ปลูกเพื่อขายผลผลิตสด เกษตรกรนำมาปลูกทดแทนกล้วยน้ำว้าที่เป็นโรคตายพราย ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูก ๕,๒๐๒ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๓,๗๓๓ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตรวม ๕,๗๘๖ ตัน จำนวนเกษตรกรปลูกกล้วยหอมเปรี้ยว จำนวน ๔๘๕ ครัวเรือน การปลูกกล้วยของเกษตรกรอำเภอสังคมจะปลูกเป็นพืชแซม การปลูกในสภาพเป็นสวนใหญ่ไม่มากนัก การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชยังมีการใช้อยู่ เนื่องจากขาดแคลนแรงงานไม่สามารถกำจัดวัชพืชโดยวิธีกลได้

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการผลิต ผลผลิตกล้วยลดลงเนื่องจากภัยแล้งยาวนานกล้วยไม่โตและไม่ให้ผลผลิต หรือให้ผลผลิตแต่น้อย ด้านคุณภาพของกล้วยก็ลดลง ในขณะที่ความต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีราคาที่สูงขึ้น

แหล่งผลิต

หมู่ที่ ๑ – ๙ ตำบลนาจั่ว อำเภอสว่าง

หมู่ที่ ๑ – ๖ ตำบลบ้านม่วง อำเภอสว่าง

หมู่ที่ ๑ – ๗ ตำบลสังคม อำเภอสว่าง

หมู่ที่ ๒ – ๗ ตำบลผาตั้ง อำเภอสว่าง

หมู่ที่ ๑,๒,๕,๖ ตำบลแก้งไก่ อำเภอสว่าง

ช่องทางการจำหน่าย

มีพ่อค้าในหมู่บ้านเป็นผู้รับซื้อและรวบรวมไปจำหน่ายที่ ตลาดในอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง ขายเอง ตลาดปริมาณ ๑๕,๗๓๗,๕๐๐ ก.ก. ราคาหวีละ ๕-๖ บาท สิ้นค้าแปรรูป ปริมาณ ๔๘,๐๐๐ ก.ก./ ปี รูปแบบการจำหน่าย ขายปลีก (บรรจุกล่อง/ถุงขาย) และขายส่ง (ขายเป็นกิโลกรัม)

ปัญหาและอุปสรรค

๑. พื้นที่ปลูกกล้วยเพิ่มขึ้นน้อยมาก เกษตรกรไม่นิยมปลูก มองข้ามพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้
๒. ความนิยมบริโภคค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า
๓. ขาดแคลนแรงงานในการดูแล เกษตรกรไปสนใจพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทน
๔. ด้านการนำไปแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ ทำได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า ขาดการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นที่ทำจากกล้วยหอมเปรี้ยว

เนื่องจากกล้วยน้ำว้าจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะอำเภอสว่างเป็นกล้วยที่มีคุณภาพดี เมื่อนำมาแปรรูปจะมีสีสวย และรสชาติอร่อย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไม่เหมือนที่ใด ตลาดจึงมีความต้องการมาก แต่ผลผลิตไม่เพียงพอ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการจัดการสวนกล้วยที่ถูกต้อง ขาดการดูแลรักษาไม่มีการตัดแต่งหน่อ ไม่มีการใส่ปุ๋ย ไม่มีระบบจัดการน้ำรอบเก็บผลผลิตอย่างเดียว มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชอย่างรุนแรงทำให้กล้วยชะงักการเจริญเติบโต ด้านการตลาดไม่มีการคัดเกรดขาย แต่ใช้วิธีขายยกเครือ ขายคละและต่างคนต่างขาย พ่อค้ารับซื้อจึงเป็นผู้กำหนดราคาตามความพอใจ ส่งผลให้ไม่สะท้อนราคาที่เป็นจริงของตลาด ราคาจะต่างกันมากกับการขายปลีกซึ่งพ่อค้าจะมีการคัดเกรดขายที่แพง ราคาจำหน่ายขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคายพ่อค้าจะคัดเกรดนับจำนวนลูกต่อหวี ขนาดของผล ถ้าขนาด ๑๐- ๑๒ ลูกต่อหวี ราคาหวีละ ๑๕ – ๒๐ บาท ขนาด ๑๕ ลูกต่อหวีขึ้นไป ราคาจำหน่ายหวีละ ๒๕ – ๓๐ บาท แล้วแต่ช่วงฤดูกาล ถ้าฤดูแล้งราคาจะแพง ฤดูฝนราคาจะถูก

๖.๕ พืชผักและสมุนไพร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พืชผัก จังหวัดหนองคายมีพื้นที่และสภาพอากาศที่เหมาะสมในการปลูกพืชผักได้หลายชนิด โดยเฉพาะอาศัยพื้นที่ตามริมฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และมีน้ำเพียงพอในการปลูกพืชผัก โดยพืชผัก ที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นชนิดที่นิยมบริโภคภายในจังหวัดหนองคาย เช่น สะระแหน่ กะเพรา โหระพา แตงร้าน มะเขือเปราะ เนื่องจากเป็นผักที่ใช้เคียงอาหารได้ทั่วไป เช่น ลาบ ก๋วยเตี๋ยว และอาหารเวียดนาม ซึ่งมีร้านอาหารประเภทนี้อยู่มากในจังหวัดสิ่งที่ต้องเน้นหนักคือการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการปลูกพืชผักในรูปแบบการผลิตพืชปลอดภัย และส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ ตามความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ ๕๓ ข้อมูลพืชผักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	พริก	๒,๔๒๙	๑,๕๓๓	๓,๗๒๔	๑๒๐	๔๔๖.๘๔
๒	มะเขือเทศ	๑,๖๓๕	๒,๐๕๒	๓,๓๕๕	๑๒	๔๐.๒๖
๓	ถั่วฝักยาว	๖๑๘	๕๘๔	๓๖๑	๑๒๐	๔๓.๓๑
๔	กะหล่ำปลี	๒๒	๒,๐๐๐	๔๔	๒๐	๐.๘๘
๕	สะระแหน่	๔๐	๓๐๐	๑๒	๓๐	๐.๓๖
๖	โหระพา	๔๒	๓๙๑	๑๖	๔๐	๐.๖๖
๗	กะเพรา	๑	๓๐๐	๐.๓๐	๔๐	๐.๐๑
๘	แตงร้าน	๒๕	๙๖๐	๒๔	๒๐	๐.๔๘
	รวม	๔,๘๑๒	๑,๒๗๑	๗,๕๓๖	๗๑	๕๓๒.๘๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ปัญหาและอุปสรรค

การผลิตพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP มีน้อย พืชผักอินทรีย์ยังไม่มี การรวมกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีจำนวนน้อยขาดการวางแผนด้านการตลาด ระบบตลาดสินค้าพืชผักปลอดภัยยังไม่มีตลาดชัดเจน ทำให้เกษตรกรไม่สนใจผลิตตามมาตรฐาน ขาดองค์ความรู้ในด้านการแปรรูปพืชผัก และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

๖.๖ สัมประรด

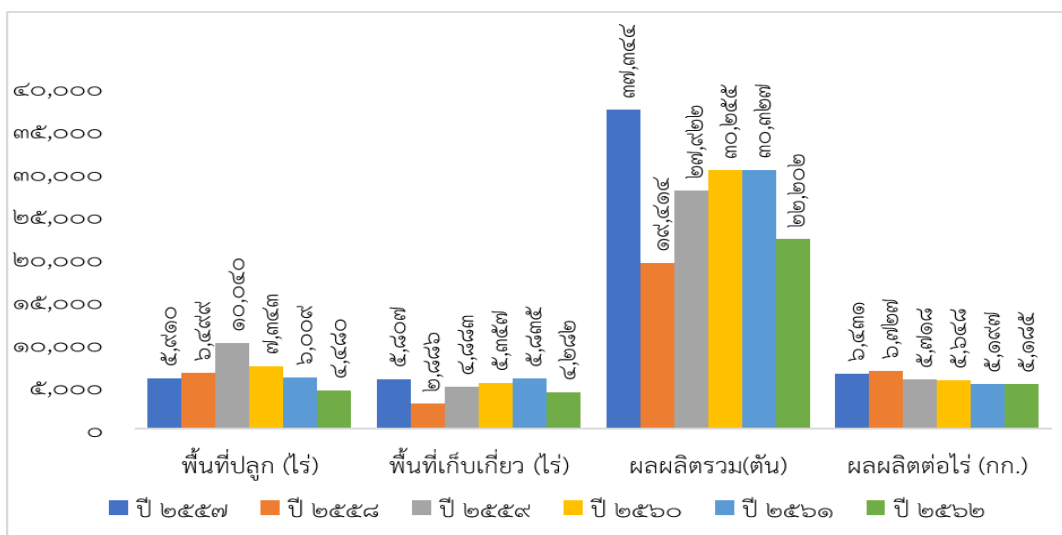
หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๔ ข้อมูลการผลิตสับประรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๒

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ปี ๒๕๕๗	๕,๙๑๐	๕,๘๐๗	๓๗,๓๔๔	๖,๔๓๑
ปี ๒๕๕๘	๖,๔๙๙	๒,๘๘๖	๑๙,๔๑๔	๖,๗๒๗
ปี ๒๕๕๙	๑๐,๐๔๐	๔,๘๘๓	๒๗,๙๒๒	๕,๗๑๘
ปี ๒๕๖๐	๗,๓๔๓	๕,๓๕๗	๓๐,๒๕๕	๕,๖๔๘
ปี ๒๕๖๑	๖,๐๐๙	๕,๘๓๕	๓๐,๓๒๗	๕,๑๙๗
ปี ๒๕๖๒	๔,๔๘๐	๔,๒๘๒	๒๒,๒๐๒	๕,๑๘๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙กรกฎาคม ๒๕๖๒ (ข้อมูลเอกภาพ ปี ๖๓)

แผนภูมิที่ ๑๖ ข้อมูลการผลิตสับประรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๒

ตารางที่ ๕๕ ข้อมูลการผลิตสับประรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	พันธุ์	จำนวน ครัวเรือน	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กก.)
ท่าบ่อ	ปัตตาเวีย	๓	๓๒	๓๑	๑๔๙	๔,๘๐๖	๑๐.๐๐
ศรีเชียงใหม่	ปัตตาเวีย	๓๓๖	๒,๖๓๑	๒,๕๑๑	๑๕,๐๑๖	๕,๙๘๐	๑๐.๐๐
สังคม	ปัตตาเวีย	๑๕๙	๕๐๒	๔๒๔	๑,๙๘๖	๔,๖๘๔	๑๐.๐๐
รัตนวาปี	ปัตตาเวีย	๒๒๘	๕๓๓	๕๓๓	๑,๘๗๒	๓,๕๑๒	๑๐.๒๔
โพธิ์ตาก	ปัตตาเวีย	๑๖๐	๘๑๔	๘๑๔	๓,๔๕๖	๔,๒๔๖	๑๑.๐๐
รวม		๘๘๖	๔,๕๑๒	๔,๓๑๓	๒๒,๔๗๙	๕,๒๑๒	๑๐.๑๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕๖ ต้นทุนการผลิตสับประรดต่อ ๑ ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ปรับพื้นที่สวนเก่า -ไถต้นสับปะรด -ตัดหญ้า - ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ - ๑.๕ ตัน	๕๐๐
๒	ไถเตรียมดิน จำนวน ๓ ครั้ง	๑,๓๕๐
๓	ค่าห่อพันธุ์สับปะรด จำนวน ๖๐๐๐ - ๘๐๐๐ ห่อ ๆ ละ ๑.๕ บาท	๑๐,๕๐๐
๔	ค่าจ้างปลูก	๑,๓๓๔
๕	ค่าให้น้ำ	๑,๐๐๐
๖	ค่าปุ๋ย	๔,๐๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๔๓๐ บาท	๘๖๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๘๒๐ บาท	๑,๖๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๙๒๐ บาท	๙๒๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๖๒๐ บาท	๖๒๐
๗	ค่ากำจัดวัชพืช	๑,๓๐๔
	-Bromacil [gram]	๒๘๓.๕๐
	-Daiuron	๒๕๐
	-Surfactant	๓๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสาร	๗๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๐๐
	-ค่าแรงงาน	๓๐๐
๘	การให้ปุ๋ยทางใบ	๑,๑๕๐
	-สูตร ๒๐-๓๐-๓๐ จำนวน ๒ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๒๐๐
	-สูตร ๑๐-๒๐-๓๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-สูตร ๓๐-๒๐-๑๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องฉีดพ่น	๑๔๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๑๐
	-ค่าแรงงาน	๕๐๐
๙	การบังคับให้ออกผล	๑,๑๑๗
	-ค่าสาร Ethephon บังคับ ๓ ครั้งๆละ ๑๕๐ บาท	๔๕๐
	-ค่าปุ๋ย ๔๖-๐-๐ ใช้ ๓ ครั้งๆละ ๙.๘๗ กก.(รวม ๒๙.๖กก.ๆละ ๑๒.๔ บาท)	๓๖๗.๒
	-ค่าแรงงาน และค่าน้ำมันรถ	๓๐๐
๑๐	ค่าเก็บเกี่ยว (จ้างตัด) ต้นละ ๒๕๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ต้น	๒,๐๐๐
๑๑	ค่าขนย้ายออกจากแปลง ต้นละ ๓๐๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ต้น	๒,๔๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต ต่อ ๑ ไร่	๒๖,๖๙๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕๗ วิเคราะห์ต้นทุน -กำไร ต่อ ๑ ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

รายการ	จำนวน	หน่วย	รายได้
ผลผลิตต่อไร่	๘,๐๐๐	กก.	
ราคาขาย	๕ - ๑๒	บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
ราคาเฉลี่ย	๘.๕	บ.	๖๘,๐๐๐ บ.
ต้นทุน	๒๖,๖๙๕	บ.	
รายได้ยังไม่หักต้นทุน		บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
รายได้เฉลี่ย	๖๘,๐๐๐	บ.	
กำไร	๔๑,๓๐๕	บ.	๑๓,๓๐๕ - ๖๙,๓๐๕ บ.

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย (ข้อมูลสวนสับปะรด อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๘)

ข้อมูลสับปะรดในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

จังหวัดเลย (พื้นที่ปลูกที่อำเภอนาแห้ว และอำเภอด่านซ้าย)

ปี ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๒๒,๑๘๒ ไร่ ผลผลิตรวม ๘๘,๐๔๖ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๔,๐๗๘ กก./ไร่

ปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๑๘,๔๓๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๖๒,๖๓๕ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๔๘ กก./ไร่

ปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๑๗,๑๕๘ ไร่ ผลผลิตรวม ๕๒,๔๓๐ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๑๔๕ กก./ไร่

จังหวัดบึงกาฬ (พื้นที่ปลูกที่ ตำบลชัยพร อำเภอเมืองบึงกาฬ และ ตำบลนาตง ตำบลนาแก อำเภอปากคาด)

ปี ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๕๖๗ ไร่ ผลผลิตรวม ๒,๓๓๓ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๔,๒๐๔ กก./ไร่

ปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๓๒๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๑,๒๙๕ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๙๘๕ กก./ไร่

ปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๓๑๘ ไร่ ผลผลิตรวม ๑,๑๖๔ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๖๖๐ กก./ไร่

จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ไม่มีรายงานพื้นที่ปลูกสับปะรด

จะเห็นว่าในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดหนองคายเป็นแหล่งสับปะรดรองจากจังหวัดเลยซึ่งมีพื้นที่ปลูกจำนวนมาก ในด้านปริมาณผลผลิตต่อไร่ จังหวัดหนองคายให้ผลผลิตดีกว่า แต่ทั้งนี้ก็ยังจำกัดในพื้นที่ ๔ อำเภอคือ ศรีเชียงใหม่ โพธิ์ตาก สังคม และรัตนวาปี เนื่องจากความเหมาะสมของพื้นที่ โดยมากเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดจะเป็นเกษตรกรที่เคยปลูกสับปะรดมานาน ต่อเนื่องจนมีความชำนาญในระดับหนึ่ง ในการผลิตและมีคู่ค้าประจำ โดยผลผลิตที่ได้จะมีทั้งขายให้กับโรงงานและขายให้พ่อค้าที่เข้ามารับซื้อถึงสวนที่เป็นขาประจำ และเกษตรกรวางจำหน่ายในแผงของตนเองหน้าสวนริมทาง ดังนั้นปริมาณการผลิตจะเป็นไปตามความต้องการตามกลไกของตลาด

๗. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จังหวัดหนองคายได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่การผลิตแบบอินทรีย์ให้ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยแยกเป็นข้าวอินทรีย์ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ กระจายการผลิตใน ๘ อำเภอ (ยกเว้นอำเภอสังคม ซึ่งมีพื้นที่การปลูกข้าวน้อย) โดยเฉลี่ยอำเภอละประมาณ ๕๐๐ ไร่ โดยในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ดำเนินการปลูกข้าวแบบอินทรีย์แล้ว จำนวน ๒๕๔๙ ไร่ และจะดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

ในส่วนของการผลิตสินค้าเกษตรอื่นๆ มีเป้าหมายประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ โดยจะเน้นหลักการผลิตผักแบบอินทรีย์ใน ๑๐ หมู่บ้าน เป้าหมาย โครงการเมืองเกษตรสีเขียวเดิม ซึ่งกระจายอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันดำเนินการได้แล้วจำนวน ๒๕.๕๓ ไร่ และจะดำเนินการกับสินค้าในกลุ่มของประมงและปศุสัตว์ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการผลิตข้าวอินทรีย์ ซึ่งการที่จะทำให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนจากผลิตแบบเคมีมาเป็นการผลิตแบบอินทรีย์ นั้นต้องสร้างแรงจูงใจในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการตลาดและรายได้

๘. การพัฒนาเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในรูปของการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปี ๒๕๖๓ รวม ๑๙ แปลง เกษตรกร จำนวน ๑,๓๐๗ ราย พื้นที่รวม ๑๑,๓๒๔.๙๕ ไร่ แบ่งเป็น

ข้าว จำนวน ๑๐ แปลง	เกษตรกร ๘๐๐ ราย	พื้นที่ ๙,๐๒๕ ไร่
กล้วยน้ำว้า จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๗๑ ราย	พื้นที่ ๗๓ ไร่
กล้วยหอมทอง จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๔๐ ราย	พื้นที่ ๔๐ ไร่
ไม้ผล (เงาะ, ลำไย) จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๕๓ ราย	พื้นที่ ๓๑๕ ไร่
พืชผัก จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๘๑ ราย	พื้นที่ ๔๖๘ ไร่
สับปะรด จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๖๘ ราย	พื้นที่ ๘๗๓ ไร่
ปลานิล จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๗๙ ราย	พื้นที่ ๑๓๘.๗๕ ไร่

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในแต่ละสินค้า มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ในกรณีของข้าวสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ถึงร้อยละ ๒๑.๙ จากเดิม ๓,๔๕๒.๘๖ บาท/ไร่ เหลือ ๒,๖๙๕.๙๓ บาท/ไร่ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้ร้อยละ ๒๒.๘ จากเดิม ๓๐๓.๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๗๑.๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ รวมทั้งได้มาตรฐาน GAP จำนวน ๑๓๒ ราย อินทรีย์ จำนวน ๑๐๐ ราย ด้านการตลาดได้ทำบันทึกข้อตกลงกับโรงสีไฟฟ้าชนาสิน ในการรับซื้อข้าว เป็นต้น

การดำเนินงานในระยะต่อไปจะมีการขยายจำนวนแปลงให้เพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาการผลิตที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าโดยการแปรรูป การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาทางด้านการตลาด

๙. ข้อมูลด้านปศุสัตว์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สภาพทั่วไป และผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

๙.๑ ข้อมูลทั่วไปด้านปศุสัตว์

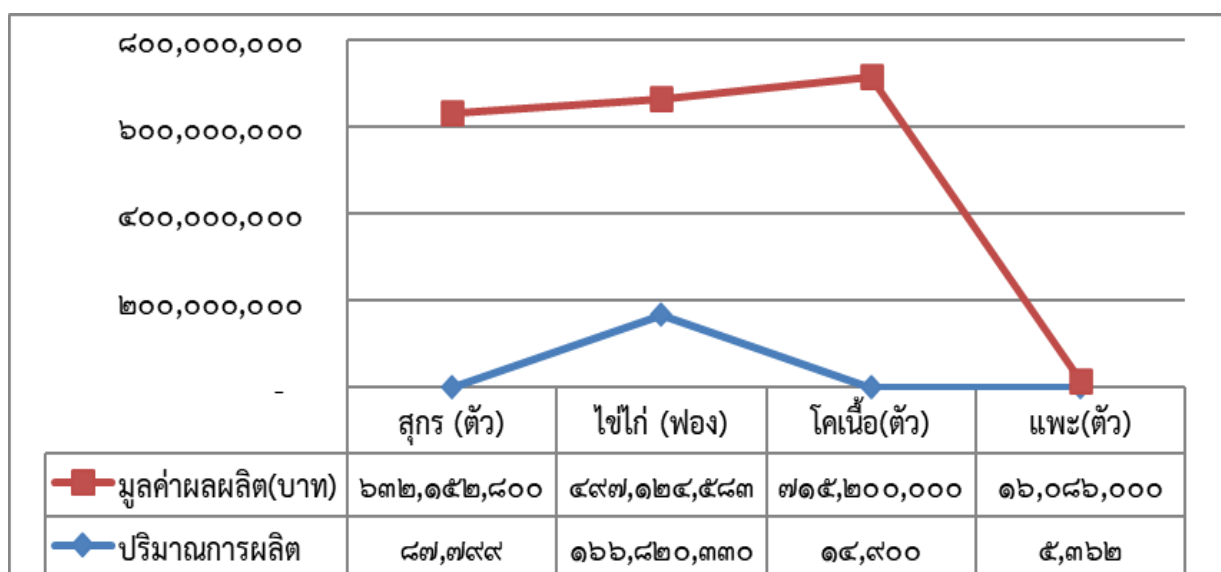
จากผลการสำรวจการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์กับกรมปศุสัตว์(โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย) พบว่าในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์ ๓๐,๖๙๖ ครัวเรือน โรงฆ่าโค - กระบือ จำนวน ๒ แห่ง โรงฆ่าสุกร โคและกระบือ จำนวน ๖ แห่ง โรงฆ่าสุกร จำนวน ๓ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน ๕ แห่ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๑ แห่ง ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จำนวน ๒๒๙ แห่ง สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน ๓๘ แห่ง มาตรฐานฟาร์มสุกร ๑๕๔ ฟาร์ม และมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ ๙ ฟาร์ม ฟาร์มมาตรฐานแพะ ๑ ฟาร์ม

ตาราง แสดงมูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญด้านปศุสัตว์ของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	ปริมาณการผลิต	มูลค่าผลผลิต
๑	สุกร	๗๗,๒๓๗ ตัว	๕๔๐,๖๕๙,๐๐๐
๒	ไข่ไก่ (ฟอง)	๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง	๓๘๙,๒๕๖,๒๙๔
๓	โคเนื้อ	๑๒,๐๐๘ ตัว	๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐
๔	แพะ	๓,๒๓๗ ตัว	๑๑,๖๕๓,๒๐๐

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิ แสดงมูลค่าผลผลิตสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ตาราง แสดงรายงานจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

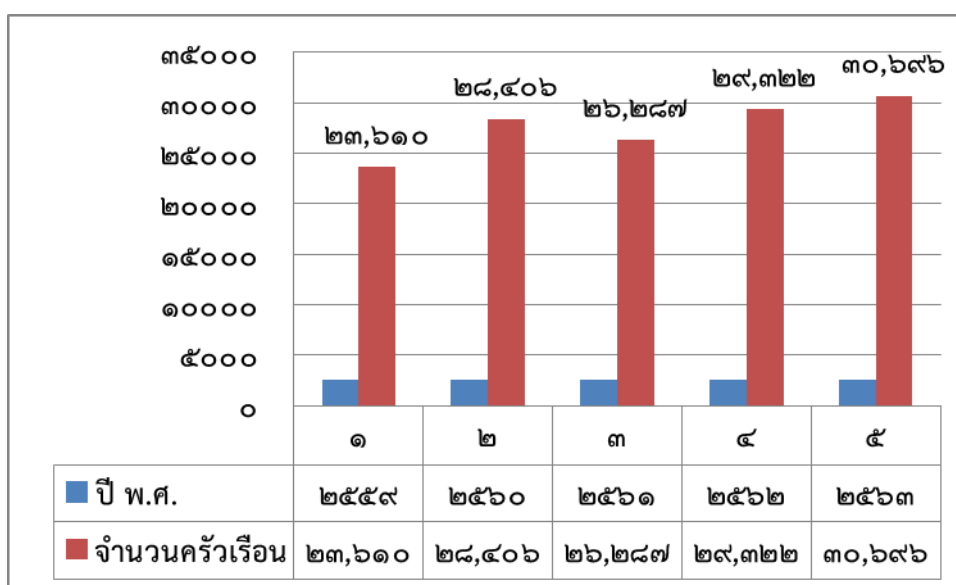
ปี	จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์
----	------------------------------

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒๕๕๙	๒๓,๖๑๐
๒๕๖๐	๒๘,๔๐๖
๒๕๖๑	๒๖,๒๘๗
๒๕๖๒	๒๙,๓๒๒
๒๕๖๓	๓๐,๖๙๖

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิ แสดงจำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง สถิติจำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๓,๖๑๐ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ครุเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๐,๖๙๖ ราย จำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๗,๐๘๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๘

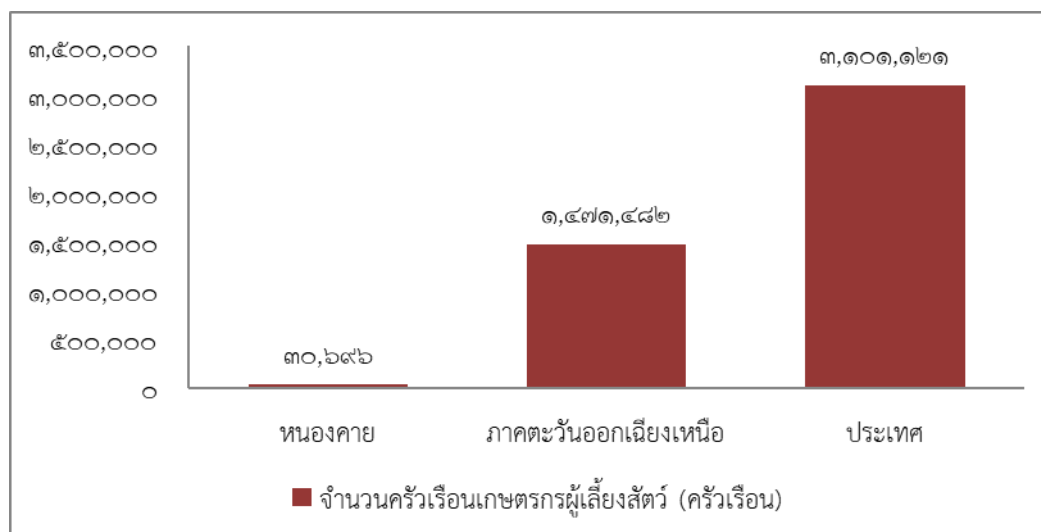
ตาราง เปรียบเทียบจำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ในปี ๒๕๖๓

พื้นที่	จำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ครุเรือน)
หนองคาย	๓๐,๖๙๖
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๔๗๑,๔๘๒
ประเทศ	๓,๑๐๑,๑๒๑

ที่มา กรมปศุสัตว์

แผนภูมิ แสดงเปรียบเทียบจำนวนครุเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตาราง สถิติจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ.๒๕๖๓ พบว่าจังหวัดหนองคายมีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๙ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๙๙ ของประเทศไทย

๑. โคเนื้อ

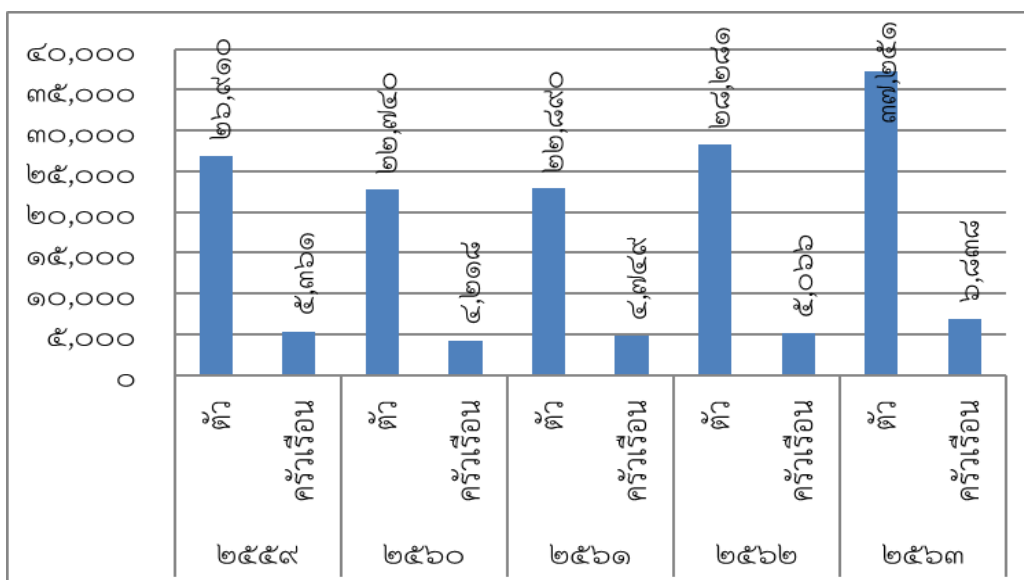
ข้อมูลพื้นฐาน

ตาราง จำนวนโคเนื้อ แยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๑๐,๓๙๖	๑,๗๓๕	๘,๖๖๔	๑,๔๐๖	๘,๑๙๘	๑,๔๗๔	๑๒,๓๓๖	๑,๖๐๙	๑๒,๐๐๖	๑,๙๑๘
ท่าบ่อ	๓,๔๘๓	๖๑๗	๓,๖๖๗	๕๕๒	๓,๔๓๗	๕๓๑	๓,๓๑๘	๕๓๑	๔,๓๓๑	๙๒๘
โพนพิสัย	๘,๒๔๒	๑,๔๗๕	๔,๒๒๖	๙๔๒	๓,๗๒๒	๑,๓๓๒	๔,๐๐๗	๑,๔๑๓	๘,๖๙๕	๑,๘๐๙
ศรีเชียงใหม่	๑,๑๕๓	๒๖๓	๑,๕๑๔	๓๐๐	๑,๓๘๗	๓๑๐	๑,๔๗๗	๓๑๒	๑,๖๕๒	๓๒๙
สังคม	๒๗๙	๔๐๗	๑๐๓	๒๑	๗๒๗	๑๑๒	๗๒๕	๑๑๑	๑,๐๙๗	๑๗๖
สระใคร	๑,๑๘๑	๒๕๕	๑,๓๓๑	๒๘๖	๒,๑๙๔	๔๒๗	๒,๔๗๕	๔๖๗	๓,๗๓๕	๖๘๑
เผ่าไร่	๙๓๕	๒๐๓	๙๔๘	๑๕๘	๑,๕๐๔	๒๓๑	๑,๘๐๖	๒๕๖	๓,๐๔๑	๕๐๓
รัตนวาปี	๙๓๓	๓๐๓	๒,๐๖๖	๕๑๘	๑,๓๙๕	๒๘๓	๑,๕๕๑	๒๘๒	๒,๒๐๕	๔๒๓
โพธิ์ตาก	๓๐๘	๔๙	๒๒๑	๓๕	๓๒๖	๔๙	๕๘๖	๘๕	๔๘๙	๗๑
รวม	๒๖,๙๑๐	๕,๓๖๑	๒๒,๗๔๐	๔,๒๑๘	๒๒,๘๙๐	๔,๗๔๙	๒๘,๒๘๑	๕,๐๖๖	๓๗,๒๕๑	๖,๘๓๘

แผนภูมิ แสดงจำนวนโคเนื้อพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๕,๓๖๑ ราย โคเนื้อจำนวน ๒๖,๙๑๐ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน ๖,๘๓๘ ราย โคเนื้อ จำนวน ๓๗,๒๕๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๔๗๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๐

พื้นที่การเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย เกษตรกรจำนวน ๑,๙๑๘ ราย จำนวน ๑๒,๐๐๖ ตัว รองลงมาพื้นที่อำเภอโพนพิสัย เกษตรกรจำนวน ๑,๘๐๙ ราย จำนวน ๘,๖๙๕ ตัว และพื้นที่อำเภอท่าบ่อ เกษตรกรจำนวน ๙๒๘ ตัว จำนวน ๔,๓๓๑ ตัว

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนโคเนื้อ ในปี ๒๕๖๓

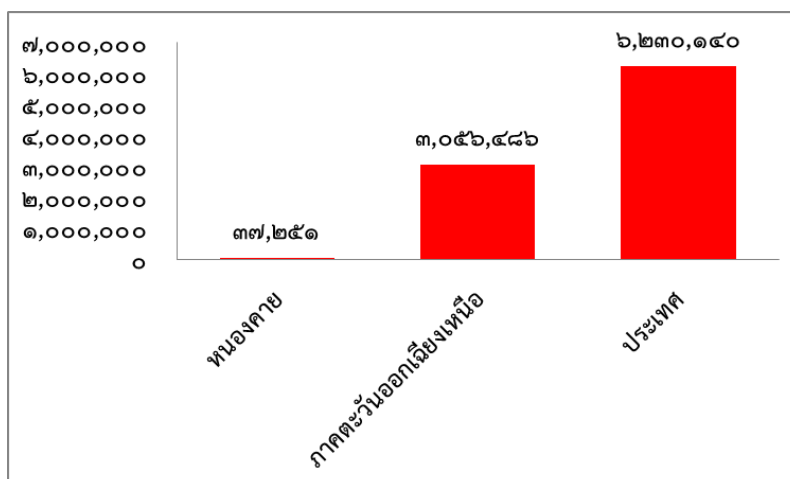
พื้นที่	จำนวนโคเนื้อ (ตัว)
หนองคาย	๓๗,๒๕๑
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๓,๐๕๖,๔๘๖
ประเทศ	๖,๒๓๐,๑๔๐

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อระดับพื้นที่ พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนโคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๒ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ ของประเทศ

แผนภูมิ แสดงจำนวนโคเนื้อระดับจังหวัดหนองคาย ระดับภาคและระดับประเทศ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กรอบยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๑. วิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำการผลิตโคเนื้อที่เพียงพอต่อการบริโภค และส่งออกในภูมิภาค”

๒. พันธกิจ

๒.๑ สร้างและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านโคเนื้อที่เป็นปัจจุบัน มีความแม่นยำ สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

๒.๒ เสริมสร้างความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเนื้อโคที่มีความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและเพียงพอจากระบบการจำหน่ายที่ได้มาตรฐาน

๒.๓ ส่งเสริมด้านการพัฒนาการตลาดภายในจังหวัดหนองคายและการส่งออกโคเนื้อ เนื้อโคผลิตภัณฑ์เนื้อโคและหนังโคไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔ สร้างความเข้มแข็งและความสามารถของระบบการผลิตพันธุ์โคต้นน้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสมรรถนะการผลิต ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อคุณภาพในทุกกระดับ

๒.๕ สร้างความเข้มแข็ง และการยกระดับการผลิตของเกษตรกรรายย่อย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน ให้สามารถเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อการบริโภค สามารถสร้างรายได้ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

๒.๖ รับรองระบบโครงสร้างพื้นฐานในกระบวนการแปรรูปโคเนื้อและเนื้อโคคุณภาพที่ได้มาตรฐานและมีความสามารถในการบริหารจัดการในกระบวนการฆ่าชำแหละ ตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโค เครื่องใน การแปรรูปหนังและผลิตภัณฑ์หนังในระดับพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่งออกไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๗ สร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน เป็นเครือข่ายที่เป็นทางการ ให้สามารถมีการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้มีความก้าวหน้าพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๒.๘ สร้างความเข้มแข็งในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพและมีระบบการติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการผลิตโคเนื้อคุณภาพทั้งระบบ

๓. วัตถุประสงค์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๑ เพื่อรักษาเสถียรภาพการตลาดการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพและการผลิตเนื้อโคคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่จังหวัดหนองคายและส่งออกจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๒ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

๓.๓ เพื่อพัฒนาระบบการผลิตพันธุ์โคเนื้อคุณภาพต้นน้ำ ด้านพันธุ์กรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสมรรถนะการผลิต ให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการสนับสนุนต่อการผลิตโคเนื้อคุณภาพกลางน้ำ และต่อการผลิต โคเนื้อคุณภาพปลายน้ำในจังหวัดหนองคายทุกระดับ

๓.๔ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพในจังหวัดหนองคายให้สามารถแข่งขันได้

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ สามารถผลิตโคเนื้อคุณภาพได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔๐ และคนหนองคายบริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๔.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคเนื้อไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๔.๓ สามารถลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

๕. เป้าหมายระยะ ๕ ปี แรก (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๕.๑ การผลิตโคเนื้อคุณภาพและเนื้อโคคุณภาพ เพื่อการบริโภคและการจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้านให้เพียงพอ

๕.๒ มีโรงฆ่าโคมาตรฐานเพียงพอรองรับความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพทั้งตลาด ๓ ระดับ และมีความสามารถในการบริหารจัดการกระบวนการฆ่าชำแหละและตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโคตามมาตรฐานสากล

๕.๓ มีรูปแบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจโคเนื้อที่หลากหลายเพื่อสามารถแข่งขันได้

๕.๔ มีการวิจัยและนวัตกรรมด้านการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานจนถึงการบริโภคโดยการสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการวิจัยและนวัตกรรมทางการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๖. ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการบริโภคเนื้อโค

๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กระตุ้นการเพิ่มประชากรโคเนื้อ

๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการฟีดอาหาร และอาหารสัตว์สำหรับโคเนื้อ

๗. ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน ได้แก่

๗.๑ ผลิตโคเนื้อเพียงพอต่อการบริโภคไม่ต่ำกว่า ๑๒,๐๐๐ ตัว/ปี และคนหนองคายได้บริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๗.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๗.๓ ลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

ตารางที่ ๖ กลยุทธ์ แผนงานและมาตรการ ภายใต้ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน	มาตรการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการ บริโภคเนื้อโคไทย	กลยุทธ์ที่ ๑ การสกัดกั้น การนำเข้าเนื้อโคผิดกฎหมาย การใช้สารเร่งเนื้อแดง และเนื้อนำเข้า	๑.แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๑๑ มาตรการ
		๓.แผนงานด้านการสร้างแรงจูงใจ	มี ๑ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างคุณภาพชีวิต ความเชื่อมั่นความปลอดภัยด้านอาหาร		
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกระตุ้นการเพิ่ม ประชากรโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มปริมาณโคเนื้อทั้งระบบ	๑.แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๘ มาตรการ
		๓.แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๔ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑.แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๑ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๕ มาตรการ
		๓.แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๐ มาตรการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการ พืชอาหารและอาหาร สัตว์สำหรับโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต และการสร้างโอกาสจากโคเนื้อนำเข้า	๑.แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๘ มาตรการ
		๓.แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๑ การปฏิรูประบบ การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูปและถนอมรักษาพืชอาหารและเศษเหลือจากอุตสาหกรรมเกษตรเชิงพาณิชย์	๑.แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๔ มาตรการ
		๓.แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้ประโยชน์ นวัตกรรมอาหารสัตว์ และระบบการจัดการให้อาหารโคเนื้อ	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒.แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๓ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ(ปี พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑. ด้านเศรษฐกิจ รวม ๑,๓๔๐,๖๑๑,๑๙๙ บาท

๑.๑ มูลค่าเนื้อโคชำแหละเพื่อการบริโภค จากโคเนื้อ ๑๔,๙๐๐ ตัว คิดเป็นเนื้อทั้งหมดประมาณ ๒,๓๘๔,๐๐๐ กิโลกรัม (คือน้ำหนักซากที่ ๔๐ เปอร์เซนต์ของน้ำหนักโคมีชีวิต) (ตลาดระดับบน ๓ % ตลาดระดับกลาง ๔๔ % ตลาดส่วนใหญ่หรือตลาดทั่วไป ๕๓ %) มูลค่า ๗๑๕,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ มูลค่าโคเนื้อที่เกษตรกรยังเลี้ยงอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย คงเหลือโคมีชีวิต จำนวน ๒๒,๓๕๑ ตัว (โคเนื้อทุกขนาดเฉลี่ยน้ำหนัก ๒๐๐ กิโลกรัม) ประมาณ ๔,๔๗๐,๒๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๔๔๗,๐๒๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ มูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหัว หนัง กระดูก ปีกประมาณ ๑๔๓,๐๔๐,๐๐๐ บาท

๑.๔ มูลค่าปุ๋ยคอกจากมูลโค คิดเป็นน้ำหนักแห้ง เฉลี่ย ๙๔๙ กิโลกรัมต่อตัวต่อปี(เฉลี่ยน้ำหนัก โคเนื้อทุกขนาด ๒๐๐ กิโลกรัมต่อตัว ถ่ายมูลวันละ ๕ % ของน้ำหนักตัว มูลโคมีน้ำหนักแห้ง ๒๖ %) จำนวน โคเนื้อ ๓๗,๒๕๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอก ๓๕,๓๕๑,๑๙๙ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย ๑ บาท ต่อ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ประมาณ ๓๕,๓๕๑,๑๙๙ บาท

๒. ด้านสังคม และพัฒนาอาชีพ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๑ มีกรอบยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาโคเนื้อที่จังหวัดหนองคายสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

๒.๒ สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันแก้ไขปัญหา ด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาระบบการเลี้ยงโคเนื้อ

๒.๓ ลดปัญหาด้านสังคม จากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม

๓.๑ จำนวนโคเนื้อ รวม ๓๗,๒๕๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอกที่ผลิตได้ ประมาณ ๓๕,๓๕๑,๑๙๙ กิโลกรัมต่อปี หรือประมาณ ๓๕,๓๕๑ ตันต่อปี จะสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพของดินให้ดีขึ้นประมาณปีละ ไม่ต่ำกว่า ๓๕,๓๕๑ ไร่

๓.๒ นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและจากโรงงานอุตสาหกรรมมาใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ เช่น ฟาง เปลือกและต้นสับปะรด เปลือกและซังข้าวโพด กากน้ำตาล เปลือกและแป้งมันสำปะหลัง ฯลฯ มาใช้เป็นอาหาร โคเนื้อ ช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดปัญหาการเผาฟางข้าว ช่วยลดปัญหาด้านมลพิษและรักษาสีสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

ระบบการตลาด การซื้อขายโคเนื้อในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่จะผ่านพ่อค้าคนกลาง คือระบบนายฮ้อย ที่จะรวบรวมโคจากกลุ่มเกษตรกร หรือเกษตรกรรายย่อยมาขายต่อที่ตลาดนัดโค-กระบือในพื้นที่ซึ่งการซื้อขายจะเป็นรูปแบบการขายเหมาตัว และส่วนหนึ่งจะพัฒนาไปสู่ระบบการซื้อขายแบบซึ่งน้ำหนักผ่านระบบสหกรณ์ซึ่งเกษตรกรจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบเหมือนการซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลาง

ราคาโคเนื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย เกษตรกรที่เลี้ยงแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกจำหน่าย นิยมจำหน่ายเมื่อโคมีอายุ ๑๘-๒๔ เดือน ถ้าเป็นโคพันธุ์อเมริกันบราห์มัน โคลูกผสมพื้นเมือง หรือโคพื้นเมือง จะจำหน่ายได้ประมาณ ๘๕-๙๐ บาทต่อกิโลกรัม ทั้งเพศผู้และเพศเมีย ส่วนโคลูกผสมสายเลือดยุโรป และโคลูกผสมพันธุ์ทาจิมะ หรือวากิว เพศผู้จะจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าเพศเมีย ที่ ๑๐๐-๑๑๐ บาทต่อกิโลกรัม ส่วนเพศเมียจะขายได้ราคาต่ำกว่าคือประมาณ ๘๕-๙๐ บาทต่อกิโลกรัม โดยราคาซื้อขายจะแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละพื้นที่ และขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายของโคในวันที่จำหน่ายด้วย

วิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสโคเนื้อจังหวัดหนองคาย

จากการวิเคราะห์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการเลี้ยงโคเนื้อของจังหวัดหนองคาย ได้สรุป จุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคามและโอกาสของการเลี้ยงโคเนื้อ ดังนี้

จุดแข็ง(Strength)

๑. วิถีชีวิตเกษตรกรสอดคล้องกับระบบการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ในจังหวัดหนองคายมีจำนวนกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน และส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ

๒. แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ในพื้นที่มีปริมาณมาก รวมทั้งผลพลอยได้จากการเกษตร และ เศษเหลือจากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ มันสำปะหลัง รำ ปลายข้าว ฟางข้าว ต้นและเปลือกข้าวโพด เปลือกสับปะรด ซึ่งมีราคาถูก

๓. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนด้านพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงสถาบันการศึกษาที่สนับสนุน ทางวิชาการอย่างรอบด้าน

๔. ความต้องการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. มีเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพที่เหมาะสม ทั้งการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์(การผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน) เพื่อการผลิตโคเนื้อที่สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร และตรงกับความต้องการของตลาด

๖. การเลี้ยงโคเนื้อ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐ ล้านบาท และการเลี้ยงโคเนื้อสามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

๗. ภูมิอากาศ ภูมิประเทศเหมาะสมที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงโคเนื้อ

จุดอ่อน(Weakness)

๑. โรงฆ่าสัตว์มาตรฐานในจังหวัดหนองคาย มี ๑ แห่ง ไม่เพียงพอ การตัดแต่งและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ผู้ประกอบการขาดความรู้ในด้านการจัดการหลังการฆ่า เช่น การเก็บรักษา การตัดแต่งแยกชิ้นส่วนตามการใช้ประโยชน์ การบ่มเนื้อ การพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ส่วนใหญ่ยังทำลูกชิ้น นิยมบริโภคหม่นเนื้อและบริโภคเนื้อสด

๒. ปัญหาโรคระบาดสัตว์(โรคปากและเท้าเปื่อย) ยังมีอยู่ และการลักลอบใช้สารเร่ง เนื้อแดงผสมในอาหาร เป็นข้อจำกัดการส่งโคมีชีวิตและเนื้อโคไปขายในพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓. การเลี้ยงโคเนื้อต้องลงทุนสูงในระยะเริ่มต้น(ประมาณ ๗๐ เปอร์เซนต์) ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงนาน และให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

๔. ความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำยังมีน้อย

๕. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย อายุมาก การศึกษาไม่มาก การยอมรับความรู้หรือเทคโนโลยีการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อไม่รวดเร็วนัก ประสิทธิภาพการผลิตจึงยังไม่เต็มความสามารถ ทำให้ปริมาณการผลิตค่อนข้างต่ำ และการควบคุมคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร

๖. การสร้างเครือข่ายการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการผลิตและการตลาด มีค่อนข้างน้อย

๗. การประชาสัมพันธ์สร้างค่านิยมการบริโภคเนื้อโคคุณภาพที่ผลิตในจังหวัดยังมีน้อย

๘. เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานโค เช่น ข้อมูลด้านการตลาด ด้านราคา ข้อมูลเรื่องโรค ข้อมูลด้านโรงฆ่า รวมถึงการเชื่อมโยงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่สมบูรณ์ชัดเจน จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อได้เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา ฯลฯ

๑๐. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีจำนวนไม่เพียงพอ

โอกาส(Opportunity)

๑. โคเนื้อมีชีวิต เนื้อโค และผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีโอกาสพัฒนาโคเนื้อ และเนื้อโคคุณภาพเพื่อการส่งออก สามารถสร้างเอกลักษณ์และความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพดีจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น

๒. ความต้องการโคเนื้อ และเนื้อโคเพิ่มมากขึ้น จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดหนองคายมีเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) ทำให้มีโอกาสส่งออกเนื้อโค และ โคเนื้อมีชีวิตไปจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น

๓. ตลาดฮาลาลขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดหนองคายมีโอกาสบริโภคเนื้อโคของคนในกลุ่มมุสลิมค่อนข้างสูง และโอกาสในการพัฒนาโรงฆ่า เพื่อรองรับโคเนื้อเข้าเชือด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔. จังหวัดหนองคายมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนและจุดผ่านแดน ทำให้มีโอกาสด้านการค้าโคเนื้อ สะดวกยิ่งขึ้น

อุปสรรค/ภัยคุกคาม(Threats)

๑. การลักลอบนำเข้า-ส่งออก โคเนื้อและเนื้อโค เกือบยังมีอยู่แม้จะมีมาตรการควบคุมแต่การปราบปรามยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ
๒. ต้นทุนปัจจัยการผลิตโคเนื้อมีราคาสูง
๓. ราคาโคเนื้อผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองราคา
๔. การแพร่ระบาดของโรค(โรคปากและเท้าเปื่อย)อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายสัตว์และพาหะชนิดอื่นๆ

๕. การเปิดการค้าเสรี(FTA และ NAFTA) ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถกำหนดภาษีศุลกากรเพื่อป้องกันการนำเข้าเนื้อโคจากต่างประเทศ โดยเฉพาะออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า รวมถึงมาตรการการกีดกันทางการค้า กระบวนการนำเข้าที่มีต้นทุนสูง ระเบียบของประเทศคู่ค้า คู่แข่ง (จีน พม่า)

๖. ภัยธรรมชาติ

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงโคขุน มีต้นทุนรวมของการผลิตโคขุน ทั้งหมด ๓๖,๐๘๒.๘๖ บาทต่อตัว ซึ่งคิดราคาโคเนื้อที่จำหน่ายของการผลิตโคขุน เท่ากับ ๕๐,๗๒๕ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิ ๑๔,๖๔๒.๑๔ บาทต่อตัว (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์โคที่นำมาขุน)

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงแม่เพื่อผลิตลูก มีต้นทุนรวมของการผลิตโคเนื้อทั้งหมด ๑๘,๘๙๘.๔๕ บาทต่อตัว เกษตรกรมีการจำหน่ายโคเนื้อ เท่ากับ ๒๘,๔๔๐.๒๓ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิรวม เท่ากับ ๙,๕๔๑.๗๘ บาทต่อตัว

พันธุ์โคเนื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๓)

๑. โคพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดมีประมาณ ๒๖,๕๕๗ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๙ ของโคทั้งหมด
๒. โคพันธุ์และโคลูกผสมมีประมาณ ๑๐,๔๕๓ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๖ ของโคทั้งหมด
๓. โคขุนมีประมาณ ๒๔๑ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ของโคทั้งหมด

ระบบการเลี้ยงโคเนื้อ แบ่งเป็น ๒ ระบบดังนี้

๑. ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเชิงธุรกิจ (โคขุน) เป็นการเลี้ยงโคเนื้อตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูง จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุน ตั้งแต่การสร้างโรงเรือน คอกเลี้ยง แปลงหญ้า โรงผสมอาหาร รวมทั้งมีการจัดการด้านอาหารและสุขภาพ จากสถิติของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ.๒๕๖๓ มีจำนวนโคขุน ๒๔๑ ตัวคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ของจำนวนโคเนื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

๒. ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการผลิตลูก เป็นการเลี้ยงโคเนื้อทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงโคและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้า ในความครอบครองของเกษตรกรมีน้อย ดังนั้นเกษตรกรมักจะด่อนโคออกไปหากินหญ้า หรือที่มีพืชเป็นอาหารโดยทั่วไป เช่น ริมถนน พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ ป่าสาธารณะทั่วไปรอบๆหมู่บ้านตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่น ในทุ่งนา เป็นต้น ระบบการเลี้ยงโคเนื้อแบบปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติ เป็นระบบการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อในระบบนี้ประมาณ ๓๗,๐๑๐ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๓๕ ของจำนวนโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การบริโภคเนื้อโค

ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของจังหวัดหนองคาย จะหาได้จากข้อมูลจำนวนโคที่เข้าโรงฆ่า น้ำหนักซากโคซึ่งมีร้อยละ ๕๐-๕๘ ของน้ำหนักโคมีชีวิต ปริมาณเนื้อแดงที่ได้จากการชำแหละตัดแต่งจะเท่ากับร้อยละ ๘๐-๘๕ ของน้ำหนักซาก (ร้อยละ ๔๐-๔๖ ของน้ำหนักโคมีชีวิต) ทั้งนี้เปอร์เซ็นต์ซากและเปอร์เซ็นต์เนื้อแดง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของโคที่เข้าฆ่า

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อ

ในจังหวัดหนองคายจากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงโคเนื้อในหนองคาย พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ปัญหาด้านการผลิตและปัญหาด้านการตลาด พอที่จะสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการผลิต

๑.๑ ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคายยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตโคเนื้อคุณภาพสำหรับผลิตเป็นโคต้นน้ำและนำมาเลี้ยงเป็น โคขุนเพื่อให้ได้เนื้อโคคุณภาพสูง

๑.๒ ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่ม คือเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่ เน้นการดูแลจากแรงงานในครอบครัว ส่วนอีกกลุ่มเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัวช่วงเป็นเกษตรกรรายย่อย เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๑.๓ ปัญหาโคที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์พันธุ์ทำให้ อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกโคต่ำ และอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในหลายๆ พื้นที่ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการเลี้ยงดูโคโดยเฉพาะ ในฤดูแล้งที่มีสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผลทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหารการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของโคและมีต้นทุนการผลิตต่ำ การเลือกใช้วัสดุ และสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๑.๔ ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคายเป็นเกษตรกรรายย่อยทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงและการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

๑.๕ ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุนขาดแคลนแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกชีพการเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักเนื่องจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะเพื่อจัดซื้อโคพันธุ์ดีไว้เลี้ยง นอกจากนั้นอาหารและยาป้องกันโรคก็มีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูงเช่นกัน และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปานกลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงโคเนื้อได้และยังทำให้การบริหารจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรคและอื่น ๆ ไม่ได้มาตรฐานหรือได้มาตรฐานต่ำ

๒. ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาด ได้แก่

๒.๑ ตลาดซื้อ-ขายโค กระบือ ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการซื้อขายในระบบชั่ง ตวง วัด ตลาดโดยทั่วไปมักจะเป็นตลาดนัดต่างๆ พ่อค้าคนกลางเข้าไปหาซื้อกับเกษตรกรรายย่อยและนำไปส่งขายต่อทำให้

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การซื้อขายเป็นไปตามสายตาแต่ละคน ไม่ยุติธรรมต่อเกษตรกรและถ้าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคที่มีความจำเป็น หรือมีข้อจำกัด เช่น ถึงเวลาต้องใช้เงิน หรือมีปัญหาเรื่องเงินจึงจำเป็นต้องรีบขายโค ทำให้ถูกกดราคา ได้ราคาต่ำ

๒.๒ เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกัน ทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำและไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมโคในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดโคเนื้ออย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะโคขุนคุณภาพดี การขายโคจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

๒. กระบือ

ข้อมูลพื้นฐาน

การเลี้ยงกระบือของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยทั่วไปแล้วเป็นการเลี้ยงมี ๒ ลักษณะคือเลี้ยงจำนวนน้อย ๑ – ๒๐ ตัว และเลี้ยงเป็นฝูงมากกว่า ๒๐ ตัวขึ้นไป มักจะเลี้ยงกระบือเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อแม่กระบือมีลูกเพศผู้จะเลี้ยงจนลูกกระบืออายุ ๑-๒ ปีแล้วขาย ส่วนลูกกระบือเพศเมียจะเลี้ยงเป็นแม่พันธุ์ต่อไป นอกจากนี้มีความต้องการใช้เงินหรือกระบือในฝูงมีจำนวนมากเกินไป จึงขายกระบือเพศเมีย แต่มีเกษตรกรบางรายซื้อกระบือมาเลี้ยงขุนระยะสั้นเพื่อให้กระบือมีสภาพสมบูรณ์ขึ้นระดับหนึ่งแล้วขายและหมุนเวียนซื้อกระบือมาเลี้ยงอีก

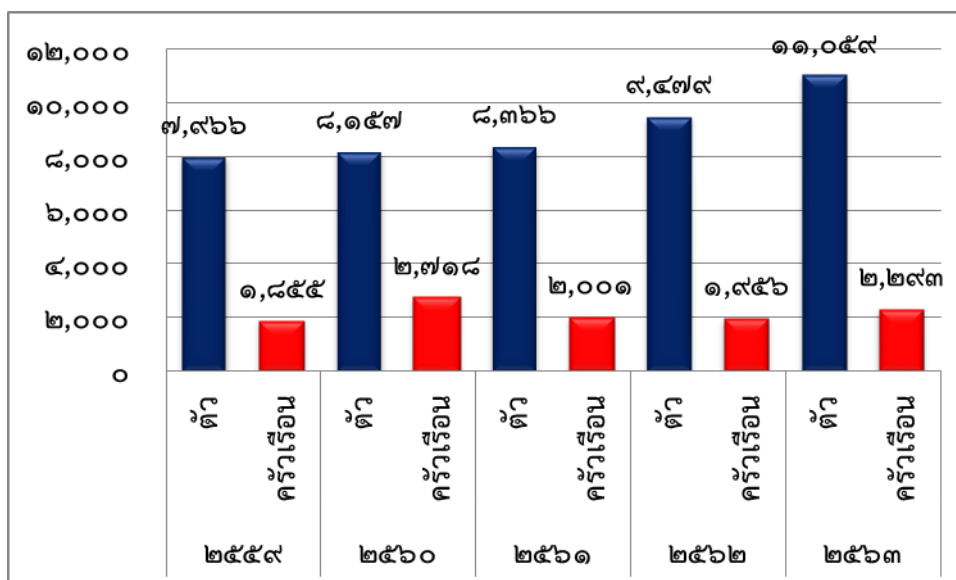
ตาราง รายงานงานกระบือแยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๒,๐๕๑	๓๒๘	๓,๐๘๔	๑,๔๐๖	๓,๐๑๐	๖๐๓	๓,๙๔๕	๕๓๑	๓,๒๘๗	๕๒๙
ท่าบ่อ	๑,๔๓๐	๕๐๗	๑,๓๓๓	๓๖๕	๑,๓๐๓	๓๗๓	๑,๒๖๔	๓๗๓	๑,๘๙๕	๕๓๗
โพนพิสัย	๒,๑๓๐	๔๓๙	๙๒๐	๒๔๙	๘๗๔	๓๓๓	๘๗๖	๓๔๑	๑,๗๕๔	๓๗๗
ศรีเชียงใหม่	๑๙๔	๒๙	๒๓๕	๔๘	๒๑๘	๔๕	๒๐๓	๔๔	๒๓๔	๔๖
สังคม	๑	๑	๒	๑	๔๐	๙	๔๒	๙	๖๗	๑๐
สระใคร	๑,๒๕๐	๓๐๙	๑,๒๕๑	๓๑๕	๑,๗๔๑	๔๑๒	๑,๗๗๑	๔๑๐	๑,๙๓๒	๔๓๐
เฝ้าไร่	๓๒๖	๖๘	๒๗๗	๔๖	๔๓๙	๗๐	๕๑๐	๘๔	๗๘๙	๑๕๒
รัตนวาปี	๔๗๑	๑๕๕	๑,๐๐๔	๒๗๒	๖๓๓	๑๓๗	๖๔๖	๑๓๐	๘๗๔	๑๗๘
โพธิ์ตาก	๑๑๓	๑๙	๘๗	๑๖	๑๐๘	๑๙	๒๒๒	๓๔	๒๒๗	๓๔
รวม	๗,๙๖๖	๑,๘๕๕	๘,๑๕๗	๒,๗๑๘	๘,๓๖๖	๒,๐๐๑	๙,๔๗๙	๑,๙๕๖	๑๑,๐๕๙	๒,๒๙๓

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิ แสดงจำนวนกระบือ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงกระบือ จำนวน ๑,๘๕๕ ราย กระบือจำนวน ๗,๙๖๖ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เกษตรกรเลี้ยงกระบือ จำนวน ๒,๒๙๓ ราย กระบือ จำนวน ๑๑,๐๕๙ ตัว ปี จำนวนกระบือเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๗.๙๗

พื้นที่การเลี้ยงกระบือ มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๓,๒๘๗ ตัว รองลงมา คืออำเภอศรีนคร จำนวน ๑,๙๓๒ ตัว และอำเภอท่าบ่อ จำนวน ๑,๘๙๕ ตัว

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนกระบือ ในปี ๒๕๖๓

พื้นที่	จำนวนกระบือ (ตัว)
หนองคาย	๑๑,๐๕๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๙๘,๕๒๒
ประเทศ	๑,๒๕๖,๐๗๔

ที่มา กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนกระบือจังหวัดหนองคาย พบว่ามีจำนวนกระบือ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ ของประเทศ

ต้นทุนการผลิตกระบือ

โดยใน ๑ รอบการผลิตกระบือตั้งท้องประมาณ ๓๐๘ – ๓๓๗ วัน (๑๐.๕ – ๑๑ เดือน) สามารถผลิตลูกกระบือได้ประมาณ ร้อยละ ๓๕ ของการผสมเทียม

การเลี้ยงกระบือ ๑ ตัว ในระยะเวลา ๕ ปีจะต้องมีทุนในการเลี้ยงดูประมาณ ๓๐,๐๐๐-๓๕,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ผลตอบแทนจะได้รับการจำหน่ายลูกกระป๋องที่เกิดในฝูง ในระยะเวลา ๕ ปี แม่กระป๋อง ๑ ตัว จะสามารถให้ลูกได้ ๒ – ๓ ตัว ลูกกระป๋องหย่านมเลี้ยงไปจนอายุได้ประมาณ ๑๘ -๒๔ เดือน สามารถจำหน่าย ได้ในราคา ตัวละประมาณ ๓๕,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้เกษตรกรจะมีรายได้จากการจำหน่ายมูลกระป๋องปีละประมาณ ๓,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ บาท ต่อตัว ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยง ดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะการตลาดและแหล่งที่เลี้ยง

ระบบการเลี้ยงกระป๋อง

เพื่อการผลิตลูกเป็นการเลี้ยงกระป๋องทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงกระป๋องและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าในความครอบครอง ของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรมักจะต้อนกระป๋องออกไปหาหญ้าหรือที่มีพืชเป็นอาหารโดยทั่วไป เช่น ริมถนนพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ พื้นที่ป่าสาธารณะทั่วไปรอบๆหมู่บ้าน ตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่น ในทุ่งนาเป็นต้น ระบบการเลี้ยงกระป๋องแบบปล่อย ตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงกระป๋องในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ด้านการตลาดกระป๋อง ตลาดกระป๋องมีชีวิตซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ซื้อแบ่งเป็น

๑. ซื้อเพื่อใช้ทำเป็นฟอ-แม่พันธุ์ ราคา ก็จะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๑.๑. ลักษณะตรงตามสายพันธุ์ กระป๋องที่มีลักษณะตรงตามสายพันธุ์จะมีราคาสูงกว่า กระป๋องที่มีลักษณะไม่ตรงตามสายพันธุ์

๑.๒. อายุของกระป๋อง กระป๋องที่มีอายุน้อยจะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระป๋องที่มีอายุมาก

๑.๓. พันธุ์ประวัติ (pedigree) กระป๋องที่มีพันธุ์ประวัติจะมีราคาสูงกว่ากระป๋องที่ไม่มีพันธุ์ประวัติ

๒. ซื้อเพื่อส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ ราคา ก็จะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๒.๑. ปริมาณกระป๋องที่ส่งเข้าจำหน่ายในท้องตลาดถ้ามีกระป๋องส่งเข้าสู่ตลาดมากราคาจะถูก

๒.๒. ขนาดของกระป๋อง กระป๋องที่มีขนาดใหญ่จะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระป๋องที่มีขนาดเล็ก

๒.๓. ความสมบูรณ์ของกระป๋อง กระป๋องที่มีความสมบูรณ์จะมีราคาสูงกว่ากระป๋องผอมเนื่องจากปริมาณเนื้อมากกว่า

ข้อได้เปรียบของการเลี้ยงกระป๋อง

กระป๋องสามารถเลี้ยงในที่ลุ่มได้ เนื่องจากกระป๋องมีระบบย่อยอาหารที่ยาวกว่าโคและมีจุลินทรีย์ชนิดที่โค ไม่มี ดังนั้น กระป๋องจึงสามารถใช้ประโยชน์อาหารหยาบที่คุณภาพต่ำซึ่งอยู่ใน ที่ลุ่มเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดีกว่าโค แต่กระป๋องเป็นสัตว์ไม่ทนร้อนจึงชอบนอนปลักทำให้แปลงหญ้าเกิดความเสียหายการเลี้ยงกระป๋องในรูปแบบ ฟาร์ม จึงเป็นไปได้ยาก กระป๋องจะใช้ประโยชน์จากหญ้าธรรมชาติ หญ้าที่เป็นวัชพืชฟางข้าวและสามารถเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดี โคโตเร็วและมีไขมันน้อย กระป๋องจะมีน้ำหนักมากกว่าโค โคเมื่อเปรียบกับกระป๋องแล้ว เมื่ออายุเท่ากันกระป๋อง จะเลี้ยงง่ายและต้นทุนต่ำกว่าและให้น้ำมันมากกว่า และเนื้อกระป๋องมีไขมันต่ำจึงเหมาะในการบริโภคมากกว่าโค แต่อย่างไรก็ตามการเลี้ยงกระป๋องแบบโคขุนจะต้องลงทุนสูงและผลที่ได้จะไม่คุ้มทางเศรษฐกิจ กระป๋องสามารถใช้แรงงานในไร่นาและลากเกวียนได้ดีกว่าโค โดยทั่วไป กระป๋องไถนาได้วันละ ๔ – ๖ ชั่วโมง หรือประมาณครึ่งไร่ถึงหนึ่งไร่ การใช้กระป๋องไถนาจะเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่า ใช้รถไถนาขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังจะได้ปุ๋ยจากมูลใส่ไร่นาอีกด้วย ประมาณได้ว่ากระป๋องหนึ่งตัวให้มูลเป็นปุ๋ยได้ถึงปีละหนึ่งถึงสองตัน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ทำให้เกษตรกรสามารถประหยัดค่าปุ๋ย ลงได้จำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมูลกระบือสามารถขายได้ราคาหากเลี้ยงกระบือหลายตัวก็อาจมีรายได้จากการขายมูลกระบือได้อีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงกระบือในจังหวัดหนองคาย

๑. ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตกระบือคุณภาพสำหรับผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นกระบือ

๒. ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงกระบือของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่ม คือเลี้ยงกระบือเป็นอาชีพหลักแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่เน้นการดูแลเองในครอบครัว ส่วนอีกกลุ่มเลี้ยงกระบือเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัว ซึ่งสองกลุ่มนี้ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของเกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐานการรับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓. ปัญหากระบือที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ ทำให้อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกกระบือต่ำและอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในหลายๆ พื้นที่ ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการเลี้ยงดูกระบือโดยเฉพาะในฤดูแล้งที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผลทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหาร การผลิตอาหารข้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของกระบือและมีต้นทุนการผลิตต่ำ การเลือกใช้วัสดุ และสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๔. ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือในจังหวัดหนองคายเป็นรายย่อย ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

๕. ปัญหาด้านการตลาดปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาด ได้แก่ เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกันทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมกระบือ ในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดกระบืออย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะกระบือคุณภาพดี การขายกระบือจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่ม องค์กร หรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

๓. ไก่ไข่

ข้อมูลพื้นฐาน

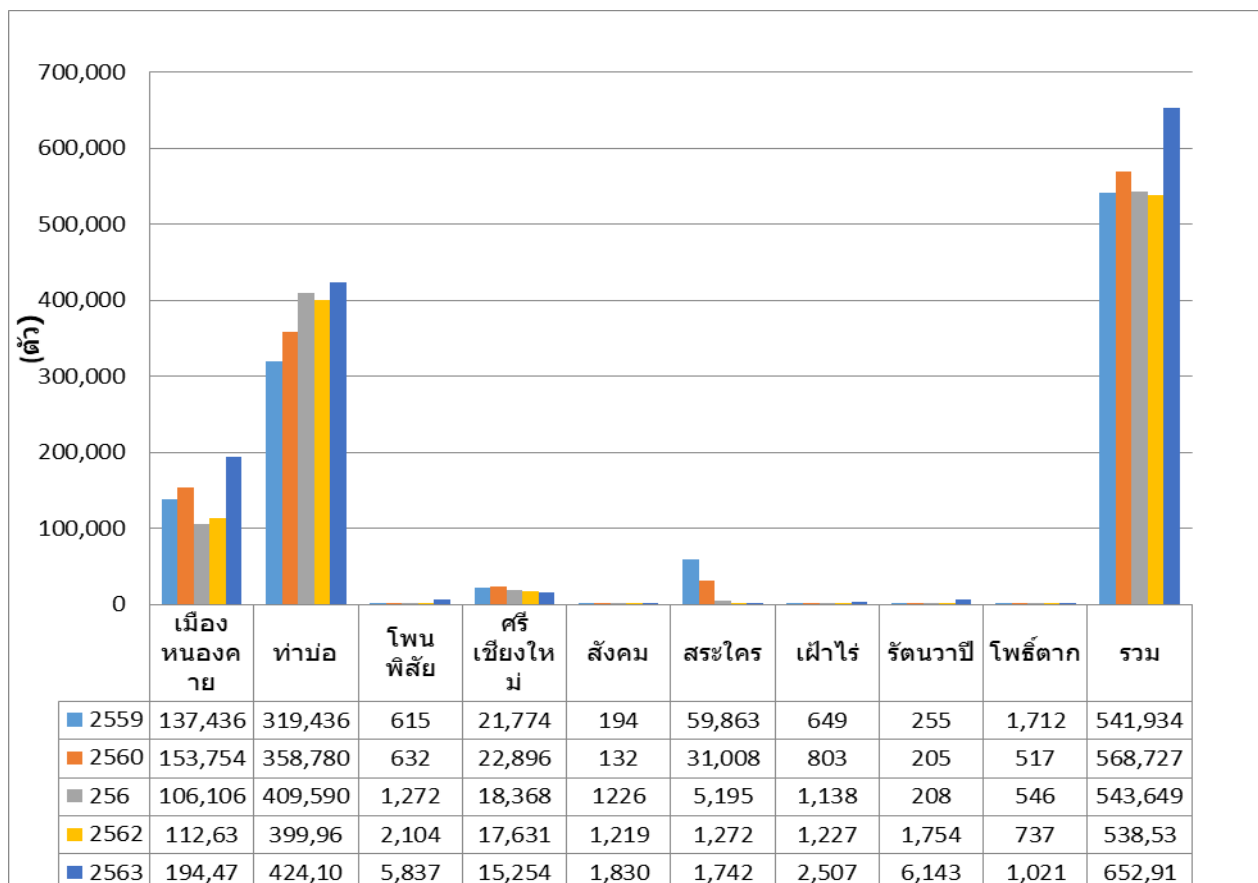
ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕๒๒,๓๑๑ คน ความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ ๑๗๒.๕๓ คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยอำเภอเมืองหนองคายมีจำนวนประชากรและความหนาแน่นมากที่สุด แม้ว่าประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานจะมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามเนื่องจากไข่ไก่เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารสูงและราคาไม่สูงนัก ความต้องการบริโภคไข่ไก่จึงเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร

ตาราง ข้อมูลไก่ไข่และผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ประเภท	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
จำนวนไก่ไข่ (ตัว)	๕๔๑,๙๓๔	๕๖๘,๗๒๗	๕๔๓,๗๔๙	๕๓๘,๕๓๙	๖๕๒,๙๑๗
จำนวนผลผลิต (ฟอง/ปี)	๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔	๑๓๔,๖๑๐,๖๖๗	๑๒๐,๑๖๘,๕๒๙	๑๓๘,๙๔๓,๐๖๒	๑๖๖,๘๒๐,๓๓๐

แผนภูมิ จำนวนไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย(ตัว) ช่วงระหว่างปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

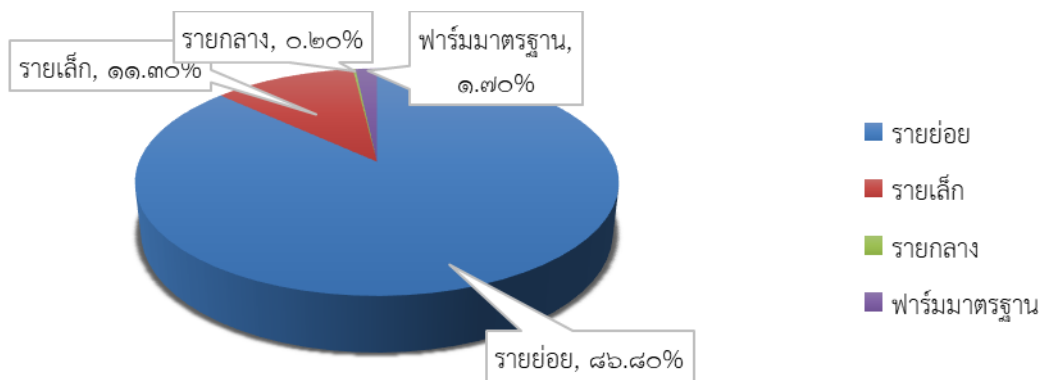
ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุดอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ และอำเภอเมืองหนองคาย โดยในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนไก่ไข่ทั้งหมด ๔๒๔,๑๐๘ ตัว และ ๑๙๔,๔๗๕ ตัว ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าจำนวนไก่ไข่ของแต่ละอำเภอมิแนวโน้มเพิ่มขึ้นยกเว้นอำเภอศรีเชียงใหม่มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย

อย่างไรก็ดีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่รายย่อย(เลี้ยงน้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตัว) ถึง ๙๑.๒๓ % และเกษตรกรรายเล็ก(เลี้ยง ๓,๐๐๐ - ๑,๐๐๐ ตัว) ๘.๕๑ % นอกจากนั้นเป็นเกษตรกรรายกลาง(เลี้ยง ๑๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ ตัว) ๐.๒๖ % โดยทั่วไปการเลี้ยงไก่ไข่ของจังหวัดหนองคายเป็นการเลี้ยงแบบปล่อย โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอ ท่าบ่อและอำเภอเมืองหนองคาย และเป็นฟาร์มมาตรฐาน ๑.๑๘ %

แผนภูมิ ประเภทเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

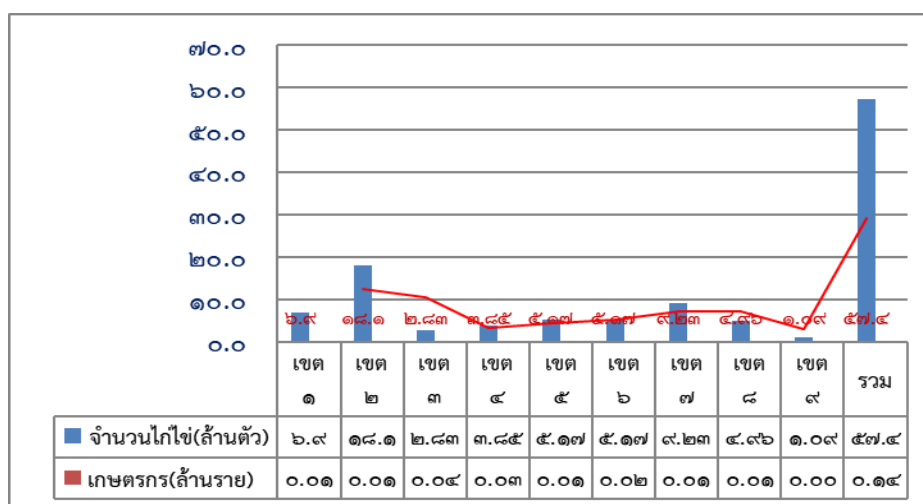

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ผลิตไข่ไก่ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔ ฟอง/ปี (๒๒๑ฟอง/ตัว/ปี) เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๖๖,๘๒๐,๓๓๐ ฟอง/ปี (๒๕๕ ฟอง/ตัว/ปี) ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นประมาณ ๔๗,๐๕๒,๙๑๖ ฟอง คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๑ เป็นผลสืบเนื่องจากการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรที่กลับมาอยู่บ้านสาเหตุเพราะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) เกษตรกรหันมาเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพเสริมและบริโภคในครัวเรือนทำให้ปริมาณจำนวนไข่ไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีปริมาณผลิตเพิ่มขึ้น

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงไก่ไข่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนไข่ไก่ของทั้งประเทศ โดยมีจำนวนไข่ไก่เพียงร้อยละ ๑.๑๔ ของไข่ไก่ทั้งหมดในประเทศ แต่นับว่าจำนวนไข่ไก่นับว่าค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับจำนวนไข่ไก่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวนไข่ไก่นับว่าคิดเป็นร้อยละ ๙.๗๗ ของไข่ไก่ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นับเป็นจังหวัดที่มีจำนวนไข่ไก่เป็นอันดับ ๔ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอันดับ ๓ ของเขตปศุสัตว์ที่ ๔ โดยการเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศมีจำนวนมากที่สุดคือเขตปศุสัตว์ที่ ๒ (กลุ่มจังหวัดสมุทรปราการ, ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี, ตราด, ฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี, นครนายก และสระแก้ว

แผนภูมิ จำนวนเกษตรกรและไข่ รายเขตปศุสัตว์

ที่มา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

การตลาดและต้นทุนการผลิต

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตาราง ข้อมูลราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม บาท/ฟอง ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๓

ไข่ไก่ (คละหน้าฟาร์ม)	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ราคา บาท/ฟอง	๒.๙๕	๒.๖๕	๒.๖๘	๓.๐๐	๒.๙๘
ต้นทุน บาท/ฟอง	๒.๘๙	๒.๘๖	๒.๘๖	๒.๘๗	๒.๘๗

ที่มา ราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา ต้นทุนไข่ไก่ต่อฟอง สมาคมผู้ผลิตผู้ค้าและส่งออกไข่ไก่

จากตาราง พบว่าราคาไข่ไก่/ฟอง ปี พ.ศ.๒๕๖๓ มีการปรับตัวลดลง จากปี พ.ศ.๒๕๖๒ เฉลี่ยฟองละ ๐.๐๒ บาทมาตรการปรับสมดุลปริมาณไข่ไก่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งภาคเอกชนให้ความร่วมมือลดการนำเข้า พ่อ-แม่ ปู่-ย่าพันธุ์ และส่งออกไข่ไก่ส่วนเกินไปจำหน่ายต่างประเทศ พร้อมกับปลดแม่ไก่ยืนกรง อีกทั้งเกษตรกรรายย่อยมีการเลี้ยงไก่ไข่อลดลงทำให้ราคาไข่ไก่โดยภาพรวมปรับตัวลดลงเล็กน้อย

ต้นทุนการผลิตไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงประกอบด้วยค่าอาหารสัตว์ที่มีสัดส่วนสูงที่สุดประมาณร้อยละ ๗๔ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดรองลงมา ได้แก่ค่าพันธุ์สัตว์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑ ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๕ ค่าเวชภัณฑ์และวัคซีนคิดเป็นร้อยละ ๒ ค่าสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า/ประปา) คิดเป็นร้อยละ ๓ ค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ ๒ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๓ อย่างไรก็ตามในช่วงปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓ ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ ๒.๘๗ บาท/ฟอง ค่อนข้างคงที่

แผนภูมิ สัดส่วนต้นทุนในการผลิตไข่ไก่

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จุดแข็ง(Strengths)

๑. มีระดับการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ (มีระเบียบมาตรฐานฟาร์มของประเทศมีระบบตรวจสอบเพื่อรองรับมาตรฐานฟาร์ม และตรวจประเมินเพื่อต่ออายุฟาร์มมาตรฐาน)
๒. ไข่ไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง หาซื้อง่าย ประุงอาหารได้หลากหลาย เก็บรักษานาน เป็นที่ต้องการของตลาด
๓. เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ง่ายต่อการรวมกลุ่ม

จุดอ่อน(Weaknesses)

๑. อาหารสัตว์มีราคาสูง ต้นทุนการผลิตสูง บางช่วงที่มีการผลิตไข่ไก่ในประเทศมากเกินความต้องการของตลาด ราคาไข่ไก่ลดต่ำลง ก็จะทำให้ราคาไข่ไก่ไม่สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต
๒. การรวมกลุ่มและการประสานงานกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ยังไม่มีเอกภาพ
๓. ฟาร์มในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยไม่ได้เป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP) หรือเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) เป็นฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูงเมื่อเกิดโรคระบาด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

โอกาส(Opportunities)

๑. เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกันและมีการเลี้ยงไก่ไข่รูปแบบคล้ายกัน จึงมีโอกาสนในการรวมกลุ่มเกษตรกรแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มความสามารถในการต่อรอง
๒. ฟาร์มรายย่อยและรายเล็ก มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) ได้ ลดความเสี่ยงในการเกิดโรค เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
๓. พฤติกรรมของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มมีความใส่ใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น เลือกกินอาหารที่มีการรับรองคุณภาพและดีต่อสุขภาพ

อุปสรรค(Threats)

๑. เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไก่ไข่ด้วยระบบการป้องกันโรคที่ดี และยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองคุณภาพและสินค้าปลอดภัย
- ๒ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศลุ่มน้ำโขง และปัญหาภัยแล้ง อาจจะมีผลกระทบต่อการผลิตของไข่ไก่ โดยวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่นอาจจะมีราคาสูงขึ้น และต้องใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูง
๓. ฟาร์มไก่ไข่ต้องปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการสนับสนุนการเลี้ยงไข่ไก่ ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรผู้ผลิตไข่ไก่ในการรับมือกับโรคระบาดชนิดเดิมและโรคระบาดชนิดใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปรับระบบการเลี้ยงให้มีระบบการป้องกันโรค และรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้มแข็ง วางแผนการผลิตเพื่อรองรับการผลิตและความต้องการบริโภคที่จะเพิ่มขึ้นจากการเปิด AEC เพราะไทยอาจจะเสียเปรียบประเทศอื่นๆในกลุ่มประเทศ AEC ด้านค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทยแต่ข้อได้เปรียบของไทยคือไทยมีศักยภาพในการผลิตไข่ไก่มากกว่าประเทศอื่นๆในกลุ่มประเทศ AEC จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่เพิ่มขึ้นโดยพัฒนาคุณภาพการผลิต การผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรอง ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไข่ไก่แบบประณีตมากขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มยอดขายในกลุ่มลูกค้าที่มีความใส่ใจต่อสุขภาพและมีความอ่อนไหวต่อความปลอดภัยในการผลิตไข่ไก่ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่ในรูปแบบของสถาบันเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการในด้านอาหารไก่ การป้องกันการระบาดของโรค และการจัดการปริมาณไข่ไก่ ให้

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

เหมาะสมต่อความต้องการของตลาดโดยเฉพาะในช่วงการปิดเทอม ของสถานศึกษา นอกจากนั้นในส่วนอง
เกษตรกรรายย่อยจะส่งเสริมให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับไข่ไก่ โดยการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไก่แบบต้นทุนต่ำ
ใช้วัตถุดิบในธรรมชาติและท้องถิ่นผลิตเป็นอาหารไก่ เช่น การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี และเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ เป็น
ต้น

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕

๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มอำนาจต่อรอง และส่งเสริม
การจัดทำบัญชีกลุ่ม ตลอดจนให้ความรู้ในด้านการทำธุรกิจเกษตร
๒. ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GAP
๓. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น ส่งเสริมการแปรรูปไข่ไก่ ส่งเสริมและพัฒนาเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ (ไข่ไก่อารมณ์ดี) และเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
๔. ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค
๕. ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GFM สำหรับเกษตรกรรายย่อยและรายเล็ก

๔. ไก่พื้นเมือง

ข้อมูลพื้นฐาน

ไก่พื้นเมือง เป็นสัตว์ปีกที่มีต้นกำเนิดมาจากไก่ป่าในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และจีนตอนใต้ มนุษย์ได้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อและไข่สำหรับเป็นอาหารในรูปแบบฟังพาอาศัยกัน วิวัฒนาการของไก่พื้นเมืองเป็นไปตามวิถีชีวิตของเจ้าของ สภาพแวดล้อม ภัยธรรมชาติและโรคระบาด อย่างไรก็ตามไก่พื้นเมืองยังสามารถขยายจำนวนขึ้นมาใหม่ได้ จากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ หากตัวไหนแข็งแรงทนต่อโรคและสภาพแวดล้อมได้ก็อยู่รอดได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ไก่พื้นเมืองมีความหลากหลายทางพันธุกรรม มีจุดเด่นที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ความต้านทานโรคและพยาธิ หาอาหารได้เองตามธรรมชาติ เติบโตและขยายพันธุ์ได้ภายใต้การเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบท และใช้อาหารท้องถิ่นร่วมกับอาหารสำเร็จรูปได้ดี มีลักษณะเนื้อและรสชาติดี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถเลี้ยงในเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ไก่พื้นเมืองจึงควรได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ตาราง แสดงจำนวนไก่พื้นเมือง ตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๔,๙๖๔	๔,๘๒๓	๑๑๘,๕๗๗	๕,๖๐๐	๑๘๐,๔๖๙	๖,๘๕๓	๓๑๓,๖๒๓	๗,๔๖๔	๒๗๔,๙๑๑	๖,๐๐๑
ท่าบ่อ	๔,๓๖๖	๔,๔๖๒	๑๐๙,๗๗๓	๔,๐๙๑	๙๔,๕๕๑	๓,๙๖๗	๙๔,๑๒๘	๓,๙๙๗	๑๖๓,๓๘๐	๕,๑๙๕
โพนพิสัย	๕,๑๕๓	๕,๑๙๓	๘๓,๑๒๑	๓,๖๗๔	๙๓,๗๖๙	๔,๔๓๐	๙๖,๑๖๖	๔,๕๗๗	๕,๑๕๗	๑๖๖,๘๓๗
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๐๖	๑,๖๗๒	๒๙,๐๘๐	๑,๖๐๓	๓๒,๗๓๒	๑,๖๗๘	๓๗,๘๖๕	๑,๘๓๐	๕๒,๘๗๓	๑,๔๘๗
สังคม	๑,๑๙๗	๙๗๙	๒๘,๗๖๑	๑,๐๐๓	๓๗,๗๓๔	๑,๑๕๘	๓๙,๙๐๙	๑,๕๖๓	๕๓,๒๒๐	๑,๔๐๗
สระใคร	๑,๖๘๖	๑,๘๕๐	๓๒,๖๘๒	๑,๓๕๑	๕๔,๕๒๕	๑,๗๔๖	๖๑,๖๔๘	๑,๙๒๒	๘๑,๕๒๙	๒,๑๔๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

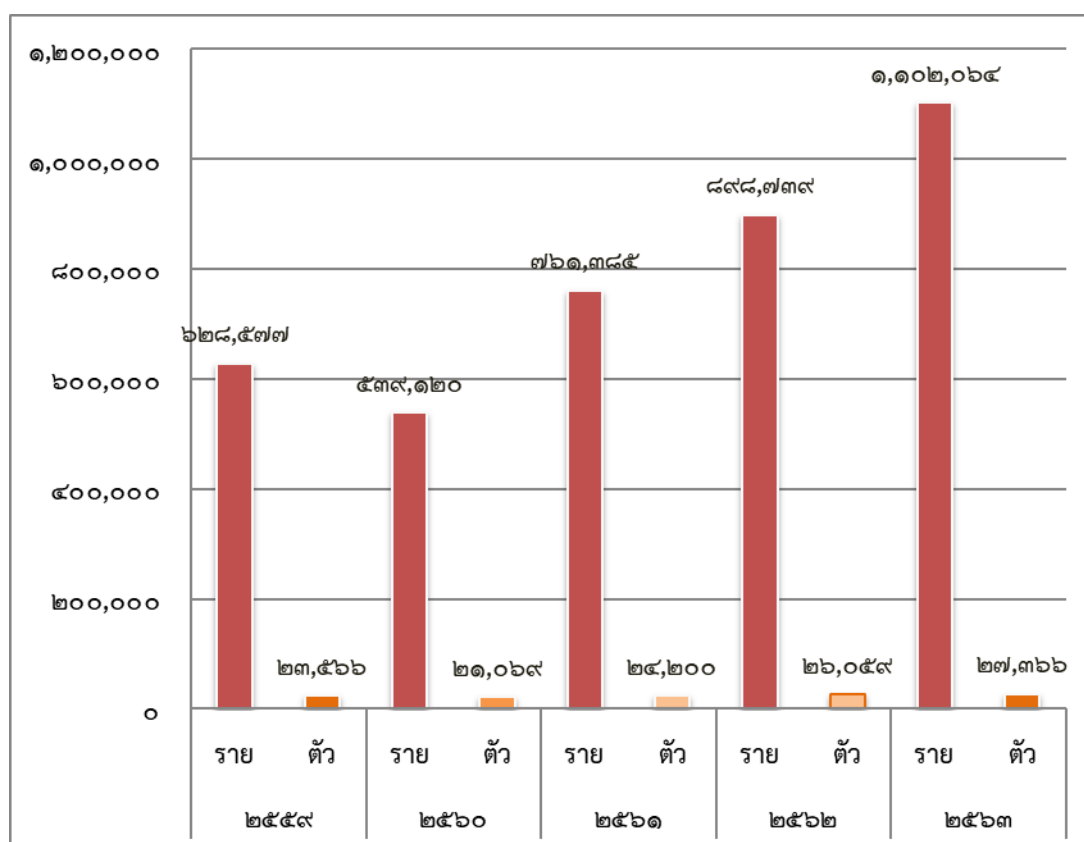
เฝ้าไร่	๑,๔๘๖	๑,๖๑๐	๔๑,๗๑๖	๑,๐๒๕	๑๐๒,๖๕๕	๑,๖๔๖	๑๑๕,๐๑๖	๑,๙๐๗	๑๖๒,๑๑๘	๒,๖๐๖
อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)
รัตนวาปี	๒,๒๔๙	๒,๒๒๔	๗๒,๙๒๗	๑,๙๘๔	๑๓๗,๘๑๗	๑,๙๗๒	๑๐๖,๕๓๖	๑,๙๒๒	๑๒๔,๔๘๘	๒,๗๘๒
โพธิ์ตาก	๗๕๘	๗๕๓	๒๒,๔๘๓	๗๓๘	๒๗,๑๓๔	๗๕๐	๓๓,๘๘๘	๘๗๗	๒๒,๖๔๘	๕๙๐
รวม	๖๒๘,๕๗๗	๒๓,๕๖๖	๕๓๙,๑๒๐	๒๑,๐๖๙	๗๖๑,๓๘๕	๒๔,๒๐๐	๘๙๘,๗๓๙	๒๖,๐๕๙	๑,๑๐๒,๐๖๔	๒๗,๓๖๖

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง จำนวนไก่พื้นเมือง จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๓,๕๖๖ ราย ไก่พื้นเมือง จำนวน ๖๒๘,๕๗๗ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๗,๓๖๖ ราย ไก่พื้นเมืองจำนวน ๑,๑๐๒,๐๖๔ ตัว มีจำนวนเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้น จำนวน ๓,๘๐๐ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๑๓.๘๖ มีจำนวนไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้น จำนวน ๔๗๓,๔๘๗ ตัว

พื้นที่การเลี้ยงไก่พื้นเมือง มากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๒๗๔,๙๑๑ ตัว รองลงมา คือ อำเภอโพนพิสัย จำนวน ๑๖๖,๘๘๗ ตัว และอำเภอท่าบ่อ จำนวน ๑๖๓,๓๘๐ ตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงหลังบ้าน ให้แม่ไก่ฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง

แผนภูมิ จำนวนไก่พื้นเมืองและเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

ที่มา กรมปศุสัตว์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๓

พื้นที่	จำนวนไก่พื้นเมือง(ตัว)
หนองคาย	๑,๑๐๒,๐๖๔
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔๒,๑๐๗,๒๔๕
ประเทศ	๙๔,๑๓๐,๓๔๔

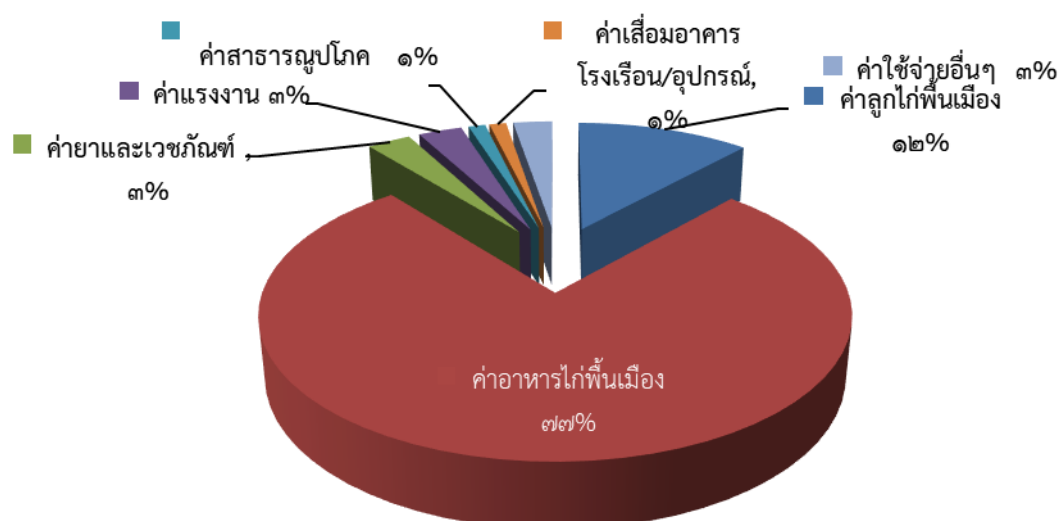
ที่มา กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนไก่พื้นเมืองของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคาย มีจำนวนไก่พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๒ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๑.๑๗ ของประเทศ

ต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมืองต่อ ๑ ตัว (น้ำหนัก ๑.๘ กิโลกรัม) ประกอบด้วย

๑. ค่าลูกไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของต้นทุน
๒. ค่าอาหารไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๗๗ ของต้นทุน
๓. ค่ายาและเวชภัณฑ์	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๔. ค่าแรงงาน	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๕. ค่าสาธารณูปโภค	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๖. ค่าเสื่อมอาคารโรงเรือน/อุปกรณ์	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน

แผนภูมิ แสดงต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมือง

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑. โรคระบาดสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านในชนบทและไก่ชน ซึ่งยังไม่ปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(Good farming management,GFM) ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย

๒. ปัญหาด้านสายพันธุ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นการค้า หากใช้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้เป็นแม่พันธุ์จะให้ไข่น้อยเพียง ๘๐-๑๐๐ ฟอง /ปี ทำให้ผลิตลูกไก่ได้น้อยนอกจากนี้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้โตช้าในธรรมชาติ และไม่แข็งแรง ควรมีการคัดเลือกพันธุ์ให้มีลักษณะดีไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ทดแทน ขณะที่ไก่พื้นเมืองลูกผสม มีปัญหาด้านอัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพซากยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการใช้ไก่พันธุ์ไขเป็นแม่พันธุ์ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนา สายพันธุ์แม่ไก่ที่เหมาะสม

๓. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ราคาแพง ทำให้ต้นทุนด้านการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรูปแบบธุรกิจสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น วัสดุเศษเหลือจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้เป็นอาหารสัตว์มากขึ้น

๔. ปัญหาการใช้สารเคมีสังเคราะห์และยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เนื่องจากสารเหล่านี้ก่อให้เกิดเชื้อมดื้อยาในคน การนำสมุนไพร หรือสารชีวภาพ(จุลินทรีย์ เอนไซม์ กรดที่ผลิตมาจากธรรมชาติ ฯลฯ) มาใช้จะช่วยทำให้ไก่พื้นเมืองมีสุขภาพดี โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์หรือยาปฏิชีวนะ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

จุดแข็ง(Strengths)

๑. มีไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ที่ได้รับการพัฒนาที่กรมปศุสัตว์คัดเลือกไว้แล้ว
๒. เนื้อไก่พื้นเมืองมีไขมันต่ำ นุ่ม แน่น
๓. แม่ไก่พื้นเมืองสามารถฟักไข่ได้เอง
๔. ไก่พื้นเมืองเลี้ยงลูกเก่ง
๕. ไก่ชน(ไก่พื้นเมือง)มีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ
๖. ไก่พื้นเมืองสามารถใช้อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำได้ดี

จุดอ่อน(Weaknesses)

๑. ขาดแหล่งกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
๒. ไม่รู้จักสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่ชัดเจน
๓. ไม่มีสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองลูกผสมที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว
๔. ไก่พื้นเมืองใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงสายพันธุ์นาน
๕. ไก่พื้นเมืองให้ผลผลิตไข่น้อย
๖. ต้นทุนในการผลิตไก่พื้นเมืองสูง
๗. ไก่พื้นเมืองขาดการปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน

โอกาส(Opportunities)

๑. จังหวัดหนองคายมีแหล่งพืชสมุนไพรหลายชนิด
๒. จังหวัดหนองคายมีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นหลากหลาย
๓. มีตลาดประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว)รองรับผลผลิตไก่พื้นเมือง
๔. ราคาจำหน่ายไก่พื้นเมืองสูงกว่าไก่เนื้อ
๕. จังหวัดหนองคายมีสนามซ้อม/ชนไก่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

อุปสรรค(Threats)

๑. โรงฆ่าไก่พื้นเมือง(สัตว์ปีก) ที่ได้รับมาตรฐาน GMP ในจังหวัดหนองคายมีน้อย
๒. อาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีราคาแพง
๓. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง
๔. ขาดมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๕. ปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๖. ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านยังไม่ถูกปรับระบบการเลี้ยงที่มีระบบป้องกันโรค ๑๐๐ เปอร์เซนต์
๗. ไม่มี พรบ.ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง
๘. ขาดศูนย์กลางข้อมูลด้านไก่พื้นเมือง

ยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง

วิสัยทัศน์

“ไก่พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก”

พันธกิจ

๑. อนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๓. จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
๔. วิจัยและพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
๕. พัฒนาระบบสารสนเทศเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคระบาดสัตว์ปีก
๗. ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายให้สอดคล้อง
๘. ศึกษา พัฒนาและส่งเสริมการตลาดไก่พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีการผลิตไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความเข้มแข็ง
๓. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
๔. เพื่อพัฒนาการผลิตไก่พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย
๕. เพื่อให้มีศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

เป้าหมาย

การผลิตไก่พื้นเมืองเข้มแข็งและมั่นคง ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี มีรายได้ต่อเนื่องและมั่นคง ตลาดส่งออก
ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์

- ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่
๑. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต
 ๒. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค
 ๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน
 ๔. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการพัฒนาระบบการผลิต

๑. กลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์

- ๑.๑ สนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
- ๑.๒ การรับรองสายพันธุ์และจดสิทธิบัตรไก่พื้นเมือง
- ๑.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร
- ๑.๔ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มต้นแบบ
- ๑.๕ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่บุคคลทั่วไป
- ๑.๖ สนับสนุนการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน
- ๑.๗ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

๒. กลยุทธ์ด้านการผลิต

- ๒.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
- ๒.๒ ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องผสมผสานและเกื้อกูลกันและกัน
- ๒.๓ การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
- ๒.๔ กำหนดให้มีแหล่งผลิต และจัดตั้งศูนย์เครือข่ายกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
- ๒.๕ จัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน
- ๒.๖ สร้างฟาร์มกระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์ดี

๓. กลยุทธ์ด้านการศึกษาวิจัย

- ๓.๑ วิจัยอนุรักษ์สายพันธุ์ไทยดั้งเดิมและสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- ๓.๒ วิจัยสูตรอาหารที่เหมาะสมตามพื้นที่
- ๓.๓ วิจัยเทคนิคการเลี้ยงที่มีผลตอบแทนสูงสุด และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกรราย

ย่อย

- ๓.๔ วิจัยการผลิตไก่อินทรีย์
- ๓.๕ วิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่
- ๓.๖ วิจัยความต้องการตลาดและต้นทุนการผลิต
- ๓.๗ วิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๓.๘ วิจัยสมุนไพรช่วยในการเจริญเติบโต
- ๓.๙ วิจัยพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไข่ดก

๔. กลยุทธ์ด้านการจัดการองค์กร

- ๔.๑ ปรับปรุงหรือแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และธรรมนูญชุมชน
- ๔.๒ จัดตั้งกองทุนความร่วมมือประกันความเสียหาย
- ๔.๓ การสร้างเครือข่ายและองค์กรเกษตรกรและพัฒนาระบบการประสานงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค

๑. กลยุทธ์ด้านการควบคุมป้องกันโรค

- ๑.๑ ปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้สามารถป้องกันโรคได้
- ๑.๒ พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรค

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- ๑.๓ การจัดทำหมู่บ้านปลอดโรคสัตว์ปีก
- ๑.๔ ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอและทันเวลา
- ๑.๕ มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง
- ๑.๖ การพัฒนาการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
- ๑.๗ การพัฒนามาตรการควบคุมโรคสัตว์ปีก
- ๑.๘ การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัย

๒. กลยุทธ์ด้านการวิจัย

- ๒.๑ วิจัยระดับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตอบสนองต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด
- ๒.๒ วิจัยการใช้สมุนไพรเพื่อทดแทนสารปฏิชีวนะ
- ๒.๓ วิจัยปัจจัยเสี่ยงทางระบาดวิทยาของโรคไก่พื้นเมือง
- ๒.๔ วิจัยการสร้างสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้านทานโรค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน

๑. กลยุทธ์ด้านมาตรฐาน

- ๑.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
- ๑.๒ จัดทำมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ไก่พื้นเมือง
- ๑.๔ จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองเพื่อการส่งออก
- ๑.๕ พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย
- ๑.๖ ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้มาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

๑. กลยุทธ์ด้านการตลาด

๑.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้า OTOP ในแต่ละพื้นที่โดยการสร้างเครื่องหมายการค้าประจำถิ่นให้ได้ GI

- ๑.๒ การจัดงานประกวดไก่พื้นเมือง สนามประลองไก่ และประมูลไก่
- ๑.๓ ส่งเสริมให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยว
- ๑.๔ พัฒนาการตลาดไก่พื้นเมืองภายในจังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

(สปป.ลาว)

- ๑.๕ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

๑. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ

- ๑.๑ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองหลังบ้าน
- ๑.๒ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองกีฬาและสันตนาการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงและเข้มแข็งจากการเลี้ยงและผลิตไก่พื้นเมือง
๒. มีความมั่นคงทางด้านอาหาร
๓. ไก่พื้นเมืองได้รับการพัฒนาด้านการผลิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัย
๔. มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาจากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๕. เพิ่มมูลค่าด้านการตลาดไก่พื้นเมือง

๕. สรุป

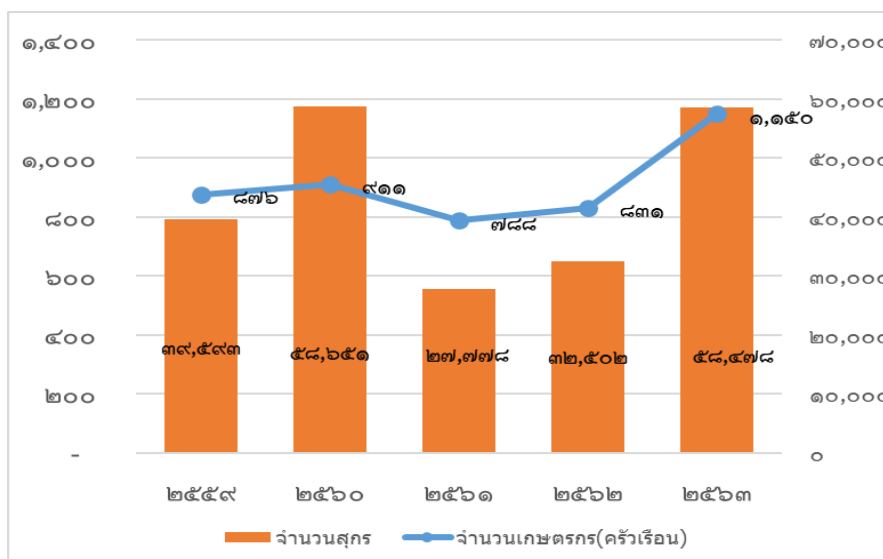
ข้อมูลพื้นฐาน

ตาราง แสดงจำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)
เมืองหนองคาย	๒๕๒	๒๔,๘๕๒	๓๔๑	๔๔,๐๕๖	๒๐๗	๑๓,๓๖๗	๒๒๖	๑๗,๓๙๙	๒๔๑	๑๙,๑๘๓
ท่าบ่อ	๒๒๐	๘,๑๘๙	๑๙๖	๘,๒๘๘	๑๙๐	๗,๐๖๓	๘๘	๕,๑๖๒	๑๕๑	๑๗,๐๔๕
โพนพิสัย	๑๖๙	๒,๔๐๙	๙๕	๑,๓๙๕	๑๑๕	๑,๔๖๖	๑๓๘	๒,๑๓๕	๑๘๐	๓,๑๘๒
ศรีเชียงใหม่	๓๗	๔๓๒	๕๗	๙๑๗	๔๗	๗๙๐	๒๒	๔๘๓	๔๙	๗,๓๗๒
สังคม	๑๘	๑๖	๘	๑๓๔	๖๖	๙๒๔	๘๕	๑,๑๖๒	๑๑๐	๑,๕๕๘
สระใคร	๓๕	๑,๔๖๑	๔๖	๑,๓๗๓	๒๒	๑,๐๕๐	๕๘	๑,๔๘๖	๙๒	๒,๓๓๐
เผ่าไร่	๖๗	๑,๓๓๒	๔๑	๑,๑๖๑	๖๕	๒,๐๓๕	๙๑	๒,๕๖๘	๑๖๓	๔,๒๒๑
รัตนวาปี	๖๔	๖๘๓	๑๒๐	๑,๒๑๓	๖๗	๙๕๙	๘๘	๑,๕๓๐	๑๓๖	๒,๘๑๓
โพธิ์ตาก	๑๔	๒๑๙	๗	๑๑๔	๙	๑๒๔	๓๕	๕๗๗	๒๘	๗๗๔
รวม	๘๗๖	๓๙,๕๙๓	๙๑๑	๕๘,๖๕๑	๗๘๘	๒๗,๗๗๘	๘๓๑	๓๒,๕๐๒	๑,๑๕๐	๕๘,๔๗๘

ที่มา ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิ แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกร ระหว่างปีพ.ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางสถานการณ์ในการเลี้ยงสุกรปี ๒๕๕๙ มีประชากรสุกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายประมาณ ๓๘,๕๙๓ ตัว เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๓ มีจำนวนสุกรประมาณ ๕๘,๔๗๘ ตัว มีจำนวนสุกรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๑๙,๘๘๕ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๒ ของจำนวนสุกรปี ๒๕๕๙

พื้นที่การเลี้ยงสุกรมากที่สุดได้แก่อำเภอเมืองหนองคายจำนวน ๑๙,๑๘๓ ตัว รองลงมาคือพื้นที่อำเภอน้ำโสมจำนวน ๑๗,๐๔๕ ตัว และอำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน ๗,๓๗๒ ตัว

นอกจากเกษตรกรที่ลงทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ของตนเองในจังหวัดหนองคายแล้ว ในพื้นที่จังหวัดหนองคายยังมีการเลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานหรือเป็นคอนแทคฟาร์ม (รับจ้างเลี้ยงให้บริษัท) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ๕ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ โพนพิสัย ศรีเชียงใหม่ และอำเภอสระใคร จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๔ ฟาร์ม จำนวนสุกรรวม ๑๐๒,๖๔๗ ตัว เป็นสุกรขุน ๘๗,๗๙๙ ตัว โดยมีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานมากที่สุด ในอำเภอเมือง รองลงมาคืออำเภอท่าบ่อ ดังที่แสดงในตาราง

ตาราง แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกรของฟาร์มมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวน เกษตรกร(ราย)	จำนวนสุกร(ตัว)				
		สุกรแม่พันธุ์	สุกรพ่อพันธุ์	สุกรขุน	สุกรอนุบาล	สุกรทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๙๔	๒,๙๖๕	๔๐	๔๘,๑๕๐	๓,๓๑๐	๕๔,๔๖๕
ท่าบ่อ	๔๙	๗๗๗	๘	๓๓,๐๔๙	๑,๖๓๐	๓๕,๔๖๔
สระใคร	๔	๑๑๖	๒	๑,๖๕๐		๑,๗๖๘
โพนพิสัย	๖			๔,๙๕๐		๔,๙๕๐
ศรีเชียงใหม่	๑	๖,๐๐๐				๖,๐๐๐
รวม	๑๕๔	๙,๘๕๘	๕๐	๘๗,๗๙๙	๔,๙๔๐	๑๐๒,๖๔๗

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

เมื่อเทียบกับในภาพรวมของทั้งประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เขตที่เลี้ยงสุกรมากที่สุดในประเทศอยู่ที่เขตปศุสัตว์ที่ ๗ (กลุ่มจังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) จำนวน ๓,๓๙๐,๐๖๕ ตัว จากจำนวนสุกรทั้งประเทศ ๑๒,๒๒๘,๒๕๕ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๒ (ที่มา : กรมปศุสัตว์) รองลงมาที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒ ส่วนเขตปศุสัตว์ที่ ๔ เป็นเขตที่มีจำนวนสุกรอยู่เป็นลำดับที่ ๗ จากเขตปศุสัตว์ทั้งหมด(๙ เขต) คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๔ ของจำนวนสุกรทั้งประเทศ สำหรับจังหวัดหนองคายมีจำนวนสุกรเป็นลำดับที่ ๘ ของเขตปศุสัตว์เขต ๔ (จาก ๑๒ จังหวัด)

ตาราง ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

รายการ	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้(บาท/กก.)	๖๖.๙๖	๕๙.๐๑	๕๕.๖๘	๖๖.๕๒	๗๒.๐๐	๒.๖๘
ราคาส่งออก(บาท/กก.)						
เนื้อสุกรแช่หละ	๕๐.๙๒	๖๑.๓๓	๗๔.๕๗	๑๐๘.๔๑	๑๒๔.๑๖	๒๖.๕๒
เนื้อสุกรแปรรูป	๒๑๑.๒๖	๒๒๙.๗๖	๒๔๐.๕๘	๒๕๘.๑๕	๒๐๙.๓๗	๐.๙๙
ราคานำเข้า(บาท/กก.)						
ส่วนอื่นๆที่บริโภคได้ของสุกรดับ	๒๑.๘๓	๒๑.๔๘	๒๐.๔๑	๑๙.๖๐	๑๗.๙๓	-๔.๗๔
	๒๕.๕๑	๒๕.๒๓	๒๓.๕๔	๒๐.๘๘	๑๘.๙๐	-๗.๕๙

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางจะพบว่าราคาเนื้อหมูในตลาดทั้งการนำเข้าและการส่งออก โดยเฉพาะเนื้อสุกรชำแหละ มีอัตราที่เพิ่มขึ้น และราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๓ ก็ยังสูงขึ้นจากราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๒ ถึง ๕.๔๘ บาท/กก.

ระบบการเลี้ยงสุกร แบ่งเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๑. ระบบการเลี้ยงสุกรเชิงธุรกิจเป็นการเลี้ยงสุกรตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูงจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุนตั้งแต่การสร้างโรงเรือนคอกเลี้ยงรวมทั้งมีการจัดการด้านอาหาร

๒. ระบบการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรรายย่อยเป็นการเลี้ยงสุกรโดยใช้ระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านร่วมกับระบบวิชาการบางส่วนที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรจะทำการเลี้ยงสุกรโดยการให้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่นเช่นใช้หัวอาหารสุกรผสมกับรำข้าวเป็นต้น

ด้านการแปรรูป

โรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดหนองคายที่ขึ้นทะเบียน ขจส. ๒ มีโรงฆ่าโค-กระบือ และสุกร จำนวน ๑๑ แห่ง โดยมีกำลังการผลิตสุกรเฉลี่ยต่อวันรวมกันอยู่ที่ ๒๐๐ ตัว/วัน ซึ่งหากคำนวณสุกรที่น้ำหนักเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม/ตัว โดยมีน้ำหนักซากที่ร้อยละ ๗๕ ของน้ำหนักมีชีวิต จังหวัดหนองคายจะมีกำลังการผลิตสุกรสำหรับบริโภคได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม/วัน หรือประมาณ ๔,๓๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด อีกทั้งสุกรที่เลี้ยงในระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming มักมีการส่งไปยังโรงฆ่าสัตว์ ในจังหวัดอื่น หรือส่งซากสุกรออกนอกจังหวัดเพื่อไปตัดแต่ง ก่อนจะส่งเป็นเนื้อสุกรกลับมาขายตามห้างสรรพสินค้าในจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรค

ในการเลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคายเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จะเป็นระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming ในการเลี้ยงสุกรในหนองคายพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาของเกษตรกรรายย่อย อันได้แก่

๑. ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีในเกษตรกรรายย่อยส่งผลต่อคุณภาพในการผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นสุกร เพื่อให้ได้เนื้อสุกรคุณภาพสูง

๒. ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกรที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓. ปัญหาสุกรที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้อัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากการเลี้ยงดูสุกรการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของสุกรและมีต้นทุนการผลิตที่สูง

๔. ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

๕. ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุน ขาดแคลนแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกชีพการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักเนื่องจากการประกอบอาชีพเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะอาหารและยาป้องกันโรค ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูง และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปานกลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้และยังทำให้การบริหารจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค และอื่นๆ ไม่ได้มาตรฐาน หรือได้มาตรฐานต่ำ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. ปัญหาที่สำคัญในการตลาดได้แก่เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกันทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ทำให้ไม่สามารถรวบรวมสุกรในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดสุกรอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะสุกรคุณภาพดีการขายสุกรจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขายปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ จากภายนอก เช่น โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) จีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุดของโลก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่ติดชายแดนไทย ได้แก่ พม่า สปป.ลาว และกัมพูชา ยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรค ASF ทำให้การผลิตสุกรมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันไทยได้มีการเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวอย่างเข้มงวด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนเตรียมรับมือโรค ASF โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้เป็น วาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ หากไทยสามารถรับมือโรค ASF ไม่ให้เกิดการระบาดได้ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศและเป็นการช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการบริโภคสุกรในประเทศ ตลอดจนการส่งออกไปยังต่างประเทศให้ขยายตัวได้เพิ่มขึ้น

๖.แพะ

ข้อมูลพื้นฐาน

แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายให้ผลตอบแทนเร็ว ลงทุนน้อย เนื่องจากแพะสามารถใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ การเลี้ยงแพะสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว ปัจจุบันปริมาณแพะพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้เลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ เนื่องจากมีเกษตรกรให้ความสนใจและหันมาเลี้ยงแพะกันมากขึ้น

วิธีการเลี้ยงแพะมีหลายวิธี เช่น การเลี้ยงแบบผูกล่าม การเลี้ยงแบบปล่อย หากินในสวนยางหรือผลไม้ และการเลี้ยงแบบขังคอก โดยมีการปล่อยแปลงหญ้าเป็นระยะ ๆ หรือตัดหญ้ามาให้กินในคอก การเลี้ยงดูแพะตัวผู้ตัวเมียจะคล้ายกัน แต่ควรแยกแพะตัวผู้ และตัวเมีย ตั้งแต่อายุได้ ๓ เดือน อัตราส่วนการผสมพันธุ์จะใช้พ่อพันธุ์ ๑ ตัวต่อแม่พันธุ์ ๑๕ – ๒๕ ตัว พ่อและแม่พันธุ์ที่จะเริ่มผสมพันธุ์ได้ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๘ เดือน ใน ๑ ปีแม่แพะจะสามารถให้ลูกได้ ๒ – ๓ ตัว การเลี้ยงดูลูกแพะต้องให้อยู่กินแม่ในระยะแรกและแยกออกเป็นอายุเลย ๓ เดือนไปแล้ว

พันธุ์แพะที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นพันธุ์พื้นเมือง มีขนาดเล็ก โตเต็มที่มีน้ำหนักตัว ๒๐-๒๕ กิโลกรัม อัตราการเจริญเติบโตที่เลี้ยงในสภาพฟาร์มเกษตรกร ประมาณการ ๕๐ กรัม/วัน มีอัตราการตายก่อนหย่านมค่อนข้างสูง โรคที่สำคัญได้แก่ โรค布鲁เซลโลซิสและโรคพยาธิ สายพันธุ์ที่นิยมและต้องการเลี้ยง ได้แก่ พันธุ์ชาแนน แองโกลนูเบียน บอร์และลูกผสม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย เลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม

สถานการณ์จำนวนแพะของจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

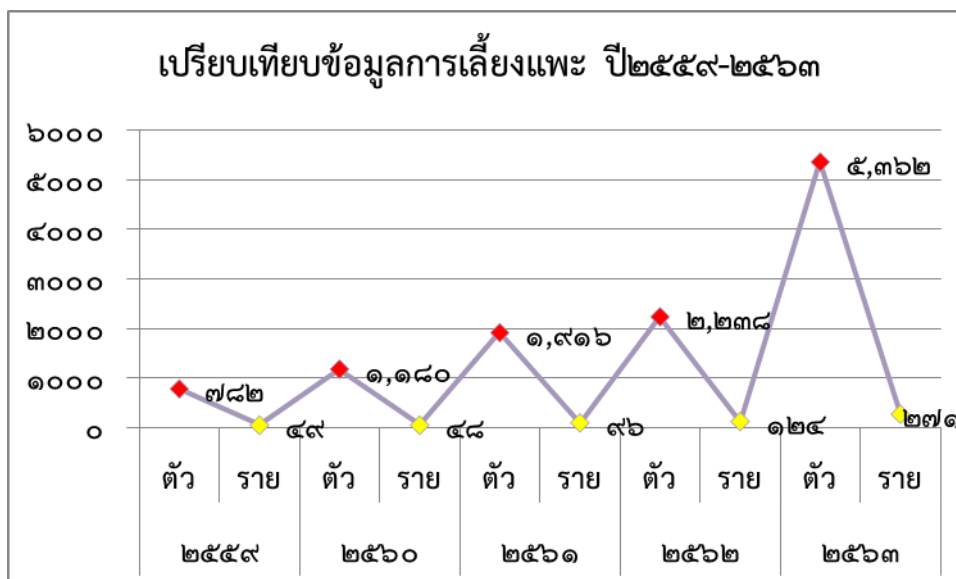
ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดหนองคาย มีจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด ๕,๓๖๒ ตัว โดยรวมกระจายอยู่จำนวนพื้นที่ ๙ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย ๘๗๖ ตัว (ร้อยละ ๑๖.๓๔) อำเภอท่าบ่อ ๙๖๖ ตัว (ร้อยละ ๑๘.๐๒) อำเภอโพนพิสัย ๑,๔๕๕ ตัว (ร้อยละ ๒๗.๑๔) อำเภอศรีเชียงใหม่ ๙๐๓ ตัว (ร้อยละ ๑๖.๘๔) อำเภอสังคม ๑๖๐ ตัว (ร้อยละ ๒.๙๘) อำเภอศรีนคร ๑๖๔ ตัว (ร้อยละ ๓.๐๖) อำเภอเฝ้าไร่ ๑๙๗ ตัว (ร้อยละ ๓.๖๗) อำเภอรัตนาปี ๒๘๗ ตัว (ร้อยละ ๘.๕๓๕) อำเภอโพธิ์ตาก ๓๕๔ ตัว (ร้อยละ ๖.๖๐)

ตาราง แสดงจำนวนแพะแยกตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๐	๐	๑๖๑	๑๓	๒๗๑	๑๓	๔๑๐	๑๗	๘๗๖	๔๑
ท่าบ่อ	๓	๑	๕๓	๗	๗๙	๕	๗๙	๕	๙๖๖	๔๖
โพนพิสัย	๗๘	๑๐	๑๙๑	๙	๒๕๖	๑๖	๔๘๒	๓๑	๑,๔๕๕	๗๗
ศรีเชียงใหม่	๔๗๔	๒๓	๕๗๑	๓๕	๙๑๐	๓๗	๖๖๒	๓๒	๙๐๓	๔๖
สังคม	๐	๐	๓๐	๑	๙๘	๘	๙๙	๘	๑๖๐	๑๑
ศรีนคร	๐	๐	๔๘	๒	๘	๒	๓๘	๘	๑๖๔	๑๒
เฝ้าไร่	๐	๐	๔๘	๘	๓๑	๒	๒๖	๒	๑๙๗	๑๐
รัตนวาปี	๙๒	๑๑	๕๙	๖	๑๒๔	๗	๑๙๙	๙	๒๘๗	๑๔
โพธิ์ตาก	๑๓๕	๔	๑๙	๒	๑๓๙	๖	๒๔๓	๑๒	๓๕๔	๑๔
รวม	๗๘๒	๔๙	๑,๑๘๐	๔๘	๑,๙๑๖	๙๖	๒,๒๓๘	๑๒๔	๕,๓๖๒	๒๗๑

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิ แสดงจำนวนแพะจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนแพะที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พื้นที่	จำนวนแพะ(ตัว)
หนองคาย	๕,๓๖๒
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๓๖,๒๗๖
ประเทศ	๙๓๖,๒๐๔

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนแพะของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนแพะ คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ ของประเทศ

ต้นทุนและผลตอบแทน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดี ๑ ชุด ประกอบด้วย พ่อพันธุ์ ๑ ตัวแม่พันธุ์ ๑๐ ตัว

ต้นทุน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดีจำนวน ๑๑ ตัว ต้นทุนในระยะแรกจะได้แก่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือน อุปกรณ์ ค่าพันธุ์แพะ ค่าจัดทำแปลงหญ้า ค่าอาหาร ค่าเวชภัณฑ์ ค่าวัคซีนรวมประมาณ ๓๕,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ บาท ในปีที ๒ และปีต่อไปค่าใช้จ่ายจะลดลงเนื่องจากไม่ต้องลงทุนในเรื่องโรงเรือน อุปกรณ์ และพันธุ์แพะ

ผลตอบแทน

จะเริ่มจำหน่ายแพะในปีที่ ๒ ได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ ตัว โดยเป็นแพะลูกผสมอายุ ๑ ปี มีน้ำหนักประมาณ ๒๕ - ๓๐ กิโลกรัม ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละเฉลี่ย ๑๑๕ บาท ขายได้ตัวละ ๒,๘๗๕-๓,๔๕๐ บาท จะมีผลตอบแทนประมาณ ๕๗,๕๐๐-๑๐๓,๕๐๐ บาทต่อปี ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงจะแตกต่างกันไปตามแหล่งเลี้ยง และภาวะการตลาดของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นก่อนตัดสินใจเลี้ยงเกษตรกรจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและรายละเอียดให้ชัดเจนเสียก่อน และยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท(แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐- ๕๐๐ กรัม)

การเลี้ยงแพะขุน

สำหรับการซื้อแพะมาเลี้ยงเพื่อนขุนขาย ปกติแพะเมื่อคลอดออกมานั้นจนถึงตอนหย่านมจะมีอายุเฉลี่ยประมาณ ๓-๓.๕ เดือน น้ำหนักเฉลี่ยเมื่อหย่านม อยู่ราวๆ ๑๗-๒๒ กก.ส่วนการรับซื้อนั้นก็เริ่มจับกันตั้งแต่หย่านมหรือประมาณ ๓๐ กก. จะได้น้ำหนักซากเนื้อแดงอยู่ที่ ๑๓.๕ กก. หรือ ๔๕% ของน้ำหนักตัว ก็ขึ้นอยู่กับ สายพันธุ์ ถ้าเป็นสายพันธุ์หนัก(เนื้อ)ก็น้ำหนักจะสูง แต่ถ้าเป็นสายพันธุ์กึ่งเนื้อนมก็ออกมากกลางๆ ลงไปหาต่ำ พอได้ตัวแพะมาก็ต้องมาขุน ที่นี้ก็มาดูด้านอาหารและวิธีการจัดการที่จะเลี้ยงว่าจะเลี้ยงแบบไหน

๑. ปลอ่ยเลี้ยงหรือไล่ทุ่ง ใช้หญ้าทั่วไปตามข้างทางไร่นาหรือพืชอาหารสัตว์แบบธรรมชาติเท่าที่มี อาจจะใช้เวลาในการเลี้ยง ประมาณ ๙๐ วันขึ้นไป

๒. กึ่งปลอ่ยเลี้ยง ให้กินหญ้าทั่วไปในช่วงสายๆเหมือนกับแบบที่๑ แต่เมื่อกลับเข้าคอกมีการจัดการให้อาหารข้นหรือพืชอาหารสัตว์คุณภาพดี (หญ้าหมัก, ข้าวโพดหมัก ฯ) การเลี้ยงแบบนี้ก็จะอยู่ในระดับกลางๆ อาจจะใช้เวลา ประมาณที่ ๔๕-๕๐ วัน

๓. กักบริเวณเลี้ยง (ยืนคอก) อันนี้ก็เหมาะหน่อยแต่ต้นทุนจะสูง นิยมเลี้ยงลักษณะนี้ในกลุ่ม พ่อแม่พันธุ์ ป้องกันโรควัณโรคได้ดีกว่าทั้ง ๒ ข้อที่ผ่านมา เราหาอาหารมาให้แพะแกะ จะหมักพืชอาหารหรือให้อาหารข้น แบบนี้จะเลี้ยงในระยะเวลานานเนื่องจากแพะไม่ค่อยได้ไปไหน อาจจะใช้เวลาประมาณ ๓๐-๔๐ วัน ส่วนเรื่องของยานั้นเป็นการรักษาที่ปลาย ถ้าการจัดการดี ที่อยู่ดี อาหารดี วัคซีนครบ ก็อาจจะไม่ต้องใช้ยาเพื่อรักษาโรคแล้วเพราะขุนในระยะเวลานานเมื่อเทียบกับเลี้ยงเพื่อขายสายพันธุ์หรือพ่อแม่พันธุ์ ก็ยังคงมีแต่การถ่ายพยาธิที่ยังคงต้องทำให้เป็นโปรแกรม

ต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ด้านต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ(นน.เฉลี่ย๒๗ กก./ตัว) เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘๓ บาท ในขณะที่ราคาแพะเนื้อมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๑๕ บาท ดังนั้นเกษตรกรจะได้กำไรกิโลกรัมละ ๓๒ บาท หรือตัวละ ๘๕๐ บาท

จำนวนวันที่เลี้ยงขุน ๙๐ วัน

จำนวนแพะเข้าขุน ๖๐ ตัว

น้ำหนักรวมเข้าขุน ๗๘๐ กก. น้ำหนักเฉลี่ย ๑๓ กก./ตัว

น้ำหนักรวมหลังขุน ๑,๖๒๐ กก. น้ำหนักเฉลี่ย ๒๗ กก./ตัว

น้ำหนักที่เพิ่มเฉลี่ยต่อตัว ๑๔ กก/ตัว

อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG) = ๑๖๐ กรัม/วัน

ราคาขาย=๑๑๕ บาท/กิโลกรัม รวมรายได้ = ๑๘๖,๓๐๐ บาท/รุ่น เฉลี่ย = ๓,๑๐๕ บาท/ตัว

เงินลงทุน

ค่าตัวแพะที่ซื้อเข้าขุน ๘๐ บาท/กก ๗๘๐*๘๐ = ๖๒,๔๐๐ บาท

ค่าอาหารชั้นตลอดการขุน = ๓๒,๔๐๐ บาท เฉลี่ย ๕๔๐ บาท/ตัว

ค่าอาหารหยาดตลอดการขุน = ๑๑,๖๔๐ บาท เฉลี่ย ๑๙๔ บาท/ตัว

ค่ายาถ่ายพยาธิ ยาปฏิชีวนะและวิตามิน = ๑,๘๐๐ บาท เฉลี่ย ๓๐ บาท/ตัว

ค่าแรง ๒ คน ๗๕๐๐ บาท/เดือน = ๒๗,๐๐๐ บาท เฉลี่ย ๔๕๐ บาท/ตัว

รวมต้นทุน = ๑๓๕,๒๔๐ บาท เฉลี่ย ๒,๒๕๔ บาท/ตัว

กำไร = ราคาขาย-ต้นทุน = ๑๘๖,๓๐๐ - ๑๓๕,๒๔๐ = ๕๑,๐๖๐ บาท เฉลี่ย ๘๕๑ บาท/ตัว

กำไรเฉลี่ยเดือนละ ๑๗,๐๒๐ บาท หรือ กำไร ๒๗.๔๑ %

ยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ กรัม)หรือได้มูลแพะสดประมาณวันละ ๐.๕ กิโลกรัม เลี้ยงแพะ ๑ ปีจะได้ปุ๋ยจากแพะประมาณ ๔๗ กิโลกรัม มูลค่าจากการจำหน่ายปุ๋ยแพะ มูลค่า ๔๗ บาท ต่อตัวต่อปี

ด้านการตลาดแพะเนื้อ

แพะเนื้อ มีรูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นแพะมีชีวิตและหนังแพะ ราคาจำหน่าย แพะมีชีวิต ราคา ๙๐-๑๑๕ บาท/กก. ในช่องทางการจำหน่ายได้แก่ จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รวบรวมการซื้อขายโดยตรงจากผู้เลี้ยง และการขายปลีก

ปัญหาและอุปสรรค

๑. มีการลักลอบนำเข้าแพะจากประเทศเพื่อนบ้านทำให้เสี่ยงต่อการควบคุมโรคและส่งผลกระทบต่อราคา

๒. เกษตรกรขาดความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงแพะตามมาตรฐานฟาร์ม

๓. ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง

๔. ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการตลาด

๕. ปัญหาโรคระบาดของแพะ

แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เพิ่มปริมาณการผลิตแพะ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปีละ ๕,๐๐๐ ตัว

๒. ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะในสวนยาง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน
๔. เพิ่มปริมาณการเลี้ยงแพะและพัฒนาคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคและส่งออก
๕. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ให้มีความยั่งยืน
๖. พัฒนาและเพิ่มจำนวนฟาร์มปลอดโรค布鲁เซลโลซิสในแพะให้มากขึ้น
๗. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - ๑.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
 - ๑.๒ การพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด
๒. การพัฒนาการผลิตให้เพียงพอได้มาตรฐานและปลอดภัย
 - ๒.๑ การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ
 - ๒.๒ การเร่งรัดพัฒนาเพื่อเพิ่มปริมาณอาหารแพะ
 - ๒.๓ การพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๐. ข้อมูลด้านสหกรณ์

ด้านสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร/สหกรณ์นอกภาคเกษตร กลุ่มเกษตรกรและอาชีพสังกัดสถาบันเกษตรกร

๑๐.๑ สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่จัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกันอาชีพเดียวกันหรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกันสหกรณ์แต่ละประเภทมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกัน และกันตามหลักการสหกรณ์ โดยมีหน่วยงานภาครัฐสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๒ หน่วยหลัก คือ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย และ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ มีสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและสหกรณ์ออมทรัพย์โดย ๒ ประเภทแรกจัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง) ส่วนที่เหลืออีก ๔ ประเภทหลัง จัดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์ เครดิตยูเนี่ยน)

ตารางที่ ๘๐ ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ทุกประเภทในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓

รายการ	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค
จำนวน (แห่ง)	๔๖	๑๑	๖๕	๑๔	๖๑	๑๔
จำนวนสมาชิก (คน)	๕๗,๒๗๒	๑๓,๓๑๓	๖๑,๘๒๕	๑๗,๐๗๘	๕๕,๓๑๒	๑๗,๙๒๒
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑,๑๓๘.๙๕	๑๒,๕๐๔.๐๗	๑,๒๐๘.๐๑	๑๔,๑๙๒.๘๙	๑,๒๘๔.๓๙	๑๔,๖๑๓.๐๗
หนี้สิน	๖๖๕.๐๓	๖,๕๘๑.๘๖	๖๙๘.๘๐	๗,๒๘๙.๙๗	๗๔๒.๕๕	๗,๑๐๓
ทุนของสหกรณ์	๔๗๓.๙๒	๕,๙๒๒.๒๑	๕๐๙.๒๑	๖,๙๐๒.๙๒	๕๔๑.๘๔	๗,๖๑๘.๙๔
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๑,๔๙๗.๐๕	๙,๑๙๐.๖๔	๑,๑๕๙.๙๔	๑๒,๙๒๖.๘๗	๑,๕๗๕.๕๓	๙,๒๖๗.๙๐
- การรับฝากเงิน	๓๖๓.๘๕	๒,๗๕๖.๘๒	๒๖๒	๓,๙๑๕.๗๔	๔๐๔.๑๙	๓,๒๔๘.๘๐
- ธุรกิจสินเชื่อ	๖๓๑.๐๓	๖,๔๑๗.๘๔	๖๐๓.๓๖	๘,๙๘๖.๔๒	๕๘๐.๒๒	๕,๘๕๐.๓๗
- การจัดหาลินค้าจำหน่าย	๑๔๖.๑๗	๑๕.๙๘	๗๕.๒๗	๒๔.๕๑	๑๑๗.๑๐	๐.๐๐
- การรวบรวมผลิตผล	๓๕๕.๙๓	๐.๐๐	๒๑๘.๖๖	๐.๐๐	๔๗๒.๘๓	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๘๑๒,๖๒๗	๐.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๐๐	๔๒๒,๘๒๑	๐.๐๐
ผลการดำเนินงาน						
- รมรายได้ (ล้านบาท)	๖๐๐.๘๒	๘๖๑.๓๘	๖๑๑.๗๗	๙๙๒.๐๘	๖๙๖.๕๖	๙๘๗.๖๓
- รมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๕๖๙.๕๐	๓๘๔.๕๙	๕๘๑.๘๓	๔๓๙.๘๖	๖๖๓.๑๗	๔๐๙.๗๓
กำไรสุทธิ	๓๑.๓๒	๔๗๖.๗๙	๒๙.๙๔	๕๕๒.๒๑	๓๓.๓๙	๕๗๗.๖๙
ขาดทุนสุทธิ	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๓๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางที่ ๓๗ จะเห็นว่า ปี ๒๕๖๓ จำนวนวชนสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายมีจำนวนทั้งสิ้น ๗๕ แห่ง มีอัตราที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรจำนวน ๖๑ แห่ง สหกรณ์นอกภาคเกษตรจำนวน ๑๔ แห่ง จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๗๓,๒๓๔ คน ลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕,๖๖๙ คน แยกเป็นจำนวนสมาชิกภาคเกษตรจำนวน ๕๕,๓๑๒ คน สมาชิกนอกภาคเกษตร จำนวน ๑๗,๙๒๒ คน มีทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้น ๑๕,๘๙๗.๔๖ ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน ๔๙๖.๕๖ ล้านบาท แยกเป็น ทุนของสหกรณ์ภาคเกษตรจำนวน ๑,๒๘๔.๓๙ ล้านบาท ทุนของสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๔,๖๑๓.๐๗ บาท ปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ๑๐,๗๘๘.๒๗ ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน ๔,๖๑๒.๖๓ ล้านบาท แยกเป็นปริมาณธุรกิจภาคเกษตรจำนวน ๑,๕๗๕.๕๔ ล้านบาท ธุรกิจสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๙,๒๑๒.๗๓ ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๓ สหกรณ์มีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้น ๖๑๑.๐๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๒๘.๙๓ ล้านบาท แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ รวมทั้งสิ้น ๓๓.๓๙ ล้านบาท สหกรณ์นอกภาคเกษตรมีกำไรสุทธิจำนวน ๕๗๗.๖๙ ล้านบาท

สภาพการดำเนินงานของสหกรณ์

จำนวนสหกรณ์ และสถานะสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๘๑ สรุปข้อมูลทุกสถาบันสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

สถานะของสหกรณ์	๒๕๖๑	ร้อยละ	๒๕๖๒	ร้อยละ	๒๕๖๓	ร้อยละ
ดำเนินธุรกิจ	๕๘	๗๑.๖๐	๕๙	๗๔.๘๖	๖๐	๘๐.๐๐
หยุดดำเนินธุรกิจ	๒	๒.๔๗	-	-	-	-
ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ	๒	๒.๔๗	-	-	๑	๑.๓๓
รอลีก/ชำระบัญชี	๑๙	๒๓.๔๖	๒๐	๒๕.๓๒	๑๔	๑๘.๖๗
รวมทั้งสิ้น	๘๑	๑๐๐.๐๐	๗๙	๑๐๐.๐๐	๗๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

สถานะของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๓๘ จะเห็นได้ว่า ในปี ๒๕๖๑ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๑ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖๐ มีสหกรณ์หยุดดำเนินธุรกิจ จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๗ มีสหกรณ์ที่ยังไม่ดำเนินธุรกิจ ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๗ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอลีกจำนวน ๑๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๖

ในปี ๒๕๖๒ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๙ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๖ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอลีก จำนวน ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๒

ในปี ๒๕๖๓ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๕ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๖๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ยังไม่ดำเนินธุรกิจ จำนวน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๓ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอลีก จำนวน ๑๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๗

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จำนวนสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ ๘๒ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่างภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๑	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๒	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๓
ภาคการเกษตร(แห่ง)	๖๒	๖๕	
เมืองหนองคาย	๓๗,๑๕๕	๓๗,๗๓๕	๓๔,๘๓๐
โพนพิสัย	๔,๕๙๖	๖,๒๒๑	๔,๘๑๕
ท่าบ่อ	๖,๖๖๗	๗,๑๓๒	๕,๔๑๕
โพธิ์ตาก	๗๑๑	๖๗๙	๑,๕๓๔
เผ่าไร่	๔๔๕	๑,๖๖๘	๗๑๑
รัตนวาปี	๒,๙๐๒	๓,๔๐๗	๓,๑๕๖
ศรีเชียงใหม่	๒,๐๗๗	๒,๒๘๐	๑,๘๙๗
สระใคร	๐	๐	๖๖
สังคม	๒,๗๘๖	๒,๗๑๔	๒,๘๘๘
รวมภาคเกษตร	๕๗,๓๓๙	๖๒,๐๗๕	๕๕,๓๑๒
นอกภาคการเกษตร(แห่ง)	๑๐	๑๔	๑๔
เมืองหนองคาย	๑๒,๕๖๗	๑๓,๕๔๔	๑๔,๖๓๖
โพนพิสัย	๐	๐	๓๗
ท่าบ่อ	๔๕๘	๓๔๐	๓๗๕
โพธิ์ตาก	๐	๐	๐
เผ่าไร่	๐	๐	๐
รัตนวาปี	๔๓๘	๒,๙๔๗	๒,๘๗๔
ศรีเชียงใหม่	๐	๐	๐
สระใคร	๐	๐	๐
สังคม	๐	๐	๐
รวมนอกภาคเกษตร	๑๓,๔๖๓	๑๖,๘๓๑	๑๗,๙๒๒
รวมทั้งสิ้น	๗๐,๘๐๒	๗๘,๙๐๖	๗๓,๒๓๔

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๓๙ จะเห็นว่า จำนวนสมาชิกสหกรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๐,๘๐๒ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๗,๓๓๙ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๓,๔๖๓ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน ๔๖๔ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๘,๙๐๖ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๖๒,๐๗๕ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๖,๘๓๑ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๑๐๔ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๒๗

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๓,๒๓๔ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๕,๓๑๒ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๗,๙๒๒ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๐๙๑ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๐๙

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ ๘๓ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ระหว่างหนี้สินและทุนของสหกรณ์

ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
หนี้สิน	๖๖๕.๐๒	๖,๕๘๑.๘๘	๖๘๙.๗๙	๗,๒๘๙.๘๒	๗๓๙.๕๑	๗,๒๘๙.๘๒
เมืองหนองคาย	๔๔.๘๖	๖,๕๗๐.๖๔	๖๐.๗๓	๗,๒๒๘.๐๒	๗๖.๘๙	๗,๒๒๘.๐๒
โพนพิสัย	๙๖.๗๘	๐.๐๐	๙๗.๙๓	๐.๐๐	๙๗.๓๙	๐.๐๐
ท่าบ่อ	๒๒๐.๓๗	๒.๓๓	๒๑๒.๖๗	๒.๔๐	๒๑๑.๑๓	๒.๔๐
โพธิ์ตาก	๐.๘๐	๐.๐๐	๐.๗๕	๐.๐๐	๐.๗๑	๐.๐๐
รัตนวาปี	๑๔๖.๑๗	๘.๙๑	๑๕๔.๕๗	๕๙.๔๕	๑๗๓.๔๓	๕๙.๔๕
ศรีเชียงใหม่	๕๗.๒๓	๐.๐๐	๕๘.๐๒	๐.๐๐	๕๒.๔๑	๐.๐๐
สระใคร	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สังคม	๙๘.๘๐	๐.๐๐	๑๑๓.๓๘	๐.๐๐	๑๒๐.๗๙	๐.๐๐
เผ่าไร่	๐.๐๑	๐.๐๐	๐.๗๔	๐.๐๐	๐.๗๖	๐.๐๐
ทุนของสหกรณ์	๔๗๔.๐๑	๕,๙๒๓.๔๔	๕๖๘.๒๖	๙๙๒.๐๔	๕๓๙.๐๑	๙๙๒.๐๔
เมืองหนองคาย	๑๓๔.๕๒	๕,๙๐๑.๗๒	๒๒.๗๑	๙๖๕.๖๓	๑๔๖.๓๕	๙๖๕.๖๓
โพนพิสัย	๘๓.๘๑	๐.๐๐	๑๙๕.๐๓	๐.๐๐	๙๑.๔๐	๐.๐๐
ท่าบ่อ	๑๔๙.๖๙	๘.๕๕	๔๑.๐๙	๑๗.๘๑	๑๗๗.๖๘	๑๗.๘๑
โพธิ์ตาก	๓.๔๗	๐.๐๐	๕๕.๙๘	๐.๐๐	๔.๑๑	๐.๐๐
รัตนวาปี	๕๖.๔๙	๑๓.๑๗	๖๘.๒๖	๘.๖๐	๖๕.๑๐	๘.๖๐
ศรีเชียงใหม่	-๐.๘๗	๐.๐๐	๑๐.๒๒	๐.๐๐	-๑.๒๗	๐.๐๐
สระใคร	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	-	๐.๐๐
สังคม	๔๔.๖๔	๐.๐๐	๑๔๘.๕๑	๐.๐๐	๕๒.๕๘	๐.๐๐
เผ่าไร่	๒.๒๖	๐.๐๐	๑๖.๔๖	๐.๐๐	๓.๐๖	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๑๓๙.๐๓	๑๒,๕๐๕.๓๒	๑,๒๖๗.๐๕	๘,๒๘๑.๘๖	๑,๒๗๘.๕๒	๘,๒๘๑.๘๖

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๔๐ จะเห็นได้ว่าทุนดำเนินงานของสหกรณ์ภาคเกษตรปี ๒๕๖๑ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๐ พบว่าลดลง ๗๑.๙๕ ล้านบาท ในส่วนของทุนดำเนินงานของสหกรณ์นอกภาคเกษตร ลดลงจากปีก่อน ๔๐๐.๑๔ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ๓๘.๐๘ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์นอกภาคเกษตรลดลง ๔๒๒.๕๒ ล้านบาท และทุนสหกรณ์ภาคการเกษตรลดลง ๑๗๔.๗๐ ล้านบาท ทุนสหกรณ์นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น ๒๒.๓๗ ล้านบาท

ส่วนทุนดำเนินงานของสหกรณ์ภาคเกษตรปี ๒๕๖๒ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่าเพิ่มขึ้น ๑๒๘.๐๒ ล้านบาท ในส่วนของทุนดำเนินงานของสหกรณ์นอกภาคเกษตรลดลง ๔,๒๒๓.๔๖ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๒๔.๗๗ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์นอกภาคเกษตรกลับเพิ่มขึ้น ๗๐๗.๙๔ ล้านบาท และทุนสหกรณ์ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ๙๔.๒๕ ล้านบาท ทุนสหกรณ์นอกภาคเกษตรลดลง ๔,๙๓๑.๔๐ ล้านบาท

ธุรกิจของสหกรณ์

ตารางที่ ๘๔ ธุรกิจของสหกรณ์

ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
- การรับฝากเงิน	๓๖๓.๘๕	๒,๗๕๖.๘๒	๒๖๒.๐๐	๑,๙๑๕.๗๔	๔๐๔.๑๙	๓,๒๔๘.๘๐
- ธุรกิจสินเชื่อ	๖๓๑.๐๓	๖,๔๑๗.๘๔	๖๐๓.๐๐	๙,๕๘๙.๐๐	๕๘๐.๒๒	๕,๘๕๐.๓๗
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๑๔๖.๑๗	๑๕.๙๘	๗๕.๐๐	๒๔.๐๐	๑๑๗.๑๐	๐.๐๐
- การรวบรวมผลผลิต	๓๕๕.๙๓	๐.๐๐	๒๑๘.๐๐	๐.๐๐	๔๗๒.๘๓	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๘๑	๐.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๐๐	๐.๔๒	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๔๙๗.๐๕	๙,๑๙๐.๖๔	๑,๑๕๘.๖๕	๑๑,๕๒๘.๗๔	๑,๕๗๕.๕๓	๙,๒๖๗.๙๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๔๑ จะเห็นว่าในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ๖ ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการ โดยสหกรณ์ภาคเกษตรมีมูลค่าการดำเนินธุรกิจรวมทั้งสิ้นถึง ๑,๕๗๕.๕๓ ล้านบาท มีปริมาณธุรกิจเฉลี่ย ๑๓๑.๒๙ ล้านบาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๙๖.๕๕ ล้านบาท โดยปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๒ รองลงมาเป็นธุรกิจรวบรวมผลผลิต คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๑ ธุรกิจรับฝากเงินคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๓ และธุรกิจการให้บริการ มีมูลค่าต่ำสุดคือร้อยละ ๐.๐๒

สำหรับสหกรณ์นอกภาคการเกษตร มีการดำเนินธุรกิจให้บริการสมาชิกเพียง ๒ ด้าน คือธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โดยมีมูลค่าปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ๙,๒๖๗.๙๐ ล้านบาท หรือมีปริมาณธุรกิจเฉลี่ย ๗๗๒.๓๓ ต่อเดือน ลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๒๖๐.๘๔ ล้านบาท ซึ่งธุรกิจสหกรณ์นอกภาคมีการดำเนินธุรกิจมากที่สุดคือธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งมีมูลค่า ๕,๘๕๐.๓๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๑๓ รองลงมาคือธุรกิจรับฝากเงิน มีมูลค่า ๓,๒๔๘.๘๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๕ ล้าน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หากเมื่อนำ ๓ ปี มาเปรียบสัดส่วนของปริมาณธุรกิจ จะพบว่า สหกรณ์ภาคการเกษตร ปริมาณธุรกิจ จัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีอัตราที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรกลับพบว่าธุรกิจเงินรับฝาก และธุรกิจสินเชื่อมีปริมาณธุรกิจในอัตราที่ลดลง

ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๘๕ ผลการดำเนินงานของธุรกิจสหกรณ์

ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
รายได้	๖๐๐.๘๒	๘๖๑.๓๘	๖๑๑.๗๗	๙๙๒.๐๘	๖๙๖.๕๖	๙๘๗.๖๓
ค่าใช้จ่าย	๕๖๙.๕๐	๓๘๔.๕๙	๕๘๑.๘๓	๔๓๙.๘๖	๖๖๓.๑๗	๔๐๙.๗๓
กำไรสุทธิ	๓๑.๓๒	๔๗๖.๗๙	๒๙.๙๔	๕๕๒.๒๑	๓๓.๓๙	๕๗๗.๖๙
ขาดทุนสุทธิ	๐.๒๐	๐.๐๐	๒.๓๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๘๒ จะเห็นว่าในปี ๒๕๖๓ สหกรณ์ภาคเกษตรมีรายได้ รวมทั้งสิ้น ๖๙๖.๕๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๕ ของรายได้รวมทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรมีรายได้รวมทั้งสิ้น ๙๘๗.๖๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๕ ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่ลดลงจากปีก่อน

ค่าใช้จ่าย ในปี ๒๕๖๒ สหกรณ์ภาคการเกษตรมีค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น ๖๖๓.๑๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๘๕ ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น ๔๐๙.๗๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๕ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่ลดลง จะเห็นว่าสหกรณ์ภาคเกษตรมีรายได้และค่าใช้จ่ายในอัตราที่เพิ่มขึ้น แต่สหกรณ์นอกภาคการเกษตรในภาพรวมสหกรณ์มีรายได้และค่าใช้จ่ายในอัตราที่ลดลง กำไรสุทธิ ปี ๒๕๖๓ สหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ ๓๓.๓๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๒ ของกำไรสุทธิทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่ลดลง และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรสหกรณ์กำไรสุทธิทั้งหมด ๕๗๗.๖๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๒๘ ซึ่งเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ ๔.๕

ผลการจัดระดับชั้นสหกรณ์จำแนกตามประเภท ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ประเภทสหกรณ์	สหกรณ์ ชั้น ๑	สหกรณ์ ชั้น ๒	สหกรณ์ ชั้น ๓	สหกรณ์ ชั้น ๔	รวม
สหกรณ์ภาคการเกษตร					
๑. สหกรณ์การเกษตร	๒	๔๓	๒	๑๔	๖๑
๒. สหกรณ์นิคม	-	-	-	-	-
๓. สหกรณ์ประมง	-	-	-	๑	๑
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร					
๔. สหกรณ์ออมทรัพย์	๕				๕
๕. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน		๓			๓
๖. สหกรณ์บริการ			๑		๑
๗. สหกรณ์ร้านค้า		๓	๑		๔
รวม	๗	๔๙	๔	๑๕	๗๕

ที่มา กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ณ.วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

จังหวัดหนองคายมีสหกรณ์ทั้งหมดจำนวน ๗๕ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน ๕ แห่ง สหกรณ์ประเภทบริการ ๒ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ๓ แห่ง สหกรณ์ร้านค้า ๔ แห่ง สหกรณ์ประมง ๑ แห่ง และสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๖๑ แห่ง ซึ่งในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งเสริมให้สหกรณ์ที่ผ่านมาตรฐานแล้วให้รักษามาตรฐานหรือผ่านมาตรฐานที่สูงขึ้นในปีต่อไป โดยผลักดันให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อ โดยส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจตอบสนองความต้องการของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจให้ได้มากที่สุดหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด สร้างความตระหนักในความเป็นเจ้าของสหกรณ์แก่สมาชิกและให้ความรู้แก่คณะกรรมการและฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีไม่ให้สหกรณ์ขาดทุน และส่งเสริมให้สหกรณ์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์เพื่อป้องกันการทุจริตและไม่ให้สหกรณ์เกิดข้อบกพร่อง ซึ่งแนวทางข้างต้นจะทำให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อและสร้างความน่าเชื่อถือแก่สถาบันการเงินในการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์หรือสหกรณ์สามารถเข้าร่วมโครงการต่างๆของภาครัฐที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์เป็นตัวกำหนดสร้างโอกาสให้สหกรณ์ต่อไป

ผลการจัดระดับชั้นสหกรณ์จำแนกตามประเภท ดังนี้

๑. สหกรณ์ในระดับ ชั้น ๑ มีจำนวน ๗ สหกรณ์
๒. สหกรณ์ในระดับ ชั้น ๒ มีจำนวน ๔๙ สหกรณ์
๓. สหกรณ์ในระดับ ชั้น ๓ มีจำนวน ๔ สหกรณ์
๔. สหกรณ์ในระดับ ชั้น ๔ มีจำนวน ๑๕ สหกรณ์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๐.๒ กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ ๘๗ รวมภาวะเศรษฐกิจกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

รายการ	กลุ่มเกษตรกร		
	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
จำนวน (กลุ่มเกษตรกร)	๒๕.๐๐	๔๐.๐๐	๔๐.๐๐
จำนวนสมาชิก (คน)	๔,๗๐๕	๙,๐๐๓.๐๐	๙,๐๐๓.๐๐
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑๑.๓๖	๑๙.๐๔	๑๙.๐๔
หนี้สิน	๒.๗๔	๔.๘๕	๔.๘๕
ทุนของกลุ่มเกษตรกร	๙.๓๓	๒๐.๑๔	๒๐.๑๔
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๗.๓๐	๑๒.๕๘	๑๒.๕๘
- การรับฝากเงิน	๐.๐๐	๒,๑๗๗.๗๔	๒,๑๗๗.๗๔
- การให้กู้เงิน	๕.๔๒	๑๐,๑๙๒.๐๐	๑๐,๑๙๒.๐๐
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๑.๘๗	๙๙.๐๐	๙๙.๐๐
- การรวบรวมผลิตผล	๐.๐๐	๒๑๘.๐๐	๒๑๘.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๖๕
ผลการดำเนินงาน	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวมรายได้ (ล้านบาท)	๒.๓๓	๔.๓๐	๔.๓๐
รวมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๒.๒๔	๓.๒๐	๓.๒๐
กำไรสุทธิ (ล้านบาท)	๐.๒๒	๑.๑๐	๑.๑๐
ขาดทุนสุทธิ(ล้านบาท)	๐.๒๐	๐.๑๒	๐.๑๒

จากตารางที่ ๔๔ จะเห็นว่า ในปี ๒๕๖๑ จะเห็นว่า มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งสิ้น ๒๕ กลุ่ม ซึ่งมีจำนวนเท่าเดิมกับปีก่อน ในปี ๒๕๖๒ จำนวนสมาชิกมีทั้งสิ้น ๙,๐๐๓ คน ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีอัตราที่สูงขึ้น มีทุนในการดำเนินงาน ทั้งสิ้น ๑๙.๐๔ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีอัตราที่เพิ่มขึ้น โดยเงินส่วนใหญ่เป็นทุนของกลุ่มเกษตรกรเอง มูลค่า ๒๐.๑๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๗๗ มูลค่าการดำเนินธุรกิจทั้งสิ้น ๘.๗ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีเพิ่มขึ้น ธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรดำเนินงานมากที่สุดคือธุรกิจ ให้เงินกู้มีมูลค่า ๖.๗ คิดเป็น ร้อยละ ๗๗.๐๑ รองลงมาคือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่า ๒.๐ คิดเป็น ๒๒.๙๘ และกลุ่มเกษตรกรมีผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ ๑.๑๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๐.๘๘ เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีอัตราที่เพิ่มขึ้น

๑๐.๓ กลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ ๘๘ แสดงจำนวนกลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสังกัดสหกรณ์									
		จำนวน กลุ่ม	จด ทะเบียน วิสาหกิจ ชุมชน	จำนวน สมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุน หมุนเวียน (บาท)	ผลิตภัณฑ์				
							อาหาร	ผ้าและ เครื่อง แต่งกาย	ของใช้ และ ของ ตกแต่ง	สมุนไพร	อื่นๆ (ระบุ)
๑	เผ่าไร่	๖	๕	๑๙๘	๒๔๐,๐๐๐		-	๕	๑	-	
๒	โพธิ์ตาก	๔	๔	๑๕๓	๑๖๐,๐๐๐		๒	-	๒	-	
๓	รัตนวาปี	๔	๑	๒๐๓	๑๖๐,๐๐๐		๑	๑	๒	-	
๔	ท่าบ่อ	๙	๓	๓๓๔	๓๖๐,๐๐๐		๒	-	๗	-	
๕	โพนพิสัย	๑๐	๓	๔๑๘	๓๗๐,๐๐๐		๒	๑	๕	๑	๑(ปุ๋ย ชีวภาพ)
๖	เมือง	๑๓	๘	๓๗๘	๕๒๐,๐๐๐		๘	๑	๓	-	
๗	ศรีเชียงใหม่	๘	๖	๓๖๔	๓๐๐,๐๐๐		๖	-	๒	-	
๘	สังคม	๔	๓	๑๕๐	๑๔๐,๐๐๐		๔	-	-	-	
๙	สระใคร	๔	๑	๙๑	๑๖๐,๐๐๐		๑	๒	๑	-	
รวม		๕๙	๓๔	๒,๒๑๔	๒,๓๖๐,๐๐๐		๒๔	๑๐	๒๓	๑	

ที่มา :กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๘๘ จะเห็นว่ามีกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น ๖๒ กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๒,๒๘๙ ราย ซึ่งสมาชิกเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือเป็นบุคคลในครอบครัวของสมาชิกสหกรณ์ ในแต่ละสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์มีการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน กลุ่มละ ๔๐,๐๐๐ บาท ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีกลุ่มอาชีพตั้งขึ้นใหม่ ๓ กลุ่ม โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพในสังกัดสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกรมส่งเสริมอนุมัติงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนจ่ายขาด โดยให้งบประมาณแยกเป็นร้อยละ ๗๐ เป็นการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้กลุ่มร้อยละ ๓๐ เป็นการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับสมาชิกกลุ่ม ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โครงการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในรูปอาหาร ๒๖ กลุ่ม รองลงมาคือประเภทของใช้และของตกแต่ง จำนวน ๒๓ กลุ่ม และผลิตภัณฑ์และเครื่องแต่งกาย ๑๐ กลุ่ม

๑๐.๔ พิษเศรษฐกิจที่สถาบันสหกรณ์ให้การส่งเสริมสนับสนุน

๑. การรวบรวมผลผลิตอ้อยโรงงานโดยสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.หนองคาย จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.หนองคาย จำกัด ในระหว่างปีดำเนินธุรกิจ ๒ ด้าน คือ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและธุรกิจรวบรวมผลผลิต ปริมาณธุรกิจรวม จำนวน ๕๖,๑๑๘,๕๕๑ บาท ผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ จำนวน ๒๔๗,๒๙๘.๓๗ บาท เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การรวมรวมผลผลิตอ้อยโรงงาน จำนวน ๕๑,๗๒๑.๙๐ ตัน เป็นเงิน ๓๔,๘๗๖,๒๒๗.๗๕ บาท โดยแบ่งเป็นอ้อยหน้าลาน จำนวน ๙๓๗.๘๐ ตัน เป็นเงิน ๑,๐๔๓,๑๗๓.๐๘ บาท และการรวบรวมอ้อยโคเวต้า จำนวน ๔๙,๘๑๒.๘๗ ตัน เป็นเงิน ๓๓,๑๕๗,๘๕๕.๖๖ บาท โดยสหกรณ์มีรายได้ค่าบริการ ๒,๕๒๖,๖๔๕.๐๔ บาท โดยที่รายได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ในขณะที่เดียวกันค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเช่นกัน ทำให้มีกำไรเฉพาะธุรกิจ จำนวน ๑,๘๔๙,๘๕๙.๒๕ บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๘๙,๙๒๔.๗๒ บาท

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 3				
รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจรวบรวมผลผลิต				
	ปี 2563		ปี 2562	
	บาท	%	บาท	%
ขายข้าวเปลือก				
- ขายข้าวเปลือก	4,214,971.30	10.84	11,215,668.00	93.54
ขายอ้อย				
- ขายอ้อยหน้าลาน	814,620.97	2.10	774,632.34	6.46
- ขายอ้อยโคเวต้า	33,157,855.66	85.32	0.00	0.00
- ขายอ้อยเครือขาย	675,199.01	1.74	0.00	0.00
รวม	38,862,646.94	100.00	11,990,300.34	100.00
หัก ต้นทุนขาย	39,092,050.33	100.59	12,160,859.85	101.42
ขาดทุนขั้นต้น	(229,403.39)	(0.59)	(170,559.51)	(1.42)
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- รายได้จุดบริการรับซื้อข้าวเปลือก	0.00	0.00	200,640.00	1.67
- รายได้ค่าบริการรวบรวมอ้อย	2,526,645.04	6.50	2,053,741.44	17.13
- รายได้ค่าเก็บรักษาข้าวเปลือก	165,600.00	0.43	112,500.00	0.94
- รายได้อื่น	14,020.00	0.03	0.00	0.00
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	2,706,265.04	6.96	2,366,881.44	19.74
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- เงินเดือน	430,480.00	1.11	160,140.00	1.34
- ค่าเสื่อมราคาฉางและอุปกรณ์	17,575.62	0.04	15,375.00	0.13
- ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	12,700.00	0.03	11,900.00	0.10
- ค่าขนส่งและน้ำมันรถ	21,850.00	0.06	20,900.00	0.17
- ค่าเบี้ยประกันภัย	4,796.78	0.01	0.00	0.00
- ดอกเบี้ยจ่าย	139,600.00	0.36	215,072.40	1.79
- ค่าตรวจรับรองเครื่องชั่ง	0.00	0.00	13,000.00	0.11
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	627,002.40	1.61	436,387.40	3.64
กำไรเฉพาะธุรกิจ	1,849,859.25	4.76	1,759,934.53	14.68

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๑. ข้อมูลพืชที่มีโอกาสในการพัฒนา

๑๑.๑ ทุเรียน

ตารางที่ ๙๐ ข้อมูลพื้นที่ปลูกทุเรียน ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๑๑	๑๗	๑๗
๒	ท่าบ่อ	๖	๖	๖
๓	โพนพิสัย	๙	๓๓	๓๓
๔	ศรีเชียงใหม่	๓๔	๑๐๗	๕๓
๕	สังคม	๑๙๕	๖๕๙	๑๒๓
๖	เผ้าไร่	๔	๒๑	๙
๗	รัตนวาปี	๓๑	๑๓๑	๑๓๐
๘	โพธิ์ตาก	๖๑	๒๐๔	๑๙๘
รวม		๓๕๑	๑,๑๗๘	๕๖๙

ที่มา : ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๒. เงาะ

ตารางที่ ๙๑ ข้อมูลพื้นที่ปลูกเงาะ ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
๑	เมืองหนองคาย	๕	๓	๐.๓๖	๑๒๐
๒	ท่าบ่อ	๘	๕	๑	๒๑๖
๓	โพนพิสัย	๒๙	๒๙	๑๐	๓๒๙
๔	ศรีเชียงใหม่	๔๙	๔๘	๒๓	๔๘๒
๕	สังคม	๑,๑๐๑	๖๐๕	๕๕๒	๙๑๓
๖	สระใคร	๕๖	๕๖	๗๙	๑๔๐๒
๗	เผ้าไร่	๑๘	๑๕	๖	๔๐๐
๘	รัตนวาปี	๑๙๗	๑๒๗	๕๖	๔๔๐
๙	โพธิ์ตาก	๖๖	๓๙	๓๑	๗๘๙
รวม		๑,๕๒๙	๙๒๗	๗๕๘.๓๖	๘๑๘

ที่มา : ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. โกโก้

ตารางที่ ๙๒ ข้อมูลพื้นที่ปลูกโกโก้ ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๖	๓๐	๓๐
๒	ศรีเชียงใหม่	๑๑	๕๔.๒๕	๓๓.๒๕
๓	สังคม	๔๔	๑๓๕	๒๓
๔	สระใคร	๑	๐.๗๕	๐.๗๕
๕	รัตนวาปี	๒	๕.๗๕	๕.๗๕
รวม		๖๔	๒๒๕.๗๕	๙๒.๗๕

ที่มา : ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๔. มะพร้าวน้ำหอม

ตารางที่ ๙๓ ข้อมูลพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๘๓	๒๑๗	๒๑๗
๒	ท่าบ่อ	๒๗	๙๕	๙๕
๓	โพนพิสัย	๑๗	๘๒	๘๒
๔	ศรีเชียงใหม่	๖๓	๑๓๓	๑๒๗
๕	สังคม	๕๗	๑๑๐	๓๑
๖	สระใคร	๔	๔	๔
๖	รัตนวาปี	๑๐	๓๐	๑๗
๗	โพธิ์ตาก	๒๕	๔๒	๓๔
รวม		๒๘๖	๗๑๓	๖๐๗

ที่มา : ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๕. อโวคาโด

ตารางที่ ๙๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกอโวคาโด ปี ๒๕๖๓

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	ท่าบ่อ	๑	๐.๕	-
๒	ศรีเชียงใหม่	๑	๑	-
๓	สังคม	๑	๐.๒๕	-
๔	โพธิ์ตาก	๒	๖	๖
รวม		๕	๗.๗๕	๖

ที่มา : ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้อมูลด้านการนำเข้า - ส่งออกสินค้าเกษตร จังหวัดหนองคาย

๑. ด้านปศุสัตว์

สรุปจำนวนสัตว์/ซากสัตว์ ที่อนุญาตส่งออกราชอาณาจักร
ด่านกักกันสัตว์หนองคาย(หนองคาย)

ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒/๒๕๖๓

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดสัตว์(ตัว)	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
กระบือ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๗๕,๐๐๐.๐๐
โค	๒.๐๐	๖๑,๕๐๐.๐๐	๑๓.๐๐	๑๕๓,๐๐๐.๐๐	๒.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐
ม้า	๗.๐๐	๓๘๓,๖๙๕.๒๘	๒๓.๐๐	๓๑๕,๕๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สุกร	๑,๙๕๑.๐๐	๓๙,๕๘๐,๗๘๘.๐๐	๗๐๕.๐๐	๑๑,๘๙๕,๙๒๕.๐๐	๙,๑๗๘.๐๐	๘๐,๘๐๖,๐๒๘.๐๐
ลูกสุกร	๕,๙๘๐.๐๐	๑๐,๔๖๕,๐๐๐.๐๐	๑,๐๐๐.๐๐	๑,๗๗๕,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
แพะ	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๓.๐๐	๒๑,๕๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ไก่ไข่รุ่น	๑๙๗,๓๖๕.๐๐	๑๙,๗๓๖,๕๐๐.๐๐	๖๐,๖๘๐.๐๐	๑๐,๒๖๙,๐๐๐.๐๐	๑๘๒,๖๕๐.๐๐	๑๘,๒๖๕,๐๐๐.๐๐
ไก่พื้นเมือง	๑๗๙,๘๐๐.๐๐	๒๔,๐๔๖,๐๐๐.๐๐	๑๗๙,๓๐๐.๐๐	๒๕,๑๐๒,๐๐๐.๐๐	๙๔,๗๐๐.๐๐	๑๓,๒๕๘,๐๐๐.๐๐
ลูกไก่เนื้อ	๔๗๒,๗๓๖.๐๐	๙,๔๕๔,๗๒๐.๐๐	๖๑๓,๓๐๐.๐๐	๑๐,๖๑๘,๐๐๐.๐๐	๖๑๔,๘๐๐.๐๐	๙,๕๗๖,๘๐๕.๐๐
ลูกไก่ไข่	๘๙๔,๖๔๐.๐๐	๑๗,๓๓๖,๗๖๐.๐๐	๘๗๗,๑๒๐.๐๐	๑๗,๙๓๔,๗๗๑.๐๐	๑,๐๔๘,๙๕๐.๐๐	๑๔,๘๕๑,๓๑๘.๐๐
เป็ด	๑๒๗,๖๐๐.๐๐	๒๓,๒๗๔,๐๐๐.๐๐	๑๑๘,๐๐๐.๐๐	๒๒,๖๑๐,๐๐๐.๐๐	๗๔,๘๐๐.๐๐	๑๓,๔๐๐,๐๘๐.๐๐
สุนัข	๑๐๑.๐๐	๒,๓๗๑,๐๐๐.๐๐	๑๖๘.๐๐	๘๐๗,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
นกกระเจือกเทศ	๐.๐๐	๐.๐๐	๕.๐๐	๑๗๕,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
น้ำเชื้อกระบือ	๕๐.๐๐	๑๐,๕๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ไข่ไก่ทำพันธุ์	๑,๘๐๐.๐๐	๗๔,๘๓๖.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑,๘๘๒,๐๓๒.๐๐	๑๔๖,๗๙๕,๒๙๙.๒๘	๑,๘๕๐,๓๒๗.๐๐	๑๐๑,๖๗๖,๖๙๖.๐๐	๒,๐๒๕,๐๘๒.๐๐	๑๕๐,๓๒๒,๒๓๑.๐๐

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดซากสัตว์ (กิโลกรัม)	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
ซากโค	๑๐๙.๐๐	๑๗,๙๘๕.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑๒,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ซากสุกร	๔๑,๗๘๕.๕๐	๓,๙๓๘,๓๘๓.๕๐	๑๕๒,๐๒๕.๐๐	๑๓,๔๖๗,๒๘๐.๐๐	๒๕๓,๒๕๙.๐๐	๘,๒๕๒,๕๓๕.๐๐
ซากไก่	๓,๑๕๐,๙๘๒.๐๐	๒๓๒,๒๐๔,๘๕๘.๐๐	๓,๗๓๔,๘๐๗.๐๐	๒๔๗,๗๑๓,๗๙๔.๐๐	๕,๖๗๐,๐๑๖.๐๐	๑๗๐,๒๑๙,๑๔๙.๐๐
ซากเป็ด	๔๐,๐๖๙.๐๐	๒,๘๐๗,๒๙๙.๐๐	๒๘,๖๓๘.๐๐	๒,๔๙๑,๕๗๐.๐๐	๙,๙๒๔.๐๐	๘๕๔,๖๓๘.๐๐
รวม	๓,๒๓๒,๙๔๕.๕๐	๒๓๘,๙๖๘,๕๒๕.๕๐	๓,๙๑๕,๘๗๐.๐๐	๒๖๓,๖๘๔,๖๔๔.๐๐	๕,๙๓๓,๑๙๙.๐๐	๑๗๙,๓๒๖,๓๒๒.๐๐

รวม	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
รวมสัตว์(ตัว)	๑,๘๘๒,๐๓๒.๐๐	๑๔๖,๗๙๕,๒๒๙.๒๘	๑,๘๕๐,๓๒๗.๐๐	๑๐๑,๖๗๖,๖๙๖.๐๐	๒,๐๒๕,๐๘๒.๐๐	๑๕๐,๓๒๒,๒๓๑.๐๐
รวมซากสัตว์ (กิโลกรัม)	๓,๒๓๒,๙๔๕.๕๐	๒๓๘,๙๖๘,๕๒๕.๕๐	๓,๙๑๕,๘๗๐.๐๐	๒๖๓,๖๘๔,๖๔๔.๐๐	๕,๙๓๓,๑๙๙.๐๐	๑๗๙,๓๒๖,๓๒๒.๐๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สรุปจำนวนสัตว์/ซากสัตว์ ที่อนุญาตนำเข้าราชอาณาจักร
ด่านกักกันสัตว์หนองคาย(หนองคาย)

ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒/๒๕๖๓

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดสัตว์	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
ม้า	๑.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สุนัข	๐.๐๐	๐.๐๐	๗.๐๐	๓๑,๐๐๐.๐๐	๗.๐๐	๓๖,๐๐๐.๐๐
แมว	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๕๐๐.๐๐
รวม	๑.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๗.๐๐	๓๑,๐๐๐.๐๐	๘.๐๐	๓๖,๕๐๐.๐๐

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดซากสัตว์	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
ซากโค	๒๔๒,๐๐๐.๐๐	๕๓๖,๕๐๐.๐๐	๖๐,๐๐๐.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ซากสุกร	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ซากเป็ด	๙๖.๐๐	๕,๔๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๒๔๒,๐๙๖.๐๐	๕๔๑,๙๐๐.๐๐	๖๐,๐๐๐.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

รวม	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
รวมสัตว์(ตัว)	๑.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๗.๐๐	๓๑,๐๐๐.๐๐	๘.๐๐	๓๖,๕๐๐.๐๐
รวมซากสัตว์(กิโลกรัม)	๒๔๒,๐๙๖.๐๐	๕๔๑,๙๐๐.๐๐	๖๐,๐๐๐.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

สรุปจำนวนสัตว์/ซากสัตว์ ที่อนุญาตนำเข้าราชอาณาจักร
ด่านกักกันสัตว์หนองคาย(หนองคาย)

ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒/๒๕๖๓

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดสัตว์	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
สุนัข	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๘,๐๐๐.๐๐	๒.๐๐	๑๐,๐๐๐.๐๐
รวม	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๘,๐๐๐.๐๐	๒.๐๐	๑๐,๐๐๐.๐๐

	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
ชนิดซากสัตว์	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
ซากกระบือ	๑๓,๓๐๐.๐๐	๕,๒๐๘,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ซากโค	๖,๗๗๙.๐๐	๒๘๐,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๒๐,๐๗๙.๐๐	๕,๔๘๘,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

รวม	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
รวมสัตว์(ตัว)	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๘,๐๐๐.๐๐	๒.๐๐	๑๐,๐๐๐.๐๐
รวมซากสัตว์(กิโลกรัม)	๒๐,๐๗๙.๐๐	๕,๔๘๘,๐๐๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่มา : ด่านกักกันสัตว์จังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

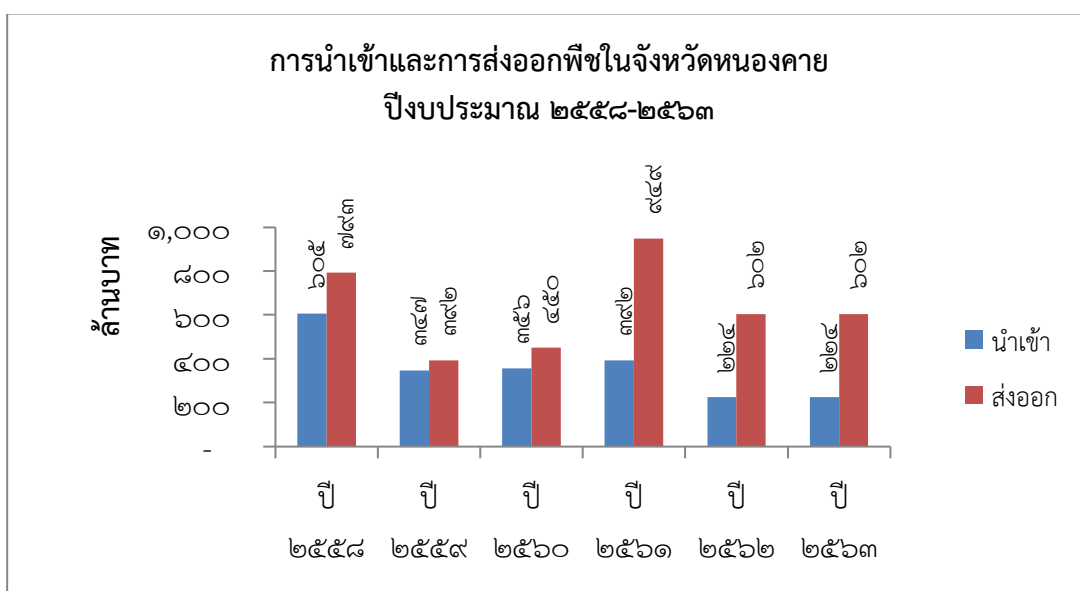
๒. ด้านพืช

ตารางที่ ๘๖ มูลค่าการนำเข้า - ส่งออก พืชและวัสดุการเกษตรผ่านด่านตรวจพืชหนองคาย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

	นำเข้า	ส่งออก	รวม (บาท)
ปี ๒๕๕๘	๖๐๔,๙๔๑,๔๗๑	๗๙๒,๖๓๑,๘๔๔	๑,๓๙๗,๕๗๓,๓๑๕
ปี ๒๕๕๙	๓๔๗,๒๐๖,๓๙๗	๓๙๒,๔๗๐,๓๓๖	๗๓๙,๖๗๖,๗๓๓
ปี ๒๕๖๐	๓๕๖,๑๙๕,๕๐๗	๔๔๙,๙๑๙,๑๖๘	๘๐๖,๑๑๔,๖๗๕
ปี ๒๕๖๑	๓๙๒,๑๘๔,๙๒๕	๙๔๙,๐๐๓,๙๖๒	๑,๓๔๑,๑๘๘,๘๘๗
ปี ๒๕๖๒	๒๒๔,๔๔๐,๑๘๙	๖๐๒,๔๕๙,๔๔๒	๘๒๖,๘๙๙,๖๓๑
ปี ๒๕๖๓	๒๔๖,๑๓๓,๓๒๕	๓๔๑,๐๘๐,๙๒๓	๕๘๗,๒๑๔,๒๔๘

ที่มา : ด่านตรวจพืชหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๒๓ เปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก พืชและวัสดุการเกษตรผ่านด่านตรวจพืชหนองคาย

ที่มา : ด่านตรวจพืชหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

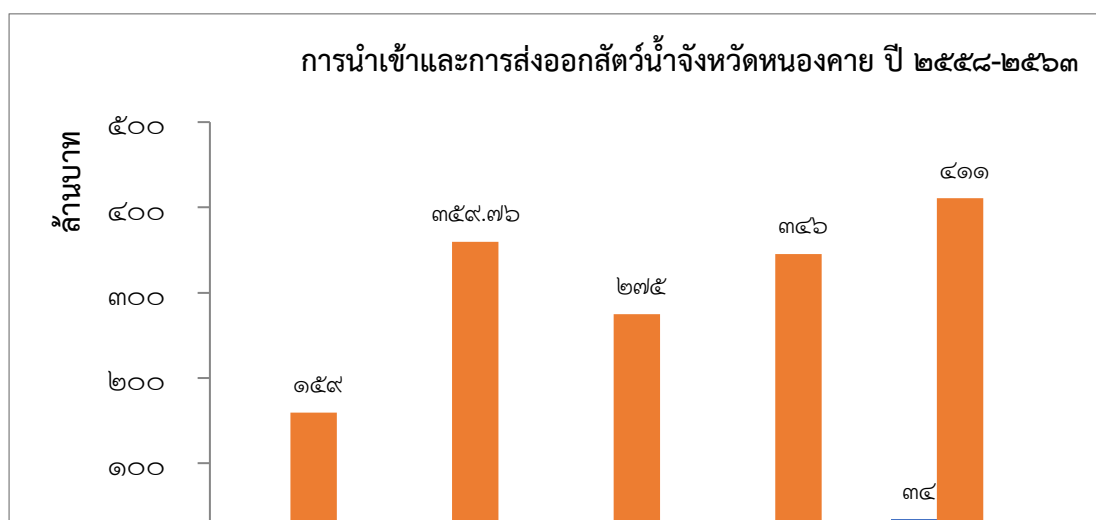
๓. ด้านประมง

ตารางที่ ๒๔ ข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออกสัตว์น้ำที่ผ่านด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

	นำเข้า	ส่งออก	รวม (บาท)
ปี ๒๕๕๘	-	๑๕๙,๒๒๒,๔๖๑	๑๕๙,๒๒๒,๔๖๑
ปี ๒๕๕๙	-	๓๕๙,๗๖๒,๖๗๘	๓๕๙,๗๖๒,๖๗๘
ปี ๒๕๖๐	-	๒๗๔,๕๓๔,๓๑๔	๒๗๔,๕๓๔,๓๑๔
ปี ๒๕๖๑	-	๓๔๕,๕๗๐,๗๘๔	๓๔๕,๕๗๐,๗๘๔
ปี ๒๕๖๒	๓๓,๕๐๒,๒๑๙	๔๑๐,๘๑๗,๔๕๒	๔๔๔,๓๑๙,๖๗๑
ปี ๒๕๖๓	-	๓๙๗,๖๘๗,๐๕๙	๓๙๗,๖๘๗,๐๕๙

ที่มา : ด่านตรวจสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๒๕ เปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก สัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ที่มา : ด่านตรวจสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๘๗ สถิติการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง มีชีวิต ๑๐ อันดับ(เพื่อการบริโภค)

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
๑	ปลาสวาย	๖๘,๘๑๐.๐๐	๑,๘๕๗,๔๖๐.๐๐
๒	กุ้งขาว	๖,๕๔๗.๓๔	๑,๓๖๘,๖๕๒.๑๙
๔	ปลากิน(ลิ้น)	๔๖,๘๐๐.๐๐	๑,๑๔๓,๖๐๐.๐๐
๕	ปลาเทราต์	๑,๕๘๒.๖๙	๘๙๙,๒๗๙.๙๙
๖	ปลาเซลมอน	๒,๐๙๙.๗๙	๖๗๔,๙๖๘.๗๗
๗	ปลาอแลสกาโฟล็ค	๔,๑๑๔.๐๐	๗๒๐,๕๕๒.๑๑
๘	ปลาฮีสกเทศ	๑๑,๑๖๐.๐๐	๓๙๐,๖๐๐.๐๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
๙	ปลาโอหลอด	๘๐๖.๓๘	๓๒๕,๑๖๑.๕๓
๑๐	ปลาหิมะ	๑๙๐.๐๐	๑๘,๓๓๐.๐๐
รวม		๑๔๒,๙๐๐.๕๑	๗,๖๖๐,๘๐๒.๓๓

ที่มา : ด้านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๘๘ สถิติการส่งออกลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ๑๐ อันดับ

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (บาท)
๑	ลูกพันธุ์แอฟริกา	๑๑,๓๒๕,๐๐๐.๐๐	๑,๖๐๗,๔๐๐.๐๐
๒	ลูกพันธุ์ปลาสร้อย	๗,๑๑๒,๐๐๐.๐๐	๑,๓๘๖,๖๕๐.๐๐
๓	ลูกพันธุ์ปลาตะเพียนขาว	๔,๖๗๕,๐๐๐.๐๐	๑,๓๑๙,๖๕๐.๐๐
๔	ลูกพันธุ์ปลานิล	๒,๘๓๒,๐๐๐.๐๐	๖๑๘,๙๐๐.๐๐
๕	ลูกพันธุ์ปลาช่อนเทศ	๓,๕๗๗,๐๐๐.๐๐	๕๙๓,๖๕๐.๐๐
๖	ลูกพันธุ์ปลาดุกบิ๊กอุย	๒,๔๕๓,๐๐๐.๐๐	๓๙๓,๕๐๐.๐๐
๗	ลูกพันธุ์ปลาจีน(ลิน)	๒,๒๓๘,๐๐๐.๐๐	๓๓๔,๒๕๐.๐๐
๘	ลูกพันธุ์ปลานวลจันทร์	๑,๑๑๘,๐๐๐.๐๐	๒๖๖,๓๐๐.๐๐
๙	ลูกพันธุ์ปลาไน	๒๒๕,๐๐๐.๐๐	๗๖,๐๗๐.๐๐
๑๐	ลูกพันธุ์ปลาจะละเม็ด	๑๐๘,๐๐๐.๐๐	๑๖,๗๕๐.๐๐
๑๑	ลูกพันธุ์แอฟริกา	๑๑,๓๒๕,๐๐๐.๐๐	๑,๖๐๗,๔๐๐.๐๐
รวม		๓๕,๖๖๓,๐๐๐.๐๐	๖,๖๑๓,๑๒๐.๐๐

ที่มา : ด้านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๘๙ สรุปปริมาณ/ชนิดสินค้าส่งออกผ่านด่านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ปี ๒๕๖๓

ลำดับที่	ชนิด/ประเภท	ปริมาณ(กก.)	มูลค่า(บาท)
๑	ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	๕,๗๕๙,๑๘๕.๖๐	๓๐๓,๘๑๙,๓๔๗.๔๔
๒	ปัจจัยการผลิต	๓,๒๔๑,๙๑๖.๐๐	๗๒,๙๖๖,๙๒๙.๐๐
รวม		๑๑,๕๐๑,๑๐๑.๖๐	๓๗๖,๗๘๖,๒๗๖.๔๔

ที่มา : ด้านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้อมูลพระราชบัญญัติป่าไม้

หน้า ๑๐๖

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ

ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘)

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) “ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด ชักลากไม้ในป่า หรือนำไม้ออกจากป่าด้วยประการใด ๆ”

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หน้า

๑๐๗

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง ให้เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาสำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นส่วนที่ ๒/๑ การรับรองไม้ มาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และมาตรา ๑๘/๓ ของหมวด ๑ การทำไม้และเก็บหาของป่า แห่งพระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

“ส่วนที่ ๒/๑ การรับรองไม้

มาตรา ๑๘/๑ เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้ เจ้าของไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอหนังสือรับรองไม้ก็ได้

การแจ้งและการออกหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้ กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หน้า

๑๐๘

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

มาตรา ๑๘/๒ ผู้ใดประสงค์จะขอหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเสียค่าใช้จ่ายในการออกหนังสือรับรองตามที่กรมป่าไม้กำหนด

การขอและการออกหนังสือรับรอง และอัตราค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘/๓ การออกหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ หรือมาตรา ๑๘/๒ กรมป่าไม้จะกำหนดให้สถาบันหรือองค์กรอื่นดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด ในการนี้ให้ถือว่าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรอื่นที่ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามความในส่วนนี้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ผู้ใดนำไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้ามเข้าเขตด่านป่าไม้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นการนำไปเพื่อใช้สอยส่วนตัวภายในเขตท้องที่จังหวัดที่ทำไม้นั้น หรือเป็นการนำไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง เข้าเขตด่านป่าไม้ไปใช้สอยส่วนตัวไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ของมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

“(๖) ไม้ที่มีหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๑๘/๒ หรือไม้ที่มีหลักฐานแสดงว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย”

มาตรา ๙ บรรดาไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม้ง ไม้พะยุงเกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยูง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นในป่า ให้เป็นไม้หวงห้ามประเภท ก.

หน้า

๑๐๙

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความใน มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ การดำเนินการออกกระเปียบตามมาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และมาตรา ๑๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรี รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หน้า

๑๑๐

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำหนดให้ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจที่ขึ้นในที่ดินประเภทอื่นที่ไม่ใช่ป่า เป็นไม้หวงห้าม จึงทำให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้ในที่ดินดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้มาตรการควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ดังนั้น เพื่อให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้นั้นเป็นไปได้อย่างสะดวกไม่เกิด

ภาระแก่ประชาชน

ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้และการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ ให้มีประสิทธิภาพ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เพื่อกำหนดให้ไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์

หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม

หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาต ให้ทำ

ประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม รวมทั้งกำหนดเพิ่มหลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองไม้เพื่อประโยชน์ใน

การจำแนกแหล่งที่มาของไม้ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันการนำไม้ที่ลักลอบทำ

ออกจากป่ามาสวมสิทธิว่า เป็นไม้ที่ทำออกจากที่ดินดังกล่าว

และเพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้